

Efnisyfirlit

I.	Almenn ákvæði um sveitarfélög.	6
1. gr.	<i>Sjálfstjórn sveitarfélaga.</i>	6
2. gr.	<i>Yfirstjórn sveitarstjórnarmála.</i>	6
3. gr.	<i>Markmið laganna og forsendur.</i>	7
4. gr.	<i>Staðarmörk sveitarfélaga.</i>	7
5. gr.	<i>Heiti sveitarfélags.</i>	11
6. gr.	<i>Byggðarmerki.</i>	12
7. gr.	<i>Almennar skyldur sveitarfélaga.</i>	12
II.	Um sveitarstjórn.	13
8. gr.	<i>Hlutverk sveitarstjórnar.</i>	13
9. gr.	<i>Samþykkt um stjórn, stjórnsýslu og fundarsköp.</i>	13
10. gr.	<i>Heiti sveitarstjórnar o.fl.</i>	14
11. gr.	<i>Fjöldi fulltrúa í sveitarstjórn.</i>	14
12. gr.	<i>Ný sveitarstjórn tekur til starfa.</i>	15
13. gr.	<i>Kjör oddvita og varaoddvita.</i>	15
III.	Sveitarstjórnarfundir.	16
14. gr.	<i>Skylda til að halda fundi.</i>	16
15. gr.	<i>Boðun og auglýsing funda.</i>	17
16. gr.	<i>Opnir fundir.</i>	18
17. gr.	<i>Ályktunarhæfi og atkvæðagreiðsla.</i>	18
18. gr.	<i>Tvær umræður í sveitarstjórn.</i>	19
19. gr.	<i>Fundarstjórn og fundargerðir.</i>	19
20. gr.	<i>Hæfi til þátttöku í meðferð og afgreiðslu einstakra mála.</i>	20
21. gr.	<i>Varamenn.</i>	23
IV.	Réttindi og skyldur sveitarstjórnarmanna.	24
22. gr.	<i>Mætingarskylda.</i>	24
23. gr.	<i>Skylda til að taka kjöri.</i>	24
24. gr.	<i>Aðrar almennar skyldur sveitarstjórnarmanna.</i>	25
25. gr.	<i>Sjálfstæði í starfi.</i>	25
26. gr.	<i>Málfrelsi, tillöguréttur og atkvæðisréttur.</i>	25
27. gr.	<i>Réttur til að bera upp mál.</i>	26
28. gr.	<i>Aðgangur að gögnum og þagnarskylda.</i>	26

29. gr.	<i>Siðareglur og góðir starfshættir.</i>	28
30. gr.	<i>Lausn frá störfum.</i>	28
31. gr.	<i>Boðun varamanna.</i>	29
32. gr.	<i>Réttur til þóknunar o.fl.</i>	30
33. gr.	<i>Réttur til þátttöku í sveitarstjórnarstörfum.</i>	31
34. gr.	<i>Réttindi og skyldur varamanna.</i>	32
V.	<i>Nefndir, ráð og stjórnir.</i>	32
35. gr.	<i>Byggðarráð.</i>	32
36. gr.	<i>Kosning í byggðarráð.</i>	35
37. gr.	<i>Fastanefndir sveitarstjórnar.</i>	35
38. gr.	<i>Nefnd fyrir hluta sveitarfélags.</i>	36
39. gr.	<i>Nefnd til að fara með einstök verkefni eða málaflokka.</i>	38
40. gr.	<i>Valdsvið nefnda.</i>	40
41. gr.	<i>Afgreiðsla á fundargerðum.</i>	41
42. gr.	<i>Framsal sveitarstjórnar á valdi til fullnaðarafgreiðslu mála.</i>	41
43. gr.	<i>Kosningar og kjörgengi.</i>	43
44. gr.	<i>Framlagning lista við hlutfallskosningu.</i>	44
45. gr.	<i>Kosning á milli lista.</i>	44
46. gr.	<i>Fundir nefnda og ályktunarhæfi.</i>	45
47. gr.	<i>Varamenn.</i>	45
48. gr.	<i>Boðun varamanna.</i>	46
49. gr.	<i>Lausn frá nefndarsetu og endurskipun.</i>	46
50. gr.	<i>Áheyrnarfulltrúar.</i>	47
51. gr.	<i>Þóknun.</i>	48
52. gr.	<i>Önnur réttindi og skyldur.</i>	48
53. gr.	<i>Aðrar nefndir, ráð og stjórnir sem sveitarfélag á aðild að.</i>	48
VI.	<i>Framkvæmdastjóri og aðrir starfsmenn sveitarfélaga</i>	49
54. gr.	<i>Ráðning framkvæmdastjóra.</i>	49
55. gr.	<i>Hlutverk framkvæmdastjóra.</i>	49
56. gr.	<i>Ráðning annarra starfsmanna.</i>	50
57. gr.	<i>Starfskjör, réttindi og skyldur.</i>	50
VII.	<i>Fjármál sveitarfélaga</i>	51
58. gr.	<i>Fjárstjórnarvald sveitarstjórnar.</i>	51
59. gr.	<i>Reikningsárið og bókhaldsskylda.</i>	51

60. gr.	<i>Flokkun í bókhaldi og reikningsskilum.</i>	52
61. gr.	<i>Ársreikningur.</i>	52
62. gr.	<i>Fjárhagsáætlanir.</i>	Villa! Bókamerki ekki skilgreint.
63. gr.	<i>Bindandi áhrif ákvörðunar um fjárhagsáætlun ársins.</i>	Villa! Bókamerki ekki skilgreint.
64. gr.	<i>Viðmiðanir um afkomu og fjárhagsstöðu sveitarfélaga.</i>	56
65. gr.	<i>Ábyrg meðferð fjármuna.</i>	57
66. gr.	<i>Miklar fjárfestingar og skuldbindingar.</i>	58
67. gr.	<i>Yfirråd yfir fasteignum og öðrum eignum.</i>	59
68. gr.	<i>Heimild til veðsetningar.</i>	59
69. gr.	<i>Heimild til að gangast í ábyrgðir.</i>	59
70. gr.	<i>Skuldajöfnuður.</i>	60
71. gr.	<i>Gjaldþrotaskipti og aðför.</i>	61
72. gr.	<i>Endurskoðun.</i>	61
73. gr.	<i>Álitsgerðir endurskoðanda og meðferð þeirra.</i>	62
74. gr.	<i>Reikningsskila- og upplýsinganefnd.</i>	63
75. gr.	<i>Reglur um bókhald og reikningsskil.</i>	64
76. gr.	<i>Skil á upplýsingum um fjármál.</i>	64
VIII.	<i>Eftirlit með fjármálum sveitarfélaga.</i>	65
77. gr.	<i>Skyldur sveitarstjórnar.</i>	65
78. gr.	<i>Eftirlitsnefnd með fjármálum sveitarfélaga.</i>	65
79. gr.	<i>Hlutverk eftirlitsnefndar.</i>	Villa! Bókamerki ekki skilgreint.
80. gr.	<i>Aðgangur eftirlitsnefndar með fjármálum sveitarfélaga að upplýsingum.</i>	68
81. gr.	<i>Reglur um störf eftirlitsnefndar og viðmið um fjármál sveitarfélaga.</i>	68
82. gr.	<i>Nánnar um úrræði eftirlitsnefndar.</i>	68
83. gr.	<i>Samkomulag sveitarstjórnar og ráðherra um fjármál.</i>	69
84. gr.	<i>Önnur úrræði ráðherra.</i>	69
85. gr.	<i>Nánnar um skilyrði sem ráðherra getur sett um stjórn fjármála sveitarfélags.</i>	70
86. gr.	<i>Ákvörðun um fjárhaldsstjórn og svipting fjárforráða.</i>	71
87. gr.	<i>Fjárhaldsstjórn.</i>	71
88. gr.	<i>Réttaráhrif skipunar fjárhaldsstjórnar.</i>	71
89. gr.	<i>Hlutverk og úrræði fjárhaldsstjórnar.</i>	72
90. gr.	<i>Sameining við annað sveitarfélag.</i>	73
91. gr.	<i>Brottfall á sviptingu fjárforráða.</i>	73
IX.	<i>Samvinna sveitarfélaga og samningar um starfrækslu verkefna.</i>	74

92. gr.	<i>Samvinna sveitarfélaga.</i>	74
93. gr.	<i>Framsal á valdi til töku ákvarðana um rétt eða skyldu manna.</i>	74
94. gr.	<i>Byggðasamlög.</i>	76
95. gr.	<i>Úrganga úr byggðasamlagi og slit byggðasamlags.</i>	82
96. gr.	<i>Samningur um að sveitarfélag taki að sér verkefni fyrir önnur sveitarfélög.</i>	84
97. gr.	<i>Landshlutasamtök sveitarfélaga.</i>	86
98. gr.	<i>Samband íslenskra sveitarfélaga.</i>	89
99. gr.	<i>Samstarf um gerð kjarasamninga.</i>	90
100. gr.	<i>Samningar um þjónustustarfsemi og einstök rekstrarverkefni.</i>	90
101. gr.	<i>Skyldur einkaaðila sem sinna verkefni fyrir sveitarfélag.</i>	91
X.	<i>Samráð við íbúa.</i>	91
102. gr.	<i>Réttur íbúa til áhrifa á stjórn sveitarfélags.</i>	91
103. gr.	<i>Upplýsingar um málefni sveitarfélags.</i>	92
104. gr.	<i>Opinber gagnaveita um fjármál sveitarfélaga.</i>	93
105. gr.	<i>Borgarafundir.</i>	93
106. gr.	<i>Íbúáþing.</i>	94
107. gr.	<i>[Íbúakosningar um einstök málefni.</i>	94
108. gr.	<i>Frumkvæði íbúa sveitarfélags.</i>	95
XI.	<i>Stjórnsýslueftirlit með sveitarfélögum.</i>	96
109. gr.	<i>Almennt stjórnsýslueftirlit með sveitarfélögum.</i>	96
110. gr.	<i>Tegundir eftirlitsmála.</i>	100
111. gr.	<i>Stjórnsýslukæra.</i>	101
112. gr.	<i>Frumkvæðismál.</i>	104
113. gr.	<i>Aðgangur að upplýsingum.</i>	106
114. gr.	<i>Ógilding ákvarðana og frestun réttaráhrifa.</i>	106
115. gr.	<i>Ógilding samninga.</i>	108
116. gr.	<i>Vanræksla sveitarfélaga.</i>	109
117. gr.	<i>Dómsmál til ógildingar á ákvörðun ráðuneytisins.</i>	113
118. gr.	<i>Viðurkenningarmál.</i>	114
XII.	<i>Sameining sveitarfélaga.</i>	114
119. gr.	<i>Sameining sveitarfélaga.</i>	114
120. gr.	<i>Skilyrði fyrir frjálstri sameiningu.</i>	115
121. gr.	<i>Fjárhagslegar ráðstafanir eftir samþykkt sameiningartillögu.</i>	117
122. gr.	<i>Undirbúningur að stofnun nýs sveitarfélags.</i>	118

123. gr.	<i>Sameining yfir mörk kjördæma.</i>	119
124. gr.	<i>Birting ákvörðunar um sameiningu.</i>	119
125. gr.	<i>Gildistaka sameiningar.</i>	119
126. gr.	<i>Endurskoðun reglugerða og samþykkt.</i>	120
127. gr.	<i>Fjárhagsleg aðstoð Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga.</i>	121
XIII.	<i>Samskipti og samráð ríkis og sveitarfélaga.</i>	121
128. gr.	<i>Formlegt samráð og samstarf ríkis og sveitarfélaga.</i>	121
129. gr.	<i>Kostnaðarmat.</i>	122
XIV.	<i>Aðrar skyldur sveitarfélaga.</i>	126
130. gr.	<i>Málstefna.</i>	126
XV.	<i>Ýmis ákvæði, gildistaka og breytingar á öðrum lögum.</i>	127
131. gr.	<i>[Neyðarástand í sveitarfélagi.]¹⁾</i>	127
132. gr.	<i>Sérreglur um stjórn og stjórnskipulag einstakra sveitarfélaga.</i>	128
133. gr.	<i>[Íbúakosningar sveitarfélaga.</i>	129
134. gr.	<i>Rafræn íbúakosning.</i>	131

I. Almenn ákvæði um sveitarfélög.

1. gr. <i>Sjálfstjórn sveitarfélaga.</i>		
☐ Landið skiptist í sveitarfélög sem sjálf ráða málefnum sínum á eigin ábyrgð. ☐ Með stjórn sveitarfélaga fara sveitarstjórnir sem kjörnar eru lýðræðislegri kosningu af íbúum þeirra samkvæmt lögum um kosningar ... ¹⁾ ☐ Hver maður telst íbúi sveitarfélags þar sem hann á lögheimili. ☐ Sveitarfélög eru lögaðilar.	Engin breyting	
2. gr. <i>Yfirstjórn sveitarstjórnarmála.</i>		
☐ Ráðuneyti sveitarstjórnarmála fer með málefni sveitarfélaga. ☐ Ráðherra sveitarstjórnarmála skal gæta að og virða sjálfstjórn sveitarfélaganna, verkefni þeirra og fjárhag. ☐ Engu málefni sem varðar sérstaklega hagsmuni sveitarfélags skal ráðið til lykta án umfjöllunar sveitarstjórnarinnar. ☐ [[Ráðherra leggur fram á Alþingi á hverju kjörtímabili tillögu til þingsályktunar um stefnu ríkisins um málefni sveitarfélaga ásamt aðgerðaáætlun. Í henni skal mörkuð stefna fyrir næstu fimmtán ár og jafnframt tilgreindar sérstaklega þær aðgerðir sem ráðast skal í á fyrstu fimm árum gildistíma hennar. Ef forsendur stefnunnar breytast eða ef tilefni er til að öðru leyti leggur ráðherra fram á Alþingi tillögu til þingsályktunar um breytingu á stefnunni.] ¹⁾ ☐ Við gerð tillagna að stefnumótandi áætlun og aðgerðaáætlun skv. 4. mgr. skal haft samráð við ráðuneyti, Samband íslenskra sveitarfélaga og sveitarfélög. Þá skal haft samráð við hagsmunaaðila eftir þörfum. Horfa skal einnig til þeirrar stefnumörkunar sem fram kemur í byggðaáætlun og sóknaráætlunum ... ¹⁾ . Loks skal almenningi gefinn kostur á að koma að sjónarmiðum sínum og	Engin breyting	

athugasemndum í opnu samráðsferli. ☐ Ráðherra skal í reglugerð ²⁾ setja nánari ákvæði um gerð stefnumótandi áætlunar og aðgerðaáætlunar, sbr. 4. og 5. mgr.] ³⁾		
3. gr. <i>Markmið laganna og forsendur.</i>		
☐ Með lögum þessum er markaður almennur grundvöllur að starfsemi og stjórnskipulagi sveitarfélaga. Lögin byggjast á þeim forsendum að: 1. sveitarfélög séu sjálfstæð stjórnvöld sem er stjórnað af lýðræðislega kjörnum sveitarstjórnnum í umboði íbúa sveitarfélagsins, 2. skipulag og starfsaðstæður sveitarfélaga séu þannig að þau geti sjálf borið ábyrgð á framkvæmd verkefna sem þeim er falið að sinna, 3. sveitarfélög geti haft samvinnu sín á milli um starfrækslu þeirra verkefna sem þau geta ekki leyst af hendi á eigin vegum eða þau telja hagkvæmara að leysa með þeim hætti, 4. afskipti annarra stjórnvalda af málefnum sveitarfélaga taki ávallt mið af sjálfstjórn sveitarfélaga samkvæmt stjórnarskrá og sáttmála Evrópuráðsins um sjálfstjórn sveitarfélaga, 5. sveitarfélög hafi sjálfstæða tekjustofna og sjálfsforræði á gjaldskrá sem þeim er heimilt að setja.	Engin breyting	
4. gr. <i>Staðarmörk sveitarfélaga.</i>		
☐ Sveitarfélög hafa ákveðin staðarmörk sem ráðast af útmerkjum þeirra fasteigna, þ.m.t. þjóðlendna, sem innan þeirra liggja. ☐ Óheimilt er að breyta mörkum sveitarfélaga nema með lögum. ☐ Þrátt fyrir ákvæði 2. mgr. getur ráðherra breytt mörkum sveitarfélaga í tengslum við sameiningu þeirra eða til staðfestingar á samkomulagi milli sveitarfélaga. Birta skal staðfestingu ráðherra á breytingum staðarmarka sveitarfélags í Stjórnartíðindum.	Engin breyting	

☐ Réttur sveitarfélaga til ákvarðana eða umsagna um nýtingu sjávarbotns eða sjávar innan íslenskrar lögsögu en utan marka sveitarfélags fer að ákvæðum sérлага hverju sinni.		
4. gr. a. Lágmarksíbúafjöldi sveitarfélags.		
☐ Í því skyni að auka sjálfbærni sveitarfélaga og tryggja getu þeirra til að annast lögbundin verkefni skal stefna að því að lágmarksíbúafjöldi sveitarfélags sé ekki undir 1.000. ☐ Ef íbúafjöldi sveitarfélags er undir 1.000 við almennar sveitarstjórnarkosningar skal sveitarstjórn þess, innan árs frá þeim sveitarstjórnarkosningum, leitast við að ná markmiðum skv. 1. mgr. með því að: a. hefja formlegar sameiningarviðræður á grundvelli 119. gr. eða b. vinna álit um stöðu sveitarfélagsins, getu þess til að sinna lögbundnum verkefnum, sbr. 1. mgr., og um þau tækifæri sem felast í mögulegum kostum sameiningar sveitarfélagsins við annað eða önnur sveitarfélög. ☐ Ráðherra setur með auglýsingu ¹⁾ leiðbeiningar um þau atriði sem fram þurfa að koma í áliti skv. b-lið 2. mgr. en þar skal m.a. fjallað um fjárhagslega og félagslega þætti sveitarfélagsins, íbúaþróun, þjónustu sveitarfélagsins og aðrar samfélagslegar aðstæður. Ráðherra getur að ósk sveitarstjórnar veitt henni lengri tíma til afgreiðslu álitsins ef ástæða þykir til. ☐ Álit skv. b-lið 2. mgr. skal sent ráðuneytinu til umsagnar og síðan kynnt íbúum sveitarfélagsins með fullnægjandi hætti ásamt umsögn ráðuneytisins. Að því loknu skal sveitarstjórn taka ákvörðun um hvort hefja eigi sameiningarviðræður á grundvelli 119. gr. og hafa um það tvær umræður skv. 1. mgr. 18. gr. ☐ Taki sveitarstjórn ákvörðun um að hefja ekki	Ný 5. og 6. mgr.: Hefjist ekki sameiningarviðræður viðkomandi sveitarfélags við annað eða önnur sveitarfélög skv. 4. mgr. geta að lágmarki 10% kosningabærra íbúa í sveitarfélaginu skv. kosningalögum, krafist þess að slíkar viðræður hefjist innan þriggja mánaða frá því sveitarstjórn tekur ákvörðun um að hefja ekki sameiningarviðræður skv. 119. gr. Krafan skal sett fram á undirskriftalista skv. 4. mgr. 108. gr. og beinast að aðliggjandi sveitarfélögum. Viðkomandi sveitarfélögum ber þá að hefja sameiningarviðræður í samræmi við 119. gr. Ef íbúafjöldi sveitarfélags er yfir 1.000 við almennar sveitarstjórnarkosningar getur 10% kosningabærra íbúa sveitarfélagsins, skv. kosningalögum, farið fram á með undirskriftarsöfnun skv. 4. mgr. 108. gr., að sveitarfélagið vinni álit um stöðu þess innan árs frá þeim sveitarstjórnarkosningum og skal þá fara um álitid skv. 3.- 5. mgr. 5. mgr. sem er felld brott ☐ Taki sveitarstjórn ákvörðun um að hefja ekki sameiningarviðræður skv. 4. mgr. geta minnst 10% af þeim sem kosningarrétt eiga í sveitarfélagi óskað almennrar atkvæðagreiðslu um ákvörðun sveitarstjórnar hafi slík atkvæðagreiðsla ekki þegar farið fram. Sveitarstjórn skal verða við ósk íbúa eigi síðar en innan sex mánaða frá því að hún berst og skal niðurstaða atkvæðagreiðslunnar vera bindandi fyrir sveitarstjórn. Að öðru leyti fer um atkvæðagreiðsluna skv. 107. og 108. gr. ²⁾	Markmið ákvæðisins er að veita íbúum beinan rétt til að knýja á um að sameiningarviðræður og síðan íbúakosningar um niðurstöðu þeirra. 1. mgr. ákvæðisins felur í sér að ef 10% íbúar sveitarfélags sem hefur færri en 1.000 íbúa undirskriftarlista um að sveitarfélag sameinist aðliggjandi sveitarfélagi, skulu sveitarfélögin fara í formlegar sameiningarviðræður á grundvelli 119. gr. og ljúka því ferli sem fjallað er um í ákvæðinu, þ.m.t. að halda íbúakosningu. Bindur ákvæðið þannig bæði viðkomandi sveitarfélag, og það sveitarfélag sem krafa íbúa beinist að. 2. mgr. ákvæðisins mælir fyrir um rétt íbúa í sveitarfélögum sem er yfir 1.000 við almennar sveitarstjórnarkosningar að fara fram á að sveitarstjórn vinni álit skv. b-lið 2. mgr. 4. gr. a. Ákvæðið mælir fyrir um að slík undirskriftarsöfnun þarf að vera lokið innan árs frá kosningum. Eftir að sveitarstjórn hefur unnið álitid skulu sömu reglur gilda og hjá sveitarfélögum sem er með færri íbúa en 1.000. Í því felst að íbúar 10% íbúa slíkra sveitarfélaga geta einnig farið fram á með undirskriftarsöfnun að sveitarfélag hefji formlegar sameiningarviðræður skv. 119. gr. sem endar með íbúakosningu viðkomandi sveitarfélaga. Áréttað er að undirskriftarsafnanir á grundvelli ákvæðisins skulu vera í samræmi við 108. gr. og reglugerð nr. 155/2013 um undirskriftarsafnanir vegna almennra atkvæðagreiðslna skv. sveitarstjórnarlögum og þegar íbúar krefjast sameiningar við annað eða önnur sveitarfélög þarf

sameiningarviðræður skv. 4. mgr. geta minnst 10% af þeim sem kosningarrétt eiga í sveitarfélagi óskað almennrar atkvæðagreiðslu um ákvörðun sveitarstjórnar hafi slík atkvæðagreiðsla ekki þegar farið fram. Sveitarstjórn skal verða við ósk íbúa eigi síðar en innan sex mánaða frá því að hún berst og skal niðurstaða atkvæðagreiðslunnar vera bindandi fyrir sveitarstjórn. Að öðru leyti fer um atkvæðagreiðsluna skv. 107. og 108. gr.] ²⁾		að koma skýrt fram að hvaða sameiningarkosti undirskriftarsöfnun beinist.
4. gr.b. Frumkvæði ráðherra að sameiningum.		
	<i>Frumkvæði ráðherra að sameiningum</i> Ef íbúafjöldi sveitarfélags er lægri en 250 þann 1. janúar ár hvert skv. tölum Hagstofu Íslands, skal ráðherra eiga frumkvæði að því að sameina það aðliggjandi sveitarfélagi. Undantekningu frá þessu ákvæði má veita ef sérstakar aðstæður mæla gegn að mati ráðherra. Við ákvörðun sína skal ráðherra taka tillit til þess: a. Að hversu miklu leyti sveitarfélag sinnir sínum lögbundnu skyldum sjálft, þar með talið skipulagsmálum, rekstri grunnskóla og almennri félagsþjónustu. b. Hversu greiðar samgöngur það hefur við sameiningarsveitarfélag. c. Hvort líklegt sé að sameining sveitarfélagsins leiði til hagræðis í rekstri og betri þjónustu við íbúa. Veiti ráðherra sveitarfélagi með færri en 250 íbúa undanþágu frá sameiningu skv. 2. mgr., skal sú undanþága tekin til endurskoðunar að fjórum árum liðnum. Ef ráðherra hefur frumkvæði að sameiningu, getur sveitarstjórn sveitarfélags skv. 1. mgr., óskað eftir því við ráðherra að skipuð verði heimastjórn skv. 38. gr. a, sem starfi í annað hvort eitt að tvö	Lagt er til nýtt ákvæði sem kveður á um frumkvæði ráðherra að því að sameina sveitarfélög sem ekki ná ákveðinni íbúatölu. Ákvæðið var að grunni til að finna í 5. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 8/1986, og 6. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 8/1998. Lagt er til að ákvæðið verði tekið upp í sveitarstjórnarlög með þeirri breytingu að ráðherra þurfi að hafa frumkvæði að sameiningu sveitarfélags ef íbúafjöldi þess er undir 250 skv. tölum Hagstofu Íslands þann 1. janúar ár hvert. Í 2. mgr. ákvæðisins er ráðherra veitt heimild til að falla frá því að eiga frumkvæði að sameiningu sveitarfélags ef sérstakar ástæður eru til staðar sem mæla gegn því. Rétt er að taka fram að ráðherra ber einungis að taka til skoðunar hvort slíkar aðstæður eigi við að ósk viðkomandi sveitarfélags. Ljóst er að óhjákvæmilega þurfa skilyrði 3. mgr. að einhverju leyti að vera matskennd enda eru aðstæður og lega sveitarfélaga verulega mismunandi. Ráðherra mun því þurfa að leggja heildstætt mat á það hvort sérstakar ástæður mæli gegn því að fámennst sveitarfélag verði sameinað öðru eða öðrum sveitarfélögum. Hér geta komið til greina tilteknir félagslegir, efnahagslegir, umhverfislegir eða landfræðilegir þætti sem kunna að fela í sér að sérstakar aðstæður

	kjörtímabil sveitarstjórnar frá sameiningu. Ráðherra tekur ákvörðun um hvort fallist er á beiðnina og um lengd starfstíma heimastjórnar. Fallist ráðherra á beiðnina skal kosið í heimastjórn í síðasta lagi fjórum mánuðum eftir gildistöku sameiningarinnar. Við ákvörðun sína skv. 4. mgr. skal ráðherra meðal annars taka mið af: a. hlutfallslegs íbúafjölda sveitarfélagsins í hinu nýja sveitarfélagi b. landfræðilegrar legu og fjarlægðar sveitarfélagsins frá stærsta byggðakjarna hins nýja sveitarfélags, c. sögulegrar sérstöðu og umfangs sjálfstæðrar þjónustu í sveitarfélaginu d. annarra atriða sem máli skipta við að tryggja áhrif íbúa í hinu nýja sveitarfélagi.	eru fyrir því að ráðherra eigi ekki frumkvæði að sameiningu. Sem dæmi mætti nefna ef sveitarfélagið hefði lengi myndað félagslega einingu á stóru landsvæði án þess að hafa þörf fyrir samvinnu við önnur sveitarfélög til að halda uppi þjónustustigi, og sameining við nærliggjandi sveitarfélög fæli því ekki í sér verulegar breytingar á sjálfbærni sveitarfélagsins. Í a. - c-lið 2. mgr. eru nefnt atriði sem ráðherra bera sérstaklega að taka tillit til við slíkt mat. Í a-lið 2. mgr. er tekið fram að horfi skuli til þess að hversu miklu leyti sveitarfélag sinnir sínum lögbundnu skyldum sjálft, þar með talið skipulagsmálum, rekstri grunnskóla og almennri félagsþjónustu. Um er að ræða grundvallarsjónarmið við mat ráðherra enda er meginmarkmið ákvæðisins að tryggja rétt allra íbúa sveitarfélags til þjónustu og lýðræðislegrar aðkomu þeirra að mótun hennar. Þannig má líta svo á að þörfin fyrir sameiningu við önnur sveitarfélög, sem er forsenda ákvæðisins, sé minni þegar sveitarfélag sinnir sínum lögbundnu skyldum sjálft. Þó að ákvæðið sé matskennt verður ekki horft fram hjá því að sum lögskyld verkefni sveitarfélaga vega þyngra en önnur þegar kemur að nærþjónustu sveitarfélaga. Má þar sérstaklega nefna grunnskólaþjónustu sveitarfélaganna enda um stærsta einstaka verkefni sveitarfélaganna að ræða. Í b-lið 2. mgr. ákvæðisins er gert ráð fyrir því að ráðherra leggi sérstakt mat á hversu greiðar samgöngur sveitarfélag hefur við mögulegar sameiningar sveitarfélag. Við mat á þessu skilyrði er rétt að horft sé til þess hvort þjónusta við íbúa gæti farið óhindrað fram ef hún væri veitt í nærliggjandi sveitarfélagi. Þannig kynni það að ganga gegn markmiði ákvæðisins um betri þjónustu við íbúa ef t.d. vetraraðstæður vegasamgangna, erfiðir fjallvegir eða langar vegalengdir myndu skapa hættu á
--	--	---

		þjónusturofi við íbúa hins sameinaða sveitarfélags. Rétt er að horfa til þess að ef nágrannasveitarfélag sbr. a. lið sinnir nú þegar þeirri þjónustu sem hætt er við að skerðing verði á vegna erfiðra samgangna þá gæti skilyrðið ekki átt við. Að lokum er lagt til í c-lið 2. mgr. að ráðherra taki sérstakt tillit til hvort að sameining sé líkleg til hagræðis í rekstri eða betri þjónustu. Í 3. mgr. er áréttað að ráðherra ber að taka málið aftur upp ef hann ákveður að sameina ekki sveitarfélag, en það nær ekki 250 íbúa fjölda lágmarkinu fjórum árum síðar. Í 4. mgr. er sveitarstjórn sveitarfélags sem ráðherra ber að hafa frumkvæði að sameina öðru sveitarfélagi, veitt heimild til að óska eftir því að stofnuð verði heimastjórn eins og hún er skilgreind skv. nýju ákvæði 38. gr. a. Þegar sameining stafar að frumkvæði stjórnvalda, er hætta á að sameiningarferill fari fram forsendum hins stærra sveitarfélags. Er því mikilvægt að kveðið sé á heimild sveitarstjórnar til að óska eftir því að skipuð verði slík nefnd. Ákvörðun ráðherra um stofnun heimastjórnar er endanleg og bindandi fyrir hina nýju sveitarstjórn. Samþykki ráðherra beiðnina er nýrri sveitarstjórn því skylt að koma heimastjórninni á fót. Synjun ráðherra hefur hins vegar ekki áhrif á almenna heimild nýrrar sveitarstjórnar til að stofna staðbundna nefnd að eigin frumkvæði, í samræmi við önnur ákvæði laganna.
5. gr. <i>Heiti sveitarfélags.</i>		
☐ Sveitarstjórn ákveður heiti sveitarfélags að fenginni umsögn örnefnanefndar. Skal það samrýmast íslenskri málfræði og málvenju. Ef könnun er gerð meðal íbúa á viðhorfi til breytingar á nafni sveitarfélags eða á nafni nýs sveitarfélags skal	Engin breyting	

leita umsagnar örnefnanefndar um þau nöfn sem um ræðir. ☐ Ekki má breyta nafni sveitarfélags eða gefa nýju sveitarfélagi nafn nema með staðfestingu ráðuneytisins. Þegar nýtt heiti sveitarfélags hefur verið ákveðið skal samþykkt um stjórn sveitarfélagsins, sbr. 9. gr., breytt til samræmis og tekur nýtt heiti gildi við gildistöku hennar.		
6. gr. Byggðarmerki.		
☐ Sveitarstjórn er heimilt að ákveða byggðarmerki fyrir sveitarfélag. Skráning byggðarmerkis veitir sveitarfélagi einkarétt á notkun þess. ☐ Byggðarmerki skulu skráð hjá [Hugverkastofunni] ¹⁾ sem veitir umsóknum viðtöku og kannar skráningarhæfi merkjanna. ☐ Viðkomandi ráðherra setur nánari reglur um skráningu byggðarmerkja, m.a. varðandi umsóknir og meðferð þeirra, skilyrði fyrir skráningu, ógildingu, birtingu og gjöld fyrir umsóknir og vottorð úr byggðarmerkjaskrá.	Engin breyting	
7. gr. Almennar skyldur sveitarfélaga.		
☐ Skylt er sveitarfélögum að annast þau verkefni sem þeim eru falin í lögum. Ráðuneytið gefur árlega út leiðbeinandi yfirlit yfir lögmælt verkefni sveitarfélaga, flokkuð eftir því hvort verkefni eru skyldubundin eða ekki. ☐ Sveitarfélög skulu vinna að sameiginlegum velferðarmálum íbúanna eftir því sem fært þykir á hverjum tíma. ☐ Sveitarfélög geta tekið að sér hvert það verkefni sem varðar íbúa þeirra, enda sé það ekki falið öðrum til úrlausnar að lögum.	Engin breyting	

II. Um sveitarstjórn

8. gr. <i>Hlutverk sveitarstjórnar.</i>		
☐ Sveitarstjórn fer með stjórn sveitarfélagsins samkvæmt ákvæðum laga þessara og annarra laga. Starfsemi sveitarfélags fer fram á einu stjórnsýslustigi leiði annað ekki með beinum hætti af lögum. ☐ Sveitarstjórn hefur ákvörðunarvald um nýtingu tekjustofna, lántökur og ráðstöfun eigna og um framkvæmd verkefna sveitarfélagsins. Sveitarstjórn skal sjá um að lögbundnar skyldur séu ræktar og hafa eftirlit með því að fylgt sé viðeigandi reglum í störfum sveitarfélags. ☐ Sveitarstjórn getur ályktað um hvert það málefni sem hún telur að varði sveitarfélagið.	Engin breyting	
9. gr. <i>Samþykkt um stjórn, stjórnsýslu og fundarsköp.</i>		
☐ Sveitarstjórnir skulu gera sérstaka samþykkt um stjórn og stjórnsýslu sveitarfélagsins og um meðferð þeirra málefna sem sveitarfélagið annast. Þar skal einnig kveðið á um fundarsköp sveitarstjórnarinnar og nefnda hennar. Samþykktin nefnist samþykkt um stjórn sveitarfélagsins og skal send ráðuneytinu til staðfestingar. ☐ Ráðuneytið semur fyrirmynd að samþykkt skv. 1. mgr. og birtir hana í Stjórnartíðindum. ¹⁾ Gildir fyrirmyndin þar til sérstök samþykkt hefur verið gerð fyrir sveitarfélagið.	■ 9. gr. Samþykkt um stjórn, stjórnsýslu og fundarsköp. ☐ Sveitarstjórnir skulu gera sérstaka samþykkt um stjórn og stjórnsýslu sveitarfélagsins og um meðferð þeirra málefna sem sveitarfélagið annast. Þar skal einnig kveðið á um fundarsköp sveitarstjórnarinnar og nefnda hennar. Samþykktin nefnist samþykkt um stjórn sveitarfélagsins og öðlast gildi við birtingu hennar í Stjórnartíðindum. og skal send ráðuneytinu til staðfestingar. ☐ Ráðuneytið semur fyrirmynd að samþykkt skv. 1. mgr. og birtir hana í Stjórnartíðindum. ¹⁾ Gildir fyrirmyndin þar til sérstök samþykkt hefur verið gerð fyrir sveitarfélagið.	Með ákvæðinu er staðfestingarhlutverk ráðuneytis sveitarstjórnarmála gagnvart samþykktum sveitarfélaga afnumið. Í þess stað munu samþykktir sveitarfélaga og breytingar á þeim öðlast gildi við birtingu í Stjórnartíðindum, sem einfaldar og flýttir fyrir málsmeðferð vegna samþykktar sveitarfélaga og breytinga á þeim. Samhliða þessari breytingu, er eftirlitshlutverk ráðuneytisins hins vegar styrkt. Lagt er til að heimildir þess til að fella úr gildi einstök ákvæði í samþykktum, sem ganga gegn lögum, verði auknar sbr. x. gr. frumvarpsins. Eftirlitshlutverk ráðuneytisins færir þá úr því að staðfesta lögmæti samþykktar sveitarfélaga yfir í að ráðuneytið hefur frumkvæðiseftirlit með samþykktum sveitarfélaga eftir að þær hafa verið settar. Auk þess er lagt til að heimildir ráðuneytisins til að fella úr gildi ákvæði samþykktar verði auknar með frumvarpinu. Þá ber ráðuneytinu áfram að sinna leiðbeiningarhlutverki sínu gagnvart sveitarfélögum.

		Rétt er að áréttu að breytingin hefur ekki á málsmeðferð sveitarstjórna við setningu samþykktar um stjórn sveitarfélags eða breytingina á henni, svo sem skylduna til að halda tvær umræður um samþykktir í samræmi við 18. gr.
10. gr. <i>Heiti sveitarstjórnar o.fl.</i>		
☐ Yfirstjórn hvers sveitarfélags nefnist sveitarstjórn. Heimilt er sveitarstjórn að nota heitið hreppsnefnd eða bæjarstjórn, enda styðjist slík málnotkun við hefð. Bygðarráð má á sama hátt nefna hreppsráð eða bæjarráð, framkvæmdastjóra má nefna bæjarstjóra eða sveitarstjóra og oddvita má nefna forseta bæjarstjórnar eða forseta sveitarstjórnar. ☐ Reykjavík er höfuðborg Íslands. Í Reykjavíkurborg nefnist sveitarstjórnin borgarstjórn, bygðarráð nefnist borgarráð, framkvæmdastjóri nefnist borgarstjóri og oddviti nefnist forseti borgarstjórnar.	Engin breyting	
11. gr. <i>Fjöldi fulltrúa í sveitarstjórn.</i>		
☐ Í sveitarstjórn skal fjöldi fulltrúa standa á oddatölu. Fjöldi fulltrúa í sveitarstjórn skal ákveðinn í samþykkt skv. 9. gr. og skal vera innan þeirra marka sem hér segir: 1. Þar sem íbúar eru undir 2.000: 5–7 aðalmenn. 2. Þar sem íbúar eru 2.000–9.999: 7–11 aðalmenn. 3. Þar sem íbúar eru 10.000–49.999: 11–15 aðalmenn. 4. Þar sem íbúar eru 50.000–99.999: 15–23 aðalmenn. 5. Þar sem íbúar eru 100.000 eða fleiri: 23–31 aðalmenn. ☐ Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. er ekki skylt að fækka eða fjölga aðalmönnum í sveitarstjórn fyrr en íbúatala hefur verið hærri eða lægri en	☐ Við reglubundnar sveitarstjórnarkosningar skal kjósa þann fjölda fulltrúa í sveitarstjórn sem kveðið er á um í samþykkt fyrir stjórn sveitarfélagsins, skv. 9. gr. Ákvörðun um breytingu á þeim fjölda skal hafa verið birt í samþykktinni eigi síðar en einum mánuði fyrir viðmiðunardag kjörskrár samkvæmt kosningalögum en ákvörðunin skerðir ekki umboð sitjandi sveitarstjórnarfulltrúa. ☐ Fjöldi fulltrúa í sveitarstjórn skal standa á oddatölu og vera innan þeirra marka sem hér segir: 1. Þar sem íbúar eru undir 2.000: 5–7 aðalmenn. 2. Þar sem íbúar eru 2.000–9.999: 7–11 aðalmenn. 3. Þar sem íbúar eru 10.000–49.999: 11–15 aðalmenn. 4. Þar sem íbúar eru 50.000–99.999: 15–23	Með breytingu á 11. gr. laganna er lagt til að lögfest verð skýr málsmeðferð sem sveitarstjórnnum ber að fylgja þegar teknar eru ákvarðanir um að breyta fjölda fulltrúa í sveitarstjórn. Ákvörðunin um fjölda fulltrúa verður áfram á forræði sveitarstjórnar innan þeirra fjöldamarka sem kveðið er á um í ákvæðinu. Lagt er til að breytingin verði formgerð með breytingu á samþykkt um stjórn sveitarfélags skv. 9. gr. sem tryggir að ákvörðunin fari í gegnum gagnsætt ferli innan sveitarstjórnar sem verði aðgengilegt almenning. Lagt til að kveðið verði á um skýr tímamörk fyrir ákvörðunartökuna og skal breytingin taka gildi a.m.k. mánuði fyrir viðmiðunardag kjörskrár fyrir reglubundnar sveitarstjórnarkosningar. Þá er einnig lagt til áréttingar og skýringar að ákvörðun sveitarstjórnar

viðmiðunarmörkin í fjögur ár samfelld, talið frá næstu áramótum fyrir almennar kosningar til sveitarstjórna. Íbúatala grundvallast á íbúaskrá þjóðskrár.	aðalmenn. 5. Þar sem íbúar eru 100.000 eða fleiri: 23–31 aðalmenn. ☐ Þrátt fyrir ákvæði 2. mgr. er ekki skylt að fækka eða fjölga aðalmönnum í sveitarstjórn fyrir en íbúatala hefur verið hærri eða lægri en viðmiðunarmörkin í fjögur ár samfelld, talið frá næstu áramótum fyrir almennar kosningar til sveitarstjórna. Íbúatala grundvallast á íbúaskrá þjóðskrár.	um að fækka kjörnum fulltrúum hefur að sjálfsögðu ekki áhrif á umboð kjörinna fulltrúa.
12. gr. <i>Ný sveitarstjórn tekur til starfa.</i>		
☐ Nýkjörin sveitarstjórn tekur við störfum 15 dögum eftir kjördag. Jafnlengi heldur fráfari sveitarstjórn umboði sínu, með þeim takmörkunum sem leiðir af lögum um kosningar ... ¹⁾ . Áður en nýkjörin sveitarstjórn tekur við störfum hefur hún ekki umboð til töku ákvarðana um málefni sveitarstjórnarinnar eða sveitarfélagsins. ☐ Sá fulltrúi í nýkjörinni sveitarstjórn sem á að baki lengsta setu í sveitarstjórninni boðar til fyrsta fundar ekki síðar en 15 dögum eftir að hún tekur við störfum eftir kosningar. Hann stýrir fundi þar til oddviti hefur verið kjörinn. Hafi tveir eða fleiri fulltrúar átt jafnlengi setu í sveitarstjórninni fer aldursforseti þeirra með verkefni samkvæmt þessari málsgrein. Fyrsta fund skal boða með a.m.k. fjögurra daga fyrirvara.	Engin breyting	
13. gr. <i>Kjör oddvita og varaoddvita.</i>		
☐ Á fyrsta fundi kys sveitarstjórn oddvita og einn eða fleiri varaoddvita. ☐ Sá telst rétt kjörinn oddviti sem fær atkvæði meiri hluta þeirra sem sæti eiga í sveitarstjórn. Verði þeim atkvæðafjöldi ekki náð skal kjósa að nýju. Við aðra umferð telst sá rétt kjörinn sem fær meiri hluta atkvæða þeirra fulltrúa sem sitja fundinn eða ef viðkomandi er sá eini sem fær atkvæði.	Nýr málsl. við 7. mgr. og ný 8. mgr. 6. mgr. felld brott ☐ Kjörtímabil oddvita og varaoddvita er hið sama og sveitarstjórnar nema sveitarstjórn ákveði annað. Njóti oddviti eða varaoddviti ekki lengur stuðnings sveitarstjórnar skal	Markmið tillögu um breytingu á 6. mgr. 13. gr. sveitarstjórnarlaga er að kveða skýrar á um málsmeðferð við framlagningu vantrauststillögu á oddvita eða varaoddvita. Breytingin felur í sér að fundarstjórn færist tímabundið frá oddvita og varaoddvita til þess fulltrúa sem hefur lengsta setu að baki, eða til aldursforseta ef lögð er fram vantrauststillaga á þá. Gert er ráð fyrir að hugtakið

☐ Fáist ekki niðurstaða við aðra umferð skal kosið þriðja sinni en nú á milli þeirra tveggja sem flest atkvæði fengu við aðra umferð. Ef nauðsynlegt reynist skal varpa hlutkesti um það milli hverra tveggja verður kosið. Verður þá sá rétt kjörinn sem fleiri atkvæði fær. Verði atkvæði jöfn ræður hlutkesti. ☐ Þegar að lokinni kosningu oddvita skal kjósa varaoddvita. Kosning varaoddvita fer fram með sama hætti og oddvita, enda fari ekki um kosningu hans skv. 5. mgr. ☐ Í samþykkt um stjórn sveitarfélags má ákveða að kjósa skuli fyrsta og annan varaoddvita til að gegna, í þeirri röð, störfum oddvita í forföllum hans. Skal kosning þeirra vera hlutfallskosning, enda sé ekki full samstaða um annað innan sveitarstjórnar. ☐ Tilkynna skal kosningu oddvita og varaoddvita til ráðuneytis þegar að því loknu. ☐ Kjörtímabil oddvita og varaoddvita er hið sama og sveitarstjórnar nema sveitarstjórn ákveði annað. Njóti oddviti eða varaoddviti ekki lengur stuðnings sveitarstjórnar skal kjósa í þau embætti að nýju. Hið sama á við ef oddviti eða varaoddviti forfallast varanlega eða fær lausn frá starfi.	kjósa í þau embætti að nýju. Hið sama á við ef oddviti eða varaoddviti forfallast varanlega eða fær lausn frá starfi. Sá fulltrúi sem á að baki lengstu setu í sveitarstjórn, eða aldursforseti skv. 2. mgr. 12. gr., að undanskildum oddvita eða varaoddvita, skal stýra kosningu um vantraust oddvita eða varaoddvita. ☐ Ef oddviti og varaoddviti er forfallaðir, eða varamenn sitja fyrir, felur oddviti öðrum nefndarmanni að undirbúa fund nefndar og gegna oddvitastörfum til bráðabirgða.	„vantrauststillaga“ verði túlkað með rúmum hætti og horft verði til eðlis og markmiðs tillögu fremur en formlegs heitis hennar. Þannig er gert ráð fyrir að tillaga um kosningu nýs oddvita eða varaoddvita teljist í reynd fela í sér vantraust í skilningi ákvæðisins Í ákvæðinu var ekki kveðið á um það með skýrum hætti hver stýrir fundi sveitarstjórnar þegar bæði formaður og varaformaður eru forfallaðir. Með nýrri 8. mgr. ákvæðisins er tekið á því með skýrum hætti. Sú leið sem lögð er til að bregðast við forföllum formanns og varaformanns á sér hliðstæðu í lögum um þingskóp Alþingis, nr. 55/1991, n.t.t. 1. mgr. 15. gr. laganna, þar sem mælt er fyrir um hvernig skuli fara þegar formaður og varaformaður fastanefndar Alþingis forfallast. Auk þess er lagt til að 6. mgr. 13. gr. verði felld brott. Ekki er talin þörf á því að upplýsa ráðuneytið hverjir skipa oddvita eða varaoddvita stöður sveitarfélaga.
---	---	---

III. Sveitarstjórnarfundir.

14. gr. <i>Skylda til að halda fundi.</i> ☐ Sveitarstjórn skal halda reglulega fundi á þeim stað og tíma sem ákveðið er fyrir fram eða mælt er fyrir um í samþykkt um stjórn sveitarfélags. Aukafundi skal halda þegar oddviti eða framkvæmdastjóri telur það nauðsynlegt eða ef þriðjungur sveitarstjórnarfulltrúa óskar þess. ☐ Sveitarstjórn er heimilt að fella niður reglulegan fund sinn, enda sé tillaga um slíkt samþykkt	Nýr málsl. við 1. mgr. ☐ Sveitarstjórn skal halda reglulega fundi á þeim stað og tíma sem ákveðið er fyrir fram eða mælt er fyrir um í samþykkt um stjórn sveitarfélags. Aukafundi skal halda þegar oddviti eða framkvæmdastjóri telur það nauðsynlegt eða ef þriðjungur sveitarstjórnarfulltrúa óskar þess. Fundir sveitarstjórnar skal halda innan staðarmarka	Lagt er til að lögfest verði sú meginregla að vettvangur funda sveitarstjórnar skuli vera innan landfræðilegra marka sveitarfélagsins eins og framkvæmdin sem öll sveitarfélög starfa nú þegar eftir í reynd. Í þess felst að ályktunarhæfa fundi sveitarstjórnar og fastanefnda ber að halda innan staðarmarka sveitarfélags. Þó er gerð sú undantekning að heimilt er að halda fundi utan
--	--	--

mótaskvæðalaust á næsta fundi sveitarstjórnar á undan.	sveitarfélags nema ef óviðráðanlegar ástæður gera fundarhald innan sveitarfélagsins ómögulegt.	staðarmarka ef óviðráðanlegar aðstæður gera fundarhald innan sveitarfélags ómögulegt. Það eru ýmis rök fyrir því að kveðið verði á um það í sveitarstjórnarlögum með skýrum hætti að fundir sveitarstjórna skuli vera innan staðarmarka sveitarfélaga. Kjarni staðbundinnar sjálfsstjórnar er tenging milli íbúa og kjörinna fulltrúa og með því að halda fundi innan staðarmarka sveitarfélagsins eiga íbúar auðveldara með að sækja opna fundi, fylgjast með umræðum og veita lýðræðislegt aðhald. Ef fundir væru haldnir fjarri heimabyggð, t.d. í öðrum landshlutum, yrði það til þess að draga úr áhuga almennings frá þátttöku og draga úr gagnsæi. Þá eru sveitarstjórnarfundur grundvöllur ákvarðanatöku sveitarfélagsins og hafa að einhverju leyti táknræna merkingu. Með því að lögfesta regluna er einnig komið í veg fyrir hugsanlegan ágreining um lögmæti funda sem haldnir eru utan staðarmarka sveitarfélaga og tryggir einnig samræmda starfshætti allra sveitarfélaga á landinu að þessu leyti.
15. gr. <i>Boðun og auglýsing funda.</i>		
☐ Framkvæmdastjóri eða oddviti, eftir ákvörðun sveitarstjórnar, boðar fundi. Fundarboð skal berast sveitarstjórnarmönnum ekki síðar en tveimur sólarhringum fyrir fund. Fundarboð vegna aukafunda skal berast sveitarstjórnarmönnum svo fljótt sem auðið er og ekki síðar en sólarhring fyrir fund. Aukafund skal boða ekki síðar en tveimur virkum dögum eftir að ósk þar um barst þeim er boða skal fund. Nánari fyrirsmali um boðun funda er unnt að setja í samþykkt um stjórn sveitarfélags. ☐ Fundarboði skal fylgja dagskrá fundarins og þau gögn sem eru nauðsynleg til að sveitarstjórnarmenn geti tekið upplýsta afstöðu til mála sem þar eru tilgreind.	☐ Framkvæmdastjóri eða oddviti, eftir ákvörðun sveitarstjórnar, boðar fundi og skal fundarboð berast sveitarstjórnarmönnum ekki síðar en tveimur sólarhringum fyrir fund. ☐ Heimilt er að víkja frá fresti skv. 1. mgr. vegna boðun aukafundar sveitarstjórnar ef á dagskrártillögu fundarins eru ekki viðamikil mál og skal það rökstutt í fundarboði. Fund skal þó aldrei boða með styttri fyrirvara en sólarhring. ☐ Aukafund skal ekki boða síðar en tveimur dögum eftir að ósk þar um barst þeim sem boða fund.	Lagt er til að 1. mgr. 15. gr. sveitarstjórnarlaga verði breytt til að skýra þær reglur sem gilda um fundarboðun vegna sveitarstjórnarfundar. Breytingin felur í sér að sólarhrings boðunarfrestur er einungis heimill ef mál sem eru á dagskrártillögu fundarins eru ekki viðamikil. Við mat á því hvort mál teljist viðamikið skal höfuðáhersla lögð á hvort eðli þess og umfang gefi sveitarstjórnarmönnum raunhæft svigrúm til að kynna sér gögn og undirbúa sig fyrir fund með fullnægjandi hætti. Við matið er meðal annars hægt að horfa til umfangs og fjölda mála og skjala, hvort gögn séu tæknilegs eða fræðilegs eðlis, svo sem lögfræðiálit, fjárhagslegar greiningar eða verkfræðiskýrslur, hvort nauðsynlegt sé fyrir fulltrúa

☐ Íbúum sveitarfélags skal kunngert með opinberri auglýsingu hvar og hvenær sveitarstjórn heldur fundi. Einnig skal sveitarstjórn birta opinberlega innan sömu tímafresta og við á um sveitarstjórnarmenn fundarboð og dagskrá fundar, enda standi reglur um þagnarskyldu því ekki í vegi. Auglýsing á vefsíðu sveitarfélags telst fullnægjandi.	☐ Nánari fyriræli um boðun funda er unnt að setja í samþykkt um stjórn sveitarfélags, þ.m.t. um hvenær fundarboðun telst hafa verið sent með sannanlegum hætti. ☐ Fundarboði skal fylgja tillaga að dagskrá fundarins og þau gögn sem eru nauðsynleg til að sveitarstjórnarmenn geti tekið upplýsta afstöðu til mála sem þar eru tilgreind. ☐ Íbúum sveitarfélags skal kunngert með opinberri auglýsingu hvar og hvenær sveitarstjórn heldur fundi. Einnig skal sveitarstjórn birta opinberlega innan sömu tímafresta og við á um sveitarstjórnarmenn fundarboð og tillögu að dagskrá fundar, enda standi reglur um þagnarskyldu því ekki í vegi. Auglýsing á vefsíðu sveitarfélags telst fullnægjandi	að afla upplýsinga eða þekkingar utan þeirra gagna sem fylgja fundarboði, hvort málið eða gögn málsins hafi áður verið til umfjöllunar í sveitastjórn eða hvort um nýmæli sé að ræða í stjórnsýslu sveitarfélagsins. Ef taka á afdrifaríkar ákvarðanir, svo sem um verulegar fjárhagslegar skuldbindingar, sölu eigna eða meiriháttar breytingar á þjónustu, skal ávallt viðhafa tveggja sólarhringa boðunarfrest. Jafnframt er lögð til sú breyting að í nýrri 4. mgr. er áréttuð heimild sveitarfélaga til að skilgreina nánar í eigin reglum hvað telst sannanleg fundarboðun. Með þessu geta sveitarfélög til dæmis kveðið á um hvort tölvupóstur til nefndarmanna eða skráning í fundargátt uppfylli skilyrði ákvæðisins. Þá er að lokum lagðar til orðalagsbreytingar á ákvæðinu til að leggja áherslu á að dagskrá sem send er sveitarstjórnarmönnum er í raun tillaga að dagskrá. Það er í höndum sveitarstjórnar að ákveða dagskránnar í byrjun fundar hverju sinni. Sjá nánar skýringar við 26. gr.
16. gr. <i>Opnir fundir.</i>		
☐ Fundir sveitarstjórna eru opnir. Sveitarstjórn getur ákveðið að einstök mál skuli rædd fyrir luktum dyrum þegar það telst nauðsynlegt vegna eðlis máls. Oddviti eða sveitarstjórn getur jafnframt ákveðið að ræða fyrir luktum dyrum tillögu um lokun fundar. ☐ Þrátt fyrir að fundi sé lokað er heimilt að ákveða að tilteknir starfsmenn sveitarfélags séu viðstaddir.	Engin breyting	
17. gr. <i>Ályktunarhæfi og atkvæðagreiðsla.</i>		
☐ Sveitarstjórn getur enga ályktun gert nema meira en helmingur sveitarstjórnarmanna sé viðstaddur á fundi. ☐ Á sveitarstjórnarfundum ræður afl atkvæða úrslitum mála. Hjáseta telst þátttaka í atkvæðagreiðslu. Ef jafnmörg atkvæði eru með málefni og á móti fellur það en við kosningar ræður hlutkesti.	Engin breyting	

☐ [Mæla skal fyrir um heimild sveitarstjórnarmanna til að taka þátt með rafrænum hætti í fundum sveitarstjórnar og nefnda og ráða á vegum sveitarfélagsins í samþykkt um stjórn sveitarfélagsins. ☐ Þegar nefndarmaður tekur þátt í fundi með rafrænum hætti skv. 3. mgr. skal hann vera staddur í viðkomandi sveitarfélagi eða í erindagjörðum innan lands á vegum þess. Þá skal tryggja jafna möguleika allra fundarmanna til þátttöku á fundi og í atkvæðagreiðslu, óskerta möguleika þeirra til að fylgjast með því sem þar fer fram, sbr. 1. mgr. 16. gr., og öryggi samskipta milli fundarmanna.] ¹⁾		
18. gr. <i>Tvær umræður í sveitarstjórn.</i>		
☐ Sveitarstjórn skal hafa tvær umræður, með a.m.k. einnar viku millibili, um: 1. samþykktir og aðrar reglur sem samkvæmt lögum eiga að hljóta staðfestingu ráðherra, 2. staðfestingu ársreiknings, 3. stefnumarkandi áætlanir sem gilda eiga til lengri tíma og taka til sveitarfélags í heild eða meiri hluta þess, 4. [tillögu um að kjósa samstarfsnefnd vegna sameiningar sveitarfélaga skv. 1. mgr. 119. gr.] ¹⁾ ☐ Sveitarstjórn skal hafa tvær umræður, með a.m.k. tveggja vikna millibili, um fjárhagsáætlanir sveitarfélagsins skv. 62. gr. Ákvæði þetta gildir þó ekki um samþykkt viðauka við fjárhagsáætlanir.	☐ Sveitarstjórn skal hafa tvær umræður, með a.m.k. einnar viku millibili, um: 1. samþykktir um stjórn og fundarsköp sveitarfélagsins skv. 9. gr. 2. Reglur sem þurfa staðfestingu ráðherra 3. Samninga um samvinnu við önnur sveitarfélög skv. 94. gr. eða 96. gr. 4. staðfestingu ársreiknings, 5. stefnumarkandi áætlanir sem gilda eiga til lengri tíma og taka til sveitarfélags í heild eða meiri hluta þess, 6. tillögu um að kjósa samstarfsnefnd vegna sameiningar sveitarfélaga skv. 1. mgr. 119. gr. ☐ Sveitarstjórn skal hafa tvær umræður, með a.m.k. tveggja vikna millibili, um fjármálastefnu og fjármálaáætlun sveitarfélagsins skv. 62. gr. og 62. gr. a. Ákvæði þetta gildir þó ekki um samþykkt viðauka við fjárheimild.	Með frumvarpinu er lagt til að fella niður staðfestingarhlutverk ráðherra gagnvart samþykktum og samvinnusamningum sveitarfélaga. Áhersla er lögð á að þetta dregur ekki úr kröfum til undirbúnings og málsmeðferðar af hálfu sveitarstjórna vegna samþykpta og samvinnusamninga sveitarfélaga. Til að tryggja áfram vandaða málsmeðferð er krafan um tvær umræður sveitarstjórnar um slíkar ákvarðanir nú færð inn í ákvæðið sjálft með þeirri breytingu sem hér er lögð til.
19. gr. <i>Fundarstjórn og fundargerðir.</i>		
☐ Oddviti stjórnar fundum sveitarstjórnar. Hann sér um að fundargerðir séu færðar og að fundir fari að öðru leyti fram í samræmi við lög, samþykktir sveitarfélagsins og almenn fundarsköp.	Engin breyting	

☐ Ráðherra setur með auglýsingu ¹⁾ leiðbeiningar um ritun fundargerða sveitarstjórna, m.a. um hvað þar er skylt að bóka, um staðfestingu þeirra þegar að loknum fundi og skráningu og meðferð rafrænna fundargerða. Þar skal einnig setja nánari viðmið um framkvæmd fjarfunda [skv. 3. og 4. mgr. 17. gr.]		
20. gr. <i>Hæfi til þátttöku í meðferð og afgreiðslu einstakra mála.</i>		
☐ Um hæfi sveitarstjórnarmanna, nefndarfulltrúa og starfsmanna sveitarfélaga til þátttöku í meðferð eða afgreiðslu mála þar sem á, eða til greina kemur, að taka stjórnvaldsákvörðun skv. 2. mgr. 1. gr. stjórnsýslulaga, nr. 37/1993 , gilda ákvæði stjórnsýslulaga sé ekki öðruvísi ákveðið í lögum þessum. Viðkomandi telst þó aðeins vanhæfur sé hann eða hafi verið maki aðila, skyldur eða mægður aðila í beinan legg eða að einum lið til hliðar eða tengdur aðila með sama hætti vegna ættleiðingar, nema strangari regla sé sett í samþykkt um stjórn og fundarsköp. Þá verður starfsmaður sveitarfélags ekki vanhæfur vegna vanhæfis yfirmanns ef eðli máls eða uppbygging stjórnkerfis sveitarfélagsins þykir ekki gefa tilefni til slíks. ☐ Í öðrum tilvikum en skv. 1. mgr. ber sveitarstjórnarmanni, nefndarfulltrúa eða starfsmanni sveitarfélags að víkja sæti við meðferð og afgreiðslu máls þegar það varðar hann eða nána venslamenn hans svo sérstaklega að almennt má ætla að viljaafstaða hans mótist að einhverju leyti þar af. Þessi regla tekur einnig til gerðar samninga fyrir hönd sveitarfélags. ☐ Sveitarstjórnarmenn eru ekki vanhæfir þegar verið er að velja fulltrúa til trúnaðarstarfa á vegum sveitarstjórnar eða ákveða þóknun fyrir slík störf. ☐ Sveitarstjórnarmenn eða nefndarmenn sem jafnframt eru starfsmenn sveitarfélagsins og hafa sem slíkir átt þátt í að undirbúa eða taka ákvörðun í tilteknu máli sem lagt er fyrir sveitarstjórn eða nefnd	☐ Ákvæði 4. mgr. á ekki við þegar sveitarstjórn eða viðkomandi nefnd fjallar um og afgreiðir ársreikninga, fjármálastefnu, fjármálaáætlun , skipulagsáætlanir og aðrar almennar áætlanir sveitarfélagsins, enda eigi sveitarstjórnarmaður eða nefndarmaður ekki sérstakra og verulegra hagsmuna að gæta umfram aðra við afgreiðslu viðkomandi málefnis. ☐ Sveitarstjórnarmaður, nefndarfulltrúi eða starfsmaður sveitarfélags sem veit hæfi sitt eða annars orka tvímælis skal án tafar vekja athygli oddvita, formanns nefndar eða næsta yfirmanns á því. Ef leitað er sérstaks álits um hæfi sveitarstjórnarmanns eða nefndarfulltrúa skal viðkomandi veittur kostur á aðkomu að vinnslu þess. ☐ Sveitarstjórn eða nefnd tekur ákvörðun um hæfi sveitarstjórnarmanns eða nefndarfulltrúa til meðferðar og afgreiðslu einstakra mála. Áður en ákvörðun er tekin um hæfi sveitarstjórnarmanns eða nefndarfulltrúa skal gera grein fyrir þeim atvikum sem kunna að valda vafa um hæfi viðkomandi. Sveitarstjórnarmaður eða nefndarfulltrúi sem hlut á að máli má taka þátt í atkvæðagreiðslu um hæfi sitt. ☐ Sveitarstjórnarmaður eða nefndarmaður sem er vanhæfur til meðferðar máls má ekki taka þátt í meðferð þess eða hafa áhrif á það með öðrum hætti	Meginmarkmið þeirra breytinga sem lagðar eru til á 20. gr. laganna er að styrkja lýðræðislegt umboð og jafnframt þáttökuskyldu kjörinna fulltrúa. Breytingunum er ætlað að tryggja vandaðri málsmeðferð sveitarfélags við mat á hæfi sveitarstjórnarmanna og lögfesta skýra leið fyrir þá þá sveitarstjórnarmenn og nefndarmenn sem hlut eiga að máli til að bera ákvörðun sveitarstjórnar eða fastanefndar undir annað stjórnvald. Í 5. mgr., er lögð til sú breyting að áður en sérstaks álits er aflað um hæfi fulltrúa, skuli honum tilkynnt um það og veittur kostur á aðkomu að málinu. Þegar vafi leikur á hæfi sveitarstjórnarmanns eða nefndarfulltrúa er algengt að leitað sé eftir áliti sérfræðinga. Niðurstaða slíkrar álitsgerð vegur oft þungt í ákvörðun sveitarstjórnar eða nefndar. Því er afar mikilvægt að álitsgerðin sé vönduð, byggji á öllum tiltækum gögnum og réttum lagasjónarmiðum. Breytingin tryggir aðkomu þess sem í hlut á og eykur þar með gæði álitsgerðarinnar. Í ákvæðinu er aðkoma viðkomandi sveitarstjórnarmanns eða nefndarfulltrúa ekki sérstaklega tiltekin en ljóst er að hún þarf a.m.k. að fela í sér að hann fái upplýsingar um fyrirhugaða álitsgerð, þar á meðal um spurningar sem lagðar verða fyrir sérfræðinginn og hverjum verður falið að vinna álitið. Hann fái tækifæri til að koma eigin sjónarmiðum og gögnum á framfæri við sérfræðinginn og fái drög að áliti til yfirlestrar og

eru alltaf vanhæfir þegar sveitarstjórnin eða nefndin fjallar um málið. Þetta á þó ekki við um framkvæmdastjóra. ☐ Ákvæði 4. mgr. á ekki við þegar sveitarstjórn eða viðkomandi nefnd fjallar um og afgreiðir ársreikninga, fjárhagsáætlanir, skipulagsáætlanir og aðrar almennar áætlanir sveitarfélagsins, enda eigi sveitarstjórnarmaður eða nefndarmaður ekki sérstakra og verulegra hagsmuna að gæta umfram aðra við afgreiðslu viðkomandi málefnis. ☐ Sveitarstjórnarmaður, nefndarfulltrúi eða starfsmaður sveitarfélags sem veit hæfi sitt eða annars orka tvímælis skal án tafar vekja athygli oddvita, formanns nefndar eða næsta yfirmanns á því. ☐ Sveitarstjórn tekur ákvörðun um hæfi sveitarstjórnarmanns til meðferðar og afgreiðslu einstakra mála. Sveitarstjórnarmaður sem hlut á að máli má taka þátt í atkvæðagreiðslu um hæfi sitt. Nefnd tekur ákvörðun um hæfi nefndarmanns. Nefndarmaður sem hlut á að máli má taka þátt í atkvæðagreiðslu um hæfi sitt. ☐ Sveitarstjórnarmaður eða nefndarmaður sem er vanhæfur til meðferðar máls má ekki taka þátt í meðferð þess eða hafa áhrif á það með öðrum hætti og skal ávallt yfirgefa fundarsal við meðferð þess og afgreiðslu.	og skal ávallt yfirgefa fundarsal við meðferð þess og afgreiðslu. ☐ Sveitarstjórnarmanni eða nefndarfulltrúa sem hlut á að máli, getur borið ákvörðun sveitarstjórnar skv. 7. mgr. undir ráðherra skv. 112. gr. a og ber ráðherra þá að taka málið til formlegrar umfjöllunar skv. 112. gr. b. Hið sama á við ef um er að ræða mat sveitarfélags á hæfi sveitarstjórnarmanns eða nefndarmanns sem ekki kemur til ákvörðunar sveitarstjórnar eða fastanefndar. Við mat ráðherra á ákvörðun sveitarfélags um hæfi sveitarstjórnarmanns eða nefndarmanns skal taka tillit til þess svigrúms sem sveitarstjórn hefur til að tryggja og viðhalda trausti íbúa á stjórnsýslu sveitarfélagsins.	færi á að gera við þau athugasemdir innan hæfilegs frests áður en endanleg útgáfa er lögð fram. Markmið breytingarinnar á 6. mgr. 20. gr. er að skerpa á þeirri meginreglu að ákvörðunarvald um hæfi fulltrúa er hjá sveitarstjórn eða fastanefnd, en ekki hjá fulltrúunum sjálfum. Sú framkvæmd hefur tíðkast hjá sveitarfélögum að fulltrúar lýsi sig vanhæfa, stundum án þess aðrir kjörnir fulltrúar viti ástæðu, og fái það samþykkt án umræðu. Kjörinn fulltrúi hefur hins vegar lýðræðislegt umboð og skyldu til að taka þátt í meðferð mála. Hann getur því ekki skorast undan ábyrgð, sérstaklega í málum sem eru erfið, umdeild eða pólitískt óþægileg. Lögð er því til sú breyting að áður en sveitarstjórn eða fastanefnd tekur ákvörðun um hæfi sveitarstjórnarmanns eða nefndarfulltrúa, þá ber að gera grein fyrir þeim atriðum sem kunna að valda vanhæfi áður en sveitarstjórn eða fastanefnd tekur ákvörðun. Jafnframt verður að telja eðlileg að getið er um á hvaða lagagrundvelli vanhæfi byggir í fundargerð, t.d. með vísun til tölulíðar í 1. mgr. 3. gr. stjórnsýslulaga eða til 2. mgr. 20. gr. sveitarstjórnarlaga. Markmið breytingarinnar er meðal annars að tryggja að ákvörðunvaldið sé hjá sveitarstjórn eða fastanefnd en ekki hjá viðkomandi einstaklingum. Þá tryggir skyldan til að gera grein fyrir þeim atriðum sem kunna að valda vanhæfi að ákvörðun um hæfi sé byggð á lögmætum forsendum, en ekki t.d. pólitískum hentugleika. Í nýrri 7. mgr. ákvæðisins er lagt til að mælt verði fyrir um það með skýrum hætti um að hægt verði að bera hæfisáskvarðanir sveitarstjórna og fastanefnda sveitarfélaga undir ráðherra sveitarstjórnarmála. Þá er sérstaklega tiltekið að það eigi einnig við þegar lagt er mat á hæfi aðila sem ekki kemur til ákvörðunar sveitarstjórnar eða fastanefndar. Það getur til dæmis átt sér stað þegar lagt er mat á hæfi aðila til setu í
---	---	--

		fastanefnd sveitarfélags en í slíkum tilvikum er ekki víst að slíkt mat á almennu hæfi viðkomandi komi til kosningar innan sveitarstjórnar eða fastanefndar. Eðli málsins samkvæmt er þá ekki um sérstaka ákvörðun að ræða en ráðherra getur veitt leiðbeiningar um mat sveitarfélags í slíkum tilvikum. Gert er ráð fyrir því að sá sem á hlut að máli geti lagt fram kvörtun til ráðherra á grundvelli 112. gr. a og fer þá um málið eins og því er lýst í umræddu ákvæði, þ.e. viðkomandi þarf að leggja fram kvörtun og leggja fram öll gögn málsins. Sá munur er þó á þeirri málsmeðferð sem lýst er í 112. gr. a og 112. gr. b og því úrræði sem hér er lagt til að verði lögfest, að ráðherra ber ávallt að veita álit sitt eða leiðbeiningar um niðurstöðu sveitarfélags þegar um er að ræða ákvarðanir um hæfi sveitarstjórnar- eða nefndarfulltrúa ólíkt almennum kvörtunarmálum þar sem ráðherra ákveður sjálfur hvort að tilefni sé til að fjalla formlega um stjórnsýslu sveitarfélags. Rétt er að hafa í huga að almennt eftirlit ráðherra tekur ekki til mála þar sem eftirlit hefur með beinum hætti verið falið öðrum stjórnvöldum, sbr. 6. tölul. 112. gr. laganna og sú meginregla gildir einnig um þetta nýja úrræði sem lýtur að hæfi fulltrúa. Ljóst er ýmsum tilvikum mun vera óljóst hvenær öðru stjórnvaldi er falið með beinum hætti að hafa eftirlit með hæfisreglum sveitarstjórnarréttar og sérstaklega í málum sem varða eingöngu mat sveitarfélags, þ.e. álitsgerðir vegna hæfi sveitarstjórnarmanna eða nefndarmanna sem ekki koma til ákvörðunar sveitarstjórnar eða fastanefnda. Sem dæmi þá kann að koma upp sú staða að það sé mat sveitarfélags að tiltekinn sveitarstjórnarmaður sé vanhæfur í öllum ákvörðunum sveitarfélags sem varða tiltekið skipulagsmál sem óljóst er hvort að muni koma til afgreiðslu sveitarstjórnar. Ljóst er að þar sem ekki hefur verið tekið ákvörðun í máli, er engu stjórnvaldi
--	--	---

		falið með beinum hætti að hafa eftirlit með slíku mati sveitarfélagsins og fellur það því undir eftirlit ráðherra skv. þessari málsgrein. Í slíkum tilvikum er þó rétt að líta til þess að ráðherra hafi heimild skv. 1. tölul. 2. mgr. 112. gr. b, til að ljúka máli með leiðbeiningum sem veitir ráðherra svigrúm til að tryggja að ákvörðun sveitarfélags um hæfi fulltrúa byggji á réttum lagagrundvelli og vandaðri málsmeðferð. Í lokamálslið hinnar nýju 7. mgr. er kveðið á um að ráðherra skuli virða svigrúm sveitarstjórnar til mats þegar hann fer yfir ákvarðanir um hæfi fulltrúa. Er þetta gert í ljósi þess að hæfisreglur eru oft matskenndar og snerta á atriðum á borð við persónuleg tengsl aðila eða fjárhagslega hagsmuni þeirra, þar sem sveitarstjórn er best til þess fallin að meta staðbundnar aðstæður og tryggja traust íbúa á stjórnarsýslunni. Er því gert ráð fyrir að umfjöllun ráðherra feli ekki í sér endurmat á öllum atriðum máls, heldur fyrst og fremst lögmætisathugun sem felur í sér að kanna hvort að gætt hafi verið að lögbundnum reglum við málsmeðferðina, ákvörðun eða mat sveitarfélags byggji á málefnalegum og almennum lagasjónarmiðum um hæfi og hvort niðurstaða sveitarfélagsins sé ekki bersýnilega röng.
21. gr. <i>Varamenn.</i>		
☐ Þegar kosið hefur verið til sveitarstjórnar óbundinni kosningu taka varamenn sæti í sveitarstjórn í þeirri röð sem þeir voru kosnir. ☐ Þegar kosið hefur verið til sveitarstjórnar hlutbundinni listakosningu, eða listi hefur verið sjálfkjörinn, taka varamenn af lista aðalfulltrúa sæti í sveitarstjórn í þeirri röð sem þeir voru kosnir. ☐ Ef framboðslisti hefur verið borinn fram af tveimur eða fleiri stjórnsmálaflokkum eða samtökum geta aðalmenn listans komið sér saman um að	Engin breyting	

varamenn listans, sem eru úr sama stjórn mála flokki eða samtökum og aðalmaður, taki sæti hans í sveitarstjórn í þeirri röð sem þeir voru kosnir án tillits til þess hvar þeir annars eru í röð varamanna. Sé enginn varamaður af viðkomandi lista í sama stjórn mála flokki eða samtökum og sá aðalfulltrúi sem í hlut á taka varamenn listans sæti samkvæmt venjulegum reglum. Hér skal ávallt miðað við stöðu viðkomandi á þeim tíma er kjör til sveitarstjórnar fór fram. ☐ Yfirlýsingu um samkomulag skv. 3. mgr. skal leggja fram á fyrsta eða öðrum fundi sveitarstjórnar að loknum sveitarstjórnarkosningum og gildir hún til loka kjörtímabils.		
---	--	--

IV. Réttindi og skyldur sveitarstjórnarmanna.

22. gr. <i>Mætingarskylda.</i>		
☐ Sveitarstjórnarmanni ber skylda til að taka þátt í öllum sveitarstjórnarfundum og fundum í nefndum og ráðum sem hann hefur verið kjörinn til nema lögmæt forföll hamli, sbr. 31. gr.	Engin breyting	
23. gr. <i>Skylda til að taka kjöri.</i>		
☐ Aðal- og varamönnum í sveitarstjórn er skylt að taka kjöri í nefnd, ráð eða stjórn á vegum sveitarfélagsins, sem og til annarra trúnaðarstarfa á vegum sveitarfélagsins. ☐ Sá sem verið hefur oddviti heilt kjörtímabil eða lengur eða gegnt ákveðnu starfi innan sveitarstjórnar jafnlangan tíma eða lengur getur skorast undan kosningu til þess starfs jafnlangan tíma og hann hefur haft starfið með höndum. Ósk um undanþágu skal sett fram áður en kjör í viðkomandi starf fer fram.	Engin breyting	

24. gr. <i>Aðrar almennar skyldur sveitarstjórnarmanna.</i>		
☐ Hverjum sveitarstjórnarmanni er skylt að inna af hendi störf sem sveitarstjórn felur honum og varða verkefni sveitarstjórnarinnar. ☐ Sveitarstjórnarmönnum ber að gegna starfi sínu af alúð og samviskusemi. Sveitarstjórnarmönnum ber í hvívetna að gæta að almennum hagsmunum íbúa sveitarfélagsins sem og öðrum almannahagsmunum.	Engin breyting	
25. gr. <i>Sjálfstæði í starfi.</i>		
☐ Sveitarstjórnarmenn eru sjálfstæðir í störfum sínum. Þeir eru einungis bundnir af lögum og eigin sannfæringu um afstöðu til einstakra mála.	Engin breyting	
26. gr. <i>Málfrelsi, tillöguréttur og atkvæðisréttur.</i>		
☐ Sveitarstjórnarmenn hafa málfrelsi á fundum sveitarstjórnar eftir því sem nánar er ákveðið í fundarsköpum. Þeir hafa tillögurétt og atkvæðisrétt á fundum sveitarstjórnar. ☐ Þeir sem hafa rétt til að taka þátt í umræðum í sveitarstjórn eiga rétt á að fá bókaðar í fundargerð stuttar athugasemdir um afstöðu til þeirra mála sem til umræðu eru. ☐ Vilji sveitarstjórnarmaður ekki una úrskurði oddvita um stjórn fundar og fundarsköp getur hann skotið úrskurðinum til sveitarstjórnar sem sker úr án umræðna.	26. gr. Málfrelsi, tillöguréttur og atkvæðisréttur. ☐ Sveitarstjórnarmenn hafa málfrelsi, tillögurétt og atkvæðisrétt á fundum sveitarstjórnar. Í samþykkt um stjórn sveitarfélags skv. 9. gr. má setja reglur um ræðutíma til að tryggja eðlilega framvindu funda. Slíkar reglur skulu byggja á jafnræði og gæta þess að réttur allra fulltrúa til að tjá sig sé virtur. ☐ Þeir sem hafa rétt til að taka þátt í umræðum í sveitarstjórn eiga rétt á að fá bókaðar í fundargerð stuttar athugasemdir um afstöðu til þeirra mála sem til umræðu eru. ☐ Vilji sveitarstjórnarmaður ekki una úrskurði oddvita um stjórn fundar og fundarsköp getur hann skotið úrskurðinum til sveitarstjórnar sem sker úr án umræðna.	Með ákvæðinu er lögð til breyting á 26. gr. sveitarstjórnarlaga sem fjallar um málfrelsi sveitarstjórnarmanna. Í núverandi ákvæði er mælt fyrir um að sveitarstjórnarmenn hafa málfrelsi á fundum sveitarstjórnar eftir því sem nánar er ákveðið á um í fundarsköpum. Lagt til að orðalaginu verði breytt á þann veg að sveitarstjórn verði heimilt að setja reglur um ræðutíma til að tryggja eðlilega framvindu mála. Markmiðið er að veita sveitarstjórnnum skýran lagagrundvöll til að setja reglur sem kunna að takmarka ræðutíma á fundum til að uppfylla betur þær kröfur sem stjórnskipunar- og mannréttindareglur gera til takmörkunar á tjáningarfrelsi kjörinna fulltrúa. Auk þess eru áréttuð þau grundvallarskilyrði fyrir reglum sem fela í sér takmörkun á ræðutíma, að þær skulu byggja á jafnræði og að ávallt verði gætt að því að réttur allra fulltrúa til að tjá sig sé virtur.

27. gr. Réttur til að bera upp mál.		
☐ Sveitarstjórnarmaður á rétt á að tekið verði á dagskrá sveitarstjórnarfundar hvert það málefni sem sérstaklega varðar hagsmuni sveitarfélagsins eða verkefni þess. ☐ Mál sem ekki er tilgreint á útsendri dagskrá sveitarstjórnarfundar verður þó ekki tekið til afgreiðslu á viðkomandi fundi án samþykkis ² / 3 hluta fundarmanna.	☐ Sveitarstjórnarmaður á rétt á að hvert það málefni sem sérstaklega varðar hagsmuni sveitarfélagsins eða verkefni þess verði sett á útsenda dagskrá sveitarstjórnarfundar. Beiðni þess efnis skal vera skrifleg og berast framkvæmdastjóra eða oddvita sveitarstjórnar með hæfilegum fyrirvara. ☐ Mál sem ekki er tilgreint á útsendri dagskrá sveitarstjórnarfundar verður þó ekki tekið til afgreiðslu á viðkomandi fundi án samþykkis ² / 3 hluta fundarmanna.	Meginmarkmiðið með þeirri breytingu sem lögð er til á ákvæðinu er að taka allan vafa um rétt sveitarstjórnarmanna til að fá mál tekin á dagskrá og koma í veg fyrir ágreining um túlkun ákvæðisins. Reynslan af framkvæmd ákvæðisins hefur sýnt fram á að þeir sem boða fundi sveitarstjórnar hafi stundum talið sig hafa heimild til að hafna beiðni sveitarstjórnarmanns um að setja mál á útsenda dagskrá sveitarstjórnarfundar. Með þessari breytingu er verið að lögfesta þá framkvæmd með skýrum hætti að réttur sveitarstjórnarmanna til að setja mál á útsenda dagskrá sveitarstjórnarfundar er mjög rúmur og sá sem boðar fundi sveitarstjórnar getur ekki einhliða ákveðið að taka mál ekki á dagskrá. Slíkt vald er í höndum sveitarstjórnarinnar sjálfar sem getur í upphafi fundar ákveðið hvort mál, sem sett hefur verið á útsenda dagskrá, verði tekið til efnislegrar meðferðar eða hvort afgreiðslu þess verði frestað.
28. gr. Aðgangur að gögnum og þagnarskylda.		
☐ Vegna starfa sinna í sveitarstjórn á sérhver sveitarstjórnarmaður rétt á að kynna sér gögn og upplýsingar sem fyrir liggja í stjórnsýslu sveitarfélags og varða málefni sem komið geta til umfjöllunar í sveitarstjórn. ☐ Sveitarstjórnarmaður skal eiga eðlilegan aðgang að skrifstofu og stofnunum sveitarfélagsins í þeim tilgangi að kynna sér starfsemi sveitarfélagsins og rekstur. ☐ Sveitarstjórn skal í samþykkt um stjórn sveitarfélags mæla nánar fyrir um rétt sveitarstjórnarmanna til að fá afhent afrit gagna sem falla undir 1. mgr. og um fyrirkomulag og framkvæmd aðgangs að	28. gr. Aðgangur að gögnum og þagnarskylda. ☐ Vegna starfa sinna í sveitarstjórn á sérhver sveitarstjórnarmaður rétt á að kynna sér gögn og upplýsingar sem fyrir liggja í stjórnsýslu sveitarfélags og varða málefni sem komið geta til umfjöllunar í sveitarstjórn. ☐ 2. mgr. felld brott ☐ Sveitarstjórn skal í samþykkt um stjórn sveitarfélags mæla nánar fyrir um rétt sveitarstjórnarmanna til að fá afhent afrit gagna sem falla undir 1. mgr. ☐ Sveitarstjórnarmenn skulu gæta trúnaðar um það sem þeir verða áskynja í starfi sínu og leynt á að fara samkvæmt ákvæðum X. kafla stjórnsýslulaga.	Breytingar á 28. gr. laganna eru lagðar til með hliðsjón af því að nú til dags eru gögn að mestu leyti rafræn og tengist því ekki lengur með jafn beinum hætti og áður aðgangi að skrifstofum og stofnunum. Í 2. mgr. 28. gr. laganna er mælt fyrir um að sveitarstjórnarmenn skuli hafa eðlilegan aðgang að stofnunum sveitarfélagsins. Ákvæðið byggir á grunni eldri ákvæða sveitarstjórnarlaga þegar gögn voru geymd á skrifstofum og stofnunum sveitarfélags. Aðgangur að gögnum er nú að jafnaði stafrænn en ekki bundinn við tiltekið húsnæði eða skrifstofur og er því talið rétt að fella það niður. Þó er rétt að árétt að mikilvægt er að gögn séu afhent sveitarstjórnarmanni á því formi sem er honum aðgengilegt en í því kann að felast að veita

skrifstofu og stofnunum sveitarfélags skv. 2. mgr. ☐ Sveitarstjórnarmenn skulu gæta trúnaðar um það sem þeir verða áskynja í starfi sínu og leynt á að fara samkvæmt ákvæðum X. kafla stjórnsýslulaga.		þurfi sveitarstjórnarmanni aðgang að gagnakerfum sveitarfélags tímabundið. Auk þess er rétt að taka fram að þrátt fyrir að 2. mgr. 28. gr. sé felld brott, geta kjörnir fulltrúar sem fyrr óskað eftir að kynna sér starfsstöðvar sveitarfélagsins í samráði við stjórnendur. Breytingin á ákvæðinu hefur því ekki í för með sér efnislegar breytingar á upplýsingarétti sveitarstjórnarmanna frá núgildandi 28. gr. sveitarstjórnarlaga.
	28. gr. a. <i>Varnir gegn hagsmunaárekstrum</i>	
Nýtt ákvæði	<i>Varnir gegn hagsmunaárekstrum</i> ☐ Sveitarstjórn skal setja reglur um varnir gegn hagsmunaárekstrum og skráningu hagsmuna sem gilda um kjörna fulltrúa, nefndarfulltrúa, framkvæmdastjóra sveitarfélagsins og aðra æðstu stjórnendur þess sem sveitarstjórn skilgreinir nánar. ☐ Í reglunum skal mælt fyrir um skyldur aðila skv. 1. mgr. til að tilkynna um stjórnarsetur í félögum eða fyrirtækjum og önnur launuð störf, eignir, skuldir, sjálfskuldaábyrgðir og aðrar ábyrgðir sínar hérlandis og erlendis auk sömu upplýsinga um maka. Einnig skal mæla fyrir um skyldur kjörinna fulltrúa að skrá í hagsmunaskrá allar greiðslur sem hann þiggur frá sveitarfélaginu, stofnunum þess eða fyrirtækjum í meirihluta eigu þess að undanskildum föstum mánaðarlegum launagreiðslum ef fulltrúinn er jafnframt fastráðinn launþegi hjá sveitarfélaginu. ☐ Í reglunum er heimilt að mæla fyrir um eignir, skuldir og ábyrgðir sem ekki er skylt að tilkynna um. ☐ Reglur sveitarfélags um varnir gegn hagsmunaárekstrum og hagsmunaskráning byggð á þeim skulu birtar á vefsíðu sveitarfélagsins.	Ákvæði þetta er eitt af mörgum í frumvarpinu sem miða að því að auka traust íbúa á stjórnsýslu sveitarfélaga. Í ákvæðinu er lagt til að öllum sveitarstjórnnum ber að setja sér skýrar reglur um varnir gegn hagsmunaárekstrum. Reglurnar skulu gilda um kjörna fulltrúa, nefndarmenn og æðstu stjórnenda og skylda þá til að skrá og gera opinbera fjárhagslega hagsmuni sína og maka, svo sem eignir, skuldir, stjórnarsetu og aðrar greiðslur frá sveitarfélaginu. Þá ber sveitarfélögum að birta bæði reglurnar og sjálfa hagsmunaskráninguna á vefsíðu sveitarfélagsins. Ákvæðið veitir sveitarstjórnnum sveigjanleika til að útfæra reglurnar þannig að þær þjóni markmiðum sínum sem best. Helsta dæmið um þennan sveigjanleika er heimild til að skilgreina eðlilegar undanþágur frá skráningarskyldu, til dæmis vegna minniháttar eigna eða skulda. Leita má fyrirmynda um slíkar undanþágur í lögum um varnir gegn hagsmunaárekstrum í Stjórnarráði Íslands nr. 64/2020. Lögd er þó rík áhersla á að sveitarfélög gæti hófs við setningu undanþága. Svigrúmið til að veita undanþágur er ekki fortakslaust og mega þær aldrei ganga svo langt að markmið laganna um aukið

		gagnsæi, traust og varnir gegn hagsmunaárekstrum náist ekki.
29. gr. Siðareglur og góðir starfshættir.		
☐ Sveitarstjórn skal setja sér siðareglur sem sendar skulu ráðuneytinu til staðfestingar. Ef siðareglur eru í gildi skal ný sveitarstjórn meta hvort ástæða sé til endurskoðunar þeirra. Ef niðurstaðan er sú að siðareglur þarfnist ekki endurskoðunar halda þær gildi sínu. Tilkynna skal ráðuneytinu um þá niðurstöðu. ☐ Siðareglur sveitarstjórnar skulu birtar opinberlega á vefsíðu sveitarfélagsins eða á sambærilegan hátt. ☐ Öllum kjörnum fulltrúum í sveitarstjórn og nefndum og ráðum sem sveitarstjórn skipar ber að haga störfum sínum í samræmi við settar siðareglur. ☐ Samband íslenskra sveitarfélaga skipar nefnd sem veitt getur álit um siðareglur og um ætluð brot á þeim. Ráðuneytið getur borið tillögur sveitarstjórna um siðareglur undir nefndina áður en það tekur þær til staðfestingar.	■ 29. gr. Siðareglur og góðir starfshættir.: Sveitarstjórn skal setja siðareglur sem gilda fyrir kjörna fulltrúa og nefndarmenn annars vegar og hins vegar siðareglur sem taka til framkvæmdastjóra og æðstu stjórnenda sveitarfélagsins sem sveitarstjórn skilgreinir nánar. ☐ Siðareglur sveitarstjórnar skulu birtar opinberlega á vefsíðu sveitarfélagsins eða á sambærilegan hátt. ☐ Samband íslenskra sveitarfélaga skipar nefnd sem veitt getur álit um siðareglur og um ætluð brot á þeim.	Breytingar á 29. gr. laganna hafa það markmið að auka traust á stjórnsýslu sveitarfélaga. Þær efnislegu breytingar sem lagðar eru til á ákvæðinu eru tvíþættar. Annars vegar er lagt til að sveitarstjórn setji sérstakar siðareglur sem taka til framkvæmdastjóra og æðstu stjórnenda sveitarfélagsins sem sveitarstjórn skilgreinir nánar í reglunum. Hins vegar er lagt til að fallið verði frá því að ráðuneytið staðfesti siðareglur sveitarfélaga en horft er meðal annars til þess að nefnd sem Sambandi íslenskra sveitarfélaga skipar skv. ákvæðinu er falið að hafa gefa álit um siðareglur og um ætluð brot á þeim. Aðrar breytingar á ákvæðinu snúa ekki að efnislegum þáttum. Sveitarstjórn mun ávallt hafa heimild til að endurskoða siðareglur sveitarfélagsins og eðli málsins samkvæmt er gert ráð fyrir því að þeir sem falli undir gildissvið siðareglanna hagi störfum sínum í samræmi við þær. Er því ekki talin ástæða til að geta þess sérstaklega í lagaákvæðinu.
29. gr. a. Kjörgengi.		
☐ Sveitarstjórn úrskurðar hvort sveitarstjórnarmaður hafi misst kjörgengi. ☐ Skjóta má úrskurði sveitarstjórnar til úrskurðarnefndar kosningamála og úrskurði hennar má skjóta til dómstóla.]	Engin breyting	
30. gr. Lausn frá störfum.		
☐ Missi fulltrúi í sveitarstjórn kjörgengi skal hann víkja úr sveitarstjórn. ☐ Telji sveitarstjórnarmaður sig ekki geta	Breytingar á 2. mgr. ☐ Telji sveitarstjórnarmaður sig ekki geta gegnt skyldum í sveitarstjórn án óhæfilegs álags, svo sem vegna veikinda eða	Í 30. gr. sveitarstjórnarlaga er kveðið á um að sveitarstjórn geti veitt kjörnum fulltrúa lausn frá

gegn skyldum í sveitarstjórn án óhæfilegs álags, svo sem vegna veikinda eða annarrar vinnu, getur sveitarstjórn létt af honum störfum eða veitt honum lausn úr sveitarstjórn, að hans ósk, um tiltekinn fyrir fram ákveðinn tíma eða til loka kjörtímabils. ☐ Þegar sveitarstjórnarmaður flytur úr sveitarfélagi um stundarsakir má sveitarstjórn ákveða, að ósk hans, að hann skuli víkja úr sveitarstjórn þar til hann tekur aftur búsetu í sveitarfélaginu. Slík ákvörðun skal tekin áður en sveitarstjórnarmaður flytur um stundarsakir. Sé ekki tekin ákvörðun samkvæmt þessari málsgrein missir sveitarstjórnarmaður kjörgengi samkvæmt hefðbundnum reglum. ☐ Ef sveitarstjórnarmaður missir fjárforræði skal sveitarstjórn veita honum lausn frá störfum þann tíma er sviptingin gildir.	annarrar vinnu, getur sveitarstjórn létt af honum störfum, heimilað honum að taka sæti fyrsta varamanns skv. 21. gr., eða veitt honum lausn úr sveitarstjórn, að hans ósk, um tiltekinn fyrir fram ákveðinn tíma eða til loka kjörtímabils.	störfum tímabundið eða til loka kjörtímabils ef hann verður fyrir óhæfilegu álagi. Með breytingunni sem mælt er fyrir um í ákvæðinu er lögð til sú viðbót að sveitarstjórn geti, að ósk viðkomandi fulltrúa, einnig heimilað honum að láta af störfum sem aðalmaður en taka þess í stað sæti sem fyrsti varamaður. Markmiðið er að skapa aukinn sveigjanleika fyrir kjörna fulltrúa sem þurfa að draga úr starfsskyldum sínum en vilja og geta áfram tekið þátt í störfum sveitarstjórnar sem varamenn.
31. gr. <i>Boðun varamanna.</i> ☐ Þegar aðalmaður er vanhæfur til meðferðar máls í sveitarstjórn skal boða varamann hans til meðferðar þess og afgreiðslu. Að afgreiðslu máls lokinni tekur aðalmaður sæti sitt á viðkomandi fundi á ný. Verði innköllun varamanns ekki við komið getur vanhæfur sveitarstjórnarmaður krafist þess að umræðu og afgreiðslu máls verði frestað til næsta fundar. Frestun nær þó ekki fram að ganga ef ^{2/3} hlutar viðstaddra sveitarstjórnarfulltrúa greiða atkvæði gegn frestun eða ef frestun hefði í för með sér að gengið væri gegn lögbundnum	Breyting á 4. mgr. ☐ Þegar aðalmaður fellur frá, missir kjörgengi, tekur stöðu varamanns eða fær lausn frá starfi í sveitarstjórn skal varamaður hans taka sæti í sveitarstjórn frá og með næsta fundi.	Breyting á ákvæðinu er lögð til í samræmi við þær breytingar sem mælt er fyrir um X. gr. frumvarpsins.

afgreiðslutíma máls. ☐ Þegar aðalmaður getur ekki mætt til fundar eða þarf að víkja af fundi af heilbrigðisástæðum eða af öðrum óviðráðanlegum ástæðum tekur varamaður hans sæti í sveitarstjórn á þeim fundi. Aðalmaður skal tilkynna forföll eins fljótt og auðið er og óska eftir því að varamaður verði boðaður. Forföll samkvæmt þessari málsgrein taka ávallt til viðkomandi fundar í heild, eða til loka fundar sé um það að ræða. ☐ Þegar fyrirséð er að aðalmaður í sveitarstjórn mun taka hlé frá störfum vegna atvika sem greinir í 2. mgr. í a.m.k. einn mánuð skal varamaður hans taka sæti í sveitarstjórninni frá og með næsta fundi, enda séu þá ástæður forfalla enn til staðar. Þegar forföllum lýkur tekur aðalmaður sæti sitt að nýju frá og með næsta fundi. ☐ Þegar aðalmaður fellur frá, missir kjörgengi eða fær lausn frá starfi í sveitarstjórn skal varamaður hans taka sæti í sveitarstjórn frá og með næsta fundi.		
32. gr. Réttur til þóknunar o.fl. ☐ Skylt er sveitarstjórn að ákveða hæfilega þóknun til sveitarstjórnarmanna fyrir störf þeirra. Sé um langan veg að fara milli heimilis sveitarstjórnarmanns og fundarstaðar sveitarstjórnar skal einnig ákveða hæfilega greiðslu ferða- og dvalarkostnaðar sé um hann að ræða. ☐ Nú tekst sveitarstjórnarmaður ferð á hendur í þágu sveitarfélagsins samkvæmt ákvörðun sveitarstjórnar og á hann þá rétt	■ 32. gr. Réttur til þóknunar o.fl. ☐ Skylt er sveitarstjórn að ákveða hæfilega þóknun til sveitarstjórnarmanna fyrir störf þeirra með hliðsjón af álagi og ábyrgð í starfi. ☐ Sveitarstjórnarmaður á rétt til greiðslu hæfilegs ferða- og dvalarkostnaðar sem nauðsynlegur er vegna starfa hans í þágu sveitarfélagsins, samkvæmt reglum sveitarstjórnar. ☐ Sveitarstjórn er heimilt að setja nánari reglur um réttindi sveitarstjórnarmanna skv. þessari grein, svo sem um endurgreiðslu útlagðs kostnaðar og tapaðar launatekjur.	Í stað þess að kveðið verði á um greiðslu ferða- og dvalarkostnaðar líkt og gert er í nágildandi 1. og 2. mgr. ákvæðisins, er lagt til að mælt verði fyrir um að sveitarstjórnarmaður eigi rétt til greiðslu hæfilegs ferða- og dvalarkostnaðar sem nauðsynlegur sé vegna starfa hans í þágu sveitarfélags, samkvæmt reglum sveitarstjórnar. Breytingin er til samræmis rýmri heimild sveitarstjórnarfulltrúa til þátttöku í fundum með rafrænum hætti sem lögfest var með lögum nr.

til greiðslu hæfilegs ferða- og dvalarkostnaðar. ☐ Sveitarstjórn er heimilt að setja nánari reglur um réttindi sveitarstjórnarmanna samkvæmt þessari grein, svo sem varðandi lífeyrissjóði, fæðingarorlof og biðlaun. ☐ Sveitarstjórnarmaður má ekki afsala sér greiðslum sem honum eru ákveðnar á grundvelli þessarar greinar.	☐ Sveitarstjórnarmaður má ekki afsala sér greiðslum sem honum eru ákveðnar á grundvelli þessarar greinar.	96/2021 en girðir þó ekki fyrir að greiddur sé ferðakostnaður kjörins fulltrúa þegar um langan veg sé að fara, enda geti sveitarstjórn ákveðið að slíkt sé nauðsynlegt í þágu starfa hans fyrir sveitarfélagið. Jafnframt er sveitarstjórn heimilt að setja nánari reglur um réttindi sveitarstjórnarfulltrúa skv. þessari grein, svo sem um endurgreiðslu útlagðs kostnaðar og tapaðar launatekjur. Breytingin kemur þó ekki í veg fyrir að sveitarstjórn geti sett sér reglur sem mæla fyrir um aukinn rétt sveitarstjórnarfulltrúa til tiltekinna réttinda, umfram það sem lögbundið er.
33. gr. <i>Réttur til þátttöku í sveitarstjórnarstörfum.</i>		
☐ Atvinnuveitanda er óheimilt að segja starfsmanni upp störfum af þeirri ástæðu að hann hafi boðið sig fram til sveitarstjórnar eða verið kjörinn í sveitarstjórn. ☐ Sé starfsmanni sem hefur boðið sig fram til sveitarstjórnar eða verið kjörinn í sveitarstjórn sagt upp starfi skal vinnuveitandi hans sýna fram á að ástæður uppsagnar sé ekki að rekja til þeirra atriða. ☐ Sveitarstjórnarmaður á rétt á fjarveru úr starfi að því leyti sem honum er nauðsynlegt til að sinna lögbundinni mætingarskyldu á fundi í sveitarstjórn, hjá nefndum sveitarfélagsins og á aðra fundi sem hann hefur verið kjörinn til að sækja fyrir hönd sveitarstjórnar. Teljist viðvera starfsmanns nauðsynleg vegna sérstakra og rökstuddra atvika getur atvinnuveitandi þó hafnað ósk starfsmanns um fjarveru.	Engin breyting	

34. gr. Réttindi og skyldur varamanna.		
Ákvæði þessa kafla, um réttindi og skyldur sveitarstjórnarmanna, eiga einnig við um varamenn þegar þeir taka sæti í sveitarstjórn.	Engin breyting	

V. Nefndir, ráð og stjórnir.

35. gr. Byggðarráð.		
☐ Sveitarstjórn getur ákveðið í samþykkt um stjórn sveitarfélagsins að kosið skuli byggðarráð. Í sveitarstjórnnum sem eru skipaðar fimm aðalfulltrúum er þó ekki heimilt að kjósa byggðarráð. ☐ Byggðarráð telst til fastanefnda sveitarstjórnar, sbr. 37. gr. Ákvæði þessa kafla, þar á meðal um framsal á valdi til fullnaðarafgreiðslu mála, eiga við um byggðarráð að því leyti sem annað er ekki sérstaklega tekið fram. ☐ Byggðarráð fer ásamt framkvæmdastjóra með framkvæmdastjórn og fjármálastjórn sveitarfélagsins að því leyti sem þessi mál eru ekki öðrum falin. Byggðarráð hefur eftirlit með stjórnsýslu sveitarfélagsins og fjármálastjórn þess, semur drög að fjárhagsáætlun og viðaukum við hana og leggur þau fyrir sveitarstjórn. Þá sér byggðarráð um að ársreikningar sveitarfélagsins séu samdir reglum samkvæmt og lagðir fyrir sveitarstjórn til meðferðar og afgreiðslu. ☐ Heimilt er að ákveða í samþykkt um stjórn sveitarfélags að byggðarráð taki að meira eða minna leyti við starfi annarra fastanefnda sveitarstjórnar. Þá er heimilt að ákveða í samþykkt um stjórn sveitarfélags að ályktanir, tillögur og fundargerðir annarra nefnda megi leggja fyrir byggðarráð til umfjöllunar áður en þær eru lagðar fyrir sveitarstjórn til kynningar eða endanlegrar	V. kafli. Nefndir, ráð og stjórnir. ■ 35. gr. Byggðarráð. ☐ Sveitarstjórn getur ákveðið í samþykkt um stjórn sveitarfélagsins að kosið skuli byggðarráð. Í sveitarstjórnnum sem eru skipaðar fimm aðalfulltrúum er þó ekki heimilt að kjósa byggðarráð. ☐ Byggðarráð telst til fastanefnda sveitarstjórnar, sbr. 37. gr. Ákvæði þessa kafla, fyrir utan ákvæði 41. gr. um framsal á valdi til fullnaðarafgreiðslu mála, eiga við um byggðarráð að því leyti sem annað er ekki sérstaklega tekið fram. ☐ Byggðarráð fer ásamt framkvæmdastjóra með framkvæmdastjórn og fjármálastjórn sveitarfélagsins að því leyti sem þessi mál eru ekki öðrum falin. Byggðarráð hefur eftirlit með stjórnsýslu sveitarfélagsins og fjármálastjórn þess, semur drög að fjármálaáætlun og viðaukum við hana og leggur þau fyrir sveitarstjórn. Þá sér byggðarráð um að ársreikningar sveitarfélagsins séu samdir reglum samkvæmt og lagðir fyrir sveitarstjórn til meðferðar og afgreiðslu. ☐ Heimilt er að ákveða í samþykkt um stjórn sveitarfélags að byggðarráð taki að meira eða minna leyti við starfi annarra fastanefnda sveitarstjórnar. Þá er heimilt að ákveða í samþykkt um stjórn sveitarfélags að ályktanir, tillögur og fundargerðir annarra nefnda megi leggja fyrir byggðarráð til	Sú breyting sem lögð er til ákvæðinu er til samræmis við x. gr. frumvarpsins þar sem kveðið er nánar á um heimildir byggðarráðs til að fullnaðarafgreiða mál.

afgreiðslu. ☐ Byggðarráði er heimil fullnaðarákvörðun mála sem eigi varða verulega fjárhag sveitarsjóðs eða stofnana hans, enda sé eigi ágreiningur innan ráðsins eða við framkvæmdastjóra um ákvörðunina, en meðan sveitarstjórn er í sumarleyfi fer byggðarráð með sömu heimildir og sveitarstjórn hefur ella. Þá er heimilt að fela byggðarráði fullnaðarafgreiðslu einstakra mála sem samkvæmt samþykktum sveitarfélags hafa áður komið til umfjöllunar annarra nefnda sveitarstjórnar.	umfjöllunar áður en þær eru lagðar fyrir sveitarstjórn til kynningar eða endanlegrar afgreiðslu. 5. mgr. felld brott	
	Ný 35. gr. a <i>Framsál á valdi sveitarstjórnar til byggðaráðs</i> Í samþykkt um stjórn sveitarfélags er heimilt að fela byggðarráði fullnaðarákvörðun mála, þ.m.t. þeirra sem tilgreind eru í 5. og 6. tölul. 1. mgr. 58. gr., sem eigi varða verulega fjárhag sveitarsjóðs eða stofnana hans og sem rúmast innan fjármálaáætlunar, eigi hún við. ☐ Á meðan sveitarstjórn er í sumarleyfi fer byggðarráð með sömu heimildir og sveitarstjórn hefur ella. ☐ Heimild byggðaráðs til að taka fullnaðarákvörðun í málum eða taka ákvarðanir í sumarleyfi sveitarstjórnar skv. 1. og 2. mgr., er bundin því skilyrði að ekki sé ágreiningur innan ráðsins eða við framkvæmdastjóra um ákvörðunina. ☐ Í samþykkt um stjórn sveitarfélags er jafnframt heimilt að fela byggðarráði fullnaðarafgreiðslu einstakra mála sem samkvæmt samþykktum sveitarfélags hafa áður komið til umfjöllunar annarra nefnda sveitarstjórnar.	Með ákvæðinu er lögð til ný 35. gr. a sveitarstjórnarlaga þar sem mælt er nánar fyrir um heimildir byggðarráðs til að fullnaðarafgreiða mál. Ákvæðið sameinar 2. mgr. 35. gr., 5. mgr. 35. gr. og 2. mgr. 58. gr. núgildandi sveitarstjórnarlaga sem fjalla allar um valdaframsal sveitarstjórnar til byggðarráðs. Ákvæðið felur fyrst og fremst í sér að skýrt er nánar hvaða skilyrði þurfa að liggja að baki því að byggðarráð geti fullnaðarafgreitt mál og að veita slíku framsali traustan lagagrundvöll. Rétt er að hafa í huga að heimild sveitarstjórnar til að fela byggðarráði fullnaðarafgreiðslu afmarkaðra mála er afar mikilvæg fyrir skilvirkni og hagræði í störfum sveitarfélaga. Hún gerir sveitarstjórn kleift að einbeita sér að stærri og stefnumarkandi málum, á meðan byggðarráð annast afgreiðslu fjölda mála sem eru minni í sniðum. Starfsemi byggðarráðs minnkar því álag á sveitarstjórn og dregur úr málsmeðferðartíma einstakra mála. Á það sérstaklega við í stærri sveitarfélögum. 1.mgr. ákvæðisins felur í sér að sveitarstjórn er heimilt að fela byggðaráði að fullnaðarafgreiða mál með almennum hætti í samþykkt um stjórn sveitarfélags að uppfylltum þeim skilyrðum sem mælt er fyrir um í ákvæðinu. Eitt skilyrði felur í sér

		að ákvarðanir mega ekki varða verulega fjárhag sveitarsjóðs eða stofnana hans og þurfa að rúmast innan fjármálaáætlunar til fimm ára, eigi hún við. Þá er sérstaklega tiltekið að um getur verið að ræða ákvarðanir sem mælt er fyrir um í 5. og 6. tölul. 1. mgr. 58. gr., en um er að ræða ákvarðanir sveitarfélaga sem snúa að lánum, ábyrgðum eða öðrum fjárhagslegum skuldbindingum sveitarfélags eða sölu eigna sveitarfélagsins og annarra réttinda þess. Sá munur er á framsali sveitarstjórnar til byggðarráðs og til annara fastanefnda og starfsmanna sveitarfélagsins er að ekki er þörf á að tiltaka sérstaklega þær ákvarðanir sem byggðarráði er heimilt að afgreiða í samþykkt um stjórn sveitarfélags. Ástæðan fyrir þessum greinarmun liggur í eðli og hlutverki byggðarráðs. Meginhlutverk byggðarráðs er að hafa með höndum daglegan rekstur og fjármálastjórn sveitarfélagsins á milli funda sveitarstjórnar og undirbúa mál fyrir hana ásamt framkvæmdastjóra. Byggðarráð hefur því, í eðli sínu, víðtækt og almennt umboð til að fara með ákveðið vald sveitarstjórnar í þeim málum sem ekki eru sérstaklega undanskilin og hlutverk þess krefst því sveigjanleika til að bregðast við fjölbreyttum og oft ófyrirséðum málum sem upp koma í daglegum rekstri sveitarfélags. Í 2. mgr. ákvæðisins er mælt fyrir um að byggðarráð hafi sömu heimildir og sveitarstjórn í sumarleyfi sveitarstjórnar. Þetta felur í sér að byggðarráð getur við þær aðstæður tekið ákvarðanir sem ekki uppfylla þau skilyrði sem telin eru upp í 1. mgr. og er þetta í samræmi við gildandi framkvæmd. Í 3. mgr. er kveðið á um að byggðarráð getur einungis fullnaðarafgreitt mál ef ekki er ágreiningur innan ráðsins eða framkvæmdastjóra þess. Með ágreiningi er átt við að kjörnir fulltrúar greiði mótatkvæði gegn
--	--	--

		ákvörðun byggðaráðsins og telst hjáseta fulltrúa við meðferð máls því ekki ágreiningur í skilningi ákvæðisins. Áréttað er að skilyrðið á einnig við í sumarleyfi sveitarstjórnar en þrátt fyrir að óvissa hafi ríkt um þetta í framkvæmd er hér í raun um að ræða lögfestingu á gildandi rétti, en ekki efnislega breytingu. Bæði hefur ráðuneytið í álitum sínum og dómstólar þegar komist að þeirri niðurstöðu að skilyrðið um ágreiningslausa afgreiðslu gildi einnig um sumarleyfi. Breytingin er því gerð til að tryggja samræmi á milli orðalags laganna og nógildandi framkvæmdar. 4. mgr. er óbreytt frá gildandi lögum og þarfnast ekki skýringar.
36. gr. <i>Kosning í byggðarráð.</i>		
☐ Byggðarráð skal kosið til eins árs í senn nema annað sé ákveðið í samþykkt um stjórn sveitarfélags. ☐ Fjöldi aðalmanna í byggðarráði skal standa á oddatölu. Aðalmenn í byggðarráði skulu ekki vera fleiri en nemur helmingi af aðalfulltrúum í sveitarstjórn, þó mest níu. Kjósa skal jafnmarga aðal- og varamenn. ☐ Aðalmenn í byggðarráði skulu koma úr hópi aðalmanna í sveitarstjórn. Varamenn skal einnig velja úr hópi aðalfulltrúa í sveitarstjórninni. Heimilt er þó að ákveða að aðalfulltrúar og varafultrúar af sama framboðslista og hinn kjörni byggðarráðsmaður verði varamenn hans í þeirri röð sem þeir skipuðu listann þegar kosið var til sveitarstjórnar. ☐ Sveitarstjórn kýs formann og varaformann byggðarráðs úr hópi kjörinna byggðarráðsmanna.	Ný 4. mgr. ☐ Sveitarstjórn kýs formann og varaformann byggðarráðs úr hópi kjörinna byggðarráðsmanna. Ef formaður og varaformaður eru forfallaðir, eða varamenn sitja fyrir þá, felur formaður öðrum nefndarmanni að undirbúa fund nefndar og gegna formannsstörfum til bráðabirgða.	Í 36. gr. var ekki mælt fyrir um hvernig fer ef formaður og varaformaður eru báðir forfallaðir. Í ljósi þess að formaður og varaformaður eru kosnir af sveitarstjórn gat það valdið vafa um lögmæti funda. Með breytingunni er þessum vafa eytt. Sjá nánar skýringar við 6. gr. frumvarpsins.
37. gr. <i>Fastanefndir sveitarstjórnar.</i>		
☐ Sveitarstjórn kýs fulltrúa í nefndir eftir því sem fyrir er mælt í lögum og samþykkt um stjórn	Tilvísun til ráðuneytis breytt í ráðherra	

sveitarfélags. Slíkar nefndir teljast fastanefndir sveitarstjórnar. ☐ Kjörtímabil fastanefnda er hið sama og sveitarstjórnarinnar, nema annað leiði af lögum eða samþykktum um stjórn sveitarfélagsins. Að loknum sveitarstjórnarkosningum halda fastanefndir þó umboði sínu þar til nýkjörin sveitarstjórn hefur kjörið nýja nefnd í þeirra stað en með sömu takmörkunum valdheimilda og fyrri sveitarstjórn sætti að afloknum kosningum, sbr. 12. gr. ☐ Heimilt er sveitarstjórn að sameina nefndir þannig að ein nefnd fari með verkefni á fleiri en einu sviði þó að svo sé kveðið á í lögum að kjósa skuli sérstaka nefnd til að fara með tiltekin verkefni. ☐ Í sveitarfélögum þar sem erfiðlega horfir með að manna nefndir er sveitarstjórn heimilt að fara sjálf með verkefni lögskipaðrar nefndar nema verkefni hennar sé ósamrýmanlegt störfum sveitarstjórnar að mati ráðuneytisins.		
38. gr. <i>Nefnd fyrir hluta sveitarfélags.</i> ☐ Sveitarstjórn getur kosið nefnd til að fara með afmörkuð málafni eða málaflokka í hluta sveitarfélags. ☐ Ef mælt er fyrir um kosningu slíkrar nefndar í lögum eða samþykkt um stjórn sveitarfélags telst hún til fastanefnda sveitarstjórnar. ☐ Í samþykkt um stjórn sveitarfélags má ákveða að nefnd samkvæmt þessari grein skuli kosin af íbúum viðkomandi hluta sveitarfélags sem hafa kosningarrétt í íbúakosningum sveitarfélagsins, sbr. 2. og 3. mgr. 133. gr. ☐ Ákvörðun skv. 3. mgr. er háð samþykki ráðuneytisins og er m.a. háð því skilyrði að hægt sé að gefa út kjörskrá fyrir þann hluta sveitarfélagsins sem um ræðir. Við framkvæmd atkvæðagreiðslu samkvæmt þessari grein skal að öðru leyti farið eftir 133. gr. og reglum sem sveitarstjórn setur sér um	Breytt 3. mgr. Í samþykkt um stjórn sveitarfélags má ákveða að nefnd samkvæmt þessari grein skuli kosin af íbúum viðkomandi hluta sveitarfélags sem hafa kosningarrétt í íbúakosningum sveitarfélagsins, sbr. 2. og 3. mgr. 133. gr. Skal þá nefndin starfa að lágmarki út kjörtímabil sveitarstjórnar. Breytt 4. mgr. Ákvörðun skv. 3. mgr. er háð samþykki ráðherra og er m.a. háð því skilyrði að hægt sé að gefa út kjörskrá fyrir þann hluta sveitarfélagsins sem um ræðir. Við framkvæmd atkvæðagreiðslu samkvæmt þessari grein skal að öðru leyti farið eftir 133. gr. og reglum sem sveitarstjórn setur sér um hvernig kosið skuli í nefndina sbr. 6. mgr. 133. gr.	Breytingin á 2. mgr skerpir á því að nefnd, sem íbúar kjósa beint, sækir umboð sitt til þeirra en ekki til sveitarstjórnar. Af þeim sökum er lagt til að kveðið verði á um það með skýrum hætti að sveitarstjórn sé óheimilt að leysa slíka nefnd frá störfum áður en kjörtímabil hennar er á enda. Breyting á 3. mgr. ákvæðisins er til samræmis við breytingar 133. gr. laganna þar sem stefnt er að því að skerpa lagagrundvöll íbúakosninga sveitarfélaga.

íbúakosningar. ☐ Ákvæði 44., 45. og 49. gr. gilda ekki um skipun nefndar sem er kosin skv. 3. mgr. Að öðru leyti gilda um störf slíkrar nefndar, kjörgengi, réttindi og skyldur nefndarmanna og aðra þætti ákvæði þessara laga eftir því sem við getur átt.		
	Ný grein 38. gr. a <i>Heimastjórnir</i> Ráðherra skal setja og birta í Stjórnartíðindum fyrirmynd af skipan, hlutverki og valdheimildum nefndar sem í lögum þessum telst vera heimastjórn. Heimastjórn skv. 1. mgr. skal fara með málefni eða málaflokka í hluta sveitarfélags og veittar afmarkaðar valdheimildir. Sveitarfélagi er óheimilt að nota heitið heimastjórn yfir nefnd nema hún uppfylli þær lágmarksvaldheimildir sem skilgreindar verða í fyrirmynd ráðherra skv. 1. mgr. Sveitarstjórn er heimilt, í samþykkt um stjórn sveitarfélagsins, að ákvarða skipan og valdheimildir heimastjórnar með vísun til fyrirmyndar ráðherra.	Í hinn nýju 38. gr. a er kveðið á um það nýmæli að ráðherra skuli semja og gefa út fyrirmynd að sérstakri nefnd sem telst vera heimastjórn. Þetta er gert í beinu samhengi við nýja 4. mgr. 4. gr. b laganna, þar sem sveitarstjórn er veitt heimild til að krefjast stofnunar slíkrar heimastjórnar. Af þeim sökum er brýnt að til sé skýr og vandaður rammi um skipan, hlutverk og valdheimildir slíkrar nefndar. Lögð er áhersla á að fyrirmyndin tryggi heimastjórn raunveruleg verkefni og valdsvið og getur ráðherra sérstaklega litið til þeirrar góðu reynslu sem fengist hefur af starfsemi heimastjórna í sveitarfélaginu Múlaþingi við gerð fyrirmyndarinnar. Ákvæðið hefur einnig þann tilgang að bæði einfalda sveitarfélögum að koma á fót heimastjórnnum og festa í sessi skýra merkingu hugtaksins. Til að auka traust á heimastjórnnum er mikilvægt að heitið „heimastjórn“ sé samræmt og vísi ávallt til nefndar sem hefur raunverulegar, framseldar valdheimildir, en sé ekki einungis umsagnaraðili. Í því skyni er gert ráð fyrir að fyrirmynd ráðherra muni skilgreina annars vegar lágmarksvaldheimildir, sem eru forsenda þess að nefnd geti talist heimastjórn, og hins vegar valkvæð ákvæði um önnur verkefni eða skipan. Sveitarfélögum er því frjálst að aðlagða valkvæða þætti fyrirmyndarinnar að sínum þörfum. Vilji sveitarfélag hins vegar ekki veita nefnd þær lágmarksheimildir sem fyrirmyndin kveður á um

		getur hún ekki talist heimastjórn í skilningi laganna, þótt hún kunni að sinna mikilvægu hlutverki sem önnur tegund af staðbundinni nefnd Mikilvægt er að áréttu að endanlegt ákvörðunarvald um skipan og valdheimildir nefnda fyrir hluta sveitarfélags er í höndum sveitarstjórnar sjálfrar. Fyrirmynd ráðherra er því fyrst og fremst til leiðbeiningar nema þegar skipan nefndar byggir á 4. mgr. 4. gr. b. Rétt er að áréttu að heimastjórn er að öðru leyti nefnd sem fer með málefni fyrir hluta sveitarfélags skv. 38. gr., og eiga ákvæði þeirrar greinar því einnig við um heimastjórn, þ.m.t. 2. mgr. og 4. mgr. eftir því sem við á.
<i>38. gr. b Réttur byggðalaga til skipun nefndar til að fara með málefni þess</i>		
	<i>Réttur byggðalaga til skipun nefndar til að fara með málefni þessi</i> Íbúar í byggðalagi sem uppfyllir skilyrði 2. mgr., eiga rétt á því að kosið verði í nefnd sem fer með afmörkuð málefni byggðalagsins. Skilyrði fyrir byggðalag þar sem íbúar hafa rétt á skipun nefndar til að fara með afmörkuð málefni þess eru: a. Íbúafjöldi í byggðalaginu sé 250 eða fleiri þann 1. janúar á því ári sem krafa um skipun nefndar er sett fram, samkvæmt tölum Hagstofu Íslands. b. Að byggðakjarninn sé samfelldt byggt svæði innan sveitarfélags þar sem fjarlægð milli íbúahúsa sé ekki meira en 200 metrar. c. Hægt er að gefa út kjörskrá fyrir byggðalagið c. Byggðalagið sé staðsett í að minnsta kosti 10 km. fjarlægð frá stærsta byggðakjarna sveitarfélagsins. Íbúar geta knúið fram stofnun nefndar með tvennum hætti:	Hér er lagt til nýmæli sem felur í sér rétt íbúa í tilteknum byggðalögum til að fá stofnaða nefnd sem fer með afmörkuð málefni þeirra innan stærra sveitarfélags. Meginmarkmið ákvæðisins er að færa völd nær íbúunum sjálfum, í samræmi við þá grundvallarhugsun að þeir sem best þekkja til í sínu nærsamfélagi eigi að hafa mest um málefni þess að segja. Ákvæðið er því mikilvægur liður í að tryggja að raddir minni og oft landfræðilega afmarkaðra byggðakjarna glattist ekki innan stærri stjórnsýslueininga. Í ákvæðinu eru sett fram skýr, hlutlæg skilyrði fyrir því hvenær þessi réttur er virkur og hvernig íbúar geta með formlegum hætti virkjað hann. Lögð er áhersla á þá lýðræðislegu skyldu sveitarstjórnar að virða þennan rétt, sem og að leiðbeina íbúum um tilvist hans og hvernig þeir geta beitt honum. Rétturinn til að fara fram á nefnd til að fara með málefni tiltekins svæðis innan sveitarfélags er bundinn við byggðalög sem uppfylla ákveðin

	a. Með söfnun undirskrifa 51 % kosningabærra íbúa í byggðalaginu í samræmi við 108. gr. laga þessara. b. Með því að lágmarki 20% íbúa krefjist atkvæðagreiðslu um skipun nefndarinnar skv. 107. gr. og tillagan verði samþykkt í atkvæðagreiðslunni. Séu skilyrði 2. mgr. uppfyllt og vilji íbúa staðfestur skv. 3. mgr., ber sveitarstjórn að gera þegar í stað nauðsynlegar ráðstafanir til að koma nefndinni á fót. Í því felst að aðlaga samþykktir sveitarfélagsins og undirbúa og sjá til þess að atkvæðagreiðsla um skipan fulltrúa nefndarinnar geti farið fram. Sveitarstjórn tekur ákvörðun um hlutverk, skipan og valdheimildir nefndarinnar.	skilyrði um íbúafjölda, landfræðilega legu og skilgreiningu. Markmiðið með skilyrðunum er að tryggja að rétturinn nýtist þar sem þörfin er mest, þ.e. í skilgreindum byggðakjörnum af ákveðinni stærð sem eru í ákveðinni fjarlægð frá stærsta byggðakjarna sveitarfélagsins. Í því felst að stærsti byggðakjarninn í sveitarfélaginu fellur ekki undir skilyrði þessa ákvæðin. Skilyrðin eru annars þau að íbúar séu 250 eða fleiri samkvæmt tölum Hagstofu Íslands, að byggðalagið uppfylli skilgreiningu Hagstofunnar á þéttbýli, þar sem fjarlægð milli húsa er að jafnaði ekki meiri en 200 metrar, og að byggðalagið sé í minnst 10 km fjarlægð frá stærsta byggðakjarna sveitarfélagsins. Þá er sett það skilyrði að unnt sé að gefa út kjörskrá fyrir byggðalagið, enda er það forsenda fyrir kosningu í heimastjórnina. Til að virkja þennan rétt geta íbúar farið tvær leiðir, sem báðar byggja á gildandi ákvæðum sveitarstjórnarlaga um beina aðkomu íbúa. Annars vegar geta þeir safnað undirskriftum 51% kosningabærra íbúa í byggðalaginu skv. 108. gr., sem er afdráttarlaus viljayfirlýsing sem sveitarstjórn ber að verða við. Hins vegar geta 20% íbúa krafist þess að fram fari almenn íbúakosning í byggðalaginu um málið skv. 107. gr., og sé tillagan samþykkt þar er vilji íbúanna sömuleiðis bindandi fyrir sveitarstjórn. Þegar vilji íbúa hefur verið staðfestur með öðrum hvorum þessara hættu ber sveitarstjórn að gera nauðsynlegar ráðstafanir til að koma nefndinni á fót. Sú vinna felur í sér að breyta viðeigandi samþykktum sveitarfélagsins og undirbúa kosningu fulltrúa í nefndina. Ekki eru settir tímafreistir í ákvæðinu, enda getur slíkur undirbúningur verið
--	--	--

		misviðamikill, en lögð er áhersla á að sveitarstjórn bregðist við án tafar. Þótt íbúar þeirra byggðalaga sem skilgreind eru í ákvæðinu eigi rétt á að knýja fram stofnun nefndar, er þó gert ráð fyrir því að það verði í höndum sveitarstjórnar að ákveða skipan nefndarinnar, hvaða hlutverki hún skuli gegna og hversu víðtækar valdheimildir hún fær. Það er því í höndum sveitarstjórnar að ákveða hvort að sett verði á laggirnar heimastjórn skv. 38. gr. a, eða önnur tegund af nefnd sem færi með málefni byggðalagsins. Þrátt fyrir það er lögð rík áhersla á þá lýðræðislegu skyldu sveitarstjórnar að virða vilja íbúa og þann aðdraganda sem leiddi til stofnunar nefndarinnar. Því er gert ráð fyrir að sveitarstjórn eigi í virku samráði við íbúa eða fulltrúa þeirra við mótun á hlutverki og valdi nefndarinnar, þannig að niðurstaðan endurspegli vilja heimamanna og þjóni markmiðum um aukið lýðræði fyrir minni byggðalög.
39. gr. Nefnd til að fara með einstök verkefni eða málaflökka		
☐ Sveitarstjórn getur kosið nefndir til að fjalla um og undirbúa einstök mál, málaflökka eða verkefni. Umboð slíkra nefnda getur sveitarstjórn afturkallað hvenær sem er og fellur það sjálfkrafa niður við lok kjörtímabils sveitarstjórnar. ☐ Í nefndir samkvæmt þessari grein má kjósa einstaklinga sem ekki hafa náð aldri til að njóta kosningarréttar í sveitarfélagi og einstaklinga sem ekki eiga þar lögheimili.	Engin breyting	
40. gr. Valdsvið nefnda.		
☐ Sveitarstjórn ákveður valdsvið nefnda, ráða og stjórna sem hún kys nema slíkt sé ákveðið í lögum. ☐ Hafi nefnd ekki verið falin fullnaðarafgreiðsla	Engin breyting	

máls samkvæmt lögum eða samþykkt um stjórn sveitarfélagsins teljast ályktanir hennar tillögur til sveitarstjórnar enda þótt þær séu orðaðar sem ákvarðanir eða samþykktir nefndar.		
<i>41. gr. Afgreiðsla á fundargerðum.</i>		
☐ Fundargerðir nefnda, ráða og stjórna skulu lagðar fyrir byggðarráð eða sveitarstjórn eftir því hver háttur er hafður á fullnaðarafgreiðslu í viðkomandi málaflokki. Ef fundargerðir nefnda innihalda ályktanir eða tillögur sem þarfnast staðfestingar byggðarráðs eða sveitarstjórnar ber að taka viðkomandi ályktanir og tillögur fyrir sem sérstök mál og afgreiða þau með formlegum hætti. Ef fundargerðir nefnda innihalda hins vegar ekki slíkar ályktanir eða tillögur er nægjanlegt að þær séu lagðar fram til kynningar. ☐ Ályktun nefndar sem hefur fjárútlát í för með sér skal lögð fyrir sveitarstjórn eða byggðarráð eftir því sem fyrir er mælt í samþykkt um stjórn sveitarfélagsins. ☐ Eftir því sem við á gildir ákvæði þetta einnig um afgreiðslu sveitarstjórnar á fundargerðum byggðarráðs.	Engin breyting	
<i>42. gr. Framsal sveitarstjórnar á valdi til fullnaðarafgreiðslu mála.</i>		
☐ Í því skyni að stuðla að hagræðingu, skilvirkni og hraðari málsmeðferð getur sveitarstjórn ákveðið í samþykkt um stjórn sveitarfélagsins að fela fastanefnd fullnaðarafgreiðslu einstakra mála sem ekki varða verulega fjárhag sveitarfélagsins, nema lög eða eðli máls mæli sérstaklega gegn því. Ef fastanefnd er falið vald samkvæmt þessari málsgrein skal fjöldi nefndarmanna standa á oddatölu. ☐ Á sama hátt og með sömu skilyrðum er sveitarstjórn heimilt að fela einstökum starfsmönnum sveitarfélags fullnaðarafgreiðslu mála. Sveitarstjórn, byggðarráð eða hlutaðeigandi fastanefnd skal hafa eftirlit með afgreiðslu mála	■ 42. gr. Framsal sveitarstjórnar á valdi til fullnaðarafgreiðslu mála. ☐ Í því skyni að stuðla að hagræðingu, skilvirkni og hraðari málsmeðferð, eða til að vinna að málefnum eða málum fyrir hluta sveitarfélags skv. 38. gr., getur sveitarstjórn ákveðið að fela fastanefnd fullnaðarafgreiðslu einstakra mála sem ekki varða verulega fjárhag sveitarfélagsins, nema lög eða eðli máls mæli sérstaklega gegn því. Í samþykkt um stjórn sveitarfélags skal getið um þær ákvarðanir sem sveitarstjórn felur fastanefnd að fullnaðarafgreiða. Þetta á þó ekki við ákvarðanir sem lögboðnum nefndum eða öðrum aðilum	Með breytingunni á 42. gr. sveitarstjórnarlaga er fyrst og fremst skerpt á þeim reglum sem gilda um framsal sveitarstjórnar á fullnaðarafgreiðsluvaldi til fastanefnda og starfsmanna sveitarfélagsins. Megintilgangurinn er að skapa skýran lagalegan grundvöll fyrir slíku framsali og auka skýrleika ákvæðisins. Í fyrsta lagi felst breytingin í því að nú er skýrt kveðið á um í ákvæðinu að geta skuli um ákvarðanir sem sveitarstjórn felur fastanefnd að fullnaðarafgreiða í samþykkt um stjórn sveitarfélags. Tekið er því af skarið um að í

samkvæmt þessari málsgrein og kalla eftir reglulegum skýrslum um ákvarðanir sem eru teknar á grundvelli hennar. Þessi málsgrein hefur þó ekki áhrif á almennar heimildir starfsmanna sveitarfélags til töku ákvarðana sem varða daglegan rekstur og þjónustu sveitarfélags og teljast leiða af stöðuumboði þeirra. ☐ Sá starfsmaður sem fengið hefur framselt vald til fullnaðarafgreiðslu mála skv. 2. mgr., eða þriðjungur hlutaðeigandi fastanefndar skv. 1. mgr., getur ávallt óskað eftir því að sveitarstjórn, byggðarráð eða viðkomandi fastanefnd samkvæmt samþykktum sveitarfélagsins taki ákvörðun í máli. ☐ Þegar sveitarstjórn nýtir heimildir skv. 1. eða 2. mgr. skal jafnframt kveða á um það í samþykkt sveitarfélagsins hver skuli taka fullnaðarákvörðun í máli skv. 3. mgr. og hvernig skuli fara með endurupptöku mála sem hljóta afgreiðslu samkvæmt þessum ákvæðum.	sveitarfélagsins er falið að afgreiða með lögum. Ef fastanefnd er falið vald samkvæmt þessari málsgrein skal fjöldi nefndarmanna standa á oddatölu.	samþykkt um stjórn sveitarfélags, þurfi að mæla fyrir um þær ákvarðanir sem fastanefnd má afgreiða endanlega fyrir hönd sveitarstjórnar. Það er því ekki nægilegt að framselja slíka vald til fastanefndar með almennum hætti. Tilgangurinn með því að mæla fyrir um framsalheimildir í samþykktum um stjórn sveitarfélags er fyrst og fremst að tryggja að íbúar sveitarfélagsins og aðrir geti gengið úr skugga um hvar ákvörðunarvald í tilteknum málaflokki liggur og að valdbær aðili hafi afgreitt mál þeirra. Tekið skal þó fram að ekki er gert ráð fyrir að ákvæðið verði túlkað með svo þröngum hætti að tiltaka þurfi allar þær ákvarðanir með nákvæmum hætti sem fastanefnd er falið að fullnaðarafgreiða. Gert er ráð fyrir að nægilegt sé að vísa til ákvarðana með almennari hætti ef það telst nægilegt skýrt. Sem dæmi má nefna að hægt væri vísa til allra ákvarðana sem sveitarstjórn er falið að taka samkvæmt tilteknum lögum, ákvarðana á afmörkuðu málefnasviði eða ákvarðana sem varða fjárútlát undir ákveðinni, fyrirfram skilgreindri fjárhæð. Þá er áfram gert ráð fyrir því ekki sé þörf á að geta um ákvarðanir sem starfsmenn sveitarfélags taka sem leiðir af stöðuumboði þeirra, svo sem ákvarðanir sem snúa að daglegum rekstri sveitarfélags. Í öðru lagi er einnig lögð til sú breyting að mælt verði fyrir um að heimilt verði að fela fastanefnd fullnaðarafgreiðsla mála í því skyni að hún vinni að málefnum eða málum fyrir hluta sveitarfélags skv. 38. gr. sveitarstjórnarlaga og tekið skal fram að það einnig við um heimastjórnir skv. 38. gr a. Um er að ræða áréttingu á því að sveitarstjórn sé heimilt að fela nefnd skv. 38. gr. verkefni, þó það sé ekki í því skyni að stuðla að hagræðingu, skilvirkni eða hraðari málsmeðferð. Tilgangur breytingarinnar er
--	--	--

		að skerpa á heimild sveitarstjórnar til að fela nefnd fyrir hluta sveitarfélaga vald til að fullnaðarafgreiða mál. Er sveitarstjórn því almennt heimilt að fela nefnd fyrir hluta sveitarfélags vald til að afgreiða þau mál sem sveitarstjórn er falið að því skilyrði uppfylltu að þau varði ekki verulega fjárhag sveitarfélagsins. Í þriðja lagi er lagt til skýrt sé kveðið á um að sveitarstjórn þurfi ekki að mæla fyrir um í samþykkt um stjórn sveitarfélags þær ákvarðanir sem lögboðnum nefndum eða öðrum aðilum sveitarfélagsins er falið að afgreiða með lögum. Er þá horft til þess að nægilegt sé að vísað sé til þess í sérlögum að ákvörðunin falli undir aðila innan sveitarfélags og því sé ekki þörf á að geta um það í samþykkt um stjórn sveitarfélags. Það á jafnframt sérstaklega við ef kveðið er á um það með skýrum hætti í sérlögum að aðili innan sveitarfélags skuli vera sjálfstæður í störfum sínum og stendur utan við almenna stjórnsýslu sveitarfélags.
<i>43. gr. Kosningar og kjörgengi.</i>		
☐ Kosningar í fastanefndir sveitarstjórnar, nefndir fyrir hluta sveitarfélags, nefndir til að fara með einstök verkefni eða málaflokka, byggðarráð og aðrar nefndir og stjórnir sem sveitarfélag á aðild að skulu vera leynilegar og bundnar hlutfallskosningar ef þess er óskað. ☐ Þeir einir eru kjörgengir í nefndir, ráð og stjórnir sem hafa kosningarrétt í sveitarfélaginu, nema annað leiði af lögum, sbr. m.a. 2. mgr. 39. gr. ☐ Starfsmenn fyrirtækja og stofnana sveitarfélags eru ekki kjörgengir í nefndir, ráð og stjórnir þeirra fyrirtækja eða stofnana sem þeir starfa hjá. Sveitarstjórn getur þó ákveðið að víkja frá þessu ef málefni vinnuveitanda eru óverulegur þáttur í starfi	Engin breyting	

viðkomandi nefndar og starfið er ekki þess eðlis að hætta sé á hagsmunaárekstrum þrátt fyrir nefndarsetu.		
<i>44. gr. Framlagning lista við hlutfallsskosningu.</i>		
☐ Við bundna hlutfallsskosningu í nefndir skal framlagning lista fara fram með eftirfarandi hætti: 1. Leggja skal fram lista þar sem fram koma tillögur um fulltrúa í viðkomandi nefnd. Hver sveitarstjórnarmaður getur aðeins staðið að tillögu um einn lista í hverja nefnd. Listi getur innihaldið allt að tvöföldum þeim fulltrúafjölda sem kjósa skal til nefndarinnar. Nafn sveitarstjórnarmanns má aðeins setja á þann lista sem hann sjálfur stendur að tillögu um. 2. Ef velja á tvo eða þrjá fulltrúa í nefnd skal a.m.k. einn af hvoru kyni vera á lista. Ef velja á fjóra eða fimm fulltrúa skulu a.m.k. tveir af hvoru kyni vera á lista. Ef velja á sex til átta í nefnd skulu a.m.k. þrír af hvoru kyni vera á lista. Ef velja á níu fulltrúa skulu a.m.k. fjórir af hvoru kyni vera á lista. Ef velja á fleiri í nefnd skulu a.m.k. 40% af hvoru kyni vera á lista. Ef kjörgengi í nefnd er bundið við sveitarstjórnarmenn eða varamenn þeirra á þessi regla þó ekki við. Hið sama á við ef kjörgengi í nefnd er bundið með þeim hætti að ekki er fært að fullnægja kröfum samkvæmt þessum lið. 3. Tillaga um lista skal lögð fram skriflega og undirrituð af a.m.k. einum þeirra sveitarstjórnarmanna sem standa að henni. Ef gerð er tillaga um fulltrúa sem ekki er skylt að taka kjöri í viðkomandi nefnd skal liggja fyrir samþykki hans fyrir tilnefningunni.	Engin breyting	
<i>45. gr. Kosning á milli lista.</i>		
☐ Kosning á milli lista skal fara fram á eftirfarandi hátt: 1. Nefndarsætum er deilt á viðkomandi lista í hlutfalli við þau atkvæði sem hver listi fær á	Engin breyting	

grundvelli eftirfarandi reglu: Deila skal atkvæðatölum listanna með tölunum 1, 2, 3, 4 o.s.frv. Útkomutölur eru skráðar fyrir hvern lista. 2. Þegar ákveðnar hafa verið útkomutölur fyrir hvern lista skal ákvarða hvaða fulltrúar hafa fengið kosningu í nefnd. Það er gert á eftirfarandi hátt: Fyrsta fulltrúa fær sá listi sem hefur hæsta útkomutölu. Sú tala er síðan felld niður. Annan fulltrúa fær sá listi sem nú hefur hæsta útkomutölu. Þessu skal fram haldið þar til úthlutað hefur verið jafnmörgum fulltrúum og kjósa á. 3. Ef of fá nöfn eru á lista þegar til úthlutunar kemur skal ganga fram hjá þeim lista við frekari úthlutun. Ef tvær eða fleiri útkomutölur eru jafnháar skal varpa hlutkesti. 4. Ef í ljós kemur að þessu loknu að annað kynið hefur ekki eins marga fulltrúa af hverjum lista fyrir sig og krafist er í 2. tölul. 44. gr. skal færa einstaklinga af því kyni sem fulltrúa vantar svo langt upp listann sem þarf þannig að tilskilið hlutfall náist. ☐ Ef ekki er kosið hlutfallskosningu til nefndar, sbr. 1. mgr. 43. gr., skal sveitarstjórn gæta þess að fullnægja kröfum um kynjahlutfall skv. 2. tölul. 44. gr. við skipun í viðkomandi nefnd.		
46. gr. Fundir nefnda og ályktunarhæfi.		
☐ Fundir nefnda skulu almennt haldnir fyrir luktum dyrum. Nefnd er heimilt að opna fundi sína komi fram ósk um slíkt svo fremi sem lög eða eðli máls hamli því ekki. Sveitarstjórn skal setja reglur um meðferð óska um opna fundi nefnda þar sem fram komi skilyrði opnunar. Um fundi nefnda, ályktunarhæfi og atkvæðagreiðslur gilda ákvæði III. kafla eftir því sem við getur átt.	Engin breyting	
47. gr. Varamenn.		
☐ Varamenn taka sæti í nefndum í þeirri röð sem þeir eru kosnir.	Engin breyting	

☐ Þegar kosið er til nefndar hlutbundinni listakosningu eða listi hefur verið sjálfkjörinn, og aðalmaður í nefnd er forfallaður taka varamenn af þeim lista sem aðalmaður er kjörinn af sæti í nefnd í þeirri röð sem þeir skipa listann eftir að endurröðun á hann hefur farið fram skv. 4. tölul. 1. mgr. 45. gr. ☐ Ef tveir eða fleiri flokkar eða framboðslistar til sveitarstjórnar leggja í sameiningu fram tillögu að lista við hlutbundna kosningu í nefnd sveitarstjórnar geta þeir komið sér saman um að varamenn á listanum vegna nefndarkosningarinnar, sem eru þar fulltrúar sama flokks eða framboðslista og sá aðalmaður í nefnd sem um ræðir, taki sæti hans í nefndinni í þeirri röð sem þeir voru kosnir án tillits til þess hvar þeir annars eru í röð varamanna. Sé enginn úr hópi varamanna viðkomandi lista í sama flokki eða tilheyri sama framboðslista og aðalmaður tilheyrði þegar kosning í nefnd fór fram taka varamenn af listanum sæti eftir venjulegum reglum. ☐ Yfirlýsingu um samkomulag skv. 3. mgr. skal leggja fram á fyrsta sveitarstjórnarfundum eftir að nefndarkosning fór fram og gildir hún til loka kjörtímabils eða þar til kjörið er í nefnd að nýju.		
<i>48. gr. Boðun varamanna.</i>		
☐ Um boðun varamanna í nefndir gilda ákvæði 31. gr. eftir því sem við getur átt. ☐ Þegar aðalmaður í nefnd fellur frá, missir kjörgengi, fær lausn frá nefndarstarfi eða forfallast varanlega frá því að sitja í nefnd tekur varamaður hans sæti í nefndinni nema sveitarstjórn ákveði að kjósa aðalmann að nýju. Ella skipar sveitarstjórn nýjan varamann til setu í nefndinni. ☐ Ákvæði þessa kafla um varamenn eiga einnig við um varaáheyrnarfulltrúa eftir því sem við getur átt.	Engin breyting	
<i>49. gr. Lausn frá nefndarsetu og endurskipun.</i>		
☐ Fulltrúum í nefndum, ráðum og stjórnnum sveitarfélags, sem ekki eru aðal- eða varamenn í	Engin breyting	

sveitarstjórn, er heimilt að segja af sér nefndastörfum hvenær sem er á kjörtímabili. Aðrir fulltrúar geta óskað eftir því við sveitarstjórn að þeim verði veitt lausn tímabundið eða út kjörtímabilið og metur hún þá hvort skilyrði til þess séu fyrir hendi. ☐ Sveitarstjórn getur hvenær sem er á kjörtímabili ákveðið að skipta um fulltrúa í nefndum, ráðum og stjórnnum sem hún kýs eða skipar ef ekki er um það ágreiningur innan sveitarstjórnar eða málefnalegar ástæður mæla með slíkri breytingu, svo sem ef nefndarmaður, án lögmætra forfalla, mætir ekki á fundi nefndar eða brýtur gegn þagnarskyldu. Enn fremur getur sveitarstjórnarmaður krafist þess að nefnd verði endurskipuð telji hann ástæðu til. Sveitarstjórn er þó heimilt að hafna slíkri beiðni ef hún er bersýnilega tilefnislaus að því tilskildu að ^{2/3} fundarmanna greiði atkvæði með tillögu um höfnun. Við framangreindar breytingar á skipan fulltrúa í nefndum, ráðum og stjórnnum sveitarfélags skal kjósa alla fulltrúa að nýju og fer þá um kjör þeirra skv. 1. mgr. 43. gr. nema enginn ágreiningur sé innan sveitarstjórnar um breytingarnar. ☐ Breytingar á nefndaskipan samkvæmt þessari grein skulu fullnægja skilyrðum 2. tölul. 44. gr. og 4. tölul. 1. mgr. 45. gr. um kynjahlutföll.		
<i>50. gr Áheyrnarfulltrúar.</i> ☐ Hafi sveitarstjórn verið kjörin bundinni hlutfallskosningu og einhver framboðsaðili sem fulltrúa á í sveitarstjórn nær ekki kjöri í byggðarráð er fulltrúum þessa aðila heimilt að tilnefna áheyrnarfulltrúa til þátttöku í fundum nefndarinnar. Hið sama á við um fastanefndir sem falið hefur verið fullnaðarákvörðunarvald í málum. Sveitarstjórn er enn fremur heimilt að ákveða í samþykkt um stjórn sveitarfélagsins að sama regla gildi um aðrar fastanefndir.	Engin breyting	

☐ ... ¹⁾ Um áheyrnarfulltrúa á fundum nefnda gilda sömu þagnarskylduákvæði laga og eiga við um aðra nefndarmenn. ☐ Áheyrnarfulltrúi og varaáheyrnarfulltrúi skv. 1. mgr. skulu fullnægja kjörgengisskilyrðum í viðkomandi nefnd.		
<i>51. gr. Þóknun.</i>		
☐ Sveitarstjórn er skylt að ákveða kjörnum fulltrúum í nefndum, ráðum og stjórnnum á vegum sveitarfélags hæfilega þóknun fyrir þau störf samkvæmt mati sveitarstjórnar í samræmi við reglur sem hún setur. Sveitarstjórn er með sama hætti heimilt að ákveða að greiða áheyrnarfulltrúum þóknun fyrir störf þeirra í nefndum, ráðum og stjórnnum á vegum sveitarfélags.	Engin breyting	
<i>52. gr. Önnur réttindi og skyldur.</i>		
☐ Nefndarmönnum er skylt að sækja fundi nefndar. ☐ Ákvæði III. og IV. kafla gilda að öðru leyti um fulltrúa í nefndum, ráðum og stjórnnum sveitarfélaga eftir því sem við á. Réttindi takmarkast þó eftir eðli máls við það sem viðkomandi fulltrúum er þörf á vegna starfa í viðkomandi nefnd.	Engin breyting	
<i>53. gr. Aðrar nefndir, ráð og stjórnir sem sveitarfélag á aðild að.</i>		
☐ Sveitarstjórn kýs fulltrúa í nefndir, ráð og stjórnir sem sveitarfélagið á aðild að samkvæmt viðkomandi lögum eða samþykktum. Ákvæði þessa kafla eiga við um slíka fulltrúa eftir því sem við getur átt. ☐ Að því leyti sem nefnd, ráð eða stjórn lögaðila, sem sveitarstjórn kýs fulltrúa til skv. 1. mgr., fer með framkvæmd eða ábyrgð á verkefni sem sveitarfélagi væri ekki sjálfu heimilt að sinna, þá er fulltrúi sveitarfélags í viðkomandi nefnd, ráði eða stjórn ekki bundinn af fyrirmælum sveitarstjórnarinnar um þau störf. Hið sama á við að því leyti sem það leiðir af lögum sem gilda um rekstur og starfsemi viðkomandi lögaðila.	Engin breyting	

VI. Framkvæmdastjóri og aðrir starfsmenn sveitarfélaga

<i>54. gr. Ráðning framkvæmdastjóra.</i>		
☐ Sveitarstjórn ræður framkvæmdastjóra til þess að annast framkvæmd ákvarðana sveitarstjórnar og verkefni sveitarfélags. Heimilt er tveimur sveitarfélögum eða fleiri að ráða sameiginlegan framkvæmdastjóra. ☐ Sveitarstjórn skal gera skriflegan ráðningarsamning við framkvæmdastjóra þar sem starfskjör hans eru ákveðin. Ráðningartími framkvæmdastjóra skal að jafnaði vera sá sami og kjörtímabil sveitarstjórnar. Heimilt er að semja um gagnkvæman uppsagnarfrest innan ráðningartíma.	Engin breyting	
<i>55. gr. Hlutverk framkvæmdastjóra.</i>		
☐ Framkvæmdastjóri er æðsti yfirmaður annars starfslíðs sveitarfélagsins. Hann skal sjá um að stjórnsýsla sveitarfélagsins samræmist lögum, samþykktum og viðeigandi fyrirmælum yfirmanna. ☐ Framkvæmdastjóri skal sitja fundi sveitarstjórnar. Þar hefur hann málfrelsi og tillögurétt en ekki atkvæðisrétt nema hann sé jafnframt kjörinn fulltrúi í sveitarstjórninni. Hann hefur jafnframt rétt til setu á fundum nefnda sveitarstjórnar. ☐ Framkvæmdastjóri skal sjá um að fundir sveitarstjórnar, byggðarráðs og annarra nefnda sveitarstjórnar séu vel undirbúnir, m.a. í þeim tilgangi að mál sem þar eru afgreidd séu vel upplýst. Hann sér einnig um að ákvarðanir þær sem teknar eru af hálfu sveitarstjórnar og annarra nefnda komist til framkvæmda, hafi sveitarstjórn ekki falið það öðrum. ☐ Framkvæmdastjóri er prókúruhafi sveitarfélags. Honum er heimilt að veita öðrum starfsmanni sveitarfélagsins prókúru að fengnu samþykki sveitarstjórnar. Prókúruhafar skulu vera fjár síns	Engin breyting	

ráðandi. ☐ Framkvæmdastjóri undirritar skjöl varðandi kaup og sölu fasteigna sveitarfélagsins, lántökur og ábyrgðir, svo og önnur skjöl sem fela í sér skuldbindingar eða ráðstafanir sem samþykki sveitarstjórnar þarf til. ☐ Í samþykkt um stjórn sveitarfélags skal setja nánari ákvæði um verksvið framkvæmdastjóra og mörk milli þess og ákvörðunarvalds sveitarstjórnar og byggðarráðs.		
<i>56. gr. Ráðning annarra starfsmanna.</i>		
☐ Sveitarstjórn ræður starfsmenn í æðstu stjórnunarstöður hjá sveitarfélagi og veitir þeim lausn frá starfi. Um ráðningu annarra starfsmanna annast framkvæmdastjóri, enda hafi sveitarstjórn ekki ákveðið annað í samþykkt um stjórn sveitarfélagsins eða með almennum fyrirmælum.	■ 56. gr. Ráðning annarra starfsmanna. ☐ Sveitarstjórn ræður starfsmenn í æðstu stjórnunarstöður hjá sveitarfélagi og veitir þeim lausn frá starfi. Um ráðningu annarra starfsmanna annast framkvæmdastjóri, enda hafi sveitarstjórn ekki ákveðið annað í samþykkt um stjórn sveitarfélagsins eða með almennum fyrirmælum sem birt skulu á vefsíðu sveitarfélagsins.	Breytingin á ákvæðinu er gerð í samræmi við athugasemdir umboðsmanns Alþingis í álit hans nr. 9561/2018 þar sem hann benti á að í sveitarstjórnarlögum væri ekkert kveðið á um form almennra fyrirmæla sem fjallað er um í ákvæðinu, eðli þeirra eða birtingu. Það leiðir af þeim reglum sem gilda um stjórnskipan sveitarfélaga að sveitarstjórn getur ekki gefið almenn fyrirmæli nema á ályktunarhæfum fundi sínum. Er það því ljóst að geta verður um slíka ákvörðun í fundargerð og er því ekki talið að geta þurfi nánar um form eða efni slíkrar ákvörðunar í ákvæðinu. Hins vegar er gerð sú krafa að slík fyrirmæli sveitarstjórnar skulu vera birt á vefsíðu sveitarfélags.
<i>57. gr. Starfskjör, réttindi og skyldur.</i>		
☐ Um starfskjör, réttindi og skyldur starfsmanna sveitarfélaga fer eftir ákvæðum kjarasamninga hverju sinni og ákvæðum ráðningarsamninga. ☐ [Starfsmenn sveitarfélaga og aðrir sem sveitarfélög ráða til vinnu við ákveðin verkefni eru bundnir þagnarskyldu samkvæmt ákvæðum X. kafla stjórnsýslulaga.] ¹⁾	Engin breyting	

VII. Fjármál sveitarfélaga.

58. gr. Fjárstjórnarvald sveitarstjórnar.		
☐ Einvörðungu sveitarstjórn getur tekið ákvarðanir um málefni sem varða verulega fjármál sveitarfélagsins. Til slíkra málefna teljast m.a. ákvarðanir um eftirtalin atriði séu ekki gerðar beinar undantekningar þar á með lögum: 1. staðfestingu ársreiknings, 2. fjárhagsáætlun næstkomandi árs, 3. fjárhagsáætlun til fjögurra ára, 4. viðauka við fjárhagsáætlanir skv. 2. og 3. tölul., 5. lán, ábyrgðir eða aðrar fjárhagslegar skuldbindingar sveitarfélags, 6. sölu eigna sveitarfélagsins og annarra réttinda þess, 7. álagningu skatta og gjalda, 8. ráðningu eða uppsögn endurskoðanda. ☐ Í samþykkt um stjórn sveitarfélags er heimilt að fela byggðarráði að taka fullnaðarákvarðanir í þeim málefnum sem tilgreind eru í 5. og 6. tölul. 1. mgr., enda sé ekki um verulega fjárhagslega hagsmuni að ræða og ákvörðun rúmist innan fjárhagsáætlunar til eins árs og áætlunar til fjögurra ára, eigi hún við.	☐ Einvörðungu sveitarstjórn getur tekið ákvarðanir um málefni sem varða verulega fjármuni sveitarfélagsins. Til slíkra málefna teljast m.a. eftirfarandi: 1. staðfestingu ársreiknings, 2. fjármálastefnu til fimm ára, 3. fjárheimildir næstkomandi árs, 4. fjármálaáætlun til fimm ára, 5. viðauka við fjárheimildir skv. 3. tölul., 6. lán, ábyrgðir eða aðrar fjárhagslegar skuldbindingar sveitarfélags, 7. sölu eigna sveitarfélagsins og annarra réttinda þess, 8. álagningu skatta og gjalda, 9. ráðningu eða uppsögn endurskoðanda. ☐ 2. mgr. fellur brott	Í greininni eru lagðar til orðalagsbreytingar á 58. gr. um fjárstjórnarvald sveitarstjórnar til samræmis breytinga á 62. og 63. gr. laganna. Auk þess er lagt til að 2. mgr. ákvæðisins verði felld brott til samræmi við 42. gr. frumvarpsins.
59. gr. Reikningsárið og bókhaldsskylda.		
☐ Reikningsár sveitarfélaga er almanaksárið. Sveitarfélög, stofnanir þeirra og fyrirtæki eru bókhaldsskyld og gilda ákvæði laga um bókhald og laga um ársreikninga, svo og aðrar góðar bókhalds- og reikningsskilavenjur, um bókhald og reikningsskil sveitarfélaga. Bókhaldi sveitarfélags skal hagað á skýran og aðgengilegan hátt og skulu reikningsskil gefa glögga mynd af rekstri, efnahag og sjóðstreymi.	☐ Reikningsár sveitarfélaga er almanaksárið. Sveitarfélög, stofnanir þeirra og fyrirtæki eru bókhaldsskyld og gilda ákvæði laga um bókhald og laga um ársreikninga, svo og aðrar góðar bókhalds- og reikningsskilavenjur um bókhald og reikningsskil sveitarfélaga, nema um annað sé mælt í lögum þessum eða reglum sem af þeim leiða. Bókhaldi sveitarfélags skal hagað á skýran og aðgengilegan hátt og skulu	Meginmarkmið tillögunnar er að kveða skýrt á um stöðu sveitarstjórnarlaga sem sérlaga við gerð ársreikninga sveitarfélaga. Kveði sveitarstjórnarlög eða reglugerðir settar samkvæmt þeim sem kveða á um tiltekna aðferð eða reglu um bókhald og reikningsskil sveitarfélaga, gildir þau framar almennum lögum og reglum um reikningsskil. Lög um bókhald og ársreikninga gilda þó áfram um atriði sem ekki er sérstaklega fjallað um í

	reikningsskil gefa glögga mynd af rekstri, efnahag og sjóðstreymi.	sveitarstjórnarlögum eða reglum settum á grundvelli þeirra.
<i>60. gr. Flokkun í bókhaldi og reikningsskilum.</i>		
☐ Í reikningsskilum sveitarfélaga skal skipta starfsemi þeirra þannig: 1. A-hluti, sem í lögum þessum merkir aðalsjóð sveitarfélags auk annarra sjóða og stofnana sem sinna starfsemi sem að hluta eða öllu leyti er fjármögnuð af skatttekjum. 2. B-hluti, sem í falla stofnanir sveitarfélaga, fyrirtæki og aðrar rekstrareiningar sem að hálfu eða meiri hluta eru í eigu sveitarfélaga og eru reknar sem fjárhagslega sjálfstæðar einingar. ☐ Sveitarfélögum er heimilt eftir því sem leiðir af viðkomandi lagareglum að ákveða sér eðlilegan afrakstur af því fjármagni sem er bundið í rekstri stofnana þeirra og fyrirtækja.	Breytt 1. mgr. Í reikningsskilum sveitarfélaga skal skipta starfsemi þeirra þannig: 1. A-hluti, Starfsemi sem telst til lögmæltra verkefna sveitarfélaga, er fjármögnuð af tekjustofnum sveitarfélags og lýtur beinni stjórn sveitarfélags. 2. B-hluti. Starfsemi sveitarfélaga sem er að hálfu leyti eða að meirihluta í eigu sveitarfélaga en flokkast ekki í A-hluta. Byggðasamlög skal flokka í B-hluta í samræmi við hlutdeild sveitarfélags. Önnur félög með ótakmarkaðri ábyrgð sveitarfélags, eða félög sem sveitarfélag er í ábyrgð fyrir þannig að þau geti ekki flokkast í C-hluta sbr. 3. tl. skal flokka í B-hluta. 3. C-hluti. Félög sem ekki falla í A- eða B- hluta, eru með takmarkaða ábyrgð og starfa á markaði. Ráðherra setur í reglugerð skilyrði til þess að félög geti fallið undir C-hluta.	Lagt er til að A- hluti taki til þeirrar starfsemi sem sé lögmælt verkefni sveitarfélags, fjármagnað af tekjustofnum sveitarfélaga og lúti beinni stjórn sveitarfélags. Með því sé A-hluti afmarkaður við þá kjarnastarfsemi sem rekin sé beint innan stjórnkerfis sveitarfélagsins. B- hluti taki nú til þeirrar starfsemi felur í sér verulega áhættu fyrir sveitarfélög. Í B- hluta falla þá stofnanir og fyrirtæki sem eru í meirihlutaeigu sveitarfélaga en falla ekki undir A- hluta þar sem þau lúta sjálfstæðri stjórn. Til að tryggja samræmi í reikningsskilum sveitarfélaga er sérstaklega kveðið á um að byggðasamlög og önnur félög með ótakmarkaða ábyrgð sveitarfélags teljist ávallt til B-hluta og endurspeglar sú flokkun þá fjárhagslegu áhættu sem slík félög geta skapað fyrir sveitarsjóð. Innleiðing nýs C-hluta er nýmæli fyrir markaðsrekstur sveitarfélaga með takmarkaða ábyrgð. Honum er ætlað að ná til starfsemi félaga sem starfa á markaði, eru með takmarkaða ábyrgð, sinna annarri starfsemi en lögmæltum verkefnum og eru fjármögnuð með tekjum af viðskiptum á markaði. Nýjum C-hluta er ætlað að standa utan fjármálareglna laganna og fylgir því reglugerðarheimild til handa ráðherra svo setja megi skilyrði þess að félag flokkist í C-hluta. Meðal þeirra þátta sem reglugerðin tæki til væri tegund starfsemi sem fellur undir C-hluta og ábyrgðir sveitarfélags á skuldum C-hluta félaga.
<i>61. gr. Ársreikningur.</i>		
☐ Gera skal ársreikning fyrir sveitarsjóð, stofnanir sveitarfélagsins og fyrirtæki þess. Jafnframt skal	☐ Gera skal ársreikning fyrir sveitarsjóð, stofnanir sveitarfélagsins og fyrirtæki þess. Jafnframt skal	Ákvæðið mælir fyrir um gerð samantekinna reikningsskila fyrir sveitarfélagið, þ.e. sveitarsjóð,

gera samstæðureikning fyrir sveitarfélagið, þ.e. sveitarsjóð, stofnanir þess og fyrirtæki með sjálfstætt reikningshald, sbr. 60. gr. Ársreikningur skal gerður samkvæmt lögum um ársreikninga, reglum settum samkvæmt þeim lögum og lögum þessum, sem og góðri reikningsskilavenju. ☐ Í ársreikningi skal koma fram samanburður við - ársreikning undanfarins árs, - upphaflega fjárhagsáætlun ársins, - fjárhagsáætlun ársins ásamt viðaukum. ☐ Ársreikningur sveitarfélags skal fullgerður og samþykktur af byggðarráði eða framkvæmdastjóra sveitarfélags þar sem ekki er byggðarráð og tilbúinn til endurskoðunar og afgreiðslu í sveitarstjórn fyrir 15. apríl ár hvert. ☐ Sveitarstjórn skal hafa lokið staðfestingu ársreiknings sveitarfélags, stofnana sveitarfélags og fyrirtækja þess eigi síðar en 15. maí ár hvert.	gera samantekin reikningsskil fyrir sveitarfélagið, þ.e. sveitarsjóð, stofnanir þess og fyrirtæki með sjálfstætt reikningshald, sbr. 60. gr. Ársreikningur skal gerður samkvæmt lögum um ársreikninga og reglum settum samkvæmt þeim lögum, sé ekki kveðið á um annað í lögum þessum eða reglum settum samkvæmt þeim, sem og góðri reikningsskilavenju. ☐ Í ársreikningi skal koma fram samanburður við - ársreikning undanfarins árs, - upphaflegar fjárheimildir ársins, fjárheimildir ársins ásamt viðaukum. ☐ Ársreikningur sveitarfélags skal fullgerður og samþykktur af byggðarráði eða framkvæmdastjóra sveitarfélags þar sem ekki er byggðarráð og tilbúinn til endurskoðunar og afgreiðslu í sveitarstjórn fyrir 15. apríl ár hvert. ☐ Sveitarstjórn skal hafa lokið staðfestingu ársreiknings sveitarfélags, stofnana sveitarfélags og fyrirtækja þess eigi síðar en 15. maí ár hvert. Ráðherra getur að ósk sveitarstjórnar veitt henni lengri tíma til staðfestingar ársreiknings ef brýn nauðsyn krefur.	stofnanir þess og fyrirtæki með sjálfstætt reikningshald, í stað samstæðureiknings, til samræmis við þá reikningsskilaaðferð sem viðtekin og viðurkennd venja er fyrir. Hefur sú aðferð mótast af eðli sveitarfélaga sem opinberra þjónustuaðila. Þá er jafnframt mælt fyrir um stöðu sveitarstjórnarlaga sem sérлага við gerð ársreiknings, sem tekur á á þeirri óvissu sem skapast hefur vegna áreksturs á sérreglna og hefða sem gilda um reikningsskil sveitarfélaga og almennra ákvæða í lögum um ársreikninga. Eru aðrar breytingar á greininni til samræmis við breytta hugtakanotkun.
62. gr. <i>Fjárhagsáætlanir.</i>	62. gr. Fjármálastefna	
☐ Sveitarstjórn skal á hverju ári afgreiða fjárhagsáætlun fyrir komandi ár og næstu þrjú ár þar á eftir. Saman mynda þessar áætlanir fjögurra ára áætlun fyrir sveitarfélagið sem felur í sér heildaráætlun um fjármál sveitarfélagsins á tímabilinu, bæði A- og B-hluta skv. 60. gr. Skal fjárhagsáætlun næsta árs fela í sér bindandi ákvörðun um allar fjárhagslegar ráðstafanir sveitarfélagsins á því ári sem hún tekur til, sbr. nánari fyrirmæli í 63. gr. ☐ Fjárhagsáætlanir skulu gefa glögga mynd af rekstri sveitarfélagsins, efnahag og breytingum á handbæru fé. Einnig skal þar koma fram greinargott	☐ Sveitarstjórn skal eigi síðar en 1. nóvember á því ári sem haldnar eru sveitarstjórnarkosningar leggja fram fjármálastefnu fyrir A-hluta ásamt áhrifum B- og C-hluta á A-hluta til fimm ára. Sveitarstjórn skal í fjármálastefnu setja fram markmið sveitarfélagsins til næstu fimm ára um rekstur, eignir, skuldir og langtímaskuldbindingar. ☐ Skýlt er sveitarstjórn að endurskoða fjármálastefnu innan fimm ára tímabilsins ef grundvallarforsendur hennar bresta eða ef upp koma aðstæður sem ógerlegt er að bregðast við með tiltækum úrræðum innan gildandi	Lagt er til að nýtt ákvæði um fjármálastefnu sveitarfélaga komi í stað núgildandi 62. gr. laganna sem fjallar um fjárhagsáætlanir sveitarfélaga. Með hinu nýja ákvæði er lagt til að sveitarstjórn skuli í upphafi kjörtímabils setja sér fjármálastefnu, þar sem sett skuli fram markmið um rekstur, eignir, skuldir og langtímaskuldbindingar ásamt lykiltölum um áætlaða afkomu og efnahag til næstu fimm ára. Er stefnan yfirlýsing um þau meginmarkmið og grunnildi sem fjármálastjórn sveitarstjórnarinnar mun byggja á og megintilgangur hennar er að lagður verði grunnur að skipulegu, þekktu og fyrirsjáanlegu verklagi við stefnumörkun í opinberum fjármálum

yfirlit um tekjuöflun, ráðstöfun fjármuna og fjárheimildir sveitarfélagsins. Við gerð fjárhagsáætlana skal hafa hliðsjón af fjárhagslegri stöðu sveitarsjóðs og stofnana sveitarfélagsins við upphaf áætlunartímabilsins. ☐ Byggðarráð eða framkvæmdastjóri, eftir því sem kveðið er á um í samþykkt um stjórn sveitarfélags, leggur tillögu um fjárhagsáætlun skv. 1. mgr. fyrir sveitarstjórn eigi síðar en 1. nóvember ár hvert. Sveitarstjórn skal fjalla um þær á tveimur fundum sem fram skulu fara með minnst tveggja vikna millibili. Að lokinni umræðu sveitarstjórnar skal afgreiða þær, þó ekki síðar en 15. desember. Ráðherra getur að ósk sveitarstjórnar veitt henni lengri tíma til afgreiðslu fjárhagsáætlunar ef brýn nauðsyn krefur. ☐ Tillögum skv. 3. mgr. skulu fylgja upplýsingar um þær forsendur sem byggt er á. Tillögunum skal fylgja lýsing helstu framkvæmda og skuldbindinga sem gert er ráð fyrir.	fjármálastefnu. Endurskoðuð fjármálastefna skal ná til a.m.k. fimm ára.	og um leið skapa traustari forsendur fyrir markvissa hagstjórn. Stefnan er ekki hugsuð sem bindandi regla um allar fjárhagslegar ráðstafanir sveitarfélagsins, heldur sem mikilvægt stjórnþæki fyrir kjörna fulltrúa, stjórnendur og starfsfólk. Fjármálastefnan skal lögð fram fyrir A-hluta ásamt sértilgreindum áhrifum B- og C-hluta á A-hluta, en með sértilgreindum áhrifum er átt við fjárhagslegar ráðstafanir félaga B- og C-hluta, m.a. kaup, sölu, arðgreiðslur eða innlagn, þ.e. framlag A-hluta til B-hluta félags, sem áhrif hafa á A-hluta. Sveitarstjórn er skylt að endurskoða fjármálastefnu innan fimm ára tímabilsins ef grundvallarforsendur hennar breyta eða ef upp koma aðstæður sem ógerlegt er að bregðast við með tiltækum úrræðum innan gildandi fjármálastefnu. Þær aðstæður sem réttlæta eða eftir atvikum krefjast endurskoðunar fjármálastefnu geta t.d. verið alvarleg skakkaföll í atvinnustarfsemi, náttúruhamfarir eða þegar meirihlutaskipti verða í sveitarstjórn. Í ljósi þess veigamikla hlutverks sem fjármálastefnunni er ætlað að gegna, skal samþykkt hennar og breytingar á henni krefjast tveggja umræðna í sveitarstjórn.
62. gr. a. Fjármálaáætlun til fimm ára		
	☐ Sveitarstjórn skal á hverju ári afgreiða fjárheimildir fyrir næstkomandi ár og fjármálaáætlun til næstu fjögurra ára þar á eftir. Saman mynda þessar áætlanir fimm ára fjármálaáætlun fyrir sveitarfélagið sem felur í sér heildaráætlun um fjármál sveitarfélagsins á tímabilinu, bæði fyrir A- og B-hluta, og C-hluta ef við á, skv. 60. gr. Fjárheimildir næsta árs skulu fela í sér bindandi ákvörðun um allar fjárhagslegar ráðstafanir sveitarfélagsins á því ári sem hún tekur til, sbr. nánari fyrirsmáli í 63. gr.	Fjármálaáætlun til fimm ára kemur í stað núverandi fjárhagsáætlunar komandi árs og næstu þriggja ára þar á eftir. Er áætluninni ætlað að taka til bæði útfærslu á hvernig markmiðum fjármálastefnunnar verði náði í rekstri og fjárfestingum á komandi árum og bindandi fjárheimildar fyrir næstkomandi ár. Er því ekki um að ræða efnislega breytingu frá núgildandi 62. gr. um fjárhagsáætlanir sveitarfélaga, nema að því leytinu til að fjármálaætlunin skal taka mið af nýrri fjármálastefnu. Með því að vera endurskoðuð árlega tryggir hún að sveitarstjórn geti brugðist við breyttum efnahagslegum eða

	☐ Fjármálaáætlun skal gefa glögga mynd af rekstri sveitarfélagsins, efnahag og breytingum á handbæru fé. Einnig skal þar koma fram greinargott yfirlit um tekjuöflun, ráðstöfun fjármuna og fjárheimildir sveitarfélagsins. Við gerð fjármálaáætlunar skal hafa hliðsjón af fjárhagslegri stöðu A-, B- og C- hluta við upphaf áætlunartímabilsins. Upphaf áætlunartímabilsins er útkomuspá yfirstandandi árs. ☐ Byggðarráð eða framkvæmdastjóri, eftir því sem kveðið er á um í samþykkt um stjórn sveitarfélags, leggur tillögu um fjármálaáætlun skv. 1. mgr. fyrir sveitarstjórn eigi síðar en 1. nóvember ár hvert. Sveitarstjórn skal fjalla um fjármálaáætlun á tveimur fundum sem fram skulu fara með minnst tveggja vikna millibili. Að lokinni umræðu sveitarstjórnar skal afgreiða fjármálaáætlun, þó ekki síðar en 15. desember. Ráðherra getur að ósk sveitarstjórnar veitt henni lengri tíma til afgreiðslu fjármálaáætlunar ef brýn nauðsyn krefur. ☐ Tillögum skv. 3. mgr. skulu fylgja upplýsingar um þær forsendur sem byggt er á. Tillögunum skal fylgja lýsing helstu framkvæmda og skuldbindinga sem gert er ráð fyrir.	rekstrarlegum forsendum, en gerir það innan þess ramma sem fjármálastefnan setur. Þá verði kveðið á um að upphaf áætlunartímabilsins skv. 3. mgr., verði útkomuspá yfirstandandi árs. Með útkomuspá er átt við áætlaða útkomu yfirstandandi árs, en ráðherra er falið að útfæra formkröfur um útkomuspár nánar í reglugerð.
63. gr. Bindandi áhrif ákvörðunar um fjárhagsáætlun ársins.	63. gr. Fjárheimild næstkomandi árs	
☐ Ákvörðun sem sveitarstjórn tekur skv. 1. mgr. 62. gr. um fjárhagsáætlun næstkomandi árs er bindandi regla um allar fjárhagslegar ráðstafanir af hálfu sveitarfélagsins. Aðrir geta þó ekki byggt sjálfstæðan rétt til fjárframlaga eða annarrar fyrirgreiðslu sveitarfélags á fjárhagsáætlunum. ☐ Óheimilt er að víkja frá fjárhagsáætlun skv. 1. mgr. nema sveitarstjórn hafi áður samþykkt viðauka við áætlunina. Á þetta við um hvers kyns ákvarðanir, samninga eða aðrar fjárhagslegar	☐ Ákvörðun sem sveitarstjórn tekur skv. 1. mgr. 62. gr. a. um fjárheimildir næstkomandi árs er bindandi regla um allar fjárhagslegar ráðstafanir A-hluta og samantekinna fjárheimilda A- og B-hluta sveitarfélagsins. Aðrir geta þó ekki byggt sjálfstæðan rétt til fjárframlaga eða annarrar fyrirgreiðslu sveitarfélags á fjárheimildum eða fjármálaáætlun. ☐ Óheimilt er að víkja frá fjárheimildum næstkomandi árs skv. 1. mgr. nema sveitarstjórn	Lagt er til að hugtakið „fjárhagsáætlun“ verði breytt í hugtakið „fjárheimild“. Ástæðan fyrir breytingunni er sú að hugtakið „fjárheimild“ þykir meira skýrandi um eðli ákvörðunar sveitarstjórnar. Breytingin er einungis fylgin í orðalagi og felur ekki í sér efnisbreytingu. Líkt og áður verður ákvörðun sveitarstjórnar um fjárheimild næstkomandi árs, sbr. 1. mgr. 63. gr. bindandi fyrir allar fjárhagslegar ráðstafanir á gildistíma hennar.

ráðstafanir sem hafa í för með sér breytingar á tekjum, útgjöldum, skuldbindingum eða tilfærslur milli liða í fjárhagsáætlun í þegar samþykkttri áætlun. Viðauki er ekki gildur nema hann feli einnig í sér útfærða ákvörðun um það hvernig þeim útgjöldum eða tekjulækkun sem gert er ráð fyrir verði mætt. Á það einnig við þótt heildarútgjöld eða heildartekjur breytist ekki vegna samþykktar hans. ☐ Þrátt fyrir 2. mgr. má í undantekningartilvikum gera þær ráðstafanir sem skylt er samkvæmt lögum eða öðrum bindandi réttarreglum án þess að sveitarstjórn hafi áður samþykkt viðauka, enda þoli þær ekki bið. Viðhlítandi heimildar sveitarstjórnar skal þá afla svo fljótt sem auðið er. Skal erindi um slíka heimild lagt fyrir þegar á næsta fundi sveitarstjórnarinnar. ☐ Í reglugerð sem sett er á grundvelli 75. gr. er heimilt að skilgreina þau tilvik þar sem tilfærslur innan málaflokka eru heimilaðar án þess að fyrir liggi samþykktur viðauki, sbr. 1. málsl. 2. mgr. Þó skulu allar slíkar breytingar færðar í viðauka við fyrsta tækifæri.	hafi áður samþykkt viðauka við fjárheimildirnar. Á þetta við um hvers kyns ákvarðanir, samninga eða aðrar fjárhagslegar ráðstafanir sem hafa í för með sér breytingar á tekjum, útgjöldum, skuldbindingum eða tilfærslur milli liða í þegar samþykktum fjárheimildum. Viðauki er ekki gildur nema hann feli einnig í sér útfærða ákvörðun um það hvernig þeim útgjöldum eða tekjulækkun sem gert er ráð fyrir verði mætt. Á það einnig við þótt heildarútgjöld eða heildartekjur breytist ekki vegna samþykktar hans. ☐ Þrátt fyrir 2. mgr. má í undantekningartilvikum gera þær ráðstafanir sem skylt er samkvæmt lögum eða öðrum bindandi réttarreglum án þess að sveitarstjórn hafi áður samþykkt viðauka, enda þoli þær ekki bið. Viðhlítandi heimildar sveitarstjórnar skal þá afla svo fljótt sem auðið er. Skal erindi um slíka heimild lagt fyrir þegar á næsta fundi sveitarstjórnarinnar. ☐ Í reglugerð sem sett er á grundvelli 75. gr. er heimilt að skilgreina þau tilvik þar sem tilfærslur innan málaflokka eru heimilaðar án þess að fyrir liggi samþykktur viðauki, sbr. 1. málsl. 2. mgr. Þó skulu allar slíkar breytingar færðar í viðauka við fyrsta tækifæri.	
64. gr. Viðmiðanir um afkomu og fjárhagsstöðu sveitarfélaga. ☐ Sveitarstjórn ber að sjá til þess að rekstri, fjárfestingum og ráðstöfun eigna og sjóða sé þannig hagað á hverjum tíma að sveitarfélagið muni til framtíðar geta sinnt skyldubundnum verkefnum sínum. ☐ Skyldu skv. 1. mgr. skal sveitarstjórn fullnægja m.a. með því að: 1. samanlögð heildarútgjöld til rekstrar vegna A- og B-hluta í reikningsskilum skv. 60. gr. séu á hverju þriggja ára tímabili ekki hærri en nemur	Ný 2. mgr. Skyldu skv. 1. mgr. skal sveitarstjórn fullnægja m.a. með því að framfylgja eftirfarandi reglum: 1. Jafnvægisreglur a. Samanlögð heildarútgjöld til rekstrar vegna A-hluta í reikningsskilum skv. 60. gr. séu á hverjum þremur samliggjandi reikningsárum, ekki hærri en nemur samanlögðum reglulegum tekjum á sama tímabili.	Ákvæðið kveður á um að jafnvægisregla skv. 1. tl. 2. mgr. og skuldaviðmiðaregla 2. tl. 2. mgr. nái yfir bæði A- og A- og B- hluta í reikningsskilum en ekki einungis samstæðu A- og B- hluta, líkt og nú er mælt fyrir um. Grunnstarfsemi sveitarfélaga er skilgreind í A- hluta reikningsskila og er mikilvægt að tryggja að fjárhagsstaða hans sé á hverjum tíma nægilega traust til að standa undir lögskyldri starfsemi sveitarfélaga. Því skuli fjármálaireglur um jafnvægi í rekstri og skuldaviðmið ná einnig til A-

samanlögðum reglulegum tekjum, og 2. heildarskuldir og skuldbindingar A- og B-hluta í reikningsskilum skv. 60. gr. séu ekki hærri en nemur 150% af reglulegum tekjum. ☐ Ráðherra skilgreinir í reglugerð ¹⁾ nánar þau viðmið sem lögð eru til grundvallar skv. 2. mgr., þar á meðal um útgjöld, tekjur, eignir, skuldir og skuldbindingar og aðlögun sveitarfélaga að þeim. Þar skal jafnframt heimilt að undanþiggja nánar tilgreindar skuldir eða skuldbindingar einstakra sveitarfélaga þannig að þær hafi engin eða aðeins hlutfallsleg áhrif skv. 2. tölul. 2. mgr.	b. Samanlögð heildarútgjöld til rekstrar vegna A- og B- hluta í reikningsskilum skv. 60. gr. séu á hverjum þremur samliggjandi reikningsárum ekki hærri en nemur samanlögðum reglulegum tekjum á sama tímabili. 2. Skuldaregla a. Heildarskuldir og skuldbindingar A-hluta í reikningsskilum skv. 60. gr. séu ekki hærri en sem nemur 110% af reglulegum tekjum. b. Heildarskuldir og skuldbindingar A- og B- hluta í reikningsskilum skv. 60. gr. séu ekki hærri en nemur 150% af reglulegum tekjum. ☐ Ráðherra skilgreinir í reglugerð ¹⁾ nánar þau viðmið sem lögð eru til grundvallar skv. 2. mgr., þar á meðal um útgjöld, tekjur, eignir, skuldir og skuldbindingar og aðlögun sveitarfélaga að þeim. Þar skal jafnframt heimilt að undanþiggja nánar tilgreindar skuldir eða skuldbindingar einstakra sveitarfélaga þannig að þær hafi engin eða aðeins hlutfallsleg áhrif.	hluta og vera 110%. Þar sem rekstur A-hluta felur að jafnan ekki í sér jafnmikla fjárbindingu og starfsemi hefðbundinna B-hluta félaga, er viðmiðunarhlutfall fyrir A-hluta lægra en samantekinna reikningsskila A- og B- hluta. Þá er í 3. mgr. lagt til að ráðherra sé heimilt að ákveða með reglugerð að undanþiggja tilteknar skuldbindingar í heild eða að hluta frá þeirri reglu sem fram kemur í 2. mgr. Heimildin yrði því ekki einungis bundin við skuldareglu líkt og gildandi lög kveða á um. Með þessu eru heimildir ráðherra til að undanþiggja tiltekna liði vikkaðar þannig að þær taki ekki einungis til útreikning skuldaviðmiðs skv. 2. tl., heldur einnig jafnvægisreglu skv. 1. tl. 2. mgr.
<i>65. gr. Ábyrg meðferð fjármuna.</i> ☐ Sveitarstjórn skal gæta ábyrgðar við meðferð fjármuna sveitarfélagsins og varðveita fjármuni með ábyrgum hætti, svo sem á innlánsreikningum fjármálastofnana eða með því að kaupa ríkistryggð verðbréf. Sveitarfélögum er óheimilt að fjárfesta í hagnaðarskyni nema um sé að ræða verkefni sem þeim hefur með lögum verið falið eða heimilað að sinna. Þó er sveitarfélögum heimilt að taka þátt í verkefnum í ljósi brýnna samfélagslegra hagsmuna en þó þannig að áhætta vegna þátttöku í þeim gangi ekki gegn ábyrgri meðferð fjármuna.	Nýtt ákvæði ☐ Sveitarstjórn skal gæta ábyrgðar við meðferð fjármuna sveitarfélagsins og varðveita fjármuni með ábyrgum hætti. Sveitarfélögum er heimilt ávaxta fjármuni sína með áhættulitlum fjárfestingakostum, svo sem á innlánsreikningum fjármálastofnana eða með því að kaupa ríkistryggð verðbréf, sértryggð skuldabréf viðskiptabanka eða skuldabréf Lánasjóðs sveitarfélaga. ☐ Sveitarfélagi er óheimilt að takast á hendur áhættufjárfestingar og fjárfestingar í hagnaðarskyni svo sem kaup hlutabréfa nema um sé að ræða verkefni sem þeim hefur með	Í 1. mgr. ákvæðisins er lögfest heimild sveitarfélaga til að ávaxta fjármuni sína með áhættulitlum fjárfestingarkostum. Ákvæðið felur ekki í sér breytingu á því sem talið hefur gilda um ábyrga meðferð fjármuna sveitarfélaga eða að gerðar verði minni kröfur til skyldu sveitarfélaga til að varðveita fjármuni með öruggum hætti og að forðast áhættu við meðferð á fjármunum og sjóðum sveitarfélags. Sveitarstjórn ber enn að gæta ábyrgðar við meðferð fjármuna sveitarfélagsins og varðveita fjármuni með ábyrgum hætti. Í 2. mgr. er lögð áhersla á að sjóði sveitarfélaga á ekki að nota til fjárfestinga sem áhætta fylgir eða fjárfestinga í hagnaðarskyni og útgangspunktur í

	lögum verið falið eða heimilað að sinna. Þó er sveitarfélögum heimilt að taka þátt í verkefnum í ljósi brýnna samfélagslegra hagsmuna en þó þannig að áhætta vegna þátttöku í þeim gangi ekki gegn ábyrgri meðferð fjármuna. ☐ Sveitarstjórn setur sveitarfélaginu reglur um fjárstýringu skv. 1. mgr.	rekstri sveitarfélaga á að vera geta þeirra til að framkvæma lögbundin verkefni með fullnægjandi hætti án þess að auka áhættu umfram það sem ásættanlegt getur talist. Til að tryggja ábyrga meðferð fjármuna skv. 1. mgr., mælir 2. mgr. fyrir um að sveitarstjórn beri að setja sér reglur um fjárstýringu skv. 1. mgr., sem leggja grunn að því hvernig fjárstýringu sveitarfélagsins er háttað og hvernig fjárhagslegri áhættu er stýrt, enda mikilvægt að skilgreina og þekkja þær áhættur sem til staðar eru við varðveislu lausafjár. Ættu reglurnar að taka mið af ábyrgri og styrkri fjármálastjórn, lausafjár-, markaðs-, rekstrar-, og almennu áhættupoli sveitarsjóðs og m.a. skilgreina nánar heimildir einstaka stjórnenda og starfsfólks sveitarfélags til samsetningar og val á fjárfestingakostum.
<i>66. gr. Miklar fjárfestingar og skuldbindingar.</i>		
☐ Áður en sveitarstjórn tekur ákvörðun um fjárfestingu, framkvæmd eða aðra skuldbindingu sem nemur hærri fjárhæð en 20% af skatttekjum sveitarfélagsins yfirstandandi reikningsár er skylt að gera sérstakt mat á áhrifum hennar á fjárhag sveitarfélagsins. Hér undir falla m.a. framkvæmdir, fjárfestingar í eignum, samningar um þjónustu, sölu og endurleigu fasteigna, fjármögnunarsamningar, rekstrarleigusamningar og því um líkar ráðstafanir. Hér undir falla einnig ákvarðanir um veitingu ábyrgða skv. 69. gr. og þær ákvarðanir fyrirtækja og stofnana sveitarfélags sem leiða til þess að ábyrgðarskuldbindingar sveitarfélags hækka um sem nemur hærri fjárhæð en 20% af skatttekjum viðkomandi ár. ☐ Í mati skal gera grein fyrir kostnaðaráætlun og forsendum hennar, áhrifum á fjárhag sveitarfélags til lengri tíma og áhrifum af rekstrarkostnaði sé um hann að ræða. Í þeim tilvikum sem fjárfestingu,	☐ Áður en sveitarstjórn tekur ákvörðun um einstaka fjárfestingu, framkvæmd, lántöku, veitingu ábyrgða eða aðrar skuldbindingar A-hluta og B- hluta sveitarfélags, sem nema hærri fjárhæð en 10% af skatttekjum sveitarfélagsins á komandi fjárhagsári, er sveitarfélaginu skylt að gera faglegt mat á áhrifum þeirra á fjárhag sveitarfélagsins til næstu fimm ára. Í þeim tilvikum sem fjárfestingu, framkvæmd eða skuldbindingu er skipt á fleiri en eitt tímabil eða einingar skal líta á ákvörðunina í heild sinni. ☐ Ef ákvörðun skv. 1. mgr. nemur samanlagt 20% eða meira af skatttekjum sveitarfélagsins á komandi fjárhagsári skal fá sérfróðan aðila sem ekki er tengdur sveitarfélaginu til að gera faglegt mat á áhrifum þeirra á fjárhag sveitarfélagsins með sama hætti og greinir í 1. mgr.	Með ákvæðinu er innleidd skylda sveitarstjórnar til að láta fara fram mat á áhrifum einstakrar fjárfestingar, framkvæmdar, lántöku, veitingu ábyrgða eða aðrar skuldbindingar A-hluta og B-hluta sveitarfélags, sem nema hærri fjárhæð en 10% af skatttekjum sveitarfélagsins á komandi fjárhagsári. Matið skal vera faglegt og heimilt að það sé framkvæmt af starfsmönnum eða öðrum sem tengjast sveitarfélaginu. Er gildissviði 1. mgr. ætlað að ná til m.a. hvers kyns fjármögnunarsamninga, rekstrarleigusamninga og sambærilegra ráðstafana, veitingu ábyrgða skv. 69. gr. og þeirra ákvarðana fyrirtækja og stofnana sveitarfélags sem leiða til þess að ábyrgðarskuldbindingar sveitarfélags hækka um meira en 10% af skatttekjum komandi árs. Áfram er gert ráð fyrir því að fari fjárfesting eða skuldsetning skv. 1. mgr. umfram 20% af skatttekjum komandi árs, skuli matið framkvæmt af sérfróðum aðila sem ekki er tengdur sveitarfélaginu.

framkvæmd eða skuldbindingu er skipt á fleiri en eitt tímabil eða einingar skal líta á ákvörðunina í heild sinni. Mat skal framkvæmt af sérfróðum aðila sem ekki er tengdur sveitarfélaginu.	☐ Ráðherra setur í reglugerð nánari fyrirmæli um innihald áhrifamats skv. 1. og 2. mgr og undanþágur frá því.	Samhliða tillögunni er lagt til að framkvæmd áhrifamats annars vegar skv. 1. mgr. og hins vegar skv. 2. mgr. verði nánar skilgreint í reglugerð og undanþágur frá því. Í mati skv. 1. gr. skal a.m.k. gera grein fyrir kostnaðaráætlun og forsendum hennar, áhrifum á fjárhag sveitarfélags til lengri tíma og áhrifum af rekstrarkostnaði, sé um hann að ræða. Í áhættumati skv. 2. mgr. skal þá til viðbótar við mat skv. 1. mgr. m.a. leiða fram ólíka áhættuþætti, einstaka sviðsmyndir og heildaráhrif við hugsanleg frávik frá grunnáætlun.
<i>67. gr. Yfirræð yfir fasteignum og öðrum eignum.</i>		
☐ Sveitarfélag skal tryggja sér viðeigandi nýtingar- eða afnotarétt af fasteignum og mannvirkjum, svo sem veitum, sem nauðsynleg eru til að lögboðin verkefni sveitarfélags verði rækt.	Engin breyting	
<i>68. gr. Heimild til veðsetningar.</i>		
☐ Sveitarfélag má ekki veðsetja öðrum tekjur sínar. Ekki heldur fasteignir eða aðrar eignir sem það á og eru nauðsynlegar til að lögboðin verkefni sveitarfélags verði rækt, sbr. 67. gr. Aðrar eignir má veðsetja til tryggingar lánum sem sveitarfélag tekur til eigin þarfa og heildareignir sveitarfélags standa til tryggingar skuldbindingum þess. ☐ Þrátt fyrir 1. mgr. getur sveitarfélag veitt Lánasjóði sveitarfélaga ohf. veð í tekjum sínum vegna lána sem það tekur hjá sjóðnum og vegna ábyrgða sem það veitir honum skv. 1. og 2. mgr. 69. gr. Ráðherra setur í reglugerð ¹⁾ nánari ákvæði um tryggingar lánasjóðsins samkvæmt þessari málsgrein.	Engin breyting	
<i>69. gr. Heimild til að gangast í ábyrgðir.</i>		
☐ Sveitarfélag getur veitt einfalda ábyrgð til tryggingar á lánum stofnana og fyrirtækja sem það á að öllu leyti, enda sinni þær verkefnum sem teljast til lögákveðinna verkefna sveitarfélaga. ☐ Sveitarfélag getur einnig veitt einfalda ábyrgð til	Nýtt ákvæði ☐ Sveitarstjórn getur veitt lán og gengist í einfalda ábyrgð til tryggingar á lánum, vegna félaga sem það á að öllu leyti, enda sinni félagið lögákveðnu verkefni sveitarfélaga.	Breytingar á ákvæðinu opna með skýrum hætti fyrir lánveitingar sveitarfélaga til félaga og stofnana sem eru að öllu leyti í opinberri eigu vegna lögákveðinna verkefna þeirra. Felur breytingin í sér að ef sveitarfélagi bjóðast hagstæðari lánskör en

tryggingar á lánum stofnana og fyrirtækja sem það á og rekur í samvinnu við önnur sveitarfélög eða aðra opinbera aðila. Innbyrðis skal ábyrgð eigenda skiptast í hlutfalli við eignarhlut. Skilyrði er að viðkomandi lögaðili sé að fullu í eigu opinberra aðila, að trygging sé bundin við lántöku vegna lögákveðins verkefnis sveitarfélaga og að allir eigendur ábyrgist lán í samræmi við eignarhlut sinn. Ábyrgð fellur úr gildi ef lögaðili færirst að einhverju leyti í eigu einkaaðila. ☐ Sveitarfélag má ekki ganga í ábyrgðir vegna annarra skuldbindinga en greinir í 1. og 2. mgr. Þrókúruháfa sveitarfélags er þó heimilt fyrir þess hönd að ábyrgjast með framsalsáritun greiðslu viðskiptaskjala sem sveitarfélagið hefur eignast á eðlilegan hátt í tengslum við daglegan rekstur þess.	☐ Sveitarstjórn getur einnig veitt lán og gengist í hlutfallslega ábyrgð til tryggingar á lánum, vegna félaga sem það á hlut í með öðrum opinberum aðilum. Innbyrðis skal lánveiting og ábyrgð eigenda skiptast í hlutfalli við eignarhlut. Skilyrði er að viðkomandi lögaðili sé að fullu í eigu opinberra aðila, að lánveiting eða trygging lánveitingar sé bundin við lögákveðið verkefni sveitarfélaga og að allir eigendur veiti eða ábyrgist lán, í samræmi við eignarhlut sinn. Tryggja skal að ábyrgð sveitarfélagsins falli niður ef lögaðili hættir að sinna lögákveðnu verkefni sveitarfélaga eða færirst að einhverju leyti í eigu einkaaðila. ☐ Sveitarfélag má ekki veita lán eða gangast í ábyrgðir með öðrum skilyrðum vegna annarra skuldbindinga en greinir í 1. og 2. mgr. Þrókúruháfa sveitarfélags er þó heimilt fyrir þess hönd að ábyrgjast með framsalsáritun greiðslu viðskiptaskjala sem sveitarfélagið hefur eignast á eðlilegan hátt í tengslum við daglegan rekstur þess.	stofnunum eða fyrirtækjum þess, sem sinna lögákveðnum verkefnum sveitarfélagsins, er sveitarfélaginu heimilt að taka lán og veita það áfram í stað þess að viðkomandi stofnum eða fyrirtæki taki lánið á óhagstæðari kjörum, sem sveitarfélagið ber engu að síður ábyrgð á.
70. gr. Skuldajöfnuður. ☐ Kröfur á hendur sveitarfélagi má ekki nota til skuldajafnaðar við kröfu sveitarfélags um lögboðin gjöld til sveitarfélagsins eða stofnana þess. ☐ Fjármálastofnun má ekki nýta fjármuni sem sveitarfélag hefur afhent henni til varðveislu skv. 65. gr. til skuldajafnaðar til fullnustu kröfu sem stofnunin kann að eiga á sveitarfélagið.	Engin breyting	
70. gr. a Úthlutun takmarkaðra gæða sveitarfélaga.	☐ Þegar sveitarfélag úthlutar takmörkuðum gæðum, þar á meðal við sölu eða leigu fasteigna, úthlutun lóða eða styrkja, skal úthlutunin að jafnaði auglýst opinberlega þar sem fram skulu koma skýrir og gagnsæir skilmálar um úthlutunina.	Með ákvæði þessu er lögfest og áréttuð meginregla sem þegar er talin gilda í íslenskum sveitarstjórnarrétti um úthlutun og ráðstöfun sveitarfélags á takmörkuðum gæðum. Regluna má leiða af jafnræðisreglu stjórnsýsluréttar og bæði umboðsmaður Alþingis og ráðuneyti

	☐ Heimilt er að víkja frá auglýsingaskyldu skv. 1. mgr. ef sýnt er fram á að slíkt þjóni betur íbúum sveitarfélags, til dæmis vegna atvinnuuppbyggingar eða annarra stefnumarkandi markmiða sveitarfélagsins.	sveitarstjórnarmála hafa byggt úrlausnir sínar og leiðbeiningar á þessum sjónarmiðum. Markmiðið með lögfestingunni er að skapa aukinn skýrleika, festa regluna betur í sessi og tryggja samræmda framkvæmd meðal sveitarfélaga. Í 2. mgr. er kveðið á um undantekningu frá auglýsingaskyldunni sem ber að beita af varkárni. Heimildin viðurkennir þó að sveitarfélög þurfa, á grundvelli sjálfstjórnarréttar síns, að hafa ákveðið svigrúm til að bregðast við sérstökum ástæðum og vinna að stefnumarkandi markmiðum í þágu íbúa sinna. Ákvörðun um auglýsa ekki takmörkuð gæði sveitarfélags þarf því ávallt að byggja á málefnalegum forsendum. Sem dæmi má nefna úthlutun lóðar til tiltekins fyrirtækis gæti verið réttlætanleg ef hún er forsenda mikilvægrar atvinnuuppbyggingar sem ella yrði ekki af. Sama gæti átt við um úthlutun húsnæðis til að tryggja ákveðna grunnþjónustu í sveitarfélaginu. Þá er rétt að árétt að þótt fallið sé frá auglýsingaskyldu þá er sveitarfélagið að sjálfsögðu ávallt bundið af öðrum meginreglum stjórnsýsluréttar.
<i>71. gr. Gjaldþrotaskipti og aðför.</i>		
Sveitarfélög verða ekki tekin til gjaldþrotaskipta. Ekki verður gerð aðför í þeim eignum sveitarfélaga sem eru nauðsynlegar til framkvæmda á lögboðnum verkefnum.	Engin breyting	
<i>72. gr. Endurskoðun.</i>		
☐ Sveitarstjórn ræður löggiltan endurskoðanda eða endurskoðunarfyrirtæki sem annast skal endurskoðun ársreikninga hjá sveitarfélaginu. Endurskoðun fer eftir lögum um endurskoðendur, lögum um ársreikninga og alþjóðlegum endurskoðunarstöðlum, sem og fyrirmælum laga þessara. ☐ Endurskoðandi skal endurskoða ársreikning sveitarfélags skv. 61. gr. í samræmi við 1. mgr. og í	Engin breyting	

því sambandi kanna bókhaldsgögn sveitarfélagsins og aðra þætti er varða rekstur þess og stöðu. Endurskoðandi skal gera grein fyrir álitu sínu í áritun sinni á ársreikninginn. ☐ Endurskoðandi sveitarfélags skal jafnframt kanna hvort fullnægjandi heimildir hafi verið fyrir útgjöldum og hvort almenn stjórnsýsla sveitarfélags og einstakar ákvarðanir af hálfu þess eru í samræmi við reglur um fjármál sveitarfélags, ábyrga fjármálastjórn og upplýsingaskyldu sveitarfélaga. ☐ Endurskoðandi sveitarfélags skal skila skriflegri skýrslu til sveitarstjórnar um mikilvæg atriði sem fram hafa komið við endurskoðun ársreiknings og könnun skv. 3. mgr. Í skýrslunni skal sérstaklega, ef við á, geta um veikleika í innra eftirliti í vinnuferli við gerð reikningsskila. ☐ Sveitarstjórn skal veita endurskoðanda eða endurskoðunarfyrirtæki aðgang að öllum þeim upplýsingum og gögnum sem þörf er á vegna endurskoðunar. Reglur um þagnarskyldu takmarka ekki rétt endurskoðanda í þessu efni. ☐ Endurskoðandi sem ber ábyrgð á endurskoðun sveitarfélags skal taka sér hlé frá endurskoðun þess í a.m.k. tvö ár samfellt eigi síðar en sjö árum eftir að hann var ráðinn til verksins. ☐ Endurskoðandi sveitarfélags skal vera óháður sveitarfélaginu, bæði í reynd og ásýnd, sbr. lög um endurskoðendur. Endurskoðanda er óheimilt að taka þátt í ákvörðunum sveitarstjórnar eða stjórnenda sveitarfélags sem geta leitt til þess að hlutleysi hans við framkvæmd endurskoðunarstarfa sé stefnt í hættu.		
<i>73. gr. Álitsgerðir endurskoðanda og meðferð þeirra.</i> ☐ Verði endurskoðandi var við að reikningsskil og fjármál sveitarfélags séu ekki í samræmi við kröfur laga og reglna skal hann þá þegar, einnig innan ársins ef við á, greina sveitarstjórn og eftirlitsnefnd	☐ Verði endurskoðandi var við að reikningsskil og fjármál sveitarfélags séu ekki í samræmi við kröfur laga og reglna skal hann þá þegar, einnig innan ársins ef við á, greina sveitarstjórn og eftirlitsnefnd	Breytingin er gerð til samræmis við sameiningu eftirlitsnefndar með fjármálum sveitarfélaga og reikningsskila- og upplýsinganefnd

með fjármálum sveitarfélaga frá því með skriflegri álitssgerð. Þagnarskylda samkvæmt lögum þessum eða öðrum lögum stendur þeirri skyldu ekki í vegi. ☐ Berist sveitarstjórn skriflegt álit endurskoðanda um að reikningsskil eða fjármál sveitarfélags séu ekki í samræmi við kröfur skal oddviti tryggja að álitinu hafi borist öllum aðalmönnum í sveitarstjórn ekki síðar en sjö dögum eftir að það liggur fyrir. ☐ Endurskoðandi sveitarfélags getur krafist þess sérstaklega að álit hans sé tekið til umfjöllunar á fundi sveitarstjórnar. Enn fremur skal taka slíkt álit til umfjöllunar á fundi sveitarstjórnar ef sveitarstjórnarmaður krefst þess.	með fjármálum og reikningsskilum sveitarfélaga frá því með skriflegri álitssgerð. Þagnarskylda samkvæmt lögum þessum eða öðrum lögum stendur þeirri skyldu ekki í vegi. ☐ Berist sveitarstjórn skriflegt álit endurskoðanda um að reikningsskil eða fjármál sveitarfélags séu ekki í samræmi við kröfur skal oddviti tryggja að álitinu hafi borist öllum aðalmönnum í sveitarstjórn ekki síðar en sjö dögum eftir að það liggur fyrir. ☐ Endurskoðandi sveitarfélags getur krafist þess sérstaklega að álit hans sé tekið til umfjöllunar á fundi sveitarstjórnar. Enn fremur skal taka slíkt álit til umfjöllunar á fundi sveitarstjórnar ef sveitarstjórnarmaður krefst þess.	
<i>74. gr. Reikningsskila- og upplýsinganefnd.</i> ☐ Ráðherra skipar fimm manna reikningsskila- og upplýsinganefnd sveitarfélaga til fimm ára í senn. Nefndarmenn skulu hafa þekkingu á reikningsskilum sveitarfélaga. Tvo skal skipa samkvæmt tilnefningu Sambands íslenskra sveitarfélaga, einn samkvæmt tillögu Hagstofu Íslands og tvo án tilnefningar. Skal annar þeirra vera löggiltur endurskoðandi. Fimm varamenn skulu skipaðir með sama hætti. Ráðherra skipar formann nefndarinnar. ☐ Nefndin skal í störfum sínum stuðla að samræmingu í reikningsskilum sveitarfélaga og öðrum fjárhagslegum ráðstöfunum þeirra. Þá sinnir hún öðrum verkefnum sem ráðherra felur henni á þessu sviði.	Fell brott ☐ Ráðherra skipar fimm manna reikningsskila- og upplýsinganefnd sveitarfélaga til fimm ára í senn. Nefndarmenn skulu hafa þekkingu á reikningsskilum sveitarfélaga. Tvo skal skipa samkvæmt tilnefningu Sambands íslenskra sveitarfélaga, einn samkvæmt tillögu Hagstofu Íslands og tvo án tilnefningar. Skal annar þeirra vera löggiltur endurskoðandi. Fimm varamenn skulu skipaðir með sama hætti. Ráðherra skipar formann nefndarinnar. ☐ Nefndin skal í störfum sínum stuðla að samræmingu í reikningsskilum sveitarfélaga og öðrum fjárhagslegum ráðstöfunum þeirra. Þá sinnir hún öðrum verkefnum sem ráðherra felur henni á þessu sviði.	Niðurfelling á 74. gr. laganna er gerð til samræmis við breytingar á 78. – 79. gr. laganna .

<i>75. gr. Reglur um bókhald og reikningsskil.</i>		
☐ Að fengnum tillögum reikningsskila- og upplýsinganefndar skal ráðherra setja reglugerð ¹⁾ um: 1. bókhald sveitarfélaga, þar á meðal um samræmdan upplýsingalykil, 2. vinnslu, meðferð, form og efni fjárhagsáætlana, 3. vinnslu, meðferð, form og innihald ársreiknings og meðferð á skýrslum endurskoðanda um hann. ☐ Reikningsskila- og upplýsinganefnd getur eftir því sem tilefni er til gefið út nánari leiðbeiningar og álit um bókhald, fjárhagsáætlanir og reikningsskil sveitarfélaga.	■ 75. gr. Reglur um bókhald og reikningsskil. ☐ Að fengnum tillögum eftirlitsnefndar með fjármálum og reikningsskilum sveitarfélaga skal ráðherra setja reglugerð ¹⁾ um: 1. bókhald sveitarfélaga, þar á meðal um samræmdan upplýsingalykil, 2. vinnslu, meðferð, form og efni fjármálaáætlana, 3. vinnslu, meðferð, form og innihald ársreiknings og meðferð á skýrslum endurskoðanda um hann. <i>2. mgr. felld brott.</i>	Ákvæðið mælir fyrir um breytingar á 75. gr. laganna sem gerðar eru til samræmis breytinga á 78. og 79. gr.
<i>76. gr. Skil á upplýsingum um fjármál.</i>		
☐ Fjárhagsáætlanir skal senda ráðuneytinu innan 15 daga frá afgreiðslu þeirra. Hið sama á við um viðauka sem eru gerðir við slíkar áætlanir. ☐ Ársreikning sveitarfélags, ásamt skýrslu endurskoðanda, skal senda ráðuneytinu og Hagstofu Íslands ekki síðar en 20. maí ár hvert. Álit endurskoðanda skv. 73. gr. skal hann sjálfur senda ráðuneytinu jafnskjótt og það er afhent sveitarfélagi. ☐ Að fengnum tillögum reikningsskila- og upplýsinganefndar skal ráðherra setja reglugerð um ársfjórðungsleg skil sveitarfélaga á upplýsingum úr bókhaldi og reikningsskilum til afnota fyrir ráðuneytið, aðra opinbera aðila og Samband íslenskra sveitarfélaga. Í reglugerð skal m.a. mælt fyrir um framsetningu og form slíkra upplýsinga, sem og um rafræn skil þeirra eftir því sem við á. Haft skal samráð við Hagstofu Íslands um setningu reglugerðarinnar.	☐ Fjármálaáætlanir skal senda ráðuneytinu innan 15 daga frá afgreiðslu þeirra. Hið sama á við um viðauka sem eru gerðir við fjárheimildir. ☐ Ársreikning sveitarfélags, ásamt skýrslu endurskoðanda, skal senda ráðuneytinu og Hagstofu Íslands ekki síðar en 20. maí ár hvert. Álit endurskoðanda skv. 73. gr. skal hann sjálfur senda ráðuneytinu jafnskjótt og það er afhent sveitarfélagi. ☐ Að fengnum tillögum eftirlitsnefndar með fjármálum og reikningsskilum sveitarfélaga skal ráðherra setja reglugerð um ársfjórðungsleg skil sveitarfélaga á upplýsingum úr bókhaldi og reikningsskilum til afnota fyrir ráðuneytið, aðra opinbera aðila og Samband íslenskra sveitarfélaga. Í reglugerð skal m.a. mælt fyrir um framsetningu og form slíkra upplýsinga, sem og um rafræn skil þeirra eftir því sem við á. Haft skal samráð við Hagstofu Íslands um setningu reglugerðarinnar.	Breytingar eru gerðar til samræmis við aðrar breytingar.

VIII. Eftirlit með fjármálum sveitarfélaga.

77. gr. Skyldur sveitarstjórnar. ☐ Sveitarstjórn ber ábyrgð á fjárhag sveitarfélags. Henni ber að tryggja að ákvæðum laga þessara um fjármál sveitarfélaga sé fylgt. ☐ Komist sveitarfélag í fjárþröng þannig að sveitarstjórn telur sér ekki unnt að standa í skilum skal hún tilkynna það til eftirlitsnefndar með fjármálum sveitarfélaga. Á sama hátt skal sveitarstjórn gera eftirlitsnefnd með fjármálum sveitarfélaga viðvart telji hún að fjármál sveitarfélags eða einstakar fjárhagslegar ráðstafanir séu ekki í samræmi við lög þessi eða fjármál sveitarfélags stefni að öðru leyti í óefni. Ef skilyrði 86. gr. eru fyrir hendi skal tilkynning fela í sér ósk um skipun fjárhaldsstjórnar.	☐ Sveitarstjórn ber ábyrgð á fjárhag sveitarfélags. Henni ber að tryggja að ákvæðum laga þessara um fjármál sveitarfélaga sé fylgt. ☐ Komist sveitarfélag í fjárþröng þannig að sveitarstjórn telur sér ekki unnt að standa í skilum skal hún tilkynna það til eftirlitsnefndar með fjármálum og reikningsskilum sveitarfélaga. Á sama hátt skal sveitarstjórn gera nefndinni viðvart telji hún að fjármál sveitarfélags eða einstakar fjárhagslegar ráðstafanir séu ekki í samræmi við lög þessi eða fjármál sveitarfélags stefni að öðru leyti í óefni. Ef skilyrði 86. gr. eru fyrir hendi skal tilkynning fela í sér ósk um skipun fjárhaldsstjórnar.	Breytingar eru gerðar til samræmis við tillögu um sameiningu reikningsskila- og upplýsinganefndar og eftirlitsnefndar með fjármálum sveitarfélaga.
78. gr. Eftirlitsnefnd með fjármálum sveitarfélaga ☐ Ráðherra skipar þriggja manna eftirlitsnefnd með fjármálum sveitarfélaga til fimm ára í senn. Nefndarmenn skulu hafa sérstaka þekkingu á fjárhagslegum málefnum sveitarfélaga. Einn fulltrúi í nefndinni skal skipaður samkvæmt tilnefningu Sambands íslenskra sveitarfélaga og tveir án tilnefningar og skal annar þeirra vera löggiltur endurskoðandi. Þrír varamenn skulu skipaðir með sama hætti. Ráðherra skipar formann nefndarinnar. ☐ Kostnaður af störfum eftirlitsnefndarinnar, þ.m.t. þóknun nefndarmanna, greiðist úr ríkissjóði. Skal þóknunin ákveðin af ráðherra. ☐ Nefndin er sérstakt stjórnvald sem heyrir undir yfirstjórn ráðherra. Ákvarðanir hennar sæta þó ekki kæru til ráðherra.	Eftirlitsnefnd með fjármálum og reikningsskilum sveitarfélaga ☐ Ráðherra skipar þriggja manna eftirlitsnefnd með fjármálum- og reikningsskilum sveitarfélaga til fimm ára í senn. Nefndarmenn skulu hafa sérstaka þekkingu á fjárhagslegum málefnum sveitarfélaga. Einn fulltrúi í nefndinni skal skipaður samkvæmt tilnefningu Sambands íslenskra sveitarfélaga og tveir án tilnefningar og skal annar þeirra vera löggiltur endurskoðandi og hinn með háskólamenntun í lögfræði. Þrír varamenn skulu skipaðir með sama hætti. Ráðherra skipar formann nefndarinnar. ☐ Kostnaður af störfum eftirlitsnefndarinnar, þ.m.t. þóknun nefndarmanna, greiðist úr ríkissjóði. Skal þóknunin ákveðin af ráðherra. ☐ Nefndin er sérstakt stjórnvald heyrir undir yfirstjórn ráðherra. Ákvarðanir hennar sæta þó ekki kæru til ráðherra.	Með ákvæðinu er mælt fyrir heiti hinnar nýju eftirlitsnefndar með fjármálum og reikningsskilum sveitarfélaga. Til að styðja við eftirlitshlutverk hinnar nýju nefndar, sérstaklega varðandi lögmæti fjárhagslegra ákvarðana, er lagt til að einn fulltrúi í nefndinni skuli að hafa háskólamenntun í lögfræði og einn skuli vera löggiltur endurskoðandi.

79. gr. Hlutverk eftirlitsnefndar.	79. gr. Hlutverk eftirlitsnefndar með fjármálum og reikningsskilum sveitarfélaga
☐ Eftirlitsnefnd með fjármálum sveitarfélaga skal fylgjast með fjármálum, þ.m.t. reikningsskilum og fjárhagsáætlunum sveitarfélaga, og bera þau saman við viðmiðanir samkvæmt lögum þessum og reglum settum samkvæmt þeim. Nefndin skal hafa almennt eftirlit með því að fjármál og fjármálastjórn sveitarfélaga séu í samræmi við lög og reglur. ☐ Eftirlit nefndarinnar og ákvarðanir hennar skulu byggjast á heildarmati á fjárhagslegri stöðu viðkomandi sveitarfélaga. Nefndinni ber í einstökum málum að velja þau úrræði sem líklegast er að nái því markmiði sem að er stefnt að teknu tilliti til sjálfstjórnar sveitarfélaga.	☐ Eftirlitsnefnd með fjármálum og reikningsskilum sveitarfélaga skal fylgjast með fjármálum, þ.m.t. reikningsskilum og áætlanagerð sveitarfélaga, og bera þau saman við viðmiðanir samkvæmt lögum þessum og reglum settum samkvæmt þeim. Nefndin skal hafa almennt eftirlit með því að fjármál, fjármálastjórn og fjárhagslegar ákvarðanir sveitarfélaga séu í samræmi við lög og reglur. ☐ Eftirlit nefndarinnar og ákvarðanir hennar skulu byggjast á heildarmati á fjárhagslegri stöðu viðkomandi sveitarfélaga. Nefndinni ber í einstökum málum að velja þau úrræði sem líklegast er að nái því markmiði sem að er stefnt að teknu tilliti til sjálfstjórnar sveitarfélaga. ☐ Nefndin skal stuðla að samræmingu í reikningsskilum sveitarfélaga og öðrum fjárhagslegum ráðstöfunum þeirra og getur eftir því sem tilefni er til gefið út nánari leiðbeiningar og álit um bókhald, fjármálaáætlanir, fjárheimildir og reikningsskil sveitarfélaga. ☐ Þá sinnir hún öðrum verkefnum sem ráðherra felur henni á þessu sviði. Í ákvæðinu eru mælt fyrir um hlutverk hinnar nýju eftirlitsnefndar með fjármálum og reikningsskilum sveitarfélaga. Hin nýja nefnd tekur yfir öll verkefni eftirlitsnefndar með fjármálum og reikningsskila- og upplýsinganefndar. Helstu verkefni hennar verða því meðal annars að fylgjast með og hafa eftirlit með fjármálum sveitarfélaga, þar með talið ársreikningum og fjármálaáætlunum og bera þau saman við lög og viðmið en einnig að gæta að samræmingu í reikningsskilum og öðrum fjárhagslegum upplýsingum sveitarfélaga og gefa út leiðbeiningar og álit um meðal annars bókhald, fjármálaáætlanir, reikningsskil, fjármál og fjárhagslegar ráðstafanir sveitarfélaga. Auk þess er gerð orðalagsbreyting á hlutverki hinnar nýju nefndar í samanburði við fyrra hlutverk eftirlitsnefndar með fjármálum sveitarfélaga. Orðalagsbreytingin felur í sér að lagt er til að kveðið verði skýrt á um að hlutverk nefndarinnar sé einnig að hafa eftirlit með því að einstakar fjárhagslegar ákvarðanir sveitarfélaga séu í samræmi við lög. Með breytingu á orðalaginu er skerpt á því að nefndinni ber að taka til skoðunar lögmati afmarkaðra fjárhagslegra ákvarðana í ljósi fjármálareglna sveitarstjórnarréttar, svo sem reglunnar um ábyrga fjármálastjórn sbr. 65. gr. laganna og óskrifuðu meginregluna um forsvaranlega meðferð fjár. Af þessu leiðir að nefndinni ber jafnframt að bregðast við kvörtunum og ábendingum sem henni berast um slíkar ákvarðanir. Tekið skal fram, að þrátt fyrir breytingu á orðalaginu, verður áfram þörf á nánu samspili milli eftirlitshlutverks nefndarinnar og almenns stjórnsýslueftirlits ráðuneytisins samkvæmt XI. kafla laganna. Til dæmi kann stjórnsýsla sveitarfélags að koma til skoðunar þar sem einn

		þáttur málsins snýr að fjármálareglum sveitarstjórnarréttar. Getur ráðherra þá annað hvort vísað þeim hluta málsins til nefndarinnar eða óskað eftir umsögn nefndarinnar sbr. ný 2. mgr. 112. gr. b. Hér má sérstaklega nefna mál sem fela í sér mat á því hvort að sveitarfélagi sé heimilt að starfrækja ólög bundið verkefni og vafi leikur á því hvort að verkefnið uppfylli meginreglu sveitarstjórnarréttar um ábyrga fjármálastjórn. Þá kunna atvik að vera með þeim hætti að nefndin hefur komist að þeirri niðurstöðu að fjárhagsleg ákvörðun sveitarfélags hafi verið ólögmæt en vafi leikur á því hvort ákvörðunin sé ógildandanleg sbr. 114. gr. laganna. Ráðherra gæti á grundvelli álits nefndarinnar, tekið til skoðunar hvort að fella beri úr gildi ákvörðunina. Rétt er að áréttu að þrátt fyrir að nefndin hafi sérhæft eftirlitshlutverk með lögmæti fjárhagslegra ákvarðana sveitarfélaga, þá ryður það ekki úr vegi hinu almennu stjórnsýslueftirlitshlutverki ráðherra á grundvelli XI. kafla laganna. Getur ráðuneytið því fjallað um hvort stjórnsýsla sveitarfélaga sé í samræmi við fjármálareglur sveitarstjórnarréttar. Engu að síður ber ávallt að líta til þess að það er meginhlutverk nefndarinnar að fara með sérhæft eftirlit með fjármálum sveitarfélaga. Er því eðlilegt að nefndin komi að öllum málum þar sem metið er hvort sveitarfélag hafi fylgt fjármálareglum sveitarstjórnarlaga en aðkoma hennar getur meðal annars falist í því að hún veiti umsögn að beiðni ráðherra, gefi út formlegt álit að eigin frumkvæði sbr. 5. tölul. 1. mgr. 81. gr. eða ákveði, að undangenginni könnun, að ekki sé tilefni til frekari aðgerða.
--	--	---

80. gr. Aðgangur eftirlitsnefndar með fjármálum sveitarfélaga að upplýsingum.	Aðgangur eftirlitsnefndar með fjármálum og reikningsskilum sveitarfélaga að upplýsingum.	
☐ Eftirlitsnefnd með fjármálum sveitarfélaga skal hafa aðgang að öllum upplýsingum um fjárhagsleg málefni sveitarfélaga sem berast ráðuneytinu. ☐ Sveitarfélög skulu veita eftirlitsnefnd með fjármálum sveitarfélaga og starfsmönnum hennar aðgang að starfsstöðvum sveitarfélagsins, bókum, fylgiskjölum og öðrum gögnum sveitarfélags sem henni er þörf á vegna starfs síns auk skýringa um slík atriði innan frests er nefndin tiltekur.	☐ Eftirlitsnefnd með fjármálum og reikningsskilum sveitarfélaga skal hafa aðgang að öllum upplýsingum um fjárhagsleg málefni sveitarfélaga sem berast ráðuneytinu. ☐ Sveitarfélög skulu veita eftirlitsnefnd með fjármálum og reikningsskilum sveitarfélaga og starfsmönnum hennar aðgang að starfsstöðvum sveitarfélagsins, bókum, fylgiskjölum og öðrum gögnum sveitarfélags sem henni er þörf á vegna starfs síns auk skýringa um slík atriði innan frests er nefndin tiltekur.	Breytingar eru gerðar til samræmis við tillögu um sameiningu reikningsskila- og upplýsinganefndar og eftirlitsnefndar með fjármálum sveitarfélaga.
81. gr. Reglur um störf eftirlitsnefndar og viðmið um fjármál sveitarfélaga.		
☐ Ráðherra setur reglugerð um störf eftirlitsnefndar. Þar mælir hann m.a. fyrir um málsmeðferð eftirlitsnefndar og nauðsynlegar viðmiðanir varðandi fjárhagsleg málefni sveitarfélaga, sbr. 64. gr.	Engin breyting	
82. gr. Nánar um úrræði eftirlitsnefndar.		
☐ Í því skyni að fullnægja hlutverki sínu samkvæmt lögum þessum getur eftirlitsnefndin: 1. birt reglubundið almennar grunnupplýsingar um fjárhag sveitarfélaga, 2. sent fyrirspurnir til sveitarstjórna þar sem óskað er skýringa eða gagna innan ákveðins frests, 3. sent skriflegar ábendingar eða tilmæli til sveitarstjórnar vegna fjárhagslegrar stöðu sveitarfélags eða einstakra fjárhagslegra ákvarðana, 4. látið fara fram rannsókn á fjárreiðum og rekstri sveitarfélags og lagt síðan fyrir sveitarstjórn að bæta það sem áfátt kann að reynast innan hæfilegs frests, 5. birt opinberlega tilkynningu eða ályktun um stöðu eða einstakar fjárhagslegar ákvarðanir sveitarfélags, 6. vísað máli til ráðherra, sbr. 83.–85. gr.	Engin breyting	

83. gr. Samkomulag sveitarstjórnar og ráðherra um fjármál.		
☐ Þegar tilefni er til vegna fjármála eða fjármálastjórnar sveitarfélags skulu ráðherra og viðkomandi sveitarstjórn, á grundvelli rökstuddrar tillögu eftirlitsnefndar, gera samkomulag um fjárhagsleg málefni sveitarfélagsins. Í samkomulagi skal fjalla um tilgang þess og viðmið um fjárhagsleg málefni eftir því sem þörf er á, þar á meðal um rekstur, fjárfestingar og álagningu gjalda og skatta. ☐ Ráðherra getur einnig gert samkomulag samkvæmt þessari grein að beiðni viðkomandi sveitarstjórnar. Skal þá leitað umsagnar eftirlitsnefndar áður en samkomulag er gert. ☐ Þegar samkomulag liggur fyrir skal það staðfest af ráðuneytinu annars vegar og viðkomandi sveitarstjórn hins vegar. Ráðuneytið getur gert þá kröfu að ²/ 3 fulltrúa á fundi sveitarstjórnar greiði atkvæði með samkomulaginu til að það öðlist gildi. Eftirlitsnefnd með fjármálum sveitarfélaga hefur eftirlit með framkvæmd sveitarfélags á samkomulagi samkvæmt þessari grein.	☐ Þegar samkomulag liggur fyrir skal það staðfest af ráðherra ráðuneytinu annars vegar og viðkomandi sveitarstjórn hins vegar. Ráðherra Ráðuneytið getur gert þá kröfu að ²/ 3 fulltrúa á fundi sveitarstjórnar greiði atkvæði með samkomulaginu til að það öðlist gildi. Eftirlitsnefnd með reikningsskilum og fjármálum sveitarfélaga hefur eftirlit með framkvæmd sveitarfélags á samkomulagi samkvæmt þessari grein.	Breytingar eru gerðar til samræmis við aðrar breytingar á lögnum.
84. gr. Önnur úrræði ráðherra.		
☐ Ef samkomulag skv. 83. gr. hefur ekki skilað árangri, samkomulag hefur ekki náðst eða ekki verður talið að gerð samkomulags muni færa fjármál sveitarfélags til betri vegar getur ráðherra að fenginni rökstuddri tillögu eftirlitsnefndar: 1. veitt sveitarfélagi styrk eða lán úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga til þess að koma fjárhag sveitarfélagsins á réttan kjöl, enda sé haft samráð við Samband íslenskra sveitarfélaga og ráðgjafarnefnd skv. lögum um Jöfnunarsjóð sveitarfélaga, um þá ráðstöfun, 2. heimilað eða lagt fyrir sveitarstjórn að leggja álög á útsvör og eða fasteignaskatta sem nemi allt að 25% umfram það hámark sem ákveðið er í lögum	☐ Ef samkomulag skv. 83. gr. hefur ekki skilað árangri, samkomulag hefur ekki náðst eða ekki verður talið að gerð samkomulags muni færa fjármál sveitarfélags til betri vegar getur ráðherra að fenginni rökstuddri tillögu eftirlitsnefndar: 1. veitt sveitarfélagi styrk eða lán úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga til þess að koma fjárhag sveitarfélagsins á réttan kjöl, enda sé haft samráð við Samband íslenskra sveitarfélaga og ráðgjafarnefnd skv. lögum um Jöfnunarsjóð sveitarfélaga, um þá ráðstöfun, 2. heimilað eða lagt fyrir sveitarstjórn að leggja álög á útsvör og eða fasteignaskatta sem nemi allt að 25% umfram það hámark sem ákveðið er í lögum um tekjustofna sveitarfélaga,	

um tekjustofna sveitarfélaga, 3. sett sveitarfélagi fyrir mæli um rekstur og stjórnsýslu, sbr. 85. gr. ☐ Ef þörf er á getur ráðherra einnig samhliða samkomulagi skv. 83. gr. beitt úrræðum skv. 1. og 2. tölul. 1. mgr. ☐ Beiting úrræða samkvæmt kafla þessum útilokar ekki að ráðherra beiti einnig úrræðum skv. XI. kafla. ☐ Eftirlitsnefnd með fjármálum sveitarfélaga hefur eftirlit með framkvæmd ákvarðana ráðherra samkvæmt þessari grein. ☐ Ákvæði 2. mgr. 79. gr. gildir um ákvarðanir ráðherra eftir því sem við á.	3. sett sveitarfélagi fyrir mæli um rekstur og stjórnsýslu, sbr. 85. gr. ☐ Ef þörf er á getur ráðherra einnig samhliða samkomulagi skv. 83. gr. beitt úrræðum skv. 1. og 2. tölul. 1. mgr. ☐ Beiting úrræða samkvæmt kafla þessum útilokar ekki að ráðherra beiti einnig úrræðum skv. XI. kafla. ☐ Eftirlitsnefnd með fjármálum og reikningsskilum sveitarfélaga hefur eftirlit með framkvæmd ákvarðana ráðherra samkvæmt þessari grein. ☐ Ákvæði 2. mgr. 79. gr. gildir um ákvarðanir ráðherra eftir því sem við á.	
<i>85. gr. Nánar um skilyrði sem ráðherra getur sett um stjórn fjármála sveitarfélags.</i>		
☐ Skilyrði sem ráðherra getur sett sveitarfélagi um rekstur og stjórnsýslu skv. 3. tölul. 1. mgr. 84. gr. geta m.a. kveðið á um að: 1. sveitarfélag skili mánaðarlega upplýsingum úr bókhaldi, sem a.m.k. gefi yfirlit um tekjur, gjöld, handbært fé, eignir og skuldir, 2. sveitarfélag vinni og afgreiði fjárhagsáætlun til allt að 10 ára, þar á meðal um að slík áætlun skuli gerð árlega og fullnægi, eftir því sem við á, reglum um fjögurra ára áætlun, 3. sveitarfélag leiti aðstoðar hjá sérhæfðum ráðgjafa eða öðrum sérfræðingi, 4. fjárhagsáætlunir, þar á meðal áætlun skv. 2. tölul., og starfsemi sveitarfélags að öðru leyti, séu í samræmi við tiltekin viðmið um: a. framlegð af rekstri, b. samdrátt í rekstri eða samdrátt í ákveðnum þætti rekstrar, c. takmarkanir á fjárfestingum, d. takmarkanir á lántökum og öðrum skuldbindingum, þar á meðal um gjaldmiðil sem heimilt er að taka lán í, um endurfjármögnun og önnur lánskjör,	☐ Skilyrði sem ráðherra getur sett sveitarfélagi um rekstur og stjórnsýslu skv. 3. tölul. 1. mgr. 84. gr. geta m.a. kveðið á um að: 1. sveitarfélag skili mánaðarlega upplýsingum úr bókhaldi, sem a.m.k. gefi yfirlit um tekjur, gjöld, handbært fé, eignir og skuldir, 2. sveitarfélag vinni og afgreiði fjármálaáætlun til allt að 10 ára, þar á meðal um að slík áætlun skuli gerð árlega og fullnægi, eftir því sem við á, reglum um fimm ára áætlun, 3. sveitarfélag leiti aðstoðar hjá sérhæfðum ráðgjafa eða öðrum sérfræðingi, 4. fjármálaáætlunir, þar á meðal áætlun skv. 2. tölul., og starfsemi sveitarfélags að öðru leyti, séu í samræmi við tiltekin viðmið um: a. framlegð af rekstri, b. samdrátt í rekstri eða samdrátt í ákveðnum þætti rekstrar, c. takmarkanir á fjárfestingum, d. takmarkanir á lántökum og öðrum skuldbindingum, þar á meðal um gjaldmiðil sem heimilt er að taka lán í, um endurfjármögnun og önnur lánskjör,	Breytingar eru gerðar til samræmis við aðrar breytingar á lögnum.

e. nýtingu tekjustofna, og f. annað sem telja má þýðingarmikið fyrir fjármál viðkomandi sveitarfélags, 5. mat skv. 66. gr. skuli framkvæmt af tilteknum aðila eða aðila með tiltekna sérfræðikunnáttu um lægri viðmiðun en tilgreind er í 66. gr. og nánari fyrirmæli um það sem leggja skal mat á.	e. nýtingu tekjustofna, og f. annað sem telja má þýðingarmikið fyrir fjármál viðkomandi sveitarfélags, 5. mat skv. 66. gr. skuli framkvæmt af tilteknum aðila eða aðila með tiltekna sérfræðikunnáttu um lægri viðmiðun en tilgreind er í 66. gr. og nánari fyrirmæli um það sem leggja skal mat á.	
<i>86. gr. Ákvörðun um fjárhaldsstjórn og svipting fjárforráða.</i>		
☐ Hafi sveitarstjórn vanrækt skyldur sínar samkvæmt lögum þessum ítrekað og verulega getur ráðherra að fenginni tillögu eftirlitsnefndar svipt sveitarstjórn fjárforráðum sveitarfélags og skipað því fjárhaldsstjórn. ☐ Hið sama á við ef greiðslubyrði sveitarfélags umfram greiðslugetu er svo mikil að ljóst er að ekki mun úr rætast í bráð. ☐ Birta skal ákvörðun um sviptingu fjárforráðis og skipun fjárhaldsstjórnar í Lögbirtingablaði.	Engin breyting	
<i>87. gr. Fjárhaldsstjórn.</i>		
☐ Fjárhaldsstjórn sveitarfélags skal skipuð þremur mönnum, þar af einum samkvæmt tilnefningu Sambands íslenskra sveitarfélaga. Nefndarmenn skulu hafa þekkingu á málefnum sveitarfélaga. Formaður skal skipaður af ráðherra. Hann skal fullnægja skilyrðum til skipunar í embætti héraðsdómara. ☐ Fjárhaldsstjórn skal skipuð til tiltekins tíma og ekki lengur en til eins árs í senn. Þóknun til fjárhaldsmanna skal ákveðin af ráðherra og greiðist úr ríkissjóði.	Engin breyting	
<i>88. gr. Réttaráhrif skipunar fjárhaldsstjórnar.</i>		
☐ Hafi sveitarfélagi verið skipuð fjárhaldsstjórn skv. 86. gr. má enga greiðslu inna af hendi úr sveitarsjóði nema með samþykki hennar. Ályktanir sveitarstjórnar og annarra sem tilheyra stjórnsýslu sveitarfélags og hafa útgjöld í för með sér eru ógildar nema til komi samþykki fjárhaldsstjórnar.	Engin breyting	

Að öðru leyti fer sveitarstjórn áfram með málefni sveitarfélagsins. ☐ Eftir að fjárhaldsstjórn hefur verið skipuð skal almennt heimilt að ráðstafa fjármunum sveitarfélagsins vegna: 1. lögbundinnar þjónustu sveitarfélagsins, 2. launa sem sveitarfélaginu ber að greiða og tengdra greiðslna, 3. aðgerða sem telja má víst að séu nauðsynlegar til að koma í veg fyrir verulegt tjón. ☐ Fjárhaldsstjórn ákveður greiðslur skv. 2. mgr. og vegna annarra útgjalda sem hún telur rétt að mæta á meðan á greiðslustöðvun standur. ☐ Að öðru leyti en að framan greinir leiðir skipun fjárhaldsstjórnar til sömu réttaráhrifa og greiðslustöðvun eftir ákvæðum IV. kafla laga um gjaldþrotaskipti o.fl. í allt að eitt ár frá því að fjárhaldsstjórnin var fyrst skipuð.		
89. gr. Hlutverk og úrræði fjárhaldsstjórnar. ☐ Fjárhaldsstjórn skal rannsaka fjárreiður sveitarfélagsins og allan rekstur þess og gera áætlun um tekjur og gjöld sveitarfélagsins, a.m.k. fyrir næstu fjögur fjárhagsár. Áætlunin skal þannig fram sett að hún geti enn fremur gilt sem fjárhagsáætlun næstkomandi reikningsárs og fjárhagsáætlun til fjögurra ára fyrir sveitarfélagið. Áætlunina skal senda ráðuneytinu til staðfestingar ásamt umsögn sveitarstjórnar. Að lokinni staðfestingu ráðuneytis gildir áætlunin sem fjárhagsáætlun fyrir næstkomandi ár og áætlun til fjögurra ára. ☐ Fjárhaldsstjórn getur með samþykki ráðuneytisins selt eitur sveitarfélagsins til lúkningar skuldum, þó ekki þær sem eru nauðsynlegar til framkvæmda á lögskyldum verkefnum. Með sama móti getur fjárhaldsstjórn ákveðið að færa tiltekna starfsemi sem rekin hefur verið á vegum sveitarfélags í hendur einkaaðila eða leitað samvinnu um rækslu hennar	☐ Fjárhaldsstjórn skal rannsaka fjárreiður sveitarfélagsins og allan rekstur þess og gera áætlun um tekjur og gjöld sveitarfélagsins, a.m.k. fyrir næstu fjögur fjárhagsár. Áætlunin skal þannig fram sett að hún geti enn fremur gilt sem fjárheimild og fjármálaáætlun til fimm ára fyrir sveitarfélagið. Áætlunina skal senda ráðherra ráðuneytinu til staðfestingar ásamt umsögn sveitarstjórnar. Að lokinni staðfestingu ráðherra ráðuneytis gildir áætlunin sem fjárheimild fyrir næstkomandi ár og áætlun til fimm ára. ☐ Fjárhaldsstjórn getur með samþykki ráðherra ráðuneytisins selt eitur sveitarfélagsins til lúkningar skuldum, þó ekki þær sem eru nauðsynlegar til framkvæmda á lögskyldum verkefnum. Með sama móti getur fjárhaldsstjórn ákveðið að færa tiltekna starfsemi sem rekin hefur verið á vegum sveitarfélags í hendur einkaaðila eða leitað	Breytingar eru gerðar til samræmis við aðrar breytingar á lögnum.

við annað sveitarfélag samkvæmt ákvæðum laga þessara. ☐ Ef sveitarfélagi hefur verið skipuð fjárhaldsstjórn og fyrir liggur að það er og verður um ófyrirséða framtíð ófært um að standa í skilum með skuldbindingar sínar getur fjárhaldsstjórn ákveðið einhliða að leita nauðasamnings fyrir það. Einhliða nauðasamninga skal einungis leita hafi samningar við lánardrottna ekki borið árangur. Um slíkan nauðasamning gilda almennar reglur laga um gjaldþrotaskipti o.fl. eftir því sem við getur átt en þó þannig að umsjónarmaður með nauðasamningsumleitunum lætur ekki greiða atkvæði um frumvarp að nauðasamningi.	samvinnu um rækslu hennar við annað sveitarfélag samkvæmt ákvæðum laga þessara. ☐ Ef sveitarfélagi hefur verið skipuð fjárhaldsstjórn og fyrir liggur að það er og verður um ófyrirséða framtíð ófært um að standa í skilum með skuldbindingar sínar getur fjárhaldsstjórn ákveðið einhliða að leita nauðasamnings fyrir það. Einhliða nauðasamninga skal einungis leita hafi samningar við lánardrottna ekki borið árangur. Um slíkan nauðasamning gilda almennar reglur laga um gjaldþrotaskipti o.fl. eftir því sem við getur átt en þó þannig að umsjónarmaður með nauðasamningsumleitunum lætur ekki greiða atkvæði um frumvarp að nauðasamningi.	
90. gr. Sameining við annað sveitarfélag.		
☐ Nú duga framangreindar ráðstafanir ekki til þess að koma fjárhag sveitarfélags og stofnana þess á réttan kjöl og getur þá ráðuneytið einnig ákveðið að leita samninga við nágrannasveitarfélög um sameiningu við það sveitarfélag sem undir fjárhaldsstjórn er eða hluta þess.	☐ Nú duga framangreindar ráðstafanir ekki til þess að koma fjárhag sveitarfélags og stofnana þess á réttan kjöl og getur þá ráðherra ráðuneytið einnig ákveðið að leita samninga við nágrannasveitarfélög um sameiningu við það sveitarfélag sem undir fjárhaldsstjórn er eða hluta þess.	
91. gr. Brottfall á sviptingu fjárforráða.		
☐ Svipting fjárforráðis og skipun fjárhaldsstjórnar fellur niður eftir ákvörðun ráðherra þegar telja má að fjárhagur sveitarfélagsins sé kominn í viðunandi horf. Auglýsing þar að lútandi skal birt á sama hátt og auglýsing um sviptingu fjárforráðis. ☐ Í eitt ár eftir að svipting fjárforráða fellur brott þarf ávallt samþykki ráðuneytisins á viðaukum við fjárhagsáætlanir sem fjárhaldsstjórn vann og ráðuneytið staðfesti. Á sama tímabili getur ráðuneytið einnig einhliða ákveðið viðauka við umræddar fjárhagsáætlanir sé það nauðsynlegt af tilliti til fjárhags sveitarfélagsins til lengri eða skemmri tíma. Haft skal viðeigandi samráð við sveitarstjórn um slíka ákvörðun.	☐ Svipting fjárforráðis og skipun fjárhaldsstjórnar fellur niður eftir ákvörðun ráðherra þegar telja má að fjárhagur sveitarfélagsins sé kominn í viðunandi horf. Auglýsing þar að lútandi skal birt á sama hátt og auglýsing um sviptingu fjárforráðis. ☐ Í eitt ár eftir að svipting fjárforráða fellur brott þarf ávallt samþykki ráðherra ráðuneytisins á viðaukum við fjárheimildir sem fjárhaldsstjórn vann og ráðherra ráðuneytið staðfesti. Á sama tímabili getur ráðherra ráðuneytið einnig einhliða ákveðið viðauka við umræddar fjárheimildir sé það nauðsynlegt af tilliti til fjárhags sveitarfélagsins til lengri eða skemmri tíma. Haft skal viðeigandi samráð við sveitarstjórn um slíka ákvörðun.	Breytingar eru gerðar til samræmis við aðrar breytingar á lögunum.

IX. Samvinna sveitarfélaga og samningar um starfrækslu verkefna.

92. <i>Samvinna sveitarfélaga.</i> ☐ Tveimur eða fleiri sveitarfélögum er heimilt að hafa samvinnu sín á milli um framkvæmd afmarkaðra verkefna, enda mæli lög eða eðli máls því ekki í mót. Ef sveitarstjórn er óheimilt að framselja vald til fullnaðarafgreiðslu innan sveitarfélags er einnig óheimilt að framselja til aðila utan sveitarfélags slíkt vald nema fyrir því sé sérstök lagaheimild. ☐ Samvinna sveitarfélaga skal ávallt grundvallast á samningi viðeigandi sveitarfélaga, sem ekki öðlast gildi fyrir en hann hefur fengið staðfestingu viðkomandi sveitarstjórna. Sé ekki ítarlegri ákvæði að finna í lögum skal í samningi um samvinnu að lágmarki kveðið á um form samvinnu, ákvarðanatöku, slit samvinnu og fjárhagsleg atriði. ☐ Ákvarðanir sem eru teknar á grundvelli samnings um samvinnu sveitarfélaga, jafnvel þótt þær byggist á framsali á valdi til töku ákvörðunar um rétt eða skyldu manna, sæta ekki kærui til viðkomandi sveitarfélaga.	Breytt 2. mgr. ☐ Samvinna sveitarfélaga skal ávallt grundvallast á samningi viðeigandi sveitarfélaga, sem ekki öðlast gildi fyrir en hann hefur fengið staðfestingu viðkomandi sveitarstjórna. Sé ekki ítarlegri ákvæði að finna í lögum skal í samningi um samvinnu að lágmarki kveðið á um form samvinnu, ákvarðanatöku, slit samvinnu og fjárhagsleg atriði. Afrit af öllum samningum um samvinnu sveitarfélaga þeirra á milli skal senda ráðuneytinu, sem árlega skal gefa út yfirlit yfir samninga sveitarfélaga um samvinnu.	Þar sem heildstætt yfirlit yfir samvinnusamninga sveitarfélaga er ekki til staðar er mælt fyrir um að sveitarfélögum verði skylt að senda ráðuneytinu afrit af öllum slíkum samningum. Á það við um samninga um byggðasamlög og þegar eitt sveitarfélag tekur yfir verkefni annars, samvinnu sveitarfélaga sem ekki fela í sér stjórnvaldsákvæðanir og samninga sem byggja á sérákvæðum í lögum. Ráðuneytinu er í framhaldinu falið að gefa árlega út yfirlit yfir gildandi samninga. Mikilvægt er að ráðuneytið fylgi þessu eftir af krafti þar sem skortur hefur verið á yfirsýn yfir samvinnu sveitarfélaga. Breytingin er jafnframt gerð með hliðsjón af ákvæðum 52. gr. frumvarpsins.
93. gr. <i>Framsal á valdi til töku ákvarðana um rétt eða skyldu manna.</i> ☐ Ef í samningi um samvinnu sveitarfélaga felst framsal á valdi til töku ákvarðana um rétt eða skyldu manna í skilningi stjórnsýslulaga, nr. 37/1993, getur hún aðeins farið fram á vegum byggðasamlags eða á þann hátt að eitt sveitarfélag tekur að sér verkefni fyrir annað eða önnur sveitarfélög nema lög veiti sérstaka heimild fyrir öðru formi samstarfs. Samningar samkvæmt þessari grein öðlast ekki gildi fyrir en að fenginni staðfestingu ráðuneytisins.	☐ Ef í samningi um samvinnu sveitarfélaga felst framsal á valdi til töku ákvarðana um rétt eða skyldu manna í skilningi stjórnsýslulaga, nr. 37/1993, að undanskildum ákvörðunum í starfsmannamálum, getur hún aðeins farið fram á vegum byggðasamlags eða á þann hátt að eitt sveitarfélag tekur að sér verkefni fyrir annað eða önnur sveitarfélög nema lög mæli fyrir um samstarf sveitarfélaga. Samningar samkvæmt þessari grein öðlast gildi við birtingu þeirra í Stjórnartíðindum.	Með breytingunni á ákvæðinu er lagt upp með að skýra nánar hvenær sveitarfélög skulu byggja samstarf sitt á grundvelli byggðasamlags skv. 94. gr. eða að eitt sveitarfélag taki að sér verkefni annars skv. 96. gr. Í framkvæmd hefur fyrst og fremst leikið vafi um tvö tilvik sem breytingin tekur til. Annars vegar er lagt til að kveðið verði á um með skýrum hætti að samstarf sveitarfélaga þarf ekki að byggja á 94. gr. eða 96. gr. ef það felst eingöngu í framsali ákvörðunarvalds í starfsmannamálum. Þar

		sem veigamiklar ákvarðanir í málum starfsmanna, svo sem ráðningar, agaviðurlög og uppsagnir, teljast stjórnvaldsákvarðanir samkvæmt stjórnsýslurétti, hefur verið álitamál hvort að samstarf sem eingöngu felur í sér framsal á valdi til töku ákvarðana í starfsmannamálum falli hér undir. Með breytingunni er óvissu um það atriði eytt. Hins vegar er tekið af skarið um að þegar sérlög kveða á um samstarf sveitarfélaga, er ekki nauðsynlegt að stofna byggðasamlag eða fela öðru sveitarfélagi verkefnið, nema lögin áskilji slíkt sérstaklega. Það á einnig við þótt að verkefnið feli í sér framsal á valdi til töku stjórnvaldsákvarðanna. Sem dæmi má taka að ef í sérlögum er kveðið á um að samstarf skuli fara fram á grundvelli sveitarstjórnarlaga, þá skal samstarfið byggja á 94. eða 96. gr., ef verkefnið felur í sér töku stjórnvaldsákvörðunar. Tekið skal þó fram að sveitarfélögum er jafnan heimilt að láta samstarfið grundvallast á 94. gr. eða 96. gr. nema það sé sérstaklega tekið fram að slíkt sé óheimilt í lögum. Mikilvægt er jafnframt að árétta að 92. gr. laganna gerir ráð fyrir því að sveitarfélög geri ávallt samning um samstarf sveitarfélaga, jafnvel þótt mælt sé fyrir um samstarf þeirra í sérlögum. Byggir sú regla á því sjónarmiði að afar mikilvægt sé að vel sé gengið frá atriðum á borði við hvernig heimildum til ákvörðunatöku sé háttað, slitum og fjárhagslegum þáttum, m.a. með tilliti til reglna um lýðræðislegt umboð sveitarstjórnarmanna og skyldu þeirra til að
--	--	--

		byggja ákvarðanir sínar á upplýstum grunni og af tilliti til reglna um fjármál sveitarfélaga. Þá er einnig gerð sú breyting á ákvæðinu að samningar um stofnun byggðasamlags og þegar sveitarfélag tekur við verkefnum annars öðlist gildi við birtingu í Stjórnartíðindum í stað þess að þeir öðlist gildi við staðfestingu ráðherra. Er þetta í samræmi við önnur ákvæði frumvarpsins.
<i>94. gr. Byggðasamlög.</i>		
☐ Sveitarfélögum er heimilt að stofna byggðasamlög sem taka að sér framkvæmd afmarkaðra verkefna þeirra, svo sem rekstur skóla eða brunavarnir. ☐ Byggðasamlögum er einum rétt og skylt að hafa orðið byggðasamlag í heiti sínu eða skammstöfunina bs. ☐ Í samningi um byggðasamlag skulu m.a. vera ákvæði um: 1. heiti byggðasamlags, eignarhluti einstakra sveitarfélaga í byggðasamlaginu, hvaða verkefnum það sinnir og valdheimildir, 2. kjör til stjórnar, fjölda stjórnarmanna, kjörtímabil og varafulltrúa, 3. ályktunarhæfi funda og annað sem máli skiptir í því sambandi, 4. umboð stjórnar til að skuldbinda aðildarsveitarfélög, 5. hvenær þörf er staðfestingar sveitarstjórna á ákvörðunum stjórnar, 6. heimildir til samninga við einkaaðila, sbr. 100. gr., 7. heimildir til samninga við einstök aðildarsveitarfélög um að þau taki að sér afmarkaða	☐ Sveitarfélögum er heimilt að stofna byggðasamlög sem taka að sér framkvæmd afmarkaðra verkefna þeirra. ☐ Byggðasamlög eru sérstök stjórnvöld á sveitarstjórnarstigi. Byggðasamlögum er einum rétt og skylt að hafa orðið byggðasamlag í heiti sínu eða skammstöfunina bs. ☐ Með stofnsamningi um byggðasamlag framselja aðildarsveitarfélög til byggðasamlagsins það fjárstjórnunarvald sem lýtur að rekstri þess. Fjárhagsáætlun, sem samþykkt er á aðalfundi byggðasamlags skv. 4. mgr., ákvarðar fjárframlag hvers aðildarsveitarfélags til reksturs byggðasamlagsins. Heimilt er að ákveða að tiltekna ákvarðanir aðalfundar séu háðar samþykki aðildarsveitarfélaga. ☐ Ákvörðunarvald í málefnum byggðasamlags er í höndum aðalfundar aðildarsveitarfélaga sem haldinn skal a.m.k. árlega og eigi síðar en 15. október. Atkvæðarétt á aðalfundi eiga allir kjörnir fulltrúar aðildarsveitarfélaga og skal atkvæðavægi þeirra ráðast af íbúafjölda sveitarfélags sem þeir eru kjörnir fulltrúar fyrir eða af innbyrðis ábyrgðarhlutfalli hvers	Lagðar eru til umfangsmiklar breytingar á 94. gr. um byggðasamlög. Meginmarkmið breytinganna er að styrkja lýðræðislega aðkomu kjörinna fulltrúa að ákvörðunum og rekstri byggðasamlaga og að skýra ábyrgð og kostnaðarskiptingu á milli aðildarsveitarfélaga. Bent hefur verið á að núverandi lagaumhverfi byggðasamlaga geti leitt til lýðræðishalla, óskýrrar ábyrgðar og ógagnsæis í fjármálum byggðasamlaga og sveitarfélaga. Breytingunum er því ætlað að efla byggðasamlög sem samvinnuform sveitarfélaga og tryggja að þau þjóni tilgangi sínum á skilvirkan og lýðræðislegan hátt. 1. og 2. mgr. eru að mestu leyti óbreyttar frá gildandi 94. gr. Áfram er gert ráð fyrir að sveitarfélögum verði heimilt að stofna byggðasamlög sem geta tekið að sér framkvæmd afmarkaðra verkefna. Bæði þeirra sem fela í sér vald til töku stjórnvaldsákvæðana en einnig fjölbreyttari verkefni. Í 2. mgr. er þó gerð sú breyting að sérstaklega er tekið fram að byggðasamlög eru sérstök stjórnvöld á sveitarstjórnarstiginu. Er þetta til áréttingar á því að byggðasamlög verða ekki lögð að jöfn við einkaréttarleg félög heldur ber að líta á þau sem stjórnvöld. Hins vegar er ekkert sem mælir því í

þætti í þeirri starfsemi sem falin hefur verið byggðasamlagi, 8. úrgöngu úr byggðasamlagi, þar á meðal um uppgjör aðildarsveitarfélaga, ábyrgð á skuldbindingum og rétt til innlausnar á eignarhlutum. ☐ Tryggt skal að umboð stjórnar byggðasamlags til að skuldbinda aðildarsveitarfélög sé í samræmi við reglur laga þessara um fjármál sveitarfélaga, þ.m.t. bindandi gildi fjárhagsáætlunar næstkomandi árs. ☐ Kjör til stjórnar byggðasamlags getur annaðhvort farið fram á aðalfundi byggðasamlags eða á grundvelli tilnefninga sveitarstjórna einstakra aðildarsveitarfélaga. Ef kjör til stjórnar fer fram á aðalfundi byggðasamlags skulu í samningi um byggðasamlag einnig vera viðeigandi ákvæði um aðalfund þess, þar á meðal um öll þau atriði sem getur í 2.–5. tölul. 3. mgr. ☐ Byggðasamlög lúta að öðru leyti ákvæðum laga þessara um meðferð mála, skyldur og réttindi stjórnarmanna, starfslið, fjármál, fjárhagsáætlanir og endurskoðun ársreikninga og stjórnsýslueftirlit og þeim almennu reglum sem að öðru leyti gilda um störf sveitarfélaga og annarra stjórnvalda. ☐ Einstakar sveitarstjórnir og endurskoðendur aðildarsveitarfélaga eiga rétt á aðgangi að öllum gögnum um stjórnsýslu byggðasamlags. ☐ Sveitarfélög bera einfalda ábyrgð á fjárhagslegum skuldbindingum byggðasamlags sem þau eru aðilar að en innbyrðis skiptist ábyrgðin í hlutfalli við íbúatölu.	sveitarfélags á starfsárinu á undan skv. 6. mgr. Aðildarsveitarfélögum er heimilt að kjósa sérstakt fulltrúaráð til að fara með atkvæðisvald sveitarfélaga á aðalfundi. Öllum kjörnum fulltrúum aðildarsveitarfélaga skal þó ávallt vera heimilt að sækja aðalfund með málfrelsi og tillögurétt. ☐ Í samþykktum byggðasamlags skal skilgreina þær ákvarðanir sem eru á forræði aðalfundar og verða ekki framseldar til stjórnar eða framkvæmdastjóra. Að lágmarki skal aðalfundur taka ákvörðun um: 1. Heildarstefnu og markmið byggðasamlags 2. Fjármálaáætlun til fimm ára, þar með talið ákvörðun um kostnaðarskiptingu og framlög aðildarsveitarfélaga skv. 9. og 10. mgr. 3. Staðfestingu ársreiknings. 4. Övenjulegar eða meiriháttar ákvarðanir, svo sem fjárfestingar, lántökur eða sölu eigna, sé aðalfundi veitt sú heimild í samþykktum byggðasamlagsins. 5. Breytingar á stofnsamningi byggðasamlagsins. 6. Inngöngu nýrra sveitarfélaga, úrsögn úr samstarfinu og slit byggðasamlagsins. ☐ Í samningi um byggðasamlag skulu jafnframt m.a. vera ákvæði um: 1. Heiti byggðasamlags og hvaða verkefnum það sinnir. 2. Tilgreining á verkefnum sem stjórn eða einstakir starfsmenn byggðasamlagsins er heimilt að fullnaðarafgreiða. 3. Boðun aðalfunda og framkvæmd þeirra. 4. Kjör til fulltrúaráðs ef við á, fjölda fulltrúaráðsfulltrúa og varafulltrúa, kjörtímabil, atkvæðavægi þeirra.	mót að horfa til almennra reglna félagaréttar ef þörf er á því að skýra nánar þær reglur sem gilda um stjórnskipan byggðasamlaga. Að öðru leyti er fyrst og fremst um orðalagsbreytingar að ræða. Grundvallarbreytingin á starfsemi byggðasamlaga felst í nýrri 3. og 4. mgr. um aðalfund byggðasamlaga. Þar er lagt til er til að æðsta ákvörðunarvald í málefnum byggðasamlaga verði aðalfundur aðildarsveitarfélaga, sem halda skal að minnsta kosti árlega. Í málsgreinunum er mælt nánar fyrir um fyrirkomulag slíkra aðalfunda. Með því að leggja til að ákvörðunarvald byggðasamlaga verði hjá aðalfundi aðildarsveitarfélaga er tekið af skarið um það að sveitarfélög eru að framselja að einhverju leyti fjárstjórnunarvald sitt skv. 58. gr. laganna til byggðasamlaga. Með breytingu er stefnt að því skýra ábyrgð og tengsl aðildarsveitarfélaga að byggðasamlögum og tryggja aðkomu allra kjörna fulltrúa að stjórn þeirra. Lagt er til að meginreglan verði sú að allir kjörnir fulltrúar í sveitarstjórnnum aðildarsveitarfélaga eigi atkvæðisrétt á aðalfundi, en að vægi atkvæða taki mið af íbúafjölda eða innbyrðis ábyrgðarhlutfalli. Með þessu er reynt að tryggja bæði breiða aðkomu aðildarsveitarfélaga að stjórn byggðasamlaga en að vægi hvers sveitarfélags endurspegli stærð þess og hagsmuni. Til að auka skilvirkni, sérstaklega þegar mörg sveitarfélög eiga í hlut, er lagt til að heimilt verði að kjósa fulltrúaráð sem fari eitt með atkvæðisvald á aðalfundi sem er sérstaklega hentugt fyrirkomulag þegar aðildarsveitarfélög eru mörg. Áfram verður hins vegar gerð sú krafa að vægi atkvæða fulltrúa taki mið af íbúafjölda eða innbyrðis ábyrgðarhlutfalli. Ef farin er sú leið að kjósa fulltrúaráð, skulu allir kjörnir fulltrúar áfram eiga rétt á að sækja aðalfund með málfrelsi og tillögurétti til að tryggja virka aðkoma þeirra að byggðasamlögum.
---	--	---

	5. Hvort dagleg stjórn byggðasamlags sé í höndum stjórnar eða framkvæmdastjóra sem ráðinn er af stjórn og um umboð stjórnar eða framkvæmdastjóra. 6. Kjör til stjórnar ef við á, fjölda stjórnarmanna, kjörtímabil og varafulltrúa, 7. Ályktunarhæfi funda og annað sem máli skiptir í því sambandi. 8. Umboð aðalfundar til að skuldbinda aðildarsveitarfélög eða taka óvenjulegar eða meiriháttar ákvarðanir, svo sem fjárfestingar, lántökur eða sölu eigna. 9. Hvort og hvenær þörf er staðfestingar sveitarstjórna á ákvörðunum aðalfundar. 10. Heimildir til samninga við einkaaðila, sbr. 100. gr. 11. Heimildir til samninga við einstök aðildarsveitarfélög um að þau taki að sér afmarkaða þætti í þeirri starfsemi sem falin hefur verið byggðasamlagi. 12. Skipan kostnaðarnefndar skv. 11. mgr. og sáttanefndar skv. 3. mgr. 95. gr. 13. Úrgöngu úr byggðasamlagi, þar á meðal um uppgjör aðildarsveitarfélaga, ábyrgð á skuldbindingum og rétt til innlausnar á eignarhlutum. ☐ Stjórn eða framkvæmdastjóri byggðasamlags skal vinna skýrslu um starfsemi þess á liðnu starfsári. Í skýrslunni skal gera grein fyrir helstu verkefnum, framkvæmdum og árangri í starfseminni auk annarra atriða sem talin eru mikilvæg fyrir aðildarsveitarfélögin. Skýrslan skal send aðildarsveitarfélögum og birt opinberlega með hæfilegum fyrirvara fyrir ársfund byggðasamlags. ☐ Einstakar sveitarstjórnir, kjörnir fulltrúar og endurskoðendur aðildarsveitarfélaga eiga rétt á	Í 5. mgr. er skýrt kveðið á um þau verkefni sem eru óframseljanleg frá aðalfundi, svo sem ákvörðun um heildarstefnu byggðasamlags, fjárhagsáætlun, staðfestingu ársreiknings og meiriháttar ákvarðanir á borð við fjárfestingar, lántökur og breytingar á stofnsamningi. Þetta er gert til að tryggja að grundvallarákvarðanir um stefnu og fjármál séu teknar á vettvangi þar sem allir kjörnir fulltrúar eiga aðkomu. Í 6. mgr. eru tilgreind þau atriði sem þurfa að koma fram í stofnsamningi byggðasamlags. Markmið breytinganna er fyrst og fremst að samræma ákvæðið við nýjar reglur um aðalfundi og kostnaðarskiptingu aðildarsveitarfélaga. Áherslubreyting er þó einnig gerð í 2. og 3. tölul. 6. mgr. þar sem kveðið er á um að í stofnsamningi þurfi að fjalla þurfi um þau verkefni sem byggðasamlagi og einstökum starfsmönnum þess er falið vald til að fullnaðarafgreiða. Í þessu felst að tiltaka þarf með skýrum hætti þær ákvarðanir sem aðildarsveitarfélög framselja byggðasamlagi í stofnsamningi byggðasamlaga. Gert er ráð fyrir að sömu formkröfur verði gerðar til framsal á valdi sveitarstjórnar til byggðasamlaga og gerðar eru um framsal á valdi til fastanefnda og starfsmanna sveitarfélags. Sjá nánar skýringar við nýja 42. gr. Þá er gert ráð fyrir í 5. tölul. 6. mgr. að fram þurfi að koma í stofnsamningi hvort að dagleg stjórn verði í höndum framkvæmdastjóra eða stjórnar. Með þessari breytingu er gert ráð fyrir að sveitarfélög geti tekið ákvörðun um að hafa ekki sérstaka stjórn yfir byggðasamlagi heldur eingöngu framkvæmdastjóra. Breytingin opnar jafnframt á þann möguleika að aðalfundur skipi faglega stjórn til að annast daglegan rekstur. Þetta gerir sveitarfélögum kleift að nýta sérþekkingu í stjórn á meðan kjörnir fulltrúar
--	--	--

	aðgangi að öllum gögnum um stjórnsýslu byggðasamlags. ☐ Í stofnsamningi byggðasamlags er heimilt að mæla fyrir um að fram fari almenn atkvæðagreiðsla í aðildarsveitarfélögum um kjör fulltrúa í fulltrúaráð skv. 4. mgr. Í stofnsamningi skal þá kveðið skýrt á um framkvæmd atkvæðagreiðslunnar, þar á meðal um framboðsrétt og fyrirkomulag kjörs, svo sem hvort um persónukjör eða listakosningu sé að ræða, og um úthlutun sæta. Heimilt er að ákveða atkvæðavægi fulltrúa sem kosnir eru skv. þessari grein með öðrum hætti en skv. 4. mgr. Að öðru leyti skulu ákvæði 133. gr. sveitarstjórnarlaga eiga við um kosninguna. ☐ Aðildarsveitarfélög byggðasamlags bera einfalda ábyrgð á fjárhagslegum skuldbindingum þess gagnvart þriðja aðila. Innbyrðis skiptist kostnaður og fjárhagsleg ábyrgð á grundvelli þess raunkostnaðar sem rekja má til starfsemi byggðasamlagsins í þágu hvers aðildarsveitarfélags. Stjórn eða framkvæmdastjóri byggðasamlags skal á aðalfundi leggja fram tillögu að kostnaðarskiptingu fyrir komandi starfsár sem byggir á greiningu á þessum kostnaði. ☐ Þrátt fyrir 10.mgr. er heimilt í stofnsamningi að byggja kostnaðarskiptingu á öðrum hlutlægum viðmiðum, svo sem íbúafjölda, ef slík viðmið endurspegla raunkostnað fyrir hvert sveitarfélag. Einstök aðildarsveitarfélög geta farið fram á að skipaður verði óháður sérfræðingur eða sérfræðingar til að greina raunkostnað starfseminnar fyrir hvert sveitarfélag og skal kostnaðarskipting þá byggjast á niðurstöðu þeirrar greiningar ef aðildarsveitarfélög geta ekki komist að annarri	viðhalda lýðræðislegri yfirsýn og stjórn í gegnum aðalfundinn Í 8. og 9. tölul. 6. mgr. er gerð sú krafa að mæla þurfi fyrir um í stofnsamningi byggðasamlags hvert sé umboð aðalfundar til að skuldbinda sveitarfélag eða taka óvenjulegar eða meiriháttar ákvarðanir, svo sem fjárfestingar, lántökur eða sölu eigna. Við stofnun byggðasamlags framselja aðildarsveitarfélög fjárfestjórnunarvald sitt varðandi verkefnið til aðalfundar samlagsins eins og áður segir. Meginreglan er því sú að ef stofnsamningur kveður ekki á um annað, hefur aðalfundur fullt og endanlegt vald til að taka ákvarðanir og skuldbinda aðildarsveitarfélögin. Þess vegna er mikilvægt að í samningnum sé nákvæmlega tilgreint hvaða ákvarðanir krefjast staðfestingar frá sveitarstjórnnum hverju sinni. Aðalfundur getur síðan framselt afmarkað vald til stjórnar eða framkvæmdastjóra sem snýr að daglegum rekstri, svo sem minniháttar lántökur. Í 7. mgr. er lagt til nýmæli sem skyldar stjórn eða framkvæmdastjóra byggðasamlags til að semja árlega skýrslu um starfsemina á liðnu ári. Kveðið er á um að skýrsluna skuli senda aðildarsveitarfélögum og birta opinberlega með góðum fyrirvara fyrir ársfund samlagsins. Markmið reglunnar er tvíþætt: Annars vegar að styrkja aðkomu allra kjörinna fulltrúa að málefnum samlagsins og hins vegar að auka gagnsæi í starfsemi þess. 8. mgr. ákvæðisins er nánast samhljóða núgildandi 7. mgr. 94. gr. en hún mælir fyrir um að einstakir sveitarstjórnir og endurskoðendur eigi rétt á aðgangi að öllum gögnum um stjórnsýslu byggðasamlags. Við ákvæðið er þó bætt við að öllum kjörnum fulltrúum sé einnig heimilt að kalla eftir gögnum. Er það gert til áréttingar við gildandi rétt þar sem slíka heimild má einnig leiða af 28. gr.
--	--	---

	samhljóða niðurstöðu. Kostnaður af störfum sérfræðings skal greiðast af því sveitarfélagi sem óskar eftir skipan hans nema um annað sé samið. Heimilt er að kveða nánar um skipan og störf slíkra sérfræðinga í stofnsamningi. ☐ Ráðherra er heimilt að setja reglugerð þar sem nánar er mælt fyrir um starfsemi byggðasamlaga, meðal annars um aðalfund, kjör og umboð stjórna eða framkvæmdastjóra, hvað skuli koma fram í samningi um byggðasamlag, úrgöngu úr byggðasamlagi, slit byggðasamlags, réttindi og skyldur kjörna fulltrúa sveitarfélaga sem eru aðilar að byggðasamlagi o.s.frv. Við setningu reglugerðar skv. þessari málsgrein skal ráðherra þess gæta að byggðasamlögum sé veittur hæfilegur frestur til að aðlaga starfsemi sína og stofnsamning að nýjum reglum. ☐ Að öðru leyti en því sem kveðið er á um í 94. og 95. gr. og reglugerð skv. 12. mgr., lúta byggðasamlög ákvæðum laga þessara um meðferð mála, skyldur og réttindi stjórnarmanna, starfslið, fjármál, fjármálaáætlani og endurskoðun ársreikninga og stjórnsýslueftirlit og þeim almennu reglum sem að öðru leyti gilda um störf sveitarfélaga og annarra stjórnvalda.	Í nýrri 9. mgr. er lagt til að heimilt sé að ákveða að fulltrúaráð sé kosið með íbúakosningum í aðildarsveitarfélögum. Tillagan um að heimila aðildarsveitarfélögum að viðhafa almenna atkvæðagreiðslu um kjör fulltrúa í fulltrúaráð byggðasamlags er liður í því heildarmarkmiði lagabreytinganna að styrkja lýðræðislega aðkomu að byggðasamlögum og vinna gegn þeim lýðræðishalla sem bent hefur verið á að einkenni starfsemi þeirra. Mikilvægt er að árétta að hér er um heimildarákvæði að ræða en ekki skyldu. Sveitarfélögin sem standa að byggðasamlagi geta því metið í sameiningu hvort þessi leið henti þeirra aðstæðum, stærð og eðli verkefna. Í stofnsamningi er svo gert ráð fyrir að skilgreina þurfi framkvæmd kosninga, svo sem hvort um persónukjör eða listakosningu sé að ræða. Bent er á að ef þessi leið er farin, er það í höndum aðildarsveitarfélaga að ákveða vægi þeirra fulltrúa sem kosnir eru. Gæti því farið fram almenn atkvæðagreiðsla í öllum aðildarsveitarfélögum um tiltekin fjölda fulltrúa sem allir hafa sama atkvæðavægi. Einnig væri hægt að kjósa fulltrúa fyrir hvert sveitarfélag fyrir sig. Önnur grundvallarbreyting á 94. gr. felst í því að veruleg áhersla er lögð á að styrkja reglur um kostnaðarskiptingu sveitarfélaga. Meginreglan verður sú að kostnaðarskipting skuli byggjast á sem næst þeim raunkostnaði sem rekja má til starfsemi byggðasamlagsins í þágu hvers aðildarsveitarfélags skv. 10. mgr. Markmiðið með þessari breytingu er að tryggja sanngirni í starfsemi byggðasamlaga og koma í veg fyrir að stærri sveitarfélög niðurgreiði þjónustu fyrir minni sveitarfélög sem hefur verið talið hamla eðlilegri framþróun sveitarstjórnarstigsins. Gert er ráð fyrir að meginreglan verði sú að stjórn eða framkvæmdastjóri leggi fram tillögu að skiptingunni á hverjum aðalfundi sem byggir á greiningu á
--	---	---

		raunkostnaði aðildarsveitarfélaga. Ljóst er að greining á raunkostnaði á starfsemi byggðasamlags í hverju sveitarfélagi getur verið vandkvæðum háð og ýmsar leiðir geta verið til staðar til að greina raunkostnað. Til að mynda er hægt að taka mið af meðaltali rekstrarkostnaðar sl. ára og taka tillit til fyrir séðst kostnaðar vegna framkvæmda fjárfestinga eða annarra breytinga á starfseminni. Í nýstofnuðum byggðasamlögum væri síðan hægt að miða við kostnaðaráætlanir. Mikilvægt er að hafa í huga að ekki er ein formúla fyrir raunkostnað allra sveitarfélaga, heldur ber fyrst og fremst að beita gagnsæju ferli þar sem sameiginlegum kostnaði er skipt með hlutlægum mælikvörðum sem endurspegla með bestum hætti þá þjónustu sem hvert sveitarfélag fær. Sem dæmi má nefna að í sorpþjónustu væri eðlilegt að miða við magn sorps frá hverju sveitarfélagi, í félagsþjónustu gæti skiptingin tekið mið af fjölda mála í hverju sveitarfélagi og við rekstur slökkviliðs mætti nota brunabótamat fasteigna í hverju sveitarfélagi í stað íbúafjölda þar sem það endurspeglar betur verðmætin sem verið er að verja. Ekki er kveðið á um það með sérstökum hætti í ákvæðinu hvernig reikna eigi raunkostnað sveitarfélaga heldur er það lagt í hendur aðildarsveitarfélaga að tryggja að kostnaðarskipting þeirra sé í samræmi við þessa meginreglu. Í ljósi þess að það getur verið flókið og umfangsmikið að greina raunkostnað sveitarfélaga á hverju ári, er sveitarfélögum veittur sveigjanleiki til að semja um aðra hlutlæga mælikvarða, svo sem íbúafjölda, ef slíkir mælikvarðar endurspegla með fullnægjandi hætti raunverulegan kostnað. Til að tryggja að kostnaðarskipting byggist ávallt á raunkostnaði skal í stofnsamningi kveða á um úrræði ef ágreiningur kemur upp. Þetta felur í sér heimild fyrir hvert sveitarfélag til að kalla til óháðan aðila, til dæmis
--	--	---

		endurskoðanda eða annan eða aðra sérfræðinga, til að greina raunkostnaðinn. Niðurstaða þessara aðila skal vera bindandi og liggja til grundvallar kostnaðarskiptingu, nema sveitarfélögin semji um annað Í 12. mgr. er lagt til að ráðherra fái heimild til að setja reglugerð sem útfærir nánar starfsemi byggðasamlaga. Þessi heimild er lögð til í þeim tilgangi að ráðherra geti brugðist við ef þörf er á því að skýra nánar þær reglur sem gilda um starfsemi byggðasamlaga. 13. mgr. er samhljóða 6. mgr. núgildandi 94. gr. sveitarstjórnarlaga og byggir á sömu sjónarmiðum.
<i>95. gr. Úrganga úr byggðasamlagi og slit byggðasamlags.</i>		
☐ Í samningi um byggðasamlag skulu vera ákvæði um endurskoðun á samningi, um heimildir til úrsagnar úr byggðasamlagi og um slit þess. ☐ Einstök sveitarfélög geta með tveggja ára fyrirvara sagt upp aðild að byggðasamlagi, hafi ekki verið samið um annan tímafrest. Samhliða getur sveitarfélag krafist innlausnar á nettó eignarhlut sínum í samlaginu núvirðisreiknuðum í samræmi við ákvæði samnings skv. 94. gr. ☐ Ef ósætti rís um úrgöngu sveitarfélags úr byggðasamlagi er hægt að vísa málinu til ráðuneytisins. Ráðuneytið getur ákveðið að viðkomandi sveitarfélagi sé ekki heimilt að ganga úr byggðasamlagi um tilgreindan tíma, þó ekki lengur en í fimm ár að telja frá ákvörðun ráðuneytisins, vegna mikilvægra samfélagslegra hagsmuna eða vegna mikilvægra hagsmuna annarra aðildarsveitarfélaga sem að byggðasamlagi standa. Af sömu ástæðum er ráðuneytinu heimilt að ákveða frestun innlausnar á eignarhlut sveitarfélags. ☐ Tillaga um að starfsemi byggðasamlags sé hætt nær því aðeins fram að ganga að hún sé staðfest	☐ Í samningi um byggðasamlag skulu vera ákvæði um endurskoðun á samningi, um heimildir til úrsagnar úr byggðasamlagi og um slit þess. ☐ Einstök sveitarfélög geta með tveggja ára fyrirvara sagt upp aðild að byggðasamlagi, hafi ekki verið samið um annan tímafrest. Samhliða getur sveitarfélag krafist innlausnar á nettó eignarhlut sínum í samlaginu núvirðisreiknuðum í samræmi við ákvæði samnings skv. 94. gr. ☐ Ef ágreiningur rís um úrgöngu sveitarfélags úr byggðasamlagi, þar með talið um skilmála hennar, innlausn eignarhluta eða tímasetningu, er byggðasamlagi og viðkomandi sveitarfélag heimilt að skipa sáttanefnd til að leysa úr ágreiningi. Nánar skal kveðið á um skipan og störf slíkrar nefndar í stofnsamningi. Sáttanefndin skal innan þess frests sem viðkomandi sveitarfélag og byggðasamlagið setja, leggja fram sáttatillögu sem taka skal mið af fjárhagslegum skuldbindingum, mikilvægum samfélagslegum hagsmunum og hagsmunum annarra aðildarsveitarfélaga. ☐ Náist ekki samkomulag á grundvelli sáttatillögu	Í nýrri 3. mgr. er kveðið á um nýtt úrræði til að leysa úr ágreiningi sem kann að rísa þegar sveitarfélag óskar eftir úrgöngu úr byggðasamlagi. Slíkur ágreiningur getur varðað fjárhagsleg uppgjör, innlausn eignarhluta eða tímasetningu úrgöngunnar. Ákvæðið felur í sér heimild fyrir viðkomandi sveitarfélag og byggðasamlagið til að skipa sérstaka sáttanefnd sem fær það hlutverk að leggja fram sáttatillögu. Markmiðið er að skapa farveg fyrir uppbyggilegar lausnir og leysa úr ágreiningi aðildarsveitarfélaga. Nefndinni er ætlað að leggja fram tillögu innan þess frests sem aðilar setja henni. Mikilvægt er að tillagan byggji ekki eingöngu á fjárhagslegum forsendum heldur taki einnig mið af viðtækari hagsmunum, svo sem samfélagslegum þáttum og hagsmunum þeirra sveitarfélaga sem eftir standa í samstarfinu. Í nýrri 6.–8. mgr. eru sett fram ítarlegri og einfaldari reglur um sjálfa slitameðferð byggðasamlaga. Markmiðið er að gera ferlið skýrara og sveigjanlegra.

af ²/ 3 hlutum sveitarstjórna aðildarsveitarfélaga eða hún hafi verið samþykkt í almennri atkvæðagreiðslu á starfssvæði byggðasamlagsins. ²/ 3 hlutar stjórnarmanna í byggðasamlagi eða ²/ 3 hlutar fulltrúa á aðalfundi byggðasamlags, sé slíkur fundur haldinn, geta krafist atkvæðagreiðslu í sveitarstjórnnum aðildarsveitarfélaga um slit byggðasamlags. ☐ Nú er ákveðið að hætta starfsemi byggðasamlags eða svo er fyrir mælt í lögum og skal þá skipa því sérstaka skiptastjórn er gerir upp eignir þess og skuldir og slítur rekstri þess. Heimilt er skiptastjórn að auglýsa eftir kröfum á hendur byggðasamlaginu með opinberri innköllun. Eftir að kröfur hafa verið greiddar skal afgangi eigna eða eftirstöðvum skulda jafnað á þau sveitarfélög sem að byggðasamlagi standa í hlutfalli við íbúatölu. Skiptastjórn skal kjörin af stjórn byggðasamlags.	skv. 3. mgr. er hægt að vísa málinu til ráðherra. Ráðherra getur ákveðið að viðkomandi sveitarfélagi sé ekki heimilt að ganga úr byggðasamlagi um tilgreindan tíma, þó ekki lengur en í fimm ár að telja frá ákvörðun ráðherra, vegna mikilvægra samfélagslegra hagsmuna eða vegna mikilvægra hagsmuna annarra aðildarsveitarfélaga sem að byggðasamlagi standa. Af sömu ástæðum er ráðherra heimilt að ákveða frestun innlausnar á eignarhlut sveitarfélags. ☐ Tillaga um að starfsemi byggðasamlags sé hætt nær því aðeins fram að ganga að hún sé staðfest af ²/ 3 hlutum sveitarstjórna aðildarsveitarfélaga eða hún hafi verið samþykkt í almennri atkvæðagreiðslu á starfssvæði byggðasamlagsins. ²/ 3 hlutar fulltrúa á aðalfundi byggðasamlags, geta krafist atkvæðagreiðslu í sveitarstjórnnum aðildarsveitarfélaga um slit byggðasamlags. ☐ Á aðalfundi er heimilt að skipa sérstaka skiptastjórn til að gera upp allar eignir og skuldir byggðasamlagsins. Heimilt er að ljúka slitum án skipunar skiptastjórnar en þá skal stjórn eða framkvæmdastjóri byggðasamlagsins bera ábyrgð á uppgjöri eigna og skulda. Heimilt er að auglýsa eftir kröfum á hendur byggðasamlaginu með opinberri innköllun sem birt skal í Stjórnartíðindum. ☐ Þegar allar þekktar kröfur á hendur byggðasamlaginu hafa verið greiddar eða trygging sett fyrir greiðslu þeirra, skal þeim eignum sem eftir standa, svo og eftirstöðvum skulda, skipt milli aðildarsveitarfélaganna. Skiptingin skal fara fram í hlutfalli við innbyrðis ábyrgðarhlutdeild aðildarsveitarfélaga á því starfsári þegar slitin fara fram. Skiptastjórn, framkvæmdastjóri eða stjórn skulu tilkynna slitin með auglýsingu í Stjórnartíðindum.	Í 6. mgr. er veittur sveigjanleiki í framkvæmd slita. Annars vegar er heimilt að fara hefðbundna leið og skipa sérstaka skiptastjórn á aðalfundi til að annast uppgjör eigna og skulda. Hins vegar er heimilt að ljúka slitum án skiptastjórnar. Í þeim tilvikum ber þáverandi stjórn eða framkvæmdastjóri ábyrgð á uppgjörinu. Þetta getur hentað vel í minni eða einfaldari byggðasamlögum eða þegar enginn ágreiningur er um slitin. Jafnframt er kveðið á um heimild til að nota opinbera innköllun krafna í Stjórnartíðindum til að tryggja að allir kröfuhafar fái tækifæri til að lýsa kröfum sínum. 7. mgr. og 8. mgr. fela ekki í sér breytingar á gildandi rétti. Í málsgreinunum er kveðið skýrt á um hvernig skiptingu eigna og skulda skuli háttáð að lokum. Eftir að allar kröfur hafa verið greiddar eða tryggðar skal eftirstöðvunum skipt milli aðildarsveitarfélaga. Skiptingin byggja á sama grunni og reksturinn, þ.e. í hlutfalli við innbyrðis ábyrgðarhlutdeild sveitarfélaganna. Að lokum er gerð ný krafa um að slitum sé formlega lokið með auglýsingu í Stjórnartíðindum. Ef áður óþekktar eignir eða kröfur koma upp eftir að að byggðasamlagi er slitið þá skal þeim skipt á milli sveitarfélaga á sama grundvelli og áður.
--	---	--

	☐ Komi fram áður óþekktar eignir eða kröfur eftir að byggðasamlagi hefur formlega verið slitið, heldur ábyrgð aðildarsveitarfélaganna áfram. Skiptast slíkar eignir eða skuldir milli þeirra á sama grundvelli og lýst er í 4. mgr. og bera sveitarfélögin áfram ábyrgð á skuldbindingum í samræmi við ábyrgðarhlutfall sitt.	
96. gr. Samningur um að sveitarfélag taki að sér verkefni fyrir önnur sveitarfélög.		
☐ Sveitarfélög geta samið um að eitt sveitarfélag taki að sér verkefni fyrir annað eða önnur sveitarfélög. ☐ Þegar sveitarfélag tekur að sér verkefni fyrir annað eða önnur sveitarfélög er heimilt að ákveða að þau sveitarfélög sem teljast kaupendur þjónustu tilnefni áheyrnarfulltrúa með málfrelsi og tillögurétt á fundi viðkomandi nefndar í því sveitarfélagi sem telst þjónustuveitandi þegar málefni samstarfsverkefnisins eru þar til umræðu. ☐ Fulltrúar í sveitarstjórnnum þeirra sveitarfélaga sem hafa falið öðru sveitarfélagi að annast fyrir sig afmörkuð verkefni samkvæmt þessari grein eiga sama rétt á aðgangi að gögnum og upplýsingum um það verkefni hjá því sveitarfélagi sem veitir þjónustuna og þeir hefðu ella haft skv. 28. gr. ☐ Í samningi um samvinnu samkvæmt þessari grein skulu að lágmarki eftirfarandi atriði tiltekin: 1. hvaða sveitarfélög eru aðilar að samstarfinu, 2. hvert þeirra sér um rækslu verkefnis, 3. nákvæm tilgreining viðkomandi verkefnis eða verkefna, 4. hvaða valdheimildir færast til þess sveitarfélags sem sér um verkefni, 5. gildistími samnings og á hvaða tíma sveitarfélagið taki verkefnið yfir, 6. þörf á staðfestingu á ákvörðunum um framkvæmd verkefnis,	☐ Sveitarfélögum er heimilt að gera með sér samning um að eitt þeirra taki að fullu yfir framkvæmd og rekstur á lögbundnu eða samningsbundnu verkefni annars eða annarra sveitarfélaga. Með slíkum samningi er framselt til sveitarfélagsins sem yfirtekur verkefnið allt ákvörðunarvald og þær stjórnsýsluheimildir sem nauðsynlegar eru til að sinna verkefninu, þ.m.t. boðvald yfir þeim starfsmönnum sem sinna verkefninu. ☐ Þegar sveitarfélag tekur að sér verkefni fyrir annað eða önnur sveitarfélög er heimilt að ákveða að þau sveitarfélög sem teljast kaupendur þjónustu tilnefni áheyrnarfulltrúa með málfrelsi og tillögurétt á fundi viðkomandi nefndar í því sveitarfélagi sem telst þjónustuveitandi þegar málefni samningsins eru þar til umræðu. ☐ Fulltrúar í sveitarstjórnnum þeirra sveitarfélaga sem hafa falið öðru sveitarfélagi að annast fyrir sig afmörkuð verkefni samkvæmt þessari grein eiga sama rétt á aðgangi að gögnum og upplýsingum um það verkefni hjá því sveitarfélagi sem veitir þjónustuna og þeir hefðu ella haft skv. 28. gr. ☐ Í samningi um samvinnu samkvæmt þessari grein skulu að lágmarki eftirfarandi atriði tiltekin: 1. hvaða sveitarfélög eru aðilar að samningnum, 2. hvert þeirra sér um rækslu verkefnis, 3. nákvæm tilgreining viðkomandi verkefnis eða	Megintilgangur breytingar á 1. mgr. er að árétta réttarstöðuna þegar sveitarfélög semja sín á milli um að eitt þeirra taki yfir verkefni annars. Samningur á grundvelli þessa ákvæðis felur í sér fullt framsal á því verkefni sem sveitarfélag tekur yfir. Þetta þýðir að það sveitarfélag sem framselur verkefnið afsalar sér allri ábyrgð á daglegum rekstri og framkvæmd þess. Sveitarfélagið sem tekur við verkefninu ber þar með fulla ábyrgð á því hvernig þjónustan er veitt, rétt eins og um eigið lögbundið verkefni væri að ræða. Í ákvæðinu er jafnframt áréttað að boðvald yfir starfsmönnum flyst að fullu til yfirtökusveitarfélagsins. Þetta þýðir að sveitarfélagið sem tekur yfir verkefni ræður starfsmenn, stýrir verkefnum þeirra og ber ábyrgð á starfsmannastjórnun og tekur ákvarðanir um uppsagnir eða breytingar á starfshlutfalli. Þetta er mikilvæg regla þar sem valdmörk verða að vera skýr. Starfsmaður getur ekki haft tvo yfirmenn frá tveimur mismunandi sveitarfélögum vegna sömu verkefna. Ákvæðið kemur þó ekki í veg fyrir að sveitarfélögin geti gert með sér sérstakan þjónustusamning um að einstakir starfsmenn framsalssveitarfélagsins sinni áfram verkefnum fyrir það sveitarfélag sem tekur yfir verkefni. Þótt slíkur samningur sé gerður er lykilatriði að í honum sé tekið skýrt fram að boðvaldið vegna þeirra verkefna sem viðkomandi starfsmenn sinna er alfarið hjá

7. hvort sveitarfélagi sé heimilt að gera samning við einkaaðila um framkvæmd verkefnis skv. 100. gr., 8. upplýsingagjöf til annarra samstarfsaðila, 9. fjárhagslegt uppgjör og samskipti vegna verkefnisins, 10. eignarhald á mannvirkjum, rekstrartækjum og öðrum verðmætum, ef við á, og önnur mikilvæg atriði sem varða framkvæmd verkefnis og fjárútlát vegna þess. ☐ Ef sveitarfélög sem eru aðilar að samningi samkvæmt þessari grein eru um það sammála má slíta samstarfi þegar í stað. Að öðrum kosti getur hvert sveitarfélag sagt upp aðild sinni að samningi með eins árs fyrirvara hafi ekki verið samið um annan uppsagnarfrest.	verkefna, 4. hvaða valdheimildir færast til þess sveitarfélags sem sér um verkefni, 5. gildistími samnings og á hvaða tíma sveitarfélagið taki verkefnið yfir, . þörf á staðfestingu á ákvörðunum um framkvæmd verkefnis, 7. hvort sveitarfélagi sé heimilt að gera samning við einkaaðila um framkvæmd verkefnis skv. 100. gr., 8. upplýsingagjöf til samningsaðila, 9. fjárhagslegt uppgjör og samskipti vegna verkefnisins, 10. eignarhald á mannvirkjum, rekstrartækjum og öðrum verðmætum, ef við á, og önnur mikilvæg atriði sem varða framkvæmd verkefnis og fjárútlát vegna þess. ☐ Þegar sveitarfélag annast verkefni annars sveitarfélags skv. þessu ákvæði skal kostnaðarskipting sveitarfélaganna byggjast á árlegri greiningu á raunkostnaði verkefnisins fyrir hvert sveitarfélag um sig. Það sveitarfélag sem annast verkefni annars sveitarfélags er jafnframt heimilt að bæta við álagi á raunkostnað. Sveitarfélög sem um ræða geta farið fram á að óháður sérfræðingur eða sérfræðingar verði skipaðir til að greina raunkostnað starfseminnar fyrir hvert sveitarfélag og skal kostnaðarskipting þá byggjast á niðurstöðu þeirrar greiningar ef sveitarfélögin geta ekki komist að annarri samhljóða niðurstöðu. Kostnaður af störfum sérfræðings skal greiðast af því sveitarfélagi sem óskar eftir skipan hans nema um annað sé samið. Nánar skal kveðið á um skipan og störf slíkra sérfræðinga í þjónustusamningi. ☐ Ef sveitarfélög sem eru aðilar að samningi samkvæmt þessari grein eru um það sammála má slíta samningnum þegar í stað. Að öðrum kosti getur	sveitarfélaginu sem mun annast verkefnið. Starfsmaðurinn lýtur því stjórn og fyrirmælum þess sveitarfélags í þeim verkefnum, þrátt fyrir að vera formlega ráðinn hjá framsalssveitarfélaginu. Markmiðið með breytingu á 5. mgr. ákvæðisins er að tryggja að fjárhagslegur grundvöllur samstarfs milli sveitarfélaga sé skýr, sanngjarn og gagnsær. Lagt er til að það verði meginregla að kostnaðarskipting milli sveitarfélaga þegar annað tekur yfir verkefni hins, skuli ávallt byggð á raunkostnaði. Ákvæðið gerir kröfu um að fram fari árleg greining á kostnaðinum og þarf sveitarfélagið sem tekur yfir verkefnið því að geta sýnt fram á, með bókhaldsgögnum og útreikningum, hver raunverulegur kostnaður er við að þjónusta íbúa hvors sveitarfélags um sig. Þetta getur til dæmis byggst á fjölda notenda, umfangi þjónustunnar eða öðrum mælanlegum þáttum. Seinni hluti ákvæðisins veitir yfirtökusveitarfélaginu heimild til að leggja allt álag ofan á þann raunkostnað sem fellur til vegna þjónustunnar við hitt sveitarfélagið. Þessi heimild er hugsuð til að gera sveitarfélaginu sem tekur við verkefninu kleift að standa straum af þeim óbeina kostnaði sem hlýst af því að taka að sér verkefnið. Slíkan kostnað er oft erfiðari að mæla og fella undir beinan raunkostnað. Hér er meðal annars átt við umsýslukostnað, svo sem aukinn kostnað í stoðdeildum sveitarfélagsins sem tekur yfir verkefnið. Stjórnunarkostnað, þ.e. tíma og vinnu stjórnenda sem fer í að hafa yfirsýn yfir verkefnið og eiga samskiptið við sveitarfélagið sem framselur verkefnið. Áhættuálag þar sem sveitarfélagið sem tekur yfir verkefnið tekur á sig ábyrgð og hugsanlega fjárhagslega áhættu sem fylgir rekstrinum. Auk þess er eðlilegt að sveitarfélagið sem tekur yfir verkefnið njóti ávinnings af stærðarhagkvæmni við að sinna því. Rétt er að árétta
---	--	---

	hvert sveitarfélag sagt upp aðild sinni að samningi með eins árs fyrirvara hafi ekki verið samið um annan uppsagnarfrest. ☐ Ráðherra er heimilt að setja reglugerð þar sem nánar er mælt fyrir um samninga sveitarfélaga þar sem sveitarfélag annast verkefni annars sveitarfélags. Við setningu reglugerðar skv. þessari málsgrein skal ráðherra þess gæta að sveitarfélögum sé veittur hæfilegur frestur til að aðlaga starfsemi sína og samning að breyttum reglum.	að eingöngu er heimilt að leggja á álag á raunkostnað, en ekki skylda. Ef sveitarfélögin verða ósammála um raunverulegan kostnað við verkefnið getur hvort þeirra sem er krafist þess að óháður sérfræðingur eða sérfræðingar, t.d. endurskoðandi skeri úr um málið. Sveitarfélögin verða að koma sér saman um fyrirkomulag þessa í stofnsamningi. Niðurstaða sérfræðingsins eða sérfræðinga skal gilda nema sveitarfélögin ákveði annað í sameiningu. Í nýrri 6. mgr. ákvæðisins er lagt til að ráðherra fái heimild til að setja reglugerð sem mælir nánar fyrir um samninga sveitarfélaga þegar annað sveitarfélög tekur yfir verkefni annars. Þessi heimild er lögð til í þeim tilgangi ráðherra geti brugðist við ef þörf er á því að skýra nánar þær reglur sem gilda um slíka samninga.
<i>97. gr. Landshlutasamtök sveitarfélaga.</i>		
☐ Sveitarfélögum er heimilt að starfa saman innan staðbundinna landshlutasamtaka sveitarfélaga er vinni að sameiginlegum hagsmunamálum sveitarfélaganna í hverjum landshluta. ☐ Starfssvæði landshlutasamtaka fer eftir ákvörðun aðildarsveitarfélaga sem staðfest hefur verið af ráðuneytinu. Landshlutasamtök skulu þó aldrei vera fleiri en átta á landinu öllu. Sveitarfélög sem liggja innan starfssvæðis landshlutasamtaka eiga rétt á aðild að þeim. Ráðuneyti og opinberar stofnanir skulu ávallt leita umsagnar hlutaðeigandi landshlutasamtaka um stefnumótun eða ákvarðanir sem varða viðkomandi landsvæði sérstaklega. ☐ Landshlutasamtök geta með samningum eða samkvæmt heimildum í sérlægum tekið að sér verkefni eða aðra starfsemi sem tengist hlutverki þeirra skv. 1. mgr., svo sem verkefni tengd	☐ Sveitarfélög skulu starfa saman innan staðbundinna landshlutasamtaka sveitarfélaga er vinni að sameiginlegum hagsmunamálum sveitarfélaganna í hverjum landshluta. Landshlutasamtök eru félagasamtök sem starfa í umboði aðildarsveitarfélaga sinna. Tryggja skal með samþykktum landshlutasamtakanna að ákvarðanatöku innan þeirra endurspegli vilja aðildarsveitarfélaganna. ☐ Starfssvæði landshlutasamtaka fer eftir ákvörðun aðildarsveitarfélaga sem staðfest hefur verið af ráðherra. Landshlutasamtök skulu þó aldrei vera fleiri en átta á landinu öllu. Sveitarfélög sem liggja innan starfssvæðis landshlutasamtaka eiga rétt á aðild að þeim. Ráðherra og opinberar stofnanir skulu ávallt leita umsagnar hlutaðeigandi landshlutasamtaka um stefnumótun eða ákvarðanir	Markmiðið með breytingum á ákvæðinu er að skýra nánar hlutverk og stöðu landshlutasamtaka sveitarfélaga. Í fyrsta lagi er lögð til sú grundvallarbreyting á 1. mgr. ákvæðisins að öll sveitarfélög skulu vera í landshlutasamtökum. Breytingin byggir á þeim rökum að landshlutasamtökum sveitarfélaga er falið lögbundið hlutverk, meðal annars að vinna að sóknaráætlunum landshluta sbr. 97. gr. a. og því eðlilegt að öll sveitarfélög séu hluti að þeirri vinnu. Með því að skylda sveitarfélög til þátttöku í landshlutasamtökum er jafnframt tryggt að ekkert sveitarfélag sitji hjá þegar unnið er að heildstæðum lausnum í málum sem varða heila landshluta. Í öðru lagi er lagt til að kveðið verði á um það með skýrum hætti í 1. mgr. að landshlutasamtök skulu vera félagasamtök sveitarfélaga. Um er að ræða

byggðapróun eða öðrum sameiginlegum hagsmunum sveitarfélaga.	sem varða viðkomandi landsvæði sérstaklega. ☐ Landshlutasamtök geta með samningum eða samkvæmt heimildum í sér lögum tekið að sér verkefni eða aðra starfsemi sem tengist hlutverki þeirra skv. 1. mgr., svo sem verkefni tengd byggðapróun eða öðrum sameiginlegum hagsmunum sveitarfélaga. ☐ Ekki er heimilt að fela landshlutasamtökum verkefni sem fela í sér töku ákvarðana um réttindi- og skyldur manna skv. stjórnsýslulögum, nema um sé að ræða veitingu styrkja eða á grundvelli laga. ☐ Áður en Alþingi felur landshlutasamtökum nýtt verkefni með lögum skal fara fram samráð við Samband íslenskra sveitarfélaga og viðkomandi aðildarsveitarfélög. Skal þar sérstaklega metið hvort verkefnið samræmist hlutverki samtakanna sem svæðisbundinna hagsmunasamtaka sveitarfélaga.	áréttingu á því að landshlutasamtök eru ekki stjórnvöld heldur almenn félög. Landshlutasamtök sækja því allt vald sitt og umboð til sveitarfélaganna. Jafnframt er lögð rík áhersla á að þetta samstarf sé á forsendum sveitarfélaganna sjálfra og lúti lýðræðislegum reglum. Í reglunni felst jafnframt að landshlutasamtök geta ekki verið sjálfseignarstofnanir eða hagnaðardrifin félög með takmarkaðri ábyrgð. Ákvæðið um að landshlutasamtök skuli vera félagasamtök, fremur en að lúta sérstökum lagareglum um stjórnarhætti, miðar að því að veita sveitarfélögum sveigjanleika til að sníða starfsemina að staðbundnum þörfum. Einnig er horft til þess að mikilvægt sé að landshlutasamtök starfi ekki með mismunandi fjárhagslegri ábyrgð sveitarfélaga. Af þessu leiðir að starfsemin lýtur óskráðum meginreglum félagaréttar. Ber þar helst að nefna að grundvöllur starfseminnar er stofnsamningur og samþykktir, æðsta vald er í höndum félagsmanna á félagsfundi og stjórn starfar í umboði þeirra. Þá gildir sú grundvallarregla að félagsmenn bera óskipta, persónulega og ótakmarkaða ábyrgð á skuldbindingum félagsins. Innbyrðis skulu sveitarfélög semja um ábyrgðarskiptinguna og er ákvæðið hlutlaust um hvernig það er gert. Í þriðja lagi er lagt til með nýrri 5. mgr. 97. gr. að skerpt sé á því að sveitarfélögum sé óheimilt að fela landshlutasamtökum verkefni sem fela í sér töku stjórnvaldsákvæðana. Stjórnvaldsákvæðanir varða réttindi og skyldur einstaklinga og fyrirtækja skv. stjórnsýslulögum og er því mikilvægt að slíkra ákvaðranir séu teknar af aðila sem hefur til þess skýra og ótvíræða lagastoð. Slíkt beint lýðræðislegt umboð hafa sveitarstjórnir en ekki landshlutasamtök. Með þessu er einnig áréttað að landshlutasamtök eru ekki stjórnvald, heldur
---	---	---

		samstarfs- og hagsmunavettvangur sveitarfélaga. Lagt er til að undantekningin frá þessari reglu sé úthlutun styrkja. Rökin fyrir slíkri undantekningu eru þau að með styrkveitingum er verið að deila út gæðum en ekki íþyngja borgurunum með skyldum. Þá er það talið hagkvæmt og skilvirkt til að nýta staðbundna þekkingu við ákvörðunartöku um styrkveitingar vegna verkefna í hverjum landshluta fyrir sig. Mikilvægt að árétta að sveitarfélögum stendur önnur leið til boða fyrir sameiginleg stjórnsýsluverkefni á svæðisvísu, til dæmis stofna byggðasamlag skv. 94. gr. en byggðasamlag hefur heimild til að taka stjórnvaldsákvörðanir og getur, ef vilji stendur til, samnýtt starfsfólk og starfsaðstöðu með landshlutasamtökunum Auk þess er gert ráð fyrir þeirri undantekningu að Alþingi geti með lögum falið landshlutasamtökum stjórnsýsluverkefni. Sökum eðlis landshlutasamtakanna sem almennt hagsmunafélag tiltekinna sveitarfélaga er þó gengið út frá því að slíkt sé aðeins gert ef veigamikil rök mæla með því. Þar sem landshlutasamtök starfa ávallt í umboði aðildarsveitarfélaga sinna er lagt til að sérstök og aukin samráðsskylda verði viðhöfð þegar þessi undantekningarheimild er nýtt skv. nýrri 6. mgr. Með því er tryggt að vilji sveitarfélaganna komi skýrt fram áður en Alþingi felur samtökum þeirra aukið vald og ábyrgð
[97. gr. a. Sóknaráætlanir landshluta.		
☐ Sóknaráætlanir landshluta eru stefnumótandi áætlanir sem taka til starfssvæða landshlutasamtaka sveitarfélaga. Í þeim kemur fram stöðumat viðkomandi landshluta, framtíðarsýn, markmið og aðgerðir til að ná þeim markmiðum. Í	Engin breyting	

sóknaráætlunum landshluta skal mælt fyrir um svæðisbundnar áherslur sem taka mið af meginmarkmiðum byggðastefnu, landsskipulagsstefnu, skipulagsáætlunum, menningarstefnu og, eftir atvikum, annarri opinberri stefnumótun. ☐ Landshlutasamtök sveitarfélaga skulu vinna sóknaráætlanir hver á sínu starfssvæði og bera ábyrgð á framkvæmd þeirra. ☐ Sóknaráætlanir eru unnar í samvinnu við samráðsvettvang viðkomandi landshluta sem er samstarfsvettvangur sveitarfélaga, ríkisstofnana, atvinnulífs, menningarlífs, fræðasamfélags og annarra hagsmunaaðila í hverjum landshluta. ☐ Þar sem atvinnu- og þjónustusóknarsvæði, eins og þau eru skilgreind í byggðastefnu, ná yfir tvo eða fleiri landshluta skulu viðkomandi landshlutasamtök sveitarfélaga samhæfa sóknaráætlanir sínar. ☐ Byggðastofnun leggur mat á framvindu sóknaráætlana og hefur eftirlit með fjárreiðum þeirra.] ¹⁾		
98. gr. <i>Samband íslenskra sveitarfélaga.</i>		
☐ Samband íslenskra sveitarfélaga er sameiginlegur málsvári sveitarfélaga í landinu. Öllum sveitarfélögum er frjálst að eiga aðild að Sambandi íslenskra sveitarfélaga. Sambandið fer með sameiginleg hagsmunamál sveitarfélaganna eftir því sem þau ákveða og fyrir er mælt í lögum. Sambandið telst ekki vera stjórnvald. ☐ Sveitarstjórnir þeirra sveitarfélaga sem eiga aðild að sambandinu kjósa fulltrúa á landsþing sambandsins eftir þeim reglum sem ákveðnar eru í samþykktum þess. ☐ Þegar ráðherra setur almenn stjórnvaldsfyrirmæli á grundvelli laga þessara skal hann ávallt hafa samráð við Samband íslenskra sveitarfélaga um efni þeirra.	Ný 4. og 5. mgr. Sambandi íslenskra sveitarfélaga er heimilt, í þágu hlutverks síns sem sameiginlegur málsvári sveitarfélaga, að kalla eftir og miðla nauðsynlegum gögnum og upplýsingum frá sveitarfélögum. Tilgangur gagnaöflunar skal takmarkast við: Að safna saman og miðla tölfraðilegum upplýsingum um starfsemi, rekstur og þjónustu sveitarfélaga, Að greina þróun í málaflokkum sveitarfélaga til stuðnings stefnumótun, Að undirbúa umsagnir og gæta hagsmuna sveitarfélaga gagnvart ríkisvaldi og öðrum aðilum, Að styðja við þróunar- og rannsóknarverkefni á vettvangi sveitarstjórnarstígsins,	Ákvæði þetta hefur það meginmarkmið að festa í lög heimildir Sambands íslenskra sveitarfélaga til gagnaöflunar og miðlunar í þágu hlutverk hlutverks þess sem sameiginlegur málsvári og hagsmunaaðili allra sveitarfélaga á landinu. Til að Sambandið geti rækt þetta hlutverk á skilvirknan hátt er nauðsynlegt að það hafi aðgang að áreiðanlegum og samræmdum upplýsingum um starfsemi, rekstur og þjónustu sveitarfélaganna. Án slíkra gagna er erfitt fyrir Sambandið að meta áhrif lagasetningar, semja við ríkisvaldið fyrir hönd sveitarfélaganna eða styðja við stefnumótun á sveitarstjórnarstiginu. Ákvæðið er því ætlað að tryggja að Sambandið geti aflað þeirra gagna sem eru nauðsynleg til að það geti sinnt skyldum sínum.

	Að uppfylla skyldur sem Sambandið hefur tekið að sér fyrir hönd sveitarfélaga. Ný 5. mgr. Sambandi íslenskra sveitarfélaga er heimil vinnsla persónuupplýsinga, þar á meðal viðkvæmra persónuupplýsinga um kjaramál og greiðslur vegna fjárhagsaðstoðar, í þeim tilgangi að sinna lögbundnu hlutverki sínu sem sameiginlegur málsvari sveitarfélaga, að uppfylltum skilyrðum laga um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga	Þá er sambandinu veitt sérstök heimild til að vinna með persónuupplýsingar. Er það nauðsynlegt vegna hlutverks sambandsins sem sameiginlegur málsvari sveitarfélaga og kemur að stefnumótun allra sveitarfélaga.
<i>99. gr. Samstarfum gerð kjarasamninga.</i>		
☐ Sveitarfélög geta haft með sér samvinnu um gerð og samþykkt kjarasamninga við starfsmenn sína og önnur atriði tengd framkvæmd og stefnumótun í launamálum.	Engin breyting	
<i>100. gr. Samningar um þjónustustarfsemi og einstök rekstrarverkefni.</i>		
☐ Sveitarstjórnir er heimilt að gera samninga við einkaaðila um framkvæmd á þjónustu og öðrum verkefnum fyrir sveitarfélag, enda sé áætlað fyrir viðkomandi verkefni í fjárhagsáætlunum sveitarfélagsins. Með samningum um framkvæmd á þjónustu er átt við samninga um afmarkaða þjónustustarfsemi sveitarfélaga sem þeim er að lögum skylt eða heimilt að sinna. Með samningum um önnur verkefni fyrir sveitarfélag er átt við samninga um þjónustu við sveitarfélagið sjálft, svo sem um bókhald eða aðra þætti sem eru liðir í því að sveitarfélag geti rækt hlutverk sitt. ☐ Í samningi samkvæmt þessari grein skal m.a. skilgreina umfang og gæði þeirrar þjónustu sem sveitarfélag kaupir, samningstíma, greiðslur úr sveitarsjóði, eftirlit með þjónustu og meðferð ágreiningsmála. Samningstími skal lengstur vera sex ár í senn en þó er heimilt að semja til lengri tíma ef sveitarfélag gerir kröfu um að verksali byggji upp		

kostnaðarsama aðstöðu eða búnað vegna verkefnisins eða þjónustunnar. Uppsagnarfrestur samnings skal stystur vera sex mánuðir. ☐ Ákvæði þessarar greinar skulu gilda með sama hætti um samninga sem falla undir 1. mgr. og sveitarfélag gerir við einkaaðila með heimild í öðrum lögum nema ríkari kröfur séu gerðar til samninga í sérlögum. Lög um opinber innkaup gilda eftir því sem við á um útboð verkefna.		
<i>101. gr. Skyldur einkaaðila sem sinna verkefni fyrir sveitarfélag.</i>		
☐ Geri sveitarfélag samning við einkaaðila sem fellur undir 1. mgr. 100. gr. eða felur honum á grundvelli sérstakrar lagaheimildar vald til töku ákvarðana um réttindi eða skyldur manna skulu verktaki og starfsmenn hans bundnir þagnarskyldu um það sem þeir fá vitneskju um við framkvæmd verkefnis eða þjónustu samkvæmt grein þessari. Um þagnarskylduna gildir ákvæði 2. mgr. 57. gr. og skal brot á henni varða refsingu samkvæmt almennum hegningarlögum. Enn fremur skulu ákvæði stjórnsýslulaga [og upplýsingalaga], ¹⁾ sem og almennar meginreglur stjórnsýsluréttar, gilda um þá stjórnsýslu sem verktaki tekur að sér að annast. ☐ Sama gildir geri byggðasamlag slíka samninga við einkaaðila.	Engin breyting	

X. Samráð við íbúa.

<i>102. gr. Réttur íbúa til áhrifa á stjórn sveitarfélags.</i>		
☐ Sveitarstjórn skal leitast við að tryggja íbúum sveitarfélagsins og þeim sem njóta þjónustu þess möguleika til að taka þátt í og hafa áhrif á stjórn sveitarfélagsins og undirbúning stefnumótunar. ☐ Áhrif íbúa má m.a. tryggja með: 1. virkri upplýsingagjöf til íbúa, 2. samráði við íbúa, svo sem á borgarafundum eða íbúafingum og í íbúakosningum,	☐ Sveitarstjórn skal leitast við að tryggja íbúum sveitarfélagsins og þeim sem njóta þjónustu þess möguleika til að taka þátt í og hafa áhrif á stjórn sveitarfélagsins og undirbúning stefnumótunar. ☐ Áhrif íbúa má m.a. tryggja með: 1. virkri upplýsingagjöf til íbúa, 2. Því að skilgreina samráðsferla, þar sem fram komi m.a. upplýsingar um hvernig	Tilgangur 102. gr. sveitarstjórnarlaga er að leggja til ákveðnar leiðbeinandi reglur um leiðir til samráðs sem sveitarstjórnir geta nýtt sér. Breytingin á ákvæðinu felst í því að bætt er við þeirri leiðbeinandi reglu í 2. tölul. 2. mgr., að sveitarstjórnir skuli leitast við að skilgreina samráðsferla sem þær hyggjast nýta vegna samráðs við íbúa, þar sem m.a. komi fram hvernig

3. skipun íbúa- og notendaráða, 4. því að skipuleggja starfsemi sveitarfélagsins eftir staðbundnum forsendum, 5. samstarfi eða annarri aðstoð við íbúa sem vilja vinna að málefnum sveitarfélagsins.	upplýsingamiðlun verði háttáð, svigrúm og möguleikar íbúa og þjónustunotenda til áhrifa í einstökum samráðsleiðum og að hvaða leyti verði tekið mið af þátttöku þeirra í samráðinu, 3. skipun íbúa- og notendaráða, 4. því að skipuleggja starfsemi sveitarfélagsins eftir staðbundnum forsendum í samráði við svæðisbundin íbúaráð, nefndir fyrir hluta sveitarfélaga og almenna íbúa, 5. Samstarfi við þjónustunotendur og íbúa sem vilja vinna í þágu samfélagsins í sveitarfélögum.	upplýsingamiðlun verði háttáð, hvenær í ferlinu samráðið hefjist, hvaða hagsmunahópar taki þátt í hvaða samráði, hvernig svigrúmið sé til áhrifa og að hver miklu leyti tekið verði mið af sjónarmiðum íbúa, notendum þjónustu og annarra hagsmuna. Gert er ráð fyrir að samráðsferlarnir geti skilgreint svigrúm íbúa til áhrifa í mismunandi málaflokkum, hvenær í ferlinu samráðið skuli fara fram, hvaða upplýsingagjöf sé nauðsynleg til að íbúar og þjónustunotendur geti tekið upplýsta afstöðu, hvernig ná eigi til ólíkra hópa innan sveitarfélagsins, hvernig samráði verði fylgt eftir og endurgjöf veitt að samráði loknu. Með því er skapaður sameiginlegur skilningur sveitarstjórna og íbúa á þeim hlutverkum sem hvor hópur um sig gegnir í viðkomandi samráðsferli og hvaða væntingar íbúar geta haft til áhrifa með þátttöku sinni. Tekið skal þó fram að á grundvelli sjálfstjórnar sinnar hafa sveitarfélög vítt svigrúm til tilhögunar og framkvæmdar samráðs við íbúa og þjónustuþega og er því ekki um skyldu að ræða, enda geta sveitarfélög kosið að fara aðra leið við íbúasamráð en mælt er fyrir um í 102. gr. Jafnframt er lagt til markvissara orðalag 4. og 5. töluliða 103. gr. þar sem lagt er áhersla á að áhrif íbúa megi m.a. tryggja með því að skipuleggja starfsemi sveitarfélags eftir staðbundnum forsendum í samráði við svæðisbundin íbúaráð, heimastjórnir og almenna íbúa.
103. gr. <i>Upplýsingar um málefni sveitarfélags.</i>		
☐ Sveitarstjórn skal upplýsa íbúa sína um áætlanir sem sveitarfélag hefur til meðferðar og ákvörðunar og varða þá með almennum hætti. Sama gildir um einstök mál sem hafa verulega þýðingu fyrir sveitarfélagið. Sveitarstjórn skal leitast við að veita íbúum upplýsingar um áhrif slíkra mála og áætlana á	☐ Sveitarstjórn skal upplýsa íbúa sína með skýrum og aðgengilegum hætti um áætlanir sem sveitarfélag hefur til meðferðar og ákvörðunar og varða þá með almennum hætti. Sama gildir um einstök mál sem hafa verulega þýðingu fyrir sveitarfélagið. Sveitarstjórn skal leitast við að veita íbúum	Í 103. gr. er mælt fyrir um þá reglu að sveitarfélögum sé skylt að upplýsa íbúa sína um áætlanir sem þar eru til umfjöllunar og varða íbúana með almennum hætti og jafnframt um einstök mál sem varði sveitarfélagið miklu. Reglan byggir á því sjónarmiði að það er mikilvæg forsenda þess að

þjónustu sveitarfélags til skemmri og lengri tíma, fjárhag sveitarfélagsins, umhverfi og markmið sem að er stefnt. ☐ Sveitarstjórn skal leitast við að upplýsa með almennum hætti um þær leiðir og aðferðir sem hún notar til samráðs við íbúa, m.a. við undirbúning mála og áætlana skv. 1. mgr. ☐ Sveitarstjórn skal enn fremur leitast við að íbúar sveitarfélagsins fái með reglulegum hætti upplýsingar um samstarf sem sveitarfélagið hefur við önnur sveitarfélög, umfang þess og kostnað.	upplýsingar um áhrif slíkra mála og áætlana á þjónustu sveitarfélags til skemmri og lengri tíma, fjárhag sveitarfélagsins, umhverfi og markmið sem að er stefnt. ☐ Upplýsingagjöf skv. 1. mgr. skal eiga sér stað með hæfilegum fyrirvara áður en mál eru fullnaðarafgreidd nema nauðsyn krefjist hraðari málsmeðferðar og skal þá getið um ástæður þess við afgreiðslu málsins. ☐ Sveitarstjórn skal leitast við að upplýsa með almennum hætti um þær leiðir og aðferðir sem hún notar til samráðs við íbúa, m.a. við undirbúning mála og áætlana skv. 1. mgr. ☐ Sveitarstjórn skal enn fremur leitast við að íbúar sveitarfélagsins fái með reglulegum hætti upplýsingar um samstarf sem sveitarfélagið hefur við önnur sveitarfélög, umfang þess og kostnað.	íbúar sveitarfélaga geti tekið afstöðu til málefna sveitarfélagsins að þeir hafi aðgang að upplýsingum sem máli skipta. Ekki er mælt fyrir um í ákvæðinu hvernig þessari skyldu sveitarfélaga verður náð en almennt hefur verið litið svo á að lágmarksskyldum samkvæmt ákvæðinu yrði fullnægt með skýrum bókunum í fundargerðir, sem birtar eru opinberlega eða með því að tryggja opna málsmeðferð við gerð annarra veigamikilla áætlana sem gilda eiga fyrir sveitarfélagið. Til að tryggja að markmið ákvæðisins náist er ljóst að ekki er nægilegt að sveitarfélög upplýsi íbúa um mál sem eru þar til umfjöllunar eftir að ákvarðanir hafa verið teknar í sveitarstjórn. Þess vegna er lögð til sú breyting á 2. mgr. að þar verði kveðið skýrar á um skyldu sveitarfélaga til að veita upplýsingar um veigamikil mál og áætlanir með eðlilegum fyrirvara. Frá þessu megi þó víkja þegar sérstakar aðstæður kalla á skjótari afgreiðslu máls.
104. gr. <i>Opinber gagnaveita um fjármál sveitarfélaga.</i>		
☐ Ráðuneytið og Samband íslenskra sveitarfélaga skulu í samstarfi við Hagstofu Íslands vinna að því að upplýsingar um fjármál sveitarfélaga og önnur mikilvæg atriði sem þau varða verði gerðar aðgengilegar almenningi í opnum rafrænum gagnagrunni eða með sambærilegum hætti. ☐ Ráðuneytið getur sett nánari fyrirmæli um gagnaveitu skv. 1. mgr. í reglugerð.	☐ Ráðuneytið og Samband íslenskra sveitarfélaga skulu í samstarfi við Hagstofu Íslands vinna að því að tryggja upplýsingar um fjármál sveitarfélaga og önnur mikilvæg atriði sem þau varða verði gerðar aðgengilegar almenningi í opnum rafrænum gagnagrunni eða með sambærilegum hætti. ☐ Ráðherra ráðuneytið getur sett nánari fyrirmæli um gagnaveitu skv. 1. mgr. í reglugerð.	Lögð er til orðalagsbreyting á ákvæðinu til að skerpa á ábyrgð ráðuneytisins og Sambands íslenskra sveitarfélaga um þá upplýsingagjöf sem mælt er fyrir um í ákvæðinu.
105. gr. <i>Borgarafundir.</i>		
☐ Sveitarstjórn ákveður hvort haldinn skuli borgarafundur í sveitarfélagi, sbr. þó 108. gr. Til borgarafundar skal boða með opinberri auglýsingu ekki síðar en 10 dögum fyrir fundardag. Í auglýsingu skulu koma fram upplýsingar um form fundar, þar á meðal hvort þátttakendum gefist tækifæri til að taka þátt í umræðum og leggja fram	Fellt brott ☐ Sveitarstjórn ákveður hvort haldinn skuli borgarafundur í sveitarfélagi, sbr. þó 108. gr. Til borgarafundar skal boða með opinberri auglýsingu ekki síðar en 10 dögum fyrir fundardag. Í auglýsingu skulu koma fram upplýsingar um form	

fyrirspurnir og tillögur. ☐ Eigi atkvæðagreiðsla að fara fram á fundi skal það tiltekið í fundarboði ásamt þeirri tillögu sem greiða á atkvæði um. Telji sveitarstjórn ástæðu til skal hún gera kjörskrá yfir þá sem kosningarrétt eiga í sveitarfélaginu samkvæmt lögum um kosningar ... ¹⁾ og eru þá aðeins þeir sem eru á kjörskránni atkvæðisbærir á borgarafundi. Að öðrum kosti hafa atkvæðisrétt allir þeir sem til fundarins mæta. Um gerð kjörskrár og auglýsingu gilda ákvæði [kosningalaga]. ¹⁾ ☐ Ályktanir almennra borgarafunda eru ekki bindandi fyrir sveitarstjórn.	fundar, þar á meðal hvort þátttakendum gefist tækifæri til að taka þátt í umræðum og leggja fram fyrirspurnir og tillögur. ☐ Eigi atkvæðagreiðsla að fara fram á fundi skal það tiltekið í fundarboði ásamt þeirri tillögu sem greiða á atkvæði um. Telji sveitarstjórn ástæðu til skal hún gera kjörskrá yfir þá sem kosningarrétt eiga í sveitarfélaginu samkvæmt lögum um kosningar ... ¹⁾ og eru þá aðeins þeir sem eru á kjörskránni atkvæðisbærir á borgarafundi. Að öðrum kosti hafa atkvæðisrétt allir þeir sem til fundarins mæta. Um gerð kjörskrár og auglýsingu gilda ákvæði [kosningalaga]. ¹⁾ ☐ Ályktanir almennra borgarafunda eru ekki bindandi fyrir sveitarstjórn.	
<i>106. gr. Íbúáþing.</i>		
☐ Sveitarstjórn getur haldið íbúáþing. Íbúáþing geta m.a. verið bundin við ákveðin svæði innan sveitarfélags. Niðurstöður íbúáþinga eru ekki bindandi fyrir sveitarstjórn.	Fellt brott ☐ Sveitarstjórn getur haldið íbúáþing. Íbúáþing geta m.a. verið bundin við ákveðin svæði innan sveitarfélags. Niðurstöður íbúáþinga eru ekki bindandi fyrir sveitarstjórn.	
<i>107. gr. Íbúakosningar um einstök málefni.</i>		
☐ Sveitarstjórn ákveður hvort fram skuli fara almenn atkvæðagreiðsla meðal íbúa sveitarfélagsins, eða hluta íbúa sveitarfélagsins, um einstök málefni þess, sbr. þó 108. gr. ☐ Til atkvæðagreiðslu skv. 1. mgr. skal boða með a.m.k. [20 daga] ¹⁾ fyrirvara með opinberri auglýsingu. Samhliða skal sveitarstjórn opinberlega kynna þá tillögu sem borin verður undir atkvæði og þær upplýsingar sem kjósendum eru nauðsynlegar til að geta tekið til hennar upplýsta afstöðu. ☐ Atkvæðagreiðsla samkvæmt þessari grein, sem og skv. 108. gr., er ráðgefandi nema sveitarstjórn ákveði að hún skuli binda hendur hennar til loka kjörtímabils. Í auglýsingu skv. 2. mgr. skal koma fram hvort atkvæðagreiðsla er bindandi. Slíka		

ákvörðun má binda skilyrði um að tiltekið hlutfall þeirra sem voru á kjörskrá hafi tekið þátt í atkvæðagreiðslu. ☐ Við framkvæmd atkvæðagreiðslu samkvæmt þessari grein skal að öðru leyti farið eftir ákvæðum 133. gr. ... ¹⁾ ²⁾		
39. gr. <i>Framkvæði íbúa sveitarfélags.</i>		
☐ Ef minnst 10% af þeim sem kosningarrétt eiga í sveitarfélagi óska borgarafundar skv. 105. gr. skal sveitarstjórn verða við því svo fljótt sem unnt er. Um framkvæmd borgarafundar fer eftir ákvæði 105. gr. ☐ Ef minnst 20% af þeim sem kosningarrétt eiga í sveitarfélagi óska almennrar atkvæðagreiðslu [meðal allra íbúa sveitarfélagsins] ¹⁾ skv. 107. gr. skal sveitarstjórn verða við því eigi síðar en innan árs frá því að slík ósk berst. Sveitarstjórn er heimilt að ákveða hærra hlutfall í samþykkt um stjórn sveitarfélags en þó aldrei hærra en þriðjung þeirra sem kosningarrétt eiga í sveitarfélagi. Sveitarstjórnin á ákvörðunarvald um framkvæmd viðkomandi viðburðar og þá spurningu sem borin verður upp sé um að ræða almenna atkvæðagreiðslu meðal íbúa sveitarfélagsins. Um framkvæmd almennrar atkvæðagreiðslu meðal íbúa sveitarfélags fer eftir ákvæði 107. gr. ☐ Almennrar atkvæðagreiðslu skv. 107. gr. verður ekki krafist um efni fjárhagsáætlunar skv. 62. gr. og viðauka skv. 63. gr., um tekjustofna sveitarfélaga eða álagningu annarra lögheimilla gjalda, um ráðningu í störf hjá sveitarfélagi, um laun og önnur starfskjör sveitarstjórnarmanna eða starfsmanna sveitarfélags eða tillögu sem gengur gegn lögum eða mundi leiða til þess að lagaskyldu yrði ekki fullnægt af hálfu sveitarfélagsins. ☐ Ráðuneytið skal í reglugerð ²⁾ mæla nánar fyrir um það hvernig staðið verður að söfnun undirskrifta	☐ Ef minnst 10% af þeim sem kosningarrétt eiga í sveitarfélagi óska borgarafundar skv. 105. gr. skal sveitarstjórn verða við því svo fljótt sem unnt er. Um framkvæmd borgarafundar fer eftir ákvæði 105. gr. ☐ Ef minnst 20% af þeim sem kosningarrétt eiga í sveitarfélagi óska almennrar atkvæðagreiðslu [meðal allra íbúa sveitarfélagsins] ¹⁾ skv. 107. gr. skal sveitarstjórn verða við því eigi síðar en innan árs frá því að slík ósk berst. Sveitarstjórn er heimilt að ákveða hærra hlutfall í samþykkt um stjórn sveitarfélags en þó aldrei hærra en þriðjung þeirra sem kosningarrétt eiga í sveitarfélagi. Sveitarstjórnin á ákvörðunarvald um framkvæmd viðkomandi viðburðar og þá spurningu sem borin verður upp sé um að ræða almenna atkvæðagreiðslu meðal íbúa sveitarfélagsins. Um framkvæmd almennrar atkvæðagreiðslu meðal íbúa sveitarfélags fer eftir ákvæði 107. gr. ☐ Almennrar atkvæðagreiðslu skv. 107. gr. verður ekki krafist um efni fjármálaáætlunar skv. 62. gr. a. og fjárheimildar skv. 63. gr., um tekjustofna sveitarfélaga eða álagningu annarra lögheimilla gjalda, um ráðningu í störf hjá sveitarfélagi, um laun og önnur starfskjör sveitarstjórnarmanna eða starfsmanna sveitarfélags eða tillögu sem gengur gegn lögum eða mundi leiða til þess að lagaskyldu yrði ekki fullnægt af hálfu sveitarfélagsins. ☐ Ráðherra skal í reglugerð ²⁾ mæla nánar fyrir um það hvernig staðið verður að söfnun undirskrifta eða	1. mgr. fellur brott til samræmis við brottfall 105. gr. Aðrar breytingar til samræmis við aðrar breytingar.

eða annarrar staðfestingar á ósk íbúa [skv. 1. og 2. mgr.] ³⁾ Þar má m.a. kveða á um að undirskriftir skuli lagðar fram á sérstöku eyðublaði sem ráðuneytið eða viðkomandi sveitarfélag lætur gera eða að staðfesting skuli lögð fram rafrænt á nánar tiltekinn hátt. Sé mælt fyrir um rafræna staðfestingu skal þó ávallt jafnframt gefinn kostur á að undirskriftir verði lagðar fram skriflega á þar til gerðum eyðublöðum. ☐ Við mat á því hvort tilskilinn fjöldi hafi lagt fram ósk skv. 1. mgr. skal miðað við þá einstaklinga [sem hafa kosningarrétt við kosningar til sveitarstjórna] ⁴⁾ á þeim degi sem söfnun undirskrifa og/eða staðfestinga lýkur samkvæmt [kjörskrá] ⁵⁾ sem Þjóðskrá Íslands lætur sveitarfélagi í té.	annarrar staðfestingar á ósk íbúa [skv. 1. og 2. mgr.] ³⁾ Þar má m.a. kveða á um að undirskriftir skuli lagðar fram á sérstöku eyðublaði sem ráðuneytið eða viðkomandi sveitarfélag lætur gera eða að staðfesting skuli lögð fram rafrænt á nánar tiltekinn hátt. Sé mælt fyrir um rafræna staðfestingu skal þó ávallt jafnframt gefinn kostur á að undirskriftir verði lagðar fram skriflega á þar til gerðum eyðublöðum. ☐ Við mat á því hvort tilskilinn fjöldi hafi lagt fram ósk skv. 1. mgr. skal miðað við þá einstaklinga [sem hafa kosningarrétt við kosningar til sveitarstjórna] ⁴⁾ á þeim degi sem söfnun undirskrifa og/eða staðfestinga lýkur samkvæmt [kjörskrá] ⁵⁾ sem Þjóðskrá Íslands lætur sveitarfélagi í té.	
---	---	--

XI. Stjórnsýslueftirlit með sveitarfélögum.

40. gr. <i>Almennt stjórnsýslueftirlit með sveitarfélögum.</i>		
☐ Ráðherra hefur eftirlit með því að sveitarfélög gegni skyldum sínum samkvæmt lögum þessum og öðrum löglegum fyrirmælum. Eftirlit ráðherra tekur einnig til byggðasamlaga sem og til annarra að því leyti sem þeim hefur verið falið að sinna stjórnsýslu á vegum sveitarfélags samkvæmt heimild í lögum þessum eða öðrum lögum. ☐ Eftirlit ráðherra tekur ekki til Sambands íslenskra sveitarfélaga eða landshlutasamtaka sveitarfélaga nema þessum aðilum hafi verið falin stjórnsýsluverkefni fyrir hönd einstakra sveitarfélaga skv. 1. mgr. sem ráðherra hefði ella haft eftirlit með. Ráðherra hefur ekki heldur eftirlit með ákvörðunum sveitarfélaga í starfsmannamálum, um gerð kjarasamninga né stjórnsýslu sem fram fer á vegum sveitarfélaganna og öðrum stjórnvöldum á	☐ Ráðherra hefur eftirlit með því að stjórnsýsla sveitarfélaga sé í samræmi við lög þessi og önnur lögleg fyrirmæli. Eftirlit ráðherra tekur einnig til byggðasamlaga sem og til annarra að því leyti sem þeim hefur verið falið að sinna stjórnsýslu á vegum sveitarfélags samkvæmt heimild í lögum þessum eða öðrum lögum. ☐ Eftirlit ráðherra tekur ekki til eftirfarandi: 1. Sambands íslenskra sveitarfélaga eða landshlutasamtaka sveitarfélaga nema þessum aðilum hafi verið falin stjórnsýsluverkefni fyrir hönd einstakra sveitarfélaga skv. 1. mgr. sem ráðherra hefði ella haft eftirlit með. 2. Ákvarðanir sveitarfélaga sem teknar er á grundvelli einkaréttar, nema að því leyti sem almennar reglur stjórnsýslu- og	Markmið breytinga á 109. gr. sveitarstjórnarlaga er að afmarka nánar hið almenna stjórnsýslueftirlit ráðuneytis sveitarstjórnarmála með sveitarfélögum og auka skýrleika ákvæðisins. Engin breyting verður á þeirri meginreglu að ráðherra skuli hafa eftirlit með því að stjórnsýsla sveitarfélaga sé í samræmi við sveitarstjórnarlög og önnur lögleg fyrirmæli. Með þessu orðalagi, þ.e. lög og lögleg fyrirmæli verður áfram átt við lög í rúmri merkingu þ.e. bæði settra laga og óskráðra grundvallarreglna, bæði hvað varðar form og efni ákvarðana, samninga og annarra athafna af hálfu sveitarfélaga. Í 109. gr. felst jafnframt að öll stjórnsýsla sveitarfélaga lýtur eftirliti ráðherra, að undanskildum þeim tilvikum sem sérstaklega eru talin upp í 2. mgr. ákvæðisins. Rétt er þó að geta þess að ekki hefur verið sérstaklega gert ráð fyrir því að eftirlit ráðherra

vegum ríkisins er með beinum hætti falið eftirlit með.	sveitarstjórnarréttar gilda um málsmeðferð sveitarfélags, 3. Ákvarðanir sveitarfélaga í starfsmannamálum. 4. Gerð kjarasamninga. 5. Skyldu sveitarfélaga að skrá upplýsingar um málsatvik og meðferð mála skv. upplýsingalögum. 6. Stjórnsýslu sveitarfélaga sem öðrum stjórnvöldum er með beinum hætti falið eftirlit með.	nái til þess hvort sveitarfélag hafi gætt góðra stjórnsýsluhátta. Engu að síður stendur ekkert í vegi fyrir því að ráðherra, í úrlausnum sínum, veiti sveitarfélögum ábendingar um hvernig betur megi huga að góðum stjórnsýsluháttum með hliðsjón af leiðbeiningarhlutverki þess. Þá er rétt að árétta að megingrundvöllur þessa ákvæðis og XI. kafla sveitarstjórnarlaga byggir á því sjónarmiði að tryggja þarf virk eftirlit og mikilvægi þess að ólögsmæti í stjórnsýslu sveitarfélaga verði ekki látið afskiptalaust. Lögd er til sú breyting á framsetningu ákvæðisins að 2. mgr. er skipt upp í tölusetta liði til að auka skýrleika þessi en 1., 3., 4., og 6. töluliður málsgreinarinnar eru samhljóða gildandi 2. mgr. 109. gr. Í 2. tölul. 2. mgr. er lagt til að kveðið verði á um að ákvarðanir sem sveitarfélög taka á grundvelli einkaréttar falli utan eftirlits ráðuneytisins. Þetta eigi þó ekki við að því leyti sem almennar reglur stjórnsýslu- og sveitarstjórnarréttar gilda um málsmeðferðina. Ráðherra skal því almennt ekki taka til skoðunar ákvarðanir þar sem sveitarfélag kemur fram sem einkaaðili en ekki handhafi opinbers valds, svo sem við kaup eða sölu á fasteignum og lausafé. Hins vegar er áréttað að ráðherra ber í slíkum tilvikum að kanna hvort sveitarfélagið hafi fylgt almennum málsmeðferðarreglum, til dæmis jafnræðis- og réttmætisreglum stjórnsýsluréttar eða reglum sveitarstjórnarréttar um valdbærni eða framkvæmd funda. Ákvæðið felur ekki í sér efnisbreytingu heldur er einungis árétting á gildandi túlkun á reglum um eftirlit ráðherra. Samkvæmt 3. tölul. 2. mgr. eru starfsmannamál sveitarfélaga áfram undanskilin eftirliti ráðuneytisins. Hér er um að ræða samræmingu við lög um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins. Samkvæmt þeim
---	--	--

		lögum eru ákvarðanir í starfsmannamálum almennt ekki kæranlegar til ráðherra en ekki var tekið á því sérstaklega í ákvæðinu eða lögskýringargögnum hvort að þessi undantekning nái einnig til þess hvort farið hafi verið að málsmeðferðarreglum stjórn-sýslu- og sveitarstjórnarréttar við meðferð starfsmannamála. Gert er ráð fyrir því að með því að tiltaka sérstaklega í 2. tölul. að kanna skuli slíkar reglur í einkaréttarlegum málum, en kveða ekki á um það í 3. tölul., sé áréttað að allur angi starfsmannamála, þ.m.t. hvort sveitarfélag hafi gætt að málsmeðferðarreglum sveitarstjórnarlaga við meðferð starfsmannamála, falli fyrir utan eftirlit ráðherra. Áréttað er þó að starfsmenn sveitarfélaga eiga þess áfram kost að leita til umboðsmanns Alþingis og dómstóla en báðir þessir aðilar hafa áður tekið afstöðu til þess hvort stjórn-sýsla sveitarfélaga í starfsmannamálum samræmist reglum sveitarstjórnarréttar. Í 4. tölul. er jafnframt undanþegið eftirliti ráðuneytisins að leggja mat á skyldu sveitarfélaga til að skrá upplýsingar um málsatvik og meðferð mála skv. upplýsingalögum. Í V. kafla laga upplýsingalaga nr. 140/2012 er fjallað um skyldu stjórnvalda, þ.m.t. sveitarfélaga, til að skrá upplýsingar um málsatvik og meðferð mála. Um skráningu mála, skjalaskrár og vistuna gagna og upplýsinga fer að ákvæðum laga um opinber skjalasöfn nr. 77/2014 og skv. umræddum lögum skulu héraðsskjalasöfnum hafa eftirlit með skjalavörslu allra afhendingarskyldra aðila. Hins vegar er ekki kveðið á um sérstök úrræði fyrir héraðsskjalasöfn til að tryggja að sveitarfélög gæti að skyldum sínum í einstaka málum og kann því að leika vafi á hvort að athafnir eða athafnaleysi sveitarfélaga á þessu sviði falli undir eftirlit ráðherra. Þar sem ekki er gerður greinarmunur á sveitarfélögum og öðrum stjórnvöldum í þessu tilliti
--	--	---

		er ekki talin ástæða til aukins eftirlits með sveitarfélögum að þessu leyti. Í framkvæmd hefur oftast reynt á túlkun 6. tölul. 2. mgr., sem mælir fyrir um að stjórnsýsla sem öðrum stjórnvöldum er falið með beinum hætti að hafa eftirlit með, fellur fyrir utan að hið almenna stjórnsýslueftirlit ráðherra með sveitarfélögum og er því rétt að fjalla nánar um það hér. Öðrum stjórnvöldum, þ.m.t. ráðuneytum, er ekki falið með beinum hætti að hafa eftirlit með stjórnsýslu sveitarfélaga ef þau hafa eingöngu almennt eftirlit með tilteknum málaflokki. Þannig ber að horfa til þess að almenn heimild fagráðherra til að veita óbindandi álit á grundvelli laga um stjórnarráðið vikur ekki úr vegi almennu stjórnsýslueftirlit ráðherra sveitarstjórnarmála með sveitarfélögum. Til að stjórnvaldi sé falið með beinum hætti að hafa eftirlit með stjórnsýslu sveitarfélaga skv. þessu ákvæði, þarf að vera til staðar skýr kæruheimild eða sértæk úrræði til að fylgja eftir niðurstöðu stjórnvaldsins Til að mynda ef stjórnvaldi er falið að staðfesta reglur eða gjaldskrá sveitarfélags, þá er því falið með beinum hætti að hafa eftirlit með stjórnsýslu sveitarfélagsins í skilningi ákvæðisins sbr. þó skýringar við X. gr. frumvarpsins. Reynslan hefur þó sýnt fram á að oft kunna að koma upp vafaatriði þessu tengt. Sérstaklega má nefna mál sem kæránleg til annarra stjórnvalda, en viðkomandi eftirlitsstjórnvald ber ekki að kanna hvort að reglum sveitarstjórnar- eða jafnvel stjórnsýsluréttar hafi verið fylgt við eftirlit sitt. Er áréttað að í slíkum tilvikum ber ráðuneytinu að taka skoðunar hvort að gætt hafi verið að þeim reglum sem viðkomandi eftirlitsstjórnvöld telja að falli fyrir utan eftirlitshlutverk sitt. Einnig getur verið um að ræða mál þar sem stjórnsýslukæra til annars stjórnvalds uppfyllir ekki
--	--	---

		formskilyrði, svo sem um viðmiðunarfjárhæðir eða kærufresti. Í slíkum tilvikum hefur eftirlit með stjórnsýslu sveitarfélagsins verið falið öðru stjórnvaldi með beinum hætti. Ráðuneytið á því ekki að kanna hvort sveitarfélag hafi fylgt þeim sérlögum sem heyra undir hitt stjórnvaldið. Engu að síður fellur málið undir almennt stjórnsýslueftirlit ráðuneytisins að því leyti sem það varðar atriði sem hinu stjórnvaldinu var ekki falið að skoða, svo sem hvort að gætt hafi verið að almennum reglum sveitarstjórnar- og stjórnsýsluréttar. Að lokum er rétt að geta þess að gert er ráð fyrir að almennt stjórnsýslueftirlit ráðuneytisins getur tekið við þar sem sértæku eftirliti annars stjórnvalds sleppir. Þetta á einkum við þegar annað stjórnvald hefur lokið sinni aðkomu, til dæmis með útgáfu álits eða úrskurðar, en sveitarfélag fer ekki að niðurstöðunni. Í þeim tilvikum getur ráðuneytið tekið málið til formlegrar meðferðar og gefið út fyrirmæli sem geta verið undanfari fyrir frekari úrræði ráðuneytisins.
<i>110. gr. Tegundir eftirlitsmála.</i>		
☐ Eftirlit ráðherra með einstökum ákvörðunum eða athöfnum sveitarfélaga fer fyrst og fremst fram á eftirfarandi hátt: - við staðfestingu reglna sveitarfélaga hafi ráðherra verið falið það hlutverk, - við meðferð mála sem lúta að fjármálum sveitarfélaga, sbr. VIII. kafla, - við meðferð kærumála, sbr. 111. gr., og - við meðferð frumkvæðismála, sbr. 112. gr. ☐ Þegar ráðherra þarf að beita úrræðum samkvæmt lögum þessum í tengslum við eftirlit með stjórnsýslu sveitarfélaga skal hann velja það úrræði sem líklegast er að nái því markmiði sem að er stefnt að teknu tilliti til sjálfstjórnar sveitarfélaga. Heimilt er	☐ Eftirlit ráðherra með einstökum ákvörðunum eða athöfnum sveitarfélaga fer fyrst og fremst fram á eftirfarandi hátt: við staðfestingu reglna sveitarfélaga hafi ráðherra verið falið það hlutverk, 2. við meðferð mála sem lúta að fjármálum sveitarfélaga, sbr. VIII. kafla, 3. við meðferð kærumála, sbr. 111. gr., og 4. við meðferð frumkvæðismála, sbr. 112. gr. a ☐ Þegar ráðherra þarf að beita úrræðum samkvæmt lögum þessum í tengslum við eftirlit með stjórnsýslu sveitarfélaga skal hann velja það úrræði sem líklegast er að nái því	Lagðar eru til nokkrar breytingar á 110. gr. sveitarstjórnarlaga. Í fyrsta lagi er lögð til breyting á 3. tölul. 1. mgr., en það er gert til samræmis við nýja 112. gr. b. sveitarstjórnarlaga. Gert er ráð fyrir að meira skýrandi heiti á eftirliti ráðuneytisins skv. 112. gr. b. Í stað þess að vísað verði til frumkvæðiseftirlits ráðuneytisins, þá verði vísað til þess sem almenns stjórnsýslueftirlits þar sem eftirlitið getur hafist á öðrum grundvelli en eigin frumkvæðis ráðuneytisins. Í öðru lagi er lögð til breyting á 2. mgr. 110. gr. sem felur í sér að ráðherra þurfi ekki að leita sjónarmiða einstakra sveitarfélaga í tvenns konar tilvikum: Annars vegar í málum sem varða öll sveitarfélög og

að nota fleiri en eitt úrræði samkvæmt lögum þessum samhliða eftir því sem tilefni er til. ☐ Áður en ráðherra tekur ákvörðun um beitingu úrræða samkvæmt kafla þessum skal hann gefa sveitarstjórn færi á að koma sjónarmiðum sínum á framfæri.	markmiði sem að er stefnt að teknu tilliti til sjálfstjórnar sveitarfélaga. Heimilt er að nota fleiri en eitt úrræði samkvæmt lögum þessum samhliða eftir því sem tilefni er til. ☐ Áður en ráðherra tekur ákvörðun um beitingu úrræða samkvæmt kafla þessum skal hann gefa sveitarstjórn færi á að koma sjónarmiðum sínum á framfæri. Það á þó ekki við um úrræði ráðherra skv. 3. mgr. 112. gr. b og um vanrækslu sveitarfélags vegna skil á gögnum. ☐ Ráðherra getur óskað eftir því að önnur stjórnvöld veiti, innan síns málefna sviðs, þá leiðsögn sem nauðsynleg er vegna eftirlits ráðuneytisins skv. 109. gr. ☐ Önnur stjórnvöld geta leitað eftir álit ráðherra vegna álitaefna er snúa að túlkun laga þessara og almennra reglna sveitarstjórnarréttar við meðferð eftirlitsmála.	hins vegar þegar um er að ræða vanrækslu á skilum gagna. Þegar mál varðar öll sveitarfélög er ráðherra þó skylt að afla umsagnar frá Sambandi íslenskra sveitarfélaga. Rétt er að árétta að ráðherra getur eftir sem áður leitað sjónarmiða sveitarfélaga með öðrum hætti, til dæmis með birtingu í samráðsgátt stjórnvalda. Í þriðja lagi er lögð til ný málsgrein sem felur í sér áréttingu á heimild ráðherra til að óska eftir leiðbeiningum frá öðrum stjórnvöldum. Er þetta lagt til meðal annars þar sem eftirlit ráðuneytisins skarast oft við eftirlit annarra með sveitarfélögum og því afar mikilvægt að nauðsynlegt samráð og upplýsingagjöf eigi sér stað milli stjórnvalda í slíkum tilvikum. Í fjórða lagi er kveðið á um heimild annarra stjórnvalda, líkt og kærunefnda, til að leita álits ráðuneytisins um atriði á sviði sveitarstjórnarréttar sem upp koma í eftirlitsmálum þeirra. Markmið ákvæðisins er meðal annars að tryggja samræmda túlkun sveitarstjórnarlaga. Því er gert ráð fyrir að eftirlitsaðilar, svo sem kærunefndir, geti leitað álits ráðherra vakni vafi um hvort sveitarfélag hafi fylgt málsmæðferðarreglum laganna.
41. gr. <i>Stjórnsýslukæra.</i> ☐ Aðila máls er heimilt að kæra til ráðuneytisins ákvarðanir um rétt eða skyldu manna sem lúta eftirliti þess skv. 109. gr. ☐ Kæra skal borin fram innan þriggja mánaða frá því að aðila máls var tilkynnt um stjórnvaldsákvörðun, nema lög mæli á annan veg. Um kæruleiðbeiningar, kærufrest og meðferð kærumáls fer að öðru leyti að ákvæðum stjórnsýslulaga. ☐ Þrátt fyrir 2. mgr. 109. gr. er þó hægt að bera undir ráðherra samkvæmt þessari grein ákvörðun sveitarfélags um uppsögn starfsmanns, enda eigi	☐ Aðila máls er heimilt að kæra til ráðherra ákvarðanir um rétt eða skyldu manna sem lúta eftirliti þess skv. 109. gr. ☐ Kæra skal borin fram innan þriggja mánaða frá því að aðila máls var tilkynnt um stjórnvaldsákvörðun, nema lög mæli á annan veg. Um kæruleiðbeiningar, kærufrest og meðferð kærumáls fer að öðru leyti að ákvæðum stjórnsýslulaga. ☐ Þrátt fyrir x. tölul. 2. mgr. 109. gr. er þó hægt að bera undir ráðherra samkvæmt þessari grein ákvörðun sveitarfélags um uppsögn	Með ákvæðinu er fellt brott 3. mgr. 111. gr. sem mælir fyrir að heimilt sé að bera undir ráðherra uppsögn starfsmanna þegar ákveðin skilyrði eru til staðar. Ákvæðið á sér hliðstæðu í 2. mgr. 44. gr. laga nr. 70/1996 en eðlilegra og réttara þykir að ágreiningur vegna uppsagna starfsmanna sveitarfélaga sæti sömu málsmæðferð og önnur starfsmannamál. Þá er horft til þess að ágreiningur um ástæður fyrir uppsögn starfsmanna snýst afar oft um sönnunarfærslu. Slík mál eiga eðli sínu samkvæmt betur heima fyrir almennum dómstólum en í kærufjerli hjá ráðuneyti, sem hefur ekki sömu

hún rætur að rekja til brota hans í starfi, vankunnáttu eða óvandvirkni í starfi, til athafna í starfi eða utan þess sem þykja ósamrýmanlegar starfinu eða til annarra sambærilegra ástæðna.	starfsmanns, enda eigi hún rætur að rekja til brota hans í starfi, vankunnáttu eða óvandvirkni í starfi, til athafna í starfi eða utan þess sem þykja ósamrýmanlegar starfinu eða til annarra sambærilegra ástæðna.	stöðu né úrræði til að leiða fram sönnunargögn og vega og meta þau.
	112. gr. <i>Ábendingar vegna stjórnsýslu sveitarfélaga</i>	
	☐ Ráðherra tekur við ábendingum vegna mála sem falla undir eftirlit þess skv. 109. gr. og leggur mat á hvort að þær gefi tilefni til umfjöllunar skv. 112. gr. b. ☐ Persónuupplýsingar þess sem veitir ráðuneytinu ábendingu skv. 1. mgr. eru háðar þagnarskyldu og skulu ekki veittar þriðja aðila nema með samþykki viðkomandi.	Lagt til að lögfest verði ákvæði sem skapar skýran farveg fyrir ábendingar íbúa og annarra til ráðuneytisins um meinta ólögmæta stjórnsýslu sveitarfélaga en í framkvæmd berast ráðuneytinu fjölmargar slíkar ábendingar árlega. Í mörgum tilvikum er markmið sendanda ekki að hefja formlegt mál þar sem hann er aðili að, heldur fyrst og fremst að koma upplýsingum á framfæri við það stjórnvald sem fer með eftirlit með sveitarfélögum. Núverandi ákvæði sveitarstjórnarlaga gerir ekki skýran greinarmun á slíkum ábendingum og formlegum kvörtunum og getur það leitt til óvissu um málsmeðferð ráðuneytisins. Munurinn á ábendingum annars vegar og kvörtunum hins vegar, sbr. x. gr., felst meðal annars í því að eftir móttöku ábendingar, takmarkast frekari samskipti ráðuneytisins við ábendingaraðila við hina almennu leiðbeiningarskyldu stjórnsýsluréttar. Þar af leiðandi ber ráðuneytinu ekki að upplýsa ábendingaraðila um hvort ábendingin hafi leitt til umfjöllunar ráðuneytisins á grundvelli 112. gr. b eða svara viðkomandi efnislega nema á grundvelli leiðbeiningarskyldu sinnar. Öðru máli gegnir um kvartanir, eins og nánar er fjallað um í skýringum við x. gr. Auk þess kann það að hafa áhrif á mat ráðuneytisins á því hvort tilefni sé umfjöllunar skv. 112. gr. a, hvort erindið barst sem ábending samkvæmt þessu ákvæði eða sem kvörtun skv. 112. gr. b. Rétt er þó að hafa í huga að ef ráðuneytið fær ábendingu um ákvörðun eða athöfn af hálfu sveitarfélags sem bendir til þess að hún sé ólögmæt,

		hefur það ekki frjálst val um það hvort að það sinni því eftirliti því sem er falið. Þótt að ábendingaraðili hafi ekki sama rétt á því að mál sé tekið til jafn ítarlegrar skoðunar og þegar um kvörtun skv. 112. gr. b eða kæru skv. 111. gr. þá ber ráðuneytinu engu að síður að fullnægja því lögbundna hlutverki að hafa eftirlit með stjórnarsýslu sveitarfélaga. Þá er jafnframt sú munur á ábendingum og kvörtunum að persónuupplýsingar þess sem veitir ráðuneytinu ábendingu skulu háðar þagnarskyldu nema sá sem veitir upplýsingar veiti afdráttarlaust samþykki sitt fyrir öðru, sbr. 2. mgr. ákvæðisins. Um er að ræða almenna reglu um nafnleynd vegna ábendinga en þó er rétt er að árétt að viðkomandi ber ávallt að segja á sér deili. Til viðbótar kann sá sem kemur ábendingu á framfæri að njóta frekari verndar á grundvelli laga um vernd upplýðrara, nr. 40/2020.
	112. gr. a <i>Kvartanir vegna stjórnarsýslu sveitarfélaga</i> ☐ Hægt er er að beina kvörtun vegna stjórnarsýslu sveitarfélags til ráðherra vegna mála sem falla undir eftirlit þess skv. 109. gr. og skal ráðuneytið leggja mat á hvort að kvörtun gefi tilefni til umfjöllunar þess skv. 112. gr. c. Réttur aðila máls til að kæra ákvörðun skv. 111. gr. hefur ekki áhrif á þá heimild. ☐ Í kvörtun til ráðherra skv. 1. mgr. skal lýst þeirri úrlausn eða annarri háttsemi sveitarfélagsins sem er tilefni kvörtunar og öll tiltæk gögn um málsatvik skulu fylgja kvörtun. Ráðherra skal upplýsa þann sem ber fram kvörtun skv. 1. mgr. hvort að hún hafi gefið tilefni til umfjöllunar ráðuneytisins og um niðurstöðu málsins.	Ákvæði þetta skilgreinir formlegar kvartanir og afmarkar þær frá kærum skv. 111. gr. og ábendingum skv. 112. gr. en nánar er lýst þeim greinarmun sem er á milli ábendinga og formlegra kvartana í skýringum við 112. gr. a. 1.mgr. felur ekki í sér efnislegar breytingar á gildandi framkvæmd. Ráðherra ber að leggja mat á efni kvartana og hvort að þær gefi tilefni til formlegrar umfjöllunar skv. 112. gr. b. og þá hefur réttur aðila máls til að kæra ákvörðun skv. 111. gr. ekki áhrif á þá heimild. Getur ráðuneytið því tekið upp mál á grundvelli 112. gr. b, þrátt fyrir að fyrir liggur stjórnvaldsákvörðun í máli þar sem kvartandi telst vera aðili máls. Rétt er þó að árétt að málshefjandi hefur ekki sjálfkrafa stöðu aðila máls þegar kemur að umfjöllun ráðuneytisins um stjórnarsýslu sveitarfélaga. Til þess þarf hann að hafa beina, verulega og

		lögvarða hagsmuni af niðurstöðu ráðherra og fer þá um meðferð máls skv. ákvæðum stjórnsýslulaga. Ef kvartandi telst ekki aðili máls, þá er ekki gert ráð fyrir að honum sé veittur sérstakur andmælaréttur við meðferð málsins. Hins vegar geta mál verið þannig vaxin að rétt sé að afla nánari upplýsinga frá viðkomandi, m.a. til að tryggja að mál séu nægilega upplýst. Í 2. mgr. eru gerðar nánari kröfur til þess í hvaða formi kvartanir skulu vera þegar þær berast ráðuneytinu, m.a. ber að lýsa þeirri úrlausn og háttsemi sveitarfélagsins sem er tilefni kvörtunar og öll tiltæk gögn um málsatvik skulu fylgja kvörtun. Sé þetta skilyrði ekki uppfyllt, getur ráðuneytið litið svo á að um ábendingu sé að ræða og fer þá um málsmeðferð erindisins skv. 112. gr. a og ber þá að upplýsa viðkomandi um það. Í ákvæðinu er jafnframt áréttuð sú skylda ráðuneytisins að upplýsa þann sem ber fram kvörtun, um að hún hafi gefið tilefni til umfjöllunar ráðuneytisins og um niðurstöðu málsins. Í þessu felst að ef ráðuneytinu ber að kanna ítarlega framkomna kvörtun og ef ráðuneytið ákveður að fjalla ekki formlega um stjórnsýslu sveitarfélags á grundvelli 112. gr. b, ber að upplýsa málshefjanda, með a.m.k. stuttum rökstuðningi á hvaða grundvelli ráðuneytið telur ekki tilefni til formlegrar umfjöllunar ráðuneytisins.
42. gr. <i>Frumkvæðismál.</i>		
☐ Ráðuneytið ákveður sjálf hvort tilefni er til að taka til formlegrar umfjöllunar stjórnsýslu sveitarfélags sem lýtur eftirliti þess skv. 109. gr. Réttur aðila máls til að kæra ákvörðun skv. 111. gr. hefur ekki áhrif á þá heimild. ☐ Þegar ráðuneytið tekur mál til meðferðar að eigin frumkvæði getur það: gefið út leiðbeiningar um túlkun laga og	112. gr. b <i>Almennt eftirlit ráðuneytisins um stjórnsýslu sveitarfélaga</i> Ráðherra ákveður sjálfur hvort tilefni er til að fjalla um stjórnsýslu sveitarfélags sem lýtur eftirliti þess skv. 109. gr. sbr. þó 7. mgr. 20. gr. Mál getur hafist að eigin frumkvæði ráðherra, erindis sveitarstjórnarmanna eða nefndarfulltrúa skv. 7. mgr. 20. gr., vegna ábendinga skv. 112. gr. a, eða	Þrátt fyrir breytt orðalag er efni 1. og 2. mgr. að mestu óbreytt frá gildandi lögum. Þrjár breytingar eru þó gerðar á umræddum málsgreinum. Í fyrsta lagi er heiti á frumkvæðismálum ráðuneytisins er breytt í „almenn eftirlitsmál“ til að auka gagnsæi og skýrleika ákvæðisins. Samkvæmt nýrri 112. gr. b hefjast slík mál að frumkvæði ráðherra, vegna erindis sveitarstjórnarmanns um hæfi

stjórnsýslu sveitarfélagsins að öðru leyti, 2. gefið út álit um lögmæti athafna eða athafnaleysis sveitarfélags eða annars er eftirlit beinist að, 3. gefið út fyrirmæli til sveitarfélags um að það taki ákvörðun í máli, felli ákvörðun úr gildi eða komi málum að öðru leyti í lögmætt horf, 4. beitt öðrum úrræðum samkvæmt kafla þessum, sé tilefni til. ☐ Niðurstöður skv. 2. mgr. skulu rökstuddar eftir því sem tilefni er til. Í þeim skal einnig koma fram með skýrum hætti hvort og þá með hvaða hætti ráðuneytið muni fylgja niðurstöðu sinni eftir.	kvartana skv. 112. gr. b. ☐ Þegar ráðherra ákveður að fjalla um stjórnsýslu sveitarfélags tekur mál til meðferðar að eigin frumkvæði getur hann það: 1. gefið út leiðbeiningar um túlkun laga og stjórnsýslu sveitarfélagsins að öðru leyti, 2. gefið út álit um lögmæti athafna eða athafnaleysis sveitarfélags eða annars er eftirlit beinist að, 3. gefið út fyrirmæli til sveitarfélags eða annara er eftirlit beinist að, um að það taki tekin sé ákvörðun í máli, felli ákvörðun verði felld úr gildi eða komi málum sé komið að öðru leyti í lögmætt horf, 4. beitt öðrum úrræðum samkvæmt kafla þessum, sé tilefni til. ☐ Niðurstöður skv. 2. mgr. skulu rökstuddar eftir því sem tilefni er til. Í þeim skal einnig koma fram með skýrum hætti hvort og þá með hvaða hætti ráðuneytið muni fylgja niðurstöðu sinni eftir. ☐ Ráðherra getur að eigin frumkvæði tekið til umfjöllunar atriði sem falla undir eftirlit þess skv. 109. gr., og gefið út álit eða leiðbeinandi tilmæli um túlkun laga eða stjórnsýslu sveitarfélaga, að fenginni umsögn Sambands íslenskra sveitarfélaga.	sitt, ábendingar skv. 112. gr. eða kvörtunar skv. 112. gr. a. Í öðru lagi er gerð breyting í samræmi við breytingar á 20. gr. laganna, þar sem gert er ráð fyrir að sveitarstjórnarmenn eða nefndarfulltrúar geti farið fram á að ráðherra fjalli um ákvörðun eða mat sveitarfélags um hæfi viðkomandi. Í slíkum tilvikum hefur ráðherra ekki val um að taka afstöðu til erindisins heldur ber honum að gefa álit sitt eða leiðbeiningar um ákvörðun eða mat sveitarfélags. Í þriðja lagi er er lagt til breytingar á orðalagi 3. tölul. 2. mgr. þar sem felld er brott orðalag um að ráðherra geti gefið sveitarfélagi fyrirmæli um að fella ákvörðun úr gildi en ekki er talin ástæða til að taka sérstaklega fram í ákvæðinu. Það leiðir af 114. gr. sveitarstjórnarlaga að ráðherra getur felld ákvörðun sveitarfélags úr gildi auk þess sem ráðherra getur gefið sveitarfélagi fyrirmæli um að koma málum í lögmætt horf, en í því gæti m.a. falist að beina til sveitarfélags að fella ákvörðun úr gildi. Í nýrri 3. mgr. er lagt til nýtt úrræði fyrir ráðherra í tengslum við eftirlit hans með stjórnsýslu sveitarfélaga. Núverandi eftirlitsheimildir ráðherra beinast fyrst og fremst að meðferð einstakra mála, oft í kjölfar kvörtunar eða ábendingar, eða að athugun á stjórnsýslu tiltekins sveitarfélags. Sú nálgun er hins vegar ekki alltaf heppileg þegar upp koma álitæfni sem eru kerfislæg og varða mörg eða öll sveitarfélög í landinu. Það kann að vera óheppilegt að taka til umfjöllunar stjórnsýslu eins sveitarfélags í slíkum tilvikum, meðal annars þar sem mál kann að varða mun fleiri sveitarfélög. Það úrræði sem mælt er fyrir um í 3. mgr. veitir ráðherra möguleika til að bregðast við með almennum hætti þegar þörf er á að skýra lagaákvæði eða stuðla að samræmdum og vönduðum starfsháttum á vettvangi sveitarstjórnarstigsins í heild. Til að tryggja aðkomu og sjónarmið
--	--	--

		sveitarfélaganna er mælt fyrir um í ákvæðinu að ráðherra skuli leita eftir umsögn frá Sambandi íslenskra sveitarfélaga áður en hann gefur út slíkt álit eða leiðbeiningar. Auk þess er ekkert því til fyrirstöðu að ráðherra nýti sér önnur úrræði til samráðs, svo sem að birta drög af leiðbeiningum í samráðsgátt stjórnvalda eða leiti sérstaklega eftir umsögnum sveitarfélaga.
<i>113. gr. Aðgangur að upplýsingum.</i>		
☐ Sveitarfélög og aðrir aðilar sem eftirlit ráðuneytisins beinist að skv. 109. gr. skulu láta ráðuneytinu í té þær upplýsingar og skriflegar skýringar sem það óskar og því er þörf á vegna eftirlits síns. Þar á meðal getur ráðuneytið óskað afhendingar á skýrslum, skjölum, bókunum og öðrum gögnum sem mál snerta. ☐ Ráðuneytið getur óskað þess að starfsmenn þeirra aðila sem lúta eftirliti ráðuneytisins skv. 109. gr. veiti því upplýsingar og skýringar sem varða einstök mál, og ráðuneytinu er þörf á vegna eftirlits síns. Lögbundin þagnarskylda stendur ekki í vegi slíkrar upplýsingagjafar. ☐ Við framkvæmd upplýsingaöflunar skal taka tillit til hagsmuna viðkomandi stjórnvalda og einkaaðila ef við á og ekki ganga lengra en þörf er á.	☐ Sveitarfélög og aðrir aðilar sem eftirlit ráðuneytisins beinist að skv. 109. gr. skulu láta ráðuneytinu í té þær upplýsingar og skriflegar skýringar sem það óskar og því er þörf á vegna eftirlits síns. Þar á meðal getur ráðuneytið óskað afhendingar á skýrslum, skjölum, bókunum og öðrum gögnum sem mál snerta. Ráðherra getur einnig farið fram á að sveitarfélag taki saman og afhendi upplýsingar sem nýtt er í þágu stefnumótunar eða rannsókna í málefnum sveitarfélaga.	Breytingin á ákvæðinu felst í því að ráðherra er veitt almenn heimilt til að geta farið fram á að sveitarfélög taki saman og afhendi upplýsingar sem nýtt eru í þágu stefnumótunar eða í málefnum sveitarfélaga, en ekki eingöngu í eftirlitskyni. Ráðherra sveitarstjórnarmála fer ekki með hefðbundið yfirstjórnarvald með sveitarfélögum en hann ber engu að síður ábyrgð á stefnumótun í málefnum sveitarfélaga. Er því lagt til að ráðherra hafi heimild til að kalla eftir gögnum frá sveitarfélögum í því skyni og á grundvelli rannsókna á málefnum sveitarfélaga. Gert er ráð fyrir að ráðherra geti óskað eftir gögnum sem eru til í stjórnsýslu sveitarfélaga og einnig farið fram á að sveitarfélög taki saman gögn eða svari fyrirspurnum ráðherra. Rétt er þó að árétta að ráðherra ber almennt að gæta að meðalhófi við gagnaöflun á grundvelli þessa ákvæðis sbr. 3. mgr.
<i>114. gr. Ógilding ákvarðana og frestun réttaráhrifa.</i>		
☐ Ráðuneytið getur við meðferð mála skv. VIII. kafla og 111. og 112. gr. felld úr gildi ógildanlegar ákvarðanir í heild eða að hluta. Ráðuneytið getur ekki tekið nýja ákvörðun í máli fyrir hönd sveitarfélags. ☐ Þegar sérstakar ástæður mæla með því getur ráðuneytið ákveðið að fresta réttaráhrifum	☐ Ráðherra getur við meðferð mála skv. VIII. kafla og 111. og 112. gr. b. felld úr gildi ógildanlegar ákvarðanir í heild eða að hluta. Ráðuneytið getur ekki tekið nýja ákvörðun í máli fyrir hönd sveitarfélags. ☐ Þegar sérstakar ástæður mæla með því getur ráðuneytið ákveðið að fresta réttaráhrifum	Eina breytingin á ákvæðinu felst í samræmingu við nýja 112. gr. en að öðru leyti er efni ákvæðisins óbreytt. Þó þykir rétt að árétta tilgang ákvæðisins og gildissvið. Upphaflegur tilgangur 113. gr. var að kveða skýrt á um heimild ráðherra til að ógilda ákvarðanir sveitarfélaga í málum sem hann tók upp skv. núgildandi 112. gr.

ákvörðunar sem sveitarfélag hefur tekið meðan það hefur mál til meðferðar skv. VIII. kafla eða 111. og 112. gr.	ákvörðunar sem sveitarfélag hefur tekið meðan það hefur mál til meðferðar skv. VIII. kafla eða 111. og 112. gr. b.	Slík heimild var þegar talin fyrir hendi í kærumálum en þörf var á að lögfesta hana fyrir frumkvæðismál. Ógildingarheimild ráðherra gildir hins ekki eingöngu um stjórnvaldsákvæðanir, þ.e. ákvæðanir sem varða rétt og skyldur manna skv. 2. mgr. 1. gr. heldur einnig til annarra ákvæðana sveitarfélaga. Mikilvægt er því að áréttu að ráðherra ber að beiti sömu mælikvörðum við mat á því hvort að slíkar ákvæðanir eru ógildanlega og eiga við um stjórnvaldsákvæðanir. Við mat á því hvort að ákvörðun sveitarfélags, sem telst ekki vera stjórnvaldsákvörðun, þarf því að líta til óskráðra ógildingarreglna stjórnsýsluréttar og leggja heildstætt mat á fjölmarga þætti. Þeir þættir eru m.a. hversu alvarlegur annmarki er á ákvörðuninni, hvort hin ólögmæta ákvörðun hefur þegar verið framkvæmd eða hvort réttur hafi myndast á grundvelli hennar. Hagsmunir þess aðila sem krefst ógildingar og hvort almannahagsmunir, svo sem traust á stjórnsýslunni krefjist ógildingar. Rétt er þó að hafa í huga að ýmis sérsjónarmið kunna að eiga við um sveitarfélög. Sveitarfélög njóta stjórnarskrárvarinnar sjálfstjórnar og ógilding ákvörðunar sveitarstjórnar er verulegt inngrip í sjálfstjórn sveitarfélags. Taka þarf mið af því við mat á t.d. hversu alvarlegur annmarki er á ákvörðuninni. Þá þarf að hafa í huga að afleiðingar ógildingar geta haft veruleg fjárhagsleg áhrif á sveitarfélög, sérstaklega þau minni. Því þarf að vega fjárhagslegt tjón fyrir sveitarfélag og íbúa þess á móti hagsmunum þess sem krefst ógildingar. Röskun á staðbundnum ákvörðunum getur því mögulega verið meiri en þegar um er að ræða ákvæðanir ríkisstofnanna sem taka þarf mið af. Þá þarf að huga að því að sveitarstjórn er kosin með lýðræðislegri kosningu. Margar ákvæðanir sveitarfélaga byggja því ekki aðeins á lagalegum forsendum heldur einnig pólitísku mati, málamiðlunum og stefnumörkum og gæta þarf
--	---	--

		varúðar við að endurskoða pólitísk mat sveitarfélaga. Hins vegar verður ávallt að veða sjónarmið um sjálfsstjórn og sérstöðu sveitarfélaga gegn þeirri grundvallarreglu að þau eru hluti af framkvæmdarvaldinu og bundin af lögum. Það er enda á ábyrgð ráðherra, í krafti eftirlitshlutverks síns, að tryggja að stjórnsýsla sveitarfélaga sé í samræmi við lög.
<i>115. gr. Ógilding samninga.</i>	<i>115. gr. Ógilding samþykktar eða samninga.</i>	
☐ Hafi sveitarfélag eða annar aðili sem eftirlit ráðuneytisins beinist að gert samning um samvinnu skv. 92.–96. gr. og samningurinn fullnægir ekki kröfum laga þessara telst hann ógildanlegur. Getur ráðuneytið þá lagt fyrir aðila að bæta úr ágöllum samningsins innan tilskilins frests. Sé þeim fyrirmælum ekki fylgt eða það reynist ógerlegt getur ráðuneytið fellt samning úr gildi. ☐ Hið sama á við hafi sveitarfélag eða annar aðili sem eftirlit ráðuneytisins beinist að gert samning sem í veigamiklum atriðum fullnægir ekki ákvæðum sem fram koma í VII. kafla um fjármál sveitarfélaga eða VIII. kafla um eftirlit með fjármálum sveitarfélaga, enda hafi eftirlitsnefnd með fjármálum sveitarfélaga lagt það til með rökstuddum hætti. ☐ Ákvæði þetta á þó ekki við ef samningur telst marklaus gagnvart sveitarfélagi vegna veigamikilla ágalla á gerð hans.	Ný 1. mgr. ☐ Ef samþykkt um stjórn sveitarfélags skv. 19. gr. fullnægir ekki kröfum laga þessara getur ráðherra lagt fyrir sveitarfélag að bæta úr ágöllum samþykktarinnar innan tilskilins frest. Sé þeim fyrirmælum ekki fylgt getur ráðherra, auk úrræða sem mælt er fyrir um í 116. gr., fellt úr gildi einstöku ákvæði samþykktar. ☐ Hafi sveitarfélag eða annar aðili sem eftirlit ráðherra beinist að gert samning um samvinnu skv. 92.–96. gr. og samningurinn fullnægir ekki kröfum laga þessara telst hann ógildanlegur. Getur ráðherra þá lagt fyrir aðila að bæta úr ágöllum samningsins innan tilskilins frests. Sé þeim fyrirmælum ekki fylgt eða það reynist ógerlegt getur ráðherra fellt samning úr gildi einstök ákvæði samnings eða samninginn í heild sinni. úr gildi. ☐ Hið sama á við hafi sveitarfélag eða annar aðili sem eftirlit ráðherra beinist að gert samning sem í veigamiklum atriðum fullnægir ekki ákvæðum sem fram koma í VII. kafla um fjármál sveitarfélaga eða VIII. kafla um eftirlit með fjármálum sveitarfélaga, enda hafi eftirlitsnefnd með fjármálum og	Í ljósi markmiða frumvarpsins um að fella brott staðfestingarhlutverk ráðuneytisins vegna samþykktar um stjórn sveitarfélaga- og samvinnusamninga, er lögð til breyting á 115. gr. sveitarstjórnarlaga. Breytingin felur í sér að ráðherra eru veittar skýrar heimildir til að leggja fyrir sveitarfélög að bæta úr ágöllum samþykktar um stjórn sveitarfélags skv. 19. gr. Auk þess er ráðuneytinu veitt heimild til að fella úr gildi einstök ákvæði í samþykktum um stjórn sveitarfélaga og einnig einstök ákvæði samninga sveitarfélaga um samvinnu og jafnframt slíka samninga í heild sinni. Rétt er að taka fram, að þrátt fyrir að það falli ekki undir ráðherra að hafa eftirlit með samningum sveitarfélaga sem öðrum stjórnvöldum er falið að staðfesta, þá tekur hið almenna eftirlit ráðherra við þegar sértæku eftirliti annarra stjórnvalda sleppir. Í því felst að ef stjórnvald sem falið er staðfestingarhlutverk með samningum sveitarfélaga um samvinnu, hefur beitt öllum sínum heimildum til að tryggja að samningur sveitarfélaga sé í samræmi við lög án árangurs, getur ráðherra sveitarstjórnarmála beitt þeim heimildum sem fjallað er um í ákvæðinu. Mikilvægt er þó að viðkomandi stjórnvald og ráðherra hafi um það samráð. Í nýrri 3. mgr. er kveðið á um að ákvörðun ráðherra um fella úr gildi einstök ákvæði samþykktar, eða

	reikningsskilum sveitarfélaga lagt það til með rökstuddum hætti. ☐ Ákvörðun ráðherra um að fella úr gildi einstök ákvæði samþykktar, eða einstöku ákvæði samnings eða samninginn í heild skv. 1. og 2. mgr. skal birt í Stjórnartíðindum. Það á þó einungis við um samninga sem fela í sér framsal á valdi til töku ákvarðana sem varða rétt og skyldur manna skv. stjórnsýslulögum. ☐ Ákvæði þetta á þó ekki við ef samningur telst marklaus gagnvart sveitarfélagi vegna veigamikilla ágalla á gerð hans.	einstöku ákvæði samnings eða samninginn í heild skv. 1. og 2. mgr. skuli birt í Stjórnartíðindum. Þetta er lagt til þar sem samþykktir um stjórn sveitarfélaga og samningar um samvinna sveitarfélaga eru birt í Stjórnartíðindum og því eðlilegt að niðurfellingar á ákvæðum þeirra séu birtar á sama stað. Það á þó ekki við um samninga sveitarfélaga um samvinnu sem ekki fela sér framsal á valdi til töku ákvarðana um rétt og skyldur manna, sbr. 92. gr. laganna þar sem slíkir samningar eru ekki birtir í Stjórnartíðindum.
<i>116. gr. Vanræksla sveitarfélaga.</i>		
☐ Vanræki sveitarfélag lögbundnar skyldur, svo sem um skil á upplýsingum, að fylgja ákvörðunum sem ráðherra tekur skv. VIII. kafla, úrskurði skv. 111. gr. eða fyrirmælum skv. 112. gr. getur ráðuneytið, að undangenginni áminningu, stöðvað greiðslur úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga eða beitt sveitarfélagið dagsektum þar til úr vanrækslunni hefur verið bætt. ☐ Ráðherra skal í reglugerð ¹⁾ ákveða lágmarks- og hámarksfjárhæð dagsektar. Ákvörðun um dagsektir skal taka mið af alvarleika brots og íbúafjölda sveitarfélags. ☐ Ákvæði þessu verður beitt gagnvart byggðasamlögum eftir því sem við á. ☐ Dagsektir renna í Jöfnunarsjóð sveitarfélaga. Gera má aðför, án undangengins dóms, til fullnustu sekta. Dagsektir skulu innheimtar ekki sjaldnar en á tveggja mánaða fresti. Fresta skal innheimtu dagsektar ef það málefni sem um ræðir er borið undir dómstóla. Óinnheimtar dagsektir falla niður þegar skyldu er fullnægt.	☐ Vanræki sveitarfélag að framfylgja fyrirmælum skv. 3. tölul. 2. mgr. 112. gr. b, eða skil á upplýsingum, getur ráðherra, að undangenginni áminningu, stöðvað greiðslur úr Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga eða beitt sveitarfélögum dagsektum þar til úr vanrækslunni hefur verið bætt. ☐ Hafi sveitarfélag, að undangenginni formlegri umfjöllun skv. 112. gr. b, vanrækt að sinna skyldum sínum skv. lögum þessum og öðrum löglegum fyrirmælum sem falla undir eftirlit ráðherra skv. 109. gr, getur ráðherra lokið málinu með ákvörðun um stjórnvaldssekt sem lögð er á sveitarfélagið. Heimild ráðherra til að beita stjórnvaldssektum er bundin eftirfarandi skilyrðum: a. að skilyrði fyrir ógildingu ákvörðunar sveitarfélags séu ekki fyrir hendi. b. að önnur og vægari úrræði þessa kafla hafi verið reynd án árangurs eða augljóst þykir að þau munu ekki ná árangri. c. að um sé að ræða mjög alvarlega og ítrekaða vanrækslu af hálfu sveitarfélags.	Breytingunni á 1.mgr. er ætlað að skýra þá málsmæðferð sem ráðherra þarf að fylgja áður en gripið er til þeirra þvingunarúrræða sem ákvæðið heimilar. Gert er ráð fyrir að fyrirmæli ráðherra verði ávallt undanfari áminningar og ákvörðunar um dagsektar eða stöðvun greiðslna úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga., nema um sé að ræða vanræksla vegna skil á gögnum. Dæmi eru um að ráðherra berist erindi þar sem þess er krafist að sveitarfélag sæti dagsektum fyrir að vanrækja að framfylgja úrskurði eða tilmælum ráðuneytisins eða annara stjórnvalda. Í þeim tilvikum hefur ráðherra talið eðlilegt afla fyrst sjónarmiða sveitarfélagsins áður en metið er hvort að tilefni er til að beita slíkum úrræðum. Með því að lögfesta það skilyrði að fyrirmæli skv. 3. tölul. 2. mgr. 112. gr. b. séu ávallt undanfari þvingunarúrræða skv. 116. gr. er þessi málsmæðferð fest í sess. Þetta skapar skýran farveg fyrir mál sem varða dagsektir eða stöðvun greiðslna úr Jöfnunarsjóði og tryggir um leið að sjónarmið sveitarfélagsins liggi ávallt fyrir áður en til íþyngjandi aðgerða kemur. Auk þess veitir það sveitarfélagi skýra heimild til að bera fyrirmæli

	☐ Ráðherra skal í reglugerð ákveða lágmarks- og hámarksfjárhæð dagsekta skv. 1. en hámarksfjárhæð stjórnvaldssekta skv. 2. mgr. skal aldrei miða við hærri upphæð en 1 % af heildarrekstrartekjum sveitarfélags á undangengnu fjárhagsári en þó aldrei hærri en 300 milljónum kr. Ákvörðun um stjórnvalds- eða dagsektir skal taka mið af alvarleika brots og íbúafjölda sveitarfélags. Hámarksfjárhæð stjórnvaldssekta skal uppfæra miðað við vísitölu neysluverðs eins og hún er reiknuð út af Hagstofu Íslands fyrir desember 2026. ☐ Ákvæði þessu verður beitt gagnvart byggðasamlögum eftir því sem við á. ☐ Stjórnvalds- eða dagsektir renna í Jöfnunarsjóð sveitarfélaga. Gera má aðför, án undangengins dóms, til fullnustu sekta. Dagsektir skulu innheimtar ekki sjaldnar en á tveggja mánaða fresti. Fresta skal innheimtu stjórnvalds- eða dagsekta ef það málefni sem um ræðir er borið undir dómstóla. Önnheimtar dagsektir falla niður þegar skyldu er fullnægt. ☐ Ráðherra er heimilt að innheimta stjórnvalds- eða dagsektir með því að halda eftir samsvarandi fjárhæð af almennum jöfnunarframlögum úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga sem veitt er á grundvelli laga um Jöfnunarsjóð sveitarfélaga.	ráðherra sem mæla fyrir um dagsektir undir dómstóla sbr. 117. gr. Ekki er þó talið nauðsynlegt að fyrirsmáli séu undanfari dagsekta þegar vanræksla varðar eingöngu skil á gögnum. Í 2. mgr. er mælt fyrir um nýtt þvingunarúrræði sem ætlað er að tryggja að sveitarfélög sinni lögbundnum skyldum sínum. Felur úrræðið í sér heimild fyrir ráðherra til að leggja stjórnvaldssektir á sveitarfélag að undangenginni formlegri umfjöllun skv. 112. gr. b. Rétt er að áréttu að heimild þessi nær ekki til mála sem rekin eru skv. 111. gr. og getur ráðherra því ekki beitt henni í úrskurðum sínum samkvæmt því ákvæði. Gildissvið ákvæðisins er hið sama og almennt eftirlitssvið ráðuneytisins með stjórnsýslu sveitarfélaga samkvæmt 109. gr. Fyrirséð er að helst kunni að reyna á mörk heimilda ráðherra til að leggja á stjórnvaldssekt í þeim tilvikum þar sem almennu eftirliti ráðuneytisins lýkur en sérstöku eftirliti annarra stjórnvalda tekur við. Þetta þýðir að ráðuneytið getur hafið mál á grundvelli 112. gr. b, jafnvel þótt annað stjórnvald hafi áður fjallað um málið og lokið því, til dæmis með óbindandi álit, tilmælum eða formlegum úrskurði. Sama á við þótt ráðuneytið sjálft hafi áður lokið málinu með úrskurði í kærumáli skv. 111. gr. Áréttað er því að í slíkum tilvikum er gert ráð fyrir að ráðherra geti lokið slíku máli með stjórnvaldssekt, að undangenginni þeirri málsmeðferð sem rakin er í 112. gr. b. og að gættum þeim skilyrðum sem mælt er fyrir um í töluliðum 2. mgr. 116. gr. Það kann fyrst og fremst að eiga við ef máli hefur lokið með þætti að niðurstaða stjórnvaldsins var sú að stjórnsýsla sveitarfélags var ólögsmæt, en ekki voru til staðar skilyrði til að ógilda ákvörðun auk þess sem önnur úrræði kaflans eru ekki talin líkleg til árangurs.
--	---	--

		Áréttað er að ráðherra getur eingöngu beitt stjórnvaldssektum í slíkum tilvikum, að uppfylltum skilyrðum 2. mgr. og að undangenginni málsmeðferð skv. 112. gr. b. Heimildin kann einkum að reynast mikilvæg þegar annað stjórnvald hefur komist að þeirri niðurstöðu að stjórnsýsla sveitarfélags hafi verið ólögmæt og vanræksla sveitarfélags að fylgja lögum hafi verið mjög alvarleg, en skilyrði til ógildingar voru ekki fyrir hendi. Ef önnur og vægari úrræði þykja þá ólíkleg til árangurs getur ráðherra gripið til stjórnvaldssekta. Hér verður fjallað nánar um þau skilyrði sem mælt er fyrir um í töluliðum ákvæðisins og þurfa öll að vera uppfyllt til að ráðherra sé heimilt að leggja á stjórnvaldssekt. Eins og afmörkun skilyrðanna ber með sér er stjórnvaldssektum ætlað að vera þvingunarúrræði sem einungis er beitt í undantekningartilvikum. Fyrsta skilyrðið, sem fram kemur í a-lið 2. mgr., felur í sér að stjórnvaldssekt verður ekki beitt ef unnt er að ógilda hina ólögmætu ákvörðun sveitarfélags. Byggir þetta á því sjónarmiði að ógilding sé vægari úrræði til að leiðrétta vanrækslu sveitarfélags meðan stjórnvaldssekt er undantekningarúrræði. Upp geta komið aðstæður þar sem leggja þarf mat á hvort að skilyrðið er uppfyllt. Hér má sérstaklega nefna þegar eftirlitsstjórnvald ógildir ákvörðun sveitarfélagið en sveitarfélagið vanrækir að fara eftir úrskurðinum. Gert er ráð fyrir því að þá verði hægt að líta svo á að um nýtt mál sé að ræða. Við slíkar aðstæður verður skilyrði a-liðar 2. mgr. því almennt talið uppfyllt og því heimilt að grípa til stjórnvaldssekta að öðrum skilyrðum uppfylltum. Samkvæmt öðru skilyrðinu sem fram kemur í b-lið 2. mgr. má aðeins beita stjórnvaldssekt ef vægari úrræði, einkum þau sem greinir í 1. mgr. 116. gr.,
--	--	--

		hafa reynst árangurslaus eða eru augljóslega ófullnægjandi. Slíkt getur til dæmis átt við ef vanræksla sveitarfélags er tilfallandi og því er ákvörðun um dagsektir ekki tæk. Skilyrðið sem mælt er fyrir um í c-lið 2. mgr. snýr að því að um þarf að vera að ræða mjög alvarlega eða ítrekað vanrækslu að hálfu sveitarfélags til að tilgreina komi að beita stjórnvaldssekt. Við mat á því hvað telst mjög alvarleg vanræksla er gert ráð fyrir að horft verði til strangari mælikvarða en beitt er við mat á ógildingu ákvarðana skv. óskráðum reglum stjórnsýslu- og sveitarstjórnarréttar. Þannig er ekki nægilegt eitt og sér að sveitarfélag hafi í einstaka tilviki ekki gætt að reglu sem tryggir lýðræðislega meðferð mála, svo sem mistök við fundarboðun. Nauðsynlegt að fram fari heildarmat á hinni ólögmætu ákvörðun sveitarfélags, svo sem hvort að um ásetning hafi verið að ræða um að svipta kjörinn fulltrúa lýðræðislegum rétti sínum eða hvort hafi verið um fjárhagslegar ráðstafanir þar sem ekki var fylgt hæfisreglum laganna þátt fyrir augljós hagsmunatengsl. Skilyrðið getur þó einnig verið uppfyllt ef um ítrekaða vanrækslu er að ræða. Það á einkum við ef sveitarfélag hefur áður fengið álit eða leiðbeiningar frá stjórnvöldum en vanrækir ítrekað að fylgja þeim. Við beitingu ákvæðisins ber ávallt að framkvæma heildstætt mat þar sem markmiðinu um að tryggja lögmæti í stjórnsýslu sveitarfélaga er vegið á móti þeirri kröfu að heimildinni sé einungis beitt í undantekningartilvikum og sem síðasta úrræði. Breytingar á 3. -. 5. mgr. fela í sér að reglur ákvæðisins um lágmarks- og hámarks fjárhæð dagsekta og innheimtu þeirra skulu einnig eiga við um stjórnvaldssektir. Í gildi er reglugerð um fjárhæð dagsekta vegna vanrækslu sveitarfélaga nr. 706/2018 og er þar mælt fyrir um að dagsektir skulu nema að lágmarki 25.000 kr. og að hámarki 300.000 kr.
--	--	---

		Ástæða þess að fjárhæðir voru ekki tilgreindar vegna dagsekta í ákvæðinu var sú að ákvæði sem fela í sér tilgreiningu einstakra fjárhæða geta úrelst á stuttum tíma og hægara er um vik að breyta reglugerð í þessu sambandi en lögum. Um stjórnvaldssektir kunna að eiga við önnur sjónarmið, þar sem slíkar sektir falla ekki niður. Er því lagt til sérstakt hámark stjórnvaldssekta í ákvæðinu en mælt er þó fyrir um það að upphæðin skuli ráðast af alvarleika vanrækslu og fjölda íbúa sveitarfélags. Mikilvægt er þó að hafa í huga við mat á upphæð stjórnvaldssektar að sektinni er fyrst og fremst ætlað að vera yfirlýsing ráðherra um alvarlega vanrækslu sveitarfélags. Rökréttast væri að beina stjórnvaldssektum að þeim kjörnu fulltrúum sem bera ábyrgð á vanrækslunni en sú leið ekki farin til að draga ekki úr áhuga fólks á sveitarstjórnarstörfum. Þess í stað er sektum beint að sveitarfélaginu sjálfu. Því er grundvallaratriði að upphæð sektarinnar muni ekki hafa áhrifa á á grunnþjónustu íbúa sveitarfélagsins og er tillagan að hámarksfjárhæð slíkra sekta miðuð við það. Ný 6. mgr. mælir fyrir um heimild ráðherra að skuldajafna stjórnvalds- eða dagsektum með samsvarandi fjárhæð af almennum jöfnunarframlögum úr Jöfnunarsjóði sveitarfélaga sem veitt er á grundvelli laga um Jöfnunarsjóð sveitarfélaga nr. 56/2025. Í 6. gr. laganna er sveitarfélögum veitt almenn jöfnunarframlög til að jafna mismunandi útgjaldaþarfir og tekjumöguleika sveitarfélaga. Gert er ráð fyrir að ráðherra geti haldið eftir slíkum framlögum til greiðslu dags- og stjórnvaldssekta.
117. gr. Dómsmál til ógildingar á ákvörðun ráðuneytisins.		
☐ Ef sveitarfélag, byggðasamlag eða einkaaðili sem lýtur eftirliti ráðuneytisins skv. 109. gr. og	Ef sveitarfélag, byggðasamlag eða einkaaðili sem lýtur eftirliti ráðherra skv. 109. gr. og úrskurður,	Breyting til samræmis við aðrar breytingar.

úrskurður, ákvörðun eða fyrirmæli ráðuneytisins samkvæmt þessum kafla eða VIII. kafla beinist að vill ekki una ákvörðuninni þá getur viðkomandi borið málið undir dómstóla eftir almennum reglum. Leiði almennar reglur til þess að málshöfðun eigi ekki að beina að ráðuneytinu skal því stefnt til réttargæslu. Mál skal höfðað innan sex mánaða frá því að viðkomandi fékk eða mátti fá vitneskju um ákvörðun ráðuneytisins.	ákvörðun eða fyrirmæli ráðherra samkvæmt þessum kafla eða VIII. kafla beinist að vill ekki una ákvörðuninni þá getur viðkomandi borið málið undir dómstóla eftir almennum reglum. Leiði almennar reglur til þess að málshöfðun eigi ekki að beina að ráðherra skal honum stefnt til réttargæslu. Mál skal höfðað innan sex mánaða frá því að viðkomandi fékk eða mátti fá vitneskju um ákvörðun ráðherra.	
<i>118. gr. Viðurkenningarmál.</i>		
☐ Ráðuneytið getur höfðað viðurkenningarmál á hendur sveitarstjórn eða öðrum sem sætir eftirliti ráðuneytisins samkvæmt lögum þessum og tekið hefur ákvörðun sem ráðuneytið telur ólögmæta eða látið undir höfuð leggjast að framfylgja lögbundinni skyldu, ákvörðun ráðherra skv. VIII. kafla, úrskurði skv. 111. gr. eða fyrirmælum skv. 112. gr.	☐ Ráðherra getur höfðað viðurkenningarmál á hendur sveitarstjórn eða öðrum sem sætir eftirliti ráðuneytisins samkvæmt lögum þessum og tekið hefur ákvörðun sem ráðuneytið telur ólögmæta eða látið undir höfuð leggjast að framfylgja lögbundinni skyldu, ákvörðun ráðherra skv. VIII. kafla, úrskurði skv. 111. gr. eða fyrirmælum skv. 112. gr. b.	Breyting til samræmis við aðrar breytingar.

XII. Sameining sveitarfélaga.

<i>119. gr. Sameining sveitarfélaga.</i>		
☐ Þegar tvær eða fleiri sveitarstjórnir hafa ákveðið að kanna möguleika á sameiningu viðkomandi sveitarfélaga skulu þær kjósa samstarfsnefnd til þess að annast athugun málsins. Skal hvor eða hver sveitarstjórn kjósa tvo fulltrúa eða fleiri í nefndina eftir samkomulagi. Nefndin kýs formann úr sínum hópi. ☐ Þegar samstarfsnefnd hefur skilað álitinu sínu um sameiningu skulu viðkomandi sveitarstjórnir taka málið á dagskrá. Skal hafa [eina umræðu] ¹⁾ um málið án atkvæðagreiðslu. ☐ Að lokinni umræðu sveitarstjórna skal fara fram atkvæðagreiðsla meðal íbúa sveitarfélaganna um sameininguna. Viðkomandi sveitarstjórnir ákveða sameiginlega hvenær atkvæðagreiðsla fer fram og		

skal kosið sama dag í öllum viðkomandi sveitarfélögum. ☐ Samstarfsnefndin eða viðkomandi sveitarstjórnir skulu kynna íbúum sveitarfélaganna þá tillögu sem greiða skal atkvæði um og helstu forsendur hennar með a.m.k. [20 daga] ²⁾ fyrirvara, svo sem með kynningarfundum og/eða dreifibréfum. Tillagan skal innan sama frests auglýst opinberlega í Lögbirtingablaði og í fjölmiðlum. ☐ Sveitarstjórn lætur gera atkvæðaseðil til afnota við atkvæðagreiðsluna. Form atkvæðaseðils skal staðfest af ráðuneytinu. [Við framkvæmd atkvæðagreiðslu samkvæmt þessari grein skal að öðru leyti farið eftir ákvæðum 133. gr. ... ²⁾] ¹⁾ Ekki er heimilt að hefja talningu atkvæða fyrr en öllum kjörstöðum hefur verið lokað í þeim sveitarfélögum sem taka þátt í atkvæðagreiðslu um sameiningartillögu.		
<i>120. gr. Skilyrði fyrir frjálstri sameiningu.</i>		
☐ Sveitarfélag verður ekki sameinað öðrum sveitarfélögum nema fleiri kjósendur í atkvæðagreiðslu skv. 119. gr. séu fylgjandi henni en andvígir. ☐ Sveitarstjórnnum sveitarfélaga þar sem sameiningartillaga hlýtur samþykki meiri hluta kjósenda er heimilt að ákveða sameiningu þeirra sveitarfélaga þótt tillaga samstarfsnefndar hljóti ekki samþykki meiri hluta kjósenda í öllum sveitarfélögunum sem að tillögunni stóðu ... ¹⁾	Sveitarfélag verður ekki sameinað öðrum sveitarfélögum nema fleiri kjósendur í atkvæðagreiðslu skv. 119. gr. séu fylgjandi henni en andvígir, sbr. þó 2. mgr. og 120. mgr. a.	Ákvæðið er til samræmis öðrum breytingum.
	120. gr. a <i>Framkvæmd sameiningar að frumkvæði ráðherra</i> ☐ Þegar ráðherra skal eiga frumkvæði að því að sameina sveitarfélag skv. 4. gr. b., skal hann tilkynna viðkomandi sveitarfélagi um áformin og leita umsagnar þess um hvort sérstakar aðstæður hindri sameiningu sbr. 2. mgr. 4. gr. b. Jafnframt	Lagt er til að þegar ráðherra ber að hafa frumkvæði að sameiningu sveitarfélaga skv. nýrri 4. gr. b, skuli hann tilkynna viðkomandi sveitarfélagi um áformin og óska eftir umsögn þess, aðliggjandi sveitarfélaga og landshlutasamtaka til mögulegra sameiningarkosta. Gert er ráð fyrir að sveitarfélögunum verði veittur hæfilegur frestur þannig að þau geti á þeim tímapunkti m.a.

	skal hann leita eftir afstöðu þess, aðliggjandi sveitarfélaga og viðkomandi landshlutasamtaka til mögulegra sameiningarkosta. ☐Að fengnum umsögnum viðkomandi sveitarstjórna og landshlutasamtaka, eða ef umsögn berst ekki innan tilskilins frests, skal ráðherra taka ákvörðun um hvaða sveitarfélög skulu sameinuð telji hann að undanþága 2. mgr. 4. gr. b eigi ekki við. Við ákvörðun ráðherra skal hann líta til afstöðu viðkomandi sveitarstjórna og þess að sameinað sveitarfélag myndi landfræðilega og félagslega heild. Ákvörðun ráðherra um fyrirhugaða sameiningu skal tilkynna viðkomandi sveitarfélögum og birta í Stjórnartíðindum. ☐Eftir að ráðherra hefur tekið ákvörðun um sameiningu skulu viðkomandi sveitarfélög skipa stjórn til undirbúnings að stofnun hins nýja sveitarfélags skv. 1. mgr. 122. gr., innan tilskilins frest sem ráðherra veitir og skal stjórnin vinna að undirbúningi sameiningarinnar skv. 2. mgr. 122. gr. Auk þess skal undirbúningsstjórn undirbúa atkvæðagreiðslu vegna heimastjórnar í hinu nýja sveitarfélagi, fari sveitarstjórn þess fram á skipan slíkrar nefndar skv. 4. mgr. 4. gr. b og ráðherra samþykkir. Berist ráðherra eigi staðfesting viðkomandi sveitarfélaga um skipan undirbúningsstjórnar innan tilskilins frests skal hann skipa fimm fulltrúa í stjórnina án tilnefningar. Kostnaður við störf stjórnarinnar greiðist úr ríkissjóði. ☐Ráðherra er heimilt að setja undirbúningsstjórn frest til að taka ákvarðanir samkvæmt 2. mgr. 122. gr. Berist ákvörðun	framkvæmt greiningu á sameiningarkostum eða aflað upplýsinga um vilja íbúa sveitarfélagsins í því skyni að ákvörðun ráðherra verði sem best upplýst og hægt verði að taka afstöðu til þess hvort undanþáguheimild 2. mgr. 4. gr. b. eigi við. Að fengnum framangreindum umsögnum taki ráðherra ákvörðun um hvaða sveitarfélög skuli sameinuð og ber honum að líta til vilja viðkomandi sveitarstjórna og er því mikilvægt að umsögn sveitarstjórna láti í ljós afstöðu sína til mögulegra sameiningarkosta með skýrum hætti. Þá ber ráðherra jafnframt að líta til þess að nýtt sveitarfélag myndi landfræðilega og félagslega heild. Þegar ákvörðun ráðherra liggur fyrir skal hann tilkynna viðkomandi sveitarstjórn um hana og birta í Stjórnartíðindum. Þá skal ráðherra veita viðkomandi sveitarstjórn frest til að skipa stjórn til undirbúnings að stofnun sameinaðs sveitarfélags skv. 122. gr. Undirbúningsstjórn skal undirbúa sameininguna í samræmi við 122. gr., og getur ráðherra sett henni sérstakan frest til að taka ákvörðun um hvaða samþykkt gildi fyrir hið nýja sveitarfélag þar til ný hefur verið sett og hvernig sameining fer fram, þ.e. hvort að kosið sé í nýja sveitarstjórn við hefðbundnar sveitarstjórnarkosningar eða hvort að sérstök kosning fari fram. Berist ráðherra hins vegar ekki umsagnir viðkomandi sveitarstjórna, skal hann samt sem áður taka ákvörðun um sameininguna, enda megi þá líta svo á að með því telji sveitarstjórn að ekki standi rök til þess að sameining fari ekki fram og þá að undanþága 2. mgr. 4. gr. b. eigi við. Að sama skapi beri ráðherra að ákveða hvernig sameining fer fram og staðfest sameininguna, taki undirbúningsstjórn
--	---	---

	undirbúningsstjórnar ekki innan tilskilins frests, er ráðherra heimilt að: a. Skipa nýja undirbúningsstjórn. b. Ákveða hvaða samþykkt um stjórn og fundarsköp eins þeirra sveitarfélaga sem stendur að sameiningunni gildi fyrir hið nýja sveitarfélag þar til ný hefur verið sett skv. 122. gr. c. Ákveða fjölda fulltrúa sem kosið og hvort skipuð verði heimastjórn skv. 4. mgr. 4. gr. b í hinu nýja sveitarfélagi d. Ákveða hvernig sameining fer fram skv. 125. gr. og staðfesta sameininguna skv. 122. gr. og 124. gr. ☐ Hafi ráðherra staðfest sameiningu skv. d-lið 4. mgr., heldur undirbúningsstjórn áfram störfum. Skal hún taka nauðsynlegar ákvarðanir um fjármál hins nýja sveitarfélags og sinna öðrum undirbúningi til að tryggja að sameiningin taki gildi með hnökralausum hætti. ☐ Að öðru leyti fer um frekari málsmeðferð sameiningarinnar skv. 121.–127. gr. ☐ Ráðherra er heimilt að setja reglugerð um nánari tilhögun við sameiningu sveitarfélaga. ☐	ekki þær ákvarðanir sem tilgreindar eru í 2. mgr. 122. gr. innan tilskilins frest.
<i>121. gr. Fjárhagslegar ráðstafanir eftir samþykkt sameiningartillögu.</i>		
☐ Hafi tillaga um sameiningu hlotið samþykki skv. 119. og 120. gr. er sveitarstjórnnum viðkomandi sveitarfélaga óheimilt að skuldbinda sveitarfélag eða samþykkja greiðslur úr sveitarsjóði sem ekki leiðir af lögum, fjárhagsáætlun eða þegar samþykktum viðauka við hana nema allar hlutaðeigandi sveitarstjórnir samþykki slíka ráðstöfun.	☐ Hafi tillaga um sameiningu hlotið samþykki skv. 119. og 120. gr. eða ráðherra hefur haft frumkvæði að sameiningu skv. 120. gr. a er sveitarstjórnnum viðkomandi sveitarfélaga óheimilt að skuldbinda sveitarfélag eða samþykkja greiðslur úr sveitarsjóði sem ekki leiðir af lögum, fjármálaáætlun eða þegar samþykktum viðauka við fjárheimildir nema allar hlutaðeigandi sveitarstjórnir samþykki slíka ráðstöfun.	Breytingar til samræmi við aðrar breytingar frumvarpsins

122. gr. Undirbúningur að stofnun nýs sveitarfélags.

☐ Hafi sameining hlotið samþykki skv. 119. og 120. gr. skulu sveitarstjórnir sem hlut eiga að máli hver um sig velja tvo til þrjá fulltrúa eftir samkomulagi til setu í sérstaka stjórn til undirbúnings að stofnun hins nýja sveitarfélags.

☐ Stjórn til undirbúnings nýs sveitarfélagsskal semja samþykkt um stjórn og fundarsköp hinnar nýju sveitarstjórnar sem gilda mun fyrir hið nýja sveitarfélag þar til því hefur verið sett sérstök samþykkt. Stjórnin getur ákveðið að samþykkt um stjórn og fundarsköp eins af hinum eldri sveitarfélögum muni gilda fyrir nýja sveitarfélagið þar til því hefur verið sett ný samþykkt. Hún skal einnig taka ákvarðanir um fjárhagsmálefni hins nýja sveitarfélags, taka saman yfirlit yfir allar samþykktir og reglugerðir sem gilda í þeim sveitarfélögum sem sameinuð hafa verið og hefja vinnu við endurskoðun þeirra og samræmingu. Ákvarðanir þessar skulu sendar ráðherra sem staðfestir sameininguna að því gefnu að það telji að sameiningin sé svo vel undirbúin að hún geti gengið hnökralaust. Ráðherra getur í þessu sambandi leitað umsagna viðkomandi sveitarstjórna um þær tillögur sem stjórn til undirbúnings að stofnun nýs sveitarfélags hefur gert.

Ný 2. mgr.

☐ Stjórn til undirbúnings nýs sveitarfélags skv. 1. mgr. ber ábyrgð á að undirbúa stofnun nýs sveitarfélags þannig að starfsemi þess geti hafist hnökralaust við gildistöku sameiningarinnar. Í því skyni skal undirbúningsstjórn sinna meðal annars eftirfarandi verkefnum:

a. Ákveða hvaða samþykkt um stjórn og fundarsköp frá einu af eldri sveitarfélögum skuli gilda til fyrir hið nýja sveitarfélag þar til ný sveitarstjórn hefur sett því samþykkt.

b. Undirbúningsstjórn er heimilt að ákveða að fjöldi kjörinna sveitarstjórnarfulltrúa verði með öðrum hætti en mælt er fyrir um í þeirri samþykkt sem skal gilda um hið nýja sveitarfélag þangað til ný verður sett.

c. Undirbúningsstjórn er heimilt að ákveða að í nýju sveitarfélagi starfi nefndir sem fara með málefni fyrir hluta sveitarfélags og hlutverk, skipan og valdheimildir þeirra, þ.m.t.

heimastjórnir skv. 38. gr. a. sbr. þó 4. mgr. 4. gr. d. Undirbúningsstjórn er jafnframt heimilt að ákveða að kosningar til slíkra nefnda fari fram fyrir gildistöku sameiningarinnar og hefja undirbúning þeirra.

d. Gera tillögu um framkvæmd sameiningarinnar í samræmi við 125. gr.

e. Taka nauðsynlegar ákvarðanir um fjármál og rekstur hins nýja sveitarfélags fram að fyrsta fundi nýkjörinnar sveitarstjórnar.

f. Semja drög að nýrri samþykkt um stjórn og fundarsköp sem ný sveitarstjórn tekur afstöðu til að sameiningu genginni í garð.

Með breytingu á 2. mgr. 121. gr. er skerpt á ábyrgð og verkefnum undirbúningsstjórnar við sameiningu sveitarfélaga. Ákvæðið kveður nú skýrar á um að undirbúningsstjórn beri ábyrgð á að leggja grunninn að nýju sveitarfélagi svo starfsemi þess geti hafist hnökralaust. Stjórninni ber fyrst að taka þær lágmarksákvarðanir sem nauðsynlegar eru til að ráðherra geti staðfest sameininguna, sbr. a- til d-lið ákvæðisins. Samhliða því hefur hún það hlutverk að undirbúa stofnun hins nýja sveitarfélags, meðal annars með því að yfirfara gildandi samþykktir og semja drög að nýrri stjórnarsamþykkt.

Meginbreytingin frá fyrra fyrirkomulagi felst í því að undirbúningsstjórn semur nú aðeins drög að nýrri samþykkt, en setur hana ekki. Það kemur þannig í hlut nýrrar sveitarstjórnar að taka endanlega afstöðu til samþykktarinnar. Rökin að baki þessu eru þau að lýðræðislega kjörin sveitarstjórn er ekki bundin af ákvörðunum undirbúningsstjórnar um nafn eða stjórnarsamþykkt. Því þykir óþarfi að setja samþykkt eða ákveða nafn sem ný sveitarstjórn gæti fellt úr gildi strax á sínum fyrsta fundi. Er því gert ráð fyrir að formlegt nafn hins sameinaða sveitarfélags við fyrstu sveitarstjórnarkosningar þess verði : Sameinað sveitarfélag [og svo nafn þeirra sveitarfélaga sem sameinast]. Nokkrar undantekning er þó gerðar, en það er að undirbúningsstjórn er veitt vald til að ákveða fjölda fulltrúa í hinni nýju sveitarstjórn, enda er sú ákvörðun forsenda fyrir framkvæmd kosninga. Auk þess er undirbúningsstjórn veitt vald til að

	g. Yfirfara gildandi samþykktir og reglur í aðildarsveitarfélögunum og hefja vinnu við samræmingu þeirra. Ákvarðanir stjórnarinnar skv. a.- d-lið skulu sendar ráðherra til staðfestingar á sameiningunni.	ákveða að ákveða að í nýju sveitarfélagi starfi nefndir sem fara með málefni fyrir hluta sveitarfélags, hlutverk þeirra, skipan og valdheimildir. Hafa ber þó í huga að sveitarfélag sem ráðherra ber að hafa frumkvæði á að sameina getur óskað eftir því við ráðherra að heimstjórn skv. 38. gr. a, fari með málefni innan fyrrum staðarmarka sveitarfélagsins í eitt eða tvö kjörtímabil. Er undirbúningsstjórn og ný sveitarstjórn þá bundin við ákvörðun ráðherra. Kosning í slíka stjórn þarf þó ekki að fara fram fyrr en í síðasta lagi innan 4 mánaða frá því nýtt sveitarfélag tekur til starfa og getur því undirbúningsstjórn ákveðið að kosningin fara fram fyrir gildistöku sameiningarinnar.
<i>123. gr. Sameining yfir mörk kjördæma.</i>		
☐ Heimilt er að sameina sveitarfélög yfir mörk kjördæma en slík sameining hefur ekki áhrif á skipan kjördæma við alþingiskosningar.		
<i>124. gr. Birting ákvörðunar um sameiningu.</i>		
☐ Þegar ráðuneytið hefur staðfest sameiningu sveitarfélaga samkvæmt framanskráðu skal það gefa út tilkynningu um sameininguna sem birta skal í B-deild Stjórnartíðinda. Þar skal greint frá nafni hins nýja sveitarfélags, hvaða sveitarfélög hafa verið sameinuð, tölu sveitarstjórnarmanna og gildistöku sameiningar og kosningum skv. 125. gr. Samhliða skal birt samþykkt um stjórn og fundarskög hins nýja sveitarfélags sem öðlast skal gildi um leið og nýtt sveitarfélag tekur til starfa skv. 125. gr.		
<i>125. gr. Gildistaka sameiningar.</i>		
☐ Að tillögu stjórnar til undirbúnings að stofnun hins nýja sveitarfélags tekur ráðuneytið ákvörðun um það með hvaða hætti sameining öðlast gildi. Verður það annaðhvort með því að kosið er til sveitarstjórnar fyrir hið nýja sveitarfélag eða með		

því að sveitarstjórn eins hinna sameinuðu sveitarfélaga tekur yfir stjórn þess nýja til loka kjörtímabils. ☐ Ef kosið skal til nýrrar sveitarstjórnar ákveður ráðuneytið að tillögu stjórnar til undirbúnings að stofnun hins nýja sveitarfélags hvaða dag kosningar til hins sameinaða sveitarfélags fara fram. Um kosningar til nýrrar sveitarstjórnar fer að öðru leyti eftir ákvæðum laga um kosningar ... ¹⁾. Nýkjörin sveitarstjórn tekur við stjórn hins nýja sveitarfélags 15 dögum eftir kjördag. Á sama tíma tekur sameining gildi. ☐ Að öðru leyti gilda ákvæði laga þessara og laga um kosningar ... ¹⁾ um skipti á sveitarstjórnnum. ☐ Ef sveitarstjórn eins hinna sameinuðu sveitarfélaga tekur yfir stjórn þess nýja til loka kjörtímabils tekur sameining gildi á þeim degi sem ráðuneytið ákveður. Sama dag fellur umboð annarra sveitarstjórna hinna sameinuðu sveitarfélaga úr gildi.		
<i>126. gr. Endurskoðun reglugerða og samþykkt.</i> ☐ Sveitarstjórn hins sameinaða sveitarfélags skal svo fljótt sem við verður komið taka til umræðu og setja nýjar samþykktir, reglugerðir og gjaldskrár fyrir hið nýja sveitarfélag. Sveitarstjórn er heimilt að ákveða að tilteknar reglur eða samþykktir sem gilt hafa í einu af viðkomandi sveitarfélögum skuli gilda fyrir hið nýja sveitarfélag í heild á meðan unnið er að setningu nýrra reglna. Um slíka ákvörðunartöku gilda sömu reglur og um setningu nýrra reglna í viðkomandi málaflokki, þar á meðal kröfur um tvær umræður eða staðfestingu ráðherra ef við á. Á meðan unnið er að því að setja viðeigandi reglur fyrir hið nýja sveitarfélag skulu eldri reglur gilda í hverju hinna eldri sveitarfélaga, þó ekki lengur en í þrjá mánuði frá gildistöku sameiningar. ☐ Að því leyti sem ákvörðunum, svo sem um	Sveitarstjórn hins sameinaða sveitarfélags skal svo fljótt sem við verður komið taka til umræðu og setja nýjar samþykktir, reglugerðir og gjaldskrár fyrir hið nýja sveitarfélag og ákveða nafn fyrir hið nýja sveitarfélag. Sveitarstjórn er heimilt að ákveða að tilteknar reglur eða samþykktir sem gilt hafa í einu af viðkomandi sveitarfélögum skuli gilda fyrir hið nýja sveitarfélag í heild á meðan unnið er að setningu nýrra reglna. Um slíka ákvörðunartöku gilda sömu reglur og um setningu nýrra reglna í viðkomandi málaflokki, þar á meðal kröfur um tvær umræður eða staðfestingu ráðherra ef við á. Á meðan unnið er að því að setja viðeigandi reglur fyrir hið nýja sveitarfélag skulu eldri reglur	Ákvæðið er til samræmis breytingu á 2. mgr. 122. gr. laganna. Mikilvægt er einnig að árétta að sveitarstjórn ber að uppfæra samþykktir sínar í samræmi við ákvarðanir ráðherra eða undirbúningsstjórnar um skipan nefnda sem fara með málefni fyrir hluta sveitarfélagsins, þ.m.t. heimastjórnir eftir atvikum.

skatta, verður ekki breytt innan ársins vegna ákvæða annarra laga er heimilt að hafa mismunandi reglur innan hins nýja sveitarfélags þann tíma sem af ákvæðum viðkomandi laga leiðir.	gilda í hverju hinna eldri sveitarfélaga, þó ekki lengur en í þrjá mánuði frá gildistöku sameiningar	
<i>127. gr. Fjárhagsleg aðstoð Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga.</i>		
☐ Ráðuneytið getur að fenginni umsögn Sambands íslenskra sveitarfélaga sett almennar reglur ¹⁾ um að Jöfnunarsjóður sveitarfélaga veiti fjárhagslega aðstoð til þess að greiða fyrir sameiningu sveitarfélaga. Slíka aðstoð má veita í allt að [sjö] ²⁾ ár eftir sameiningu.	„Ráðherra“	

XIII. Samskipti og samráð ríkis og sveitarfélaga.

<i>128. gr. Formlegt samráð og samstarf ríkis og sveitarfélaga.</i>		
☐ Ríkisstjórnin skal tryggja formlegt og reglubundið samstarf við sveitarfélögin um mikilvæg stjórnarmálefni sem tengjast stöðu og verkefnum sveitarfélaga. Formlegt samstarf skal m.a. fara fram um framlagningu lagafrumvarpa sem varða sveitarfélögin og um stjórn fjármála hins opinbera, verkaskiptingu ríkis og sveitarfélaga og önnur mikilvæg mál sem varða hagsmuni sveitarfélaganna eða fjármál. ☐ Samstarfsráð ríkis og sveitarfélaga skal funda að lágmarki einu sinni á ári. Fast sæti á fundum samstarfsráðsins eiga ráðherra sveitarstjórnarmála og [sá ráðherra er fer með fjárreiður ríkisins] ¹⁾ og formaður Sambands íslenskra sveitarfélaga. Aðrir ráðherrar sitja fundi samstarfsráðsins eftir því sem tilefni er til hverju sinni. Um skipan samstarfsráðsins fer að öðru leyti samkvæmt ákvæðum samstarfssáttmála, sbr. 4. mgr. ☐ Yfirumsjón með samstarfi samkvæmt þessari grein hefur samstarfsnefnd ríkis og sveitarfélaga. Í henni eiga sæti ráðuneytisstjórar ráðuneytis sveitarstjórnarmála og [þess ráðuneytis er fer með		

fjárreiður ríkisins] ¹⁾ og þrír fulltrúar tilnefndir af stjórn Sambands íslenskra sveitarfélaga. Ef þörf er á getur samstarfsnefndin ákveðið að kalla til fulltrúa fleiri ráðuneyta. Samstarfsnefndin starfar í umboði samstarfsráðsins og er vettvangur fyrir reglulega umfjöllun um samskiptamál ríkis og sveitarfélaga. ☐ Samstarf samkvæmt þessari grein skal nánar útfært í samstarfssáttmála ríkis og sveitarfélaga sem unninn skal af samstarfsnefnd eða í sérlögum eftir því sem við á. Þar skal einnig fjallað um gerð árlegrar þjóðhags- og landshlutaspar sem leggja ber til grundvallar í samstarfi samkvæmt þessari grein og sveitarfélögum er skylt, eftir því sem við á, að byggja á við gerð fjárhagsáætlana.		
<i>129. gr. Kostnaðarmat.</i>		
☐ Ef fyrirsjáanlegt er að tillaga að lagafrumvarpi, tillaga að stjórnvaldsfyrirmælum eða aðrar stefnumarkandi ákvarðanir af hálfu stjórnvalda ríkisins muni hafa fjárhagsleg áhrif á sveitarfélög skal fara fram sérstakt mat á áhrifum þeirra á fjárhag sveitarfélaga. Viðkomandi ráðherrar bera ábyrgð á því að slíkt mat fari fram. ☐ Þegar mat á fjárhagslegum áhrifum tillögu að lagafrumvarpi, tillögu að stjórnvaldsfyrirmælum eða annarra stefnumarkandi ákvarðana, sbr. 1. mgr., liggur fyrir skal það þá þegar lagt fyrir Samband íslenskra sveitarfélaga til umsagnar. ☐ Mat á fjárhagslegum áhrifum á sveitarfélög samkvæmt þessari grein skal liggja fyrir áður en frumvarp er afgreitt úr ríkisstjórn til framlagningar á Alþingi eða áformuð stjórnvaldsfyrirmæli eða aðrar aðgerðir af hálfu stjórnvalda eru endanlega ákveðnar. ☐ Verði ágreiningur um niðurstöðu kostnaðarmats á lagafrumvarpi skal gerð sérstök grein fyrir því í kostnaðarumsögn sem skal fylgja frumvarpi þegar það er lagt fyrir Alþingi. Verði ágreiningur um	129. gr. Mat á fjárhagslegum áhrifum. Ef fyrirsjáanlegt er að stjórnarfrumvarp, stjórnvaldsfyrirmæli eða aðrar stefnumarkandi ákvarðanir af hálfu ríkisins muni hafa fjárhagsleg áhrif á sveitarfélög skal viðkomandi ráðherra tryggja að fram fari sérstakt mat á þeim áhrifum. Við mat á fjárhagslegum áhrifum skv. 1. mgr. skulu markmið og tilætluð áhrif dregin skýrt fram ásamt nákvæmri lýsingu á þjónustukröfum tillagnanna. Á þeim grunni skal meta áhrif þeirra á sveitarfélög. Í matinu skal m.a. lagt til hvernig sá kostnaður sem leiðir af fyrirhuguðum breytingum verði fjármagnaður. Þegar mat á fjárhagslegum áhrifum stjórnarfrumvarps, fyrirhugaðra stjórnvaldsfyrirmæla eða annarra stefnumarkandi ákvarðana liggur fyrir skal matið þegar lagt fyrir Samband íslenskra sveitarfélaga og því gefinn hæfilegur frestur til umsagnar. Mat á fjárhagslegum áhrifum á sveitarfélög samkvæmt þessari grein og afstaða Sambands íslenskra sveitarfélaga til matsins skal liggja fyrir	Lagt er til að í stað 129. gr. sveitarstjórnarlaga komi ný grein. 1. mgr. ákvæðisins er efnislega óbreytt frá gildandi lögum að því frátöldu að gerð er tillaga um breytt, skýrara og styttra orðalag. Með mati á fjárhagslegum áhrifum stjórnarfrumvarpa er einnig vísað til frummats á áhrifum áforma um lagasetningu, sbr. verkferla samkvæmt samþykkt ríkisstjórnarinnar um undirbúning og frágang stjórnarfrumvarpa og þingsályktunartillagna. Mikilvægt er að árétta að viðkomandi ráðherra ber skylda til að tryggja að fjárhagslegt áhrifamat á sveitarfélög fari ávallt fram, en kveðið er á um afleiðingar þess að fjárhagslegt áhrifamat sé ekki unnið í 6. mgr. greinarinnar. 2. mgr. ákvæðisins er nýmæli og felur í sér leiðbeiningar um hvað fjárhagslegt áhrifamat felur í sér og skyldu ríkisins til að gera grein fyrir fjármögnum verkefna. Ákvæðið á sér nokkra hliðstæðu í 66. gr. laga um opinber fjármál, nr. 123/2015, þar sem kveðið er á um að við mat á áhrifum stjórnarfrumvarpa skuli markmið og tilætluð áhrif lagasetningar dregin skýrt fram, sem er

niðurstöðu kostnaðarmats tillögu að stjórnvaldsfyrirmælum eða annarra stefnumarkandi ákvarðana af hálfu stjórnvalda ríkisins skal niðurstaða um það koma fram í endanlegu kostnaðarmati þeirrar ákvörðunar, sbr. 3. mgr. ☐ Ráðuneyti sveitarstjórnarmála skal árlega taka saman yfirlit um kostnaðarmat samkvæmt þessari grein, þar á meðal um ágreining um slíkt mat. Formlegar viðræður skulu fara fram um yfirlitið og niðurstöður þess í samstarfsráði skv. 128. gr.	áður en frumvarp er afgreitt úr ríkisstjórn til framlagningar á Alþingi eða áformuð stjórnvaldsfyrirmæli eða aðrar aðgerðir af hálfu stjórnvalda eru endanlega ákveðnar. Verði ágreiningur um niðurstöðu mats á fjárhagslegum áhrifum getur Samband íslenskra sveitarfélaga eða viðkomandi ráðherra vísað ágreiningsefninu til samstarfsnefndar ríkis og sveitarfélaga skv. 3. mgr. 128. gr. Skal umsögn nefndarinnar getið í greinargerð með frumvarpi eða tillögu til þingsályktunar. Þegar um er að ræða stjórnvaldsfyrirmæli eða aðrar stefnumarkandi ákvarðanir skal viðkomandi ráðherra upplýsa Samband íslenskra sveitarfélaga um afstöðu sína til umsagnar nefndarinnar. Komi í ljós að ekki hafi farið mat á fjárhagslegum áhrifum samkvæmt þessari grein og ljóst er að lagafrumvarp, stjórnvaldsfyrirmæli eða stefnumarkandi ákvarðanir ríkisins munu hafa fjárhagsleg áhrif á sveitarfélag eða sveitarfélög skal viðkomandi ráðherra eiga frumkvæði að viðeigandi ráðstöfunum sem geta m.a. falið í sér breytingu á fjármögnun eða þjónustukröfum.	sambærilegt orðalag og í þessu ákvæði. Sá munur er þó á ákvæðunum að áhrifamat samkvæmt þessu ákvæði snýr fyrst og fremst að fjárhagslegum áhrifum stefnumótunar á sveitarfélög. 3. mgr. ákvæðisins er sambærileg 2. mgr. 129. gr. gildandi sveitarstjórnarlaga, þó með þeirri breytingu að hér er lagt til að kveðið verði skýrar á um að veita eigi Sambandi íslenskra sveitarfélaga hæfilegan frest til umsagnar um fjárhagslegt áhrifamat viðkomandi ráðherra. Er breytingunni ætlað að leggja aukna áherslu á að sambandinu verði gefinn viðunandi tími til að yfirfara áhrifamatið. 4. mgr. ákvæðisins er sambærileg 3. mgr. 129. gr. sveitarstjórnarlaga og kveður á um að mat á áhrifum og afstaða Sambands íslenskra sveitarfélaga til matsins skuli liggja fyrir áður en frumvarp eða þingsályktunartillaga er afgreidd úr ríkisstjórn til framlagningar á Alþingi eða áður en stjórnvaldsfyrirmæli eða aðrar aðgerðir af hálfu stjórnvalda eru endanlega ákveðnar. Í ákvæðinu er ekki sérstaklega tekin afstaða til þess hvernig áhrifamat og umsögn sambandsins fylgi stjórnarfrumvarpi eða þingsályktunartillögu og getur það því t.d. verið með þeim hætti að þau fylgi með sem sérstök fylgiskjöl en auk þess er ekkert því til fyrirstöðu að gera ítarlega grein fyrir niðurstöðu áhrifamatsins og efnislegri samantekt á afstöðu sambandsins í greinargerð frumvarps eða þingsályktunartillögu. Sú leið væri betur til þess fallin að ná markmiðum frumvarpsins. Athuga ber að vikið er að einhverju leyti frá tillögum starfshóps, sem getið er um í 1. kafla, um að í þessu ákvæði verði jafnframt mælt fyrir að viðkomandi ráðherra beri að bregðast við breytingum á hagrænum forsendum eða tekjuöflunarforsendum frumvarps eða þingsályktunartillögu meðan á þinglegri meðferð stendur með því að leggja mat á áhrif þeirra
---	---	--

		á fjárhag sveitarfélaga. Horft var til þess að nú þegar hvílir sú skylda á þingnefndum Alþingis, sem leggja til breytingartillögur við frumvörp, að gera mat á þeim fjárhagslegum áhrifum sem breytingartillögurnar hafa á fjárhag sveitarfélaga, sbr. 2. mgr. 30. gr. laga um þingsköp Alþingis, nr. 55/1991. 5. mgr. ákvæðisins felur í sér töluverða breytingu frá 4. mgr. 129. gr. gildandi sveitarstjórnarlaga um úrlausn ágreinings ríkis og sveitarfélaga. Í stað þess að aðeins sé gerð grein fyrir ágreiningi ríkis og sveitarfélaga um fjárhagsleg áhrif lagafrumvarpa eða stjórnvaldsfyrirmæla er ráðherrum og sveitarfélögum heimilað að vísa ágreiningi til samstarfsnefndar ríkis og sveitarfélaga sem starfrækt er á grundvelli 3. mgr. 128. gr. laganna. Ekki er nægilegt að umsögn nefndarinnar fylgi með stjórnarfrumvarpi eða þingsályktunartillögu sem sérstakt fylgiskjal eins og á við um umsögn sambandsins skv. 4. mgr. heldur skal umsögn nefndarinnar ávallt reifuð í greinargerð með frumvarpinu eða tillögunni. Nefndin er skipuð a.m.k. tveimur fulltrúum ríkisins og þremur fulltrúum sveitarfélaga og fundar að jafnaði einu sinni í mánuði yfir vetrartímann. Efnt er til aukafunda þegar sérstakt tilefni þykir til. Undir nefndina heyra þrjár fastanefndir. Því til viðbótar hefur nefndin skipað tímabundna starfshópa til að leysa úr afmörkuðum verkefnum. Með hliðsjón af því gæti nefndin skipað tímabundnar nefndir til að leggja mat á ágreining fulltrúa ríkis og sveitarfélaga um mat á fjárhagslegum áhrifum. Í ákvæðinu er jafnframt gert ráð fyrir að viðkomandi ráðherra upplýsi Samband íslenskra sveitarfélaga um afstöðu sína til umsagnar nefndarinnar þegar um stjórnvaldsfyrirmæli eða aðrar stefnumarkandi ákvarðanir er að ræða. Þá er rétt nefna að orðalagið
--	--	--

		„ágreiningur um niðurstöðu mats á fjárhagslegum áhrifum“ ber að túlka í viðum skilningi og getur ágreiningur m.a. snúist um þjónustukröfur sem frumvarp, stjórnvaldsfyrirmæli eða ákvörðun felur í sér eða útreikning kostnaðaráhrifa slíkra krafna. Er það sérstaklega í höndum Sambands íslenskra sveitarfélaga og sveitarfélaga að láta skýrt í ljós að ágreiningur sé fyrir hendi um fjárhagslegt kostnaðarmat til að sá ferill sem hér er lýst verði virkjað. 6. mgr. ákvæðisins er nýmæli en þar er mælt fyrir um afleiðingar þess að ekki sé unnið mat á fjárhagslegum áhrifum lagafrumvarps, stjórnvaldsfyrirmæla eða stefnumótandi ákvarðana sem hafa engu að síður fjárhagsleg áhrif á sveitarfélag eða sveitarfélög. Hefur slíkur annmarki ekki áhrif á gildi lagafrumvarps, verði það að lögum, stjórnvaldsfyrirmæla eða stefnumótandi ákvarðana og því ber sveitarfélagi að sinna því verkefni sem því er falið þrátt fyrir að fjárhagslegt áhrifamat hafi ekki farið fram. Hins vegar ber viðkomandi ráðherra að grípa til viðeigandi ráðstafana, sem geta m.a. falið í sér breytingu á fjármögnun eða þjónustukröfum. Til að Samband íslenskra sveitarfélaga eða sveitarfélög geti farið fram á að viðkomandi ráðherra grípi strax til viðeigandi ráðstafana þarf að liggja fyrir að ekkert fjárhagslegt áhrifamat hafi verið unnið. Í því felst að ráðherra beri ekki að grípa til viðeigandi ráðstafana á þessum grundvelli ef hægt er að sýna fram á að áhrifamat hafi verið unnið og lagt fyrir Samband íslenskra sveitarfélaga með sérstöku erindi. Í þessu samhengi þarf að gera greinarmun á því hvort fjárhagslegt mat hafi verið ófullnægjandi að mati sveitarfélaga eða hvort fjárhagslegt mat hafi verið unnið yfir höfuð. Hafi fjárhagslegt mat ekki verið unnið er
--	--	---

		jafnframt skilyrði fyrir því að ráðherra beri að grípa til viðeigandi ráðstafana að ljóst sé að lagasetning, stjórnvaldsfyrirmæli eða stefnumótandi ákvörðun hafi haft eða muni hafa fjárhagsleg áhrif á sveitarfélög. Til að það teljist liggja ljóst fyrir í skilningi ákvæðisins þarf að vera hægt að sýna skýrt fram á að sveitarfélög hafi orðið fyrir eða muni verða fyrir greinilegum fjárhagslegum áhrifum. Óveruleg fjárhagsleg áhrif falla því ekki hér undir. Sem dæmi má nefna að ef auknar kröfur eru gerðar til sveitarfélaga vegna verkefna sem þegar falla undir þau, svo sem við gerð fjárhagsáætlana eða stefnumótunar, án þess að sýnt verði fram á að kröfurnar feli í sér aukið starfsmannahald fyrir sveitarfélög, verður ekki séð að sveitarfélög hafi orðið fyrir fjárhagslegum áhrifum í skilningi ákvæðisins. Mikilvægt er þó að hafa í huga að viðkomandi ráðherra getur að sjálfsögðu ávallt gripið til viðeigandi ráðstafana telji hann tilefni til þrátt fyrir að þau skilyrði sem hér eru rakin séu ekki uppfyllt. Þá er rétt að árétta að þau úrræði sem hér er mælt fyrir um koma ekki í veg fyrir að ráðherra og sveitarfélög leiti annarra leiða til að leiða ágreining sinn um fjárhagsleg áhrif lagasetningar, stjórnvaldsfyrirmæla eða stefnumótandi ákvarðana ríkisins til lykta, svo sem með stofnun starfshópa til að vinna að endurmati á fjárhagslegum áhrifum stefnumótunar.
--	--	--

XIV. Aðrar skyldur sveitarfélaga.

130. gr. Málstefna.		
☐ Sveitarstjórn mótar sveitarfélaginu málstefnu í samráði við Íslenska málnefnd og eftir atvikum málnefnd um íslenskt táknmál. Þar skal koma fram		

að öll gögn liggi fyrir á íslensku svo sem kostur er og gerð grein fyrir heimilum undantekningum á þeirri reglu. Þar skulu settar reglur um notkun íslensks táknmáls og íslensks punktaleturs í gögnum og starfsemi sveitarfélagsins. Enn fremur skal koma fram hvaða gögn liggja að jafnaði fyrir í erlendum málbúningi og hvaða tungumál þar er um að ræða. Þá skal þar setja reglur um rétt íbúa af erlendum uppruna til samskipta við stofnanir sveitarfélagsins á annarri tungu en íslensku. ☐ Mál það sem er notað í starfsemi sveitarfélags eða á vegum þess skal vera vandað, einfalt og skýrt.		
[130. gr. a. Stefna um þjónustustig í byggðum og byggðarlögum sveitarfélags.		
☐ Samhliða fjárhagsáætlun, sbr. 62. gr., skal sveitarstjórn móta stefnu fyrir komandi ár og næstu þrjú ár á eftir um það þjónustustig sem sveitarfélagið hyggst halda uppi í byggðum og byggðarlögum fjarri stærstu byggðarkjörnum viðkomandi sveitarfélags. ☐ Við gerð og mótun stefnunnar skal sveitarstjórn hafa samráð við íbúa sveitarfélagsins. Málsmeðferð við afgreiðslu stefnunnar skal að öðru leyti vera skv. 3. mgr. 62. gr.] ¹⁾	☐ Samhliða fjármálaáætlun, sbr. 62. gr. a., skal sveitarstjórn móta stefnu fyrir komandi ár og næstu þrjú ár á eftir um það þjónustustig sem sveitarfélagið hyggst halda uppi í byggðum og byggðarlögum fjarri stærstu byggðarkjörnum viðkomandi sveitarfélags. ☐ Við gerð og mótun stefnunnar skal sveitarstjórn hafa samráð við íbúa sveitarfélagsins. Málsmeðferð við afgreiðslu stefnunnar skal að öðru leyti vera skv. 3. mgr. 62. gr.] ¹⁾	

XV. Ýmis ákvæði, gildistaka og breytingar á öðrum lögum.

<i>131. gr. [Neyðarástand í sveitarfélagi.]^o</i>		
☐ [Ráðherra getur ákveðið, að höfðu samráði við Samband íslenskra sveitarfélaga, að sveitarstjórn sé heimilt að víkja frá skilyrðum 14.–18. gr., 5. mgr. 35. gr., 1. og 2. mgr. 40. gr., 1. og 2. mgr. 42. gr., samþykktum um stjórn sveitarfélags og/eða lögákveðnum frestum sem getið er um í lögum þessum, til að tryggja starfhæfi hennar og til að auðvelda ákvarðanatöku vegna neyðarástands.] ¹⁾ ☐ Verði sveitarstjórn að mati ráðuneytisins óstarfhæf vegna neyðarástands í sveitarfélagi, svo		

sem af völdum náttúruhamfara, getur ráðuneytið falið sveitarstjórn og viðeigandi nefndum nágrannasveitarfélags að fara með stjórn sveitarfélagsins. Ráðuneytið getur einnig skipað sveitarfélagi sérstaka framkvæmdastjórn kunnáttumanna um rekstur sveitarfélaga sem þá tekur að fullu við hlutverki hinnar óstarfhæfu sveitarstjórnar, nefnda hennar og starfsmanna eftir því sem þörf er á. Ráðuneytið skal með reglugerð setja almenn fyrirmæli um starfshætti slíkrar framkvæmdastjórnar. ☐ Ráðuneytið skal birta ákvörðun ²⁾ skv. [1. og 2. mgr.] ¹⁾ í Stjórnartíðindum og getur hún aðeins gilt í fjóra mánuði í senn.		
<i>132. gr. Sérreglur um stjórn og stjórnskipulag einstakra sveitarfélaga.</i>		
☐ Ef sveitarstjórn óskar er ráðuneytinu heimilt í tilraunaskyni að staðfesta samþykkt um stjórn og fundarsköp fyrir viðkomandi sveitarfélag sem gerir ráð fyrir öðru stjórnskipulagi en kveðið er á um í lögum þessum, þar á meðal um aukinn fjölda sveitarstjórnarmanna og aukið hlutverk einstakra nefnda eða starfsmanna sveitarfélagsins við daglega stjórn sveitarfélagsins því samfara. ☐ Ráðuneytinu er á sama hátt og kveðið er á um í 1. mgr. heimilt við staðfestingu samstarfssamnings skv. 93. gr. að heimila í tilraunaskyni frávik frá ákvæðum IX. kafla um samvinnu sveitarfélaga og samninga um starfrækslu verkefna. ☐ Tilgangur heimildar skv. 1. og 2. mgr. er að veita færi á yfirvegaðri þróun á sveitarstjórnarstiginu, m.a. vegna stækkunar sveitarfélaga. Samþykktir um stjórn og fundarsköp sem staðfestar eru á grundvelli þessarar greinar skulu vera ítarlegar og taka til allra þátta sem nauðsynlegir eru svo að stjórn sveitarfélags geti gengið hnökralaust. ... ¹⁾ ☐ Sé heimild skv. 1. og 2. mgr. beitt skal það ekki gert til skemmri tíma en átta ára í senn, nema		

veigamiklar ástæður mæli með að fallið sé frá því. Ef fallið er frá stjórnskipulagi sem ákveðið er samkvæmt þessari grein skal sveitarstjórn þegar setja sveitarfélaginu nýja samþykkt um stjórn og fundarsköp sem er í samræmi við ákvæði laga þessara. Verður þessari heimild þá ekki beitt á ný af hálfu viðkomandi sveitarfélags fyrir en að átta árum liðnum.		
133. gr. [Íbúakosningar sveitarfélaga.		
☐ Atkvæðagreiðsla í íbúakosningu skal vera leynileg og atkvæðisréttur jafn. Heimilt er að halda íbúakosningu þar sem atkvæði er greitt með pósti og/eða að íbúakosning fari fram á tilteknu tímabili í stað þess að hún fari fram á tilteknum kjördegi. Einungis er heimilt að auglýsa atkvæðagreiðslu sem fer fram á grundvelli laga þessara undir heitinu íbúakosning. ☐ Rétt til þátttöku í íbúakosningu á: a. hver íslenskur, danskur, finnskur, sænskur eða norskur ríkisborgari sem náð hefur 18 ára aldri þegar kosning hefst og á skráð lögheimili í sveitarfélaginu, b. erlendur ríkisborgari, annar en greinir í a-lið, ef hann hefur átt skráð lögheimili hér á landi í þrjú ár samfelld fyrir upphaf kosningar, enda fullnægi hann að öðru leyti skilyrðum a-liðar. ☐ Sveitarstjórn er heimilt að miða kosningaaldur við 16 ár í íbúakosningum. ☐ Í íbúakosningu um einstök málefni sveitarfélags sem fram fer að frumkvæði sveitarstjórnar og ekki er bindandi, sbr. 3. mgr. 107. gr., er sveitarstjórn heimilt að ákveða að kosningarréttur sé bundinn ákveðnum aldri, að kosningarréttur sé bundinn við lögheimili í tilteknum hluta sveitarfélags, sbr. 1. mgr. 107. gr., og/eða að ekki sé gerð krafa um ríkisfang eða búsetutíma. Ákvörðun sveitarstjórnar er háð því skilyrði að hægt sé að gefa út kjörskrá	☐ Íbúakosningarsveitarfélaga skv. þessari grein eru eftirfarandi kosningar: a) Kosning í nefnd fyrir hluta sveitarfélags, sbr. 38. gr. sveitarstjórnarlaga. b) Kosning í fulltrúaráð Byggðasamlags skv. 6. mgr. 94. gr. c) Atkvæðagreiðsla um einstök málefni sveitarfélags, sbr. 1. mgr. 107. gr. og 108. gr. sveitarstjórnarlaga. d) Atkvæðagreiðsla um sameiningar sveitarfélaga, sbr. 3. mgr. 119. gr. sveitarstjórnarlaga. ☐ Atkvæðagreiðsla í íbúakosningu skal vera leynileg og atkvæðisréttur jafn. Ráðherra er heimilt að ákveða í reglugerð skv. 7. mgr. að íbúakosningu skuli kjósendum vera heimilt að greiða atkvæði með pósti og/eða að íbúakosning fari fram á tilteknu tímabili í stað þess að hún fari fram á tilteknum kjördegi. Einungis er heimilt að auglýsa atkvæðagreiðslu sem fer fram á grundvelli laga þessara undir heitinu íbúakosning. ☐ Rétt til þátttöku í íbúakosningu á: a. hver íslenskur, danskur, finnskur, sænskur eða norskur ríkisborgari sem náð hefur 18 ára aldri þegar kosning hefst og á skráð lögheimili í sveitarfélaginu, b. erlendur ríkisborgari, annar en greinir í	Meginmarkmið breytinganna á ákvæðinu um íbúakosningar sveitarfélaga er að styrkja lagalegan grundvöll þeirra og auka þannig gagnsæi og traust á slíkum atkvæðagreiðslum. Íbúakosningar eru kjarninn í beinu íbúalýðræði á sveitarstjórnarstiginu og er því brýnt að umgjörð þeirra sé eins skýr og vönduð og kostur er. Breytingarnar sem lagðar eru fram miða að því að skýra betur og afmarka heimildir og skyldur sem lúta að framkvæmd slíkra kosninga og kærumála. Ekki er því um að ræða efnisbreytingar á ákvæðinu, heldur fyrst og fremst orðalagsbreytingar til að skerpa á þeim reglum sem gilda um slíkar kosningar.

fyrir þann hóp kjósenda sem um ræðir. ☐ Þjóðskrá Íslands skal gera kjörskrá fyrir atkvæðagreiðsluna og um gerð hennar gilda ákvæði reglugerðar, sbr. 7. mgr. Þjóðskrá Íslands er heimil vinnsla persónuupplýsinga við gerð kjörskrár fyrir íbúakosningar sveitarfélaga og skal hún vera í samræmi við lög um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga. Heimilt er að kveða í reglugerð, sbr. 7. mgr., á um að ákvörðun Þjóðskrár Íslands um leiðréttingar á kjörskrá sé skotið til ráðuneytisins. ☐ Sveitarfélög setja sér reglur um hvernig kosið skuli í nefnd fyrir hluta sveitarfélagsins, sbr. 38. gr., og skulu reglurnar birtar í Stjórnartíðindum eigi síðar en 30 dögum áður en atkvæðagreiðsla hefst. Að öðru leyti gilda um slíkar kosningar sveitarstjórnarlög og reglugerð, sbr. 7. mgr. ☐ Ráðherra skal setja reglugerð ¹⁾ þar sem mælt er fyrir um undirbúning, framkvæmd og fyrirkomulag íbúakosninga sveitarfélaga, þ.m.t. um skipan og starfshætti kjörstjórnar, kjörskrá, framkvæmd talningar, kjörgögn, aðstoðarmenn kjósenda, umboðsmenn, kostnað við kosningar, fyrirkomulag atkvæðagreiðslu með pósti o.fl. Í reglugerðinni skal jafnframt mælt fyrir um þau lágmarksatriði sem fram skulu koma í reglum sveitarfélaga um íbúakosningar um skipan nefndar fyrir hluta sveitarfélags, sbr. 38. gr., þ.m.t. reglur um kjörgengi frambjóðenda. ☐ Kærur um ólögmati íbúakosninga skulu sendar ráðuneytinu til úrlausnar innan sjö daga frá því að lýst var úrslitum kosninga.	a-lið, ef hann hefur átt skráð lögheimili hér á landi í þrjú ár samfellt fyrir upphaf kosningar, enda fullnægi hann að öðru leyti skilyrðum a-liðar. ☐ Sveitarstjórn er heimilt að miða kosningaaldur við 16 ár í íbúakosningum. ☐ Í íbúakosningu um einstök málefni sveitarfélags sem fram fer að frumkvæði sveitarstjórnar og ekki er bindandi, sbr. 3. mgr. 107. gr., er sveitarstjórn heimilt að ákveða að kosningarréttur sé bundinn ákveðnum aldri, að kosningarréttur sé bundinn við lögheimili í tilteknum hluta sveitarfélags, sbr. 1. mgr. 107. gr., og/eða að ekki sé gerð krafa um ríkisfang eða búsetutíma. Ákvörðun sveitarstjórnar er háð því skilyrði að hægt sé að gefa út kjörskrá fyrir þann hóp kjósenda sem um ræðir. ☐ Þjóðskrá Íslands skal gera kjörskrá fyrir atkvæðagreiðsluna og um gerð hennar gilda ákvæði reglugerðar, sbr. 8. mgr. Þjóðskrá Íslands er heimil vinnsla persónuupplýsinga við gerð kjörskrár fyrir íbúakosningar sveitarfélaga og skal hún vera í samræmi við lög um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga. Ákvörðunum Þjóðskrár um gerð kjörskrár, þ.m.t. um að taka kjósenda á kjörskrá og um leiðréttingar á kjörskrá má skjóta til ráðuneytisins Nánar skal kveðið á um málsmeðferð slíkra kærumála, svo sem um kærufresti og aðild, í reglugerð sem sett er á grundvelli 8. mgr. ☐ Sveitarfélög setja sér reglur í samþykkt um stjórn sveitarfélags eða í sérstakri samþykkt hvernig kosið skuli í nefnd fyrir hluta sveitarfélagsins, sbr. 38. gr., Reglurnar skulu birtar í Stjórnartíðindum	
---	---	--

	eigi síðar en 30 dögum áður en atkvæðagreiðsla hefst. Að öðru leyti gilda um slíkar kosningar sveitarstjórnarlög og reglugerð, sbr. 8. mgr. ☐ Ráðherra skal setja reglugerð þar sem mælt er fyrir um undirbúning, framkvæmd og fyrirkomulag íbúakosninga sveitarfélaga, þ.m.t. um skipan og starfshætti kjörstjórnar, kjörskrá, framkvæmd talningar, kjörgögn, aðstoðarmenn kjósenda, umboðsmenn, kostnað við kosningar, fyrirkomulag atkvæðagreiðslu með pósti o.fl. Í reglugerðinni skal jafnframt mælt fyrir um þau lágmarksatriði sem fram skulu koma í reglum sveitarfélaga um íbúakosningar um skipan nefndar fyrir hluta sveitarfélags, sbr. 38. gr., þ.m.t. reglur um kjörgengi frambjóðenda. ☐ Kæur um ólögmati íbúakosninga skulu sendar ráðherra til úrlausnar innan sjö daga frá því að lýst var úrslitum kosninga. Nánar skal kveðið á um málsmeðferð slíkra kærumála, svo sem um kærufresti, í reglugerð sem sett er á grundvelli 8. mgr.	
<i>134. gr. Rafræn íbúakosning.</i>		
☐ Sveitarstjórn getur ákveðið að íbúakosning skv. 133. gr. fari fram rafrænt og að kjörskrá vegna íbúakosninga verði rafræn. Ákvörðun sveitarstjórnar er háð staðfestingu Þjóðskrár Íslands á því að kosningin geti farið fram í samræmi við reglugerð um rafrænar íbúakosningar, sbr. 2. mgr. ☐ Ráðuneytið skal í reglugerð mæla nánar fyrir um hlutverk Þjóðskrár Íslands vegna rafrænna íbúakosninga, undirbúning, framkvæmd og fyrirkomulag rafrænna kosninga og gerð rafrænnar kjörskrár, þar á meðal um notkun rafrænnar	Engin breyting	

kjörskrár, viðmiðunardag kjörskrár, auglýsingu um kjörskrá og heimild til breytinga á henni, um skipan og starfshætti kjörstjórna, meðferð kjörgagna, tímafresti, öryggi við framkvæmd sem tryggir leynd kosninga, gerð kosningakerfa, dulkóðun og framkvæmd öryggisúttektar, kröfur til auðkenningar, framkvæmd talningar, kosningakæur og eyðingu gagna úr kosningakerfum að afloknum kosningum. Að öðru leyti gilda ákvæði 133. gr. um framkvæmd rafrænna íbúakosninga og gerð rafrænnar kjörskrár. ☐ Þjóðskrá Íslands er heimilt að taka gjald í samræmi við gjaldskrá stofnunarinnar fyrir þá þjónustu sem stofnunin veitir vegna undirbúnings og framkvæmdar rafrænna íbúakosninga skv. 1. mgr. og rafrænna undirskriftasafnana skv. 108. gr., svo og fyrir gerð rafrænnar kjörskrár skv. 1. mgr. ☐ Ráðherra er heimilt að skipa þriggja manna ráðgjafarnefnd til að vera ráðherra til ráðgjafar og til að fylgjast með framkvæmd rafrænna íbúakosninga og gerð rafrænnar kjörskrár sem og að sinna öðrum verkefnum sem ráðherra felur henni á þessu sviði. Einn skal skipa samkvæmt tilnefningu Sambands íslenskra sveitarfélaga og tvo án tilnefningar. Þrír varamenn skulu skipaðir með sama hætti. Ráðherra skipar formann nefndarinnar.] ¹⁾		
[134. gr. a Refsiákvæði vegna íbúakosninga. ☐ Kærum vegna brota á grundvelli 133. og 134. gr., að svo miklu leyti sem þau heyra ekki undir úrskurð sveitarstjórna, kjörstjórna eða ráðuneytis, skal beina til héraðssaksóknara og fer um þau að hætti sakamála. Það varðar sektum nema þyngri refsing liggi við eftir öðrum lögum: a. ef sveitarstjórn, kjörstjórn eða starfsmaður sveitarfélags hagar fyrirskipaðri framkvæmd laga þessara vísvitandi á ólöglegan hátt eða vanrækir	Engin breyting	

hana, b. ef kjósandi ónýtir af ásettu ráði atkvæðaseðil sinn við kosningu, c. ef maður njósna um hvernig kjósandi kys eða hefur kosið, d. ef maður vanrækir af ásettu ráði að koma til skila atkvæðisbréfi sem honum hefur verið trúað fyrir eða tefur vísitandi fyrir sendingu atkvæða og kjörgagna, e. ef maður gefur ónákvæmar eða villandi upplýsingar um sig eða aðra, svo sem um nafn, aldur, búsetu í landinu, heimilisfang eða annað, sem leiðir eða leitt getur til þess að maður verður settur á kjörskrá sem ekki á rétt á að vera þar, eða maður er ekki settur á kjörskrá eða er tekinn út af kjörskrá sem á rétt á að vera þar, eða maður verði látinn greiða atkvæði í stað annars manns sem stendur á kjörskrá; hér undir heyrir sérstaklega ef maður telur sig til málamynda eiga lögheimili í kjördæmi, aðeins til þess að verða settur þar á kjörskrá, ef ekki liggur þyngri refsing við eftir öðrum ákvæðum laga þessara eða eftir öðrum lögum, f. ef maður gefur út villandi kosningaleiðbeiningar, g. ef kjörstjórnarmaður eða starfsmaður sveitarfélags njósna um hvernig kjósandi kys eða hefur kosið, eða gefur vísitandi villandi kosningaleiðbeiningar, h. ef kjörstjórnarmaður, starfsmaður sveitarfélags eða aðstoðarmaður kjósanda sem aðstoð veitir segir frá því hvernig kjósandi sem hann hefur aðstoðað hefur greitt atkvæði, i. ef kjörstjórnarmaður, starfsmaður sveitarfélags eða sá sem tekið hefur að sér flutning kjörgagna tefur fyrir að þau komist til skila, j. ef maður greiðir atkvæði á tveimur stöðum við sömu kosningar,		
---	--	--

k. ef maður ber fé eða fríðindi á mann eða heitir manni fé eða fríðindum til að hafa áhrif á hvort hann greiðir atkvæði eða hvernig hann greiðir atkvæði, eða ef maður sviptir mann atvinnu eða hlunnindum eða ógnar manni með sviptingu atvinnu eða hlunninda í sama skyni, l. ef maður tekur fé eða fríðindi fyrir að greiða atkvæði, láta vera að greiða atkvæði eða greiða atkvæði á ákveðinn hátt, m. ef aðstoðarmaður kjósanda aðstoðar fleiri en þrjá kjósendur við sömu kosningu. ☐ Það varðar fangelsi allt að tveimur árum nema þyngri refsing liggi við eftir öðrum lögum: a. ef maður beitir þvingunarráðstöfunum eða ofbeldi eða hótunum um ofbeldi til að raska kosningafrelsi manns, með því að neyða hann til að greiða atkvæði, með því að meina honum að greiða atkvæði eða neyða hann til að greiða atkvæði á annan veg en hann vill, b. ef maður vísvitandi rangfærir atkvæðagreiðslu, annaðhvort með því að glata atkvæði, breyta atkvæði, skemma eða glata atkvæðasendingu, búa til kjörseðla, sem líkjast mjög þeim sem notaðir eru við kosningu, og hagnýtir þá sjálfur eða lætur þá frá sér til þess að aðrir geti ruglað úrslit talningar atkvæða eða á annan hátt.¹⁾		
Ákvæði til bráðabirgða	Samþykktir um stjórn og fundarsköp sveitarfélaga sem eru í gildi við samþykkt laga þessara halda gildi sínu til 30. júní 2028 að því leyti sem þær fara ekki í bága við ákvæði laga þessara.	
Ákvæði til bráðabirgða	Ráðherra ber að sjá til þess að málsmeðferð skv. 120. gr. a vegna sameiningar sveitarfélags með færri en 250 íbúa 1. janúar 2026, ljúki tímanlega svo að kjósa megi til nýrrar sveitarstjórnar í almennum sveitarstjórnarkosningum árið 2026.	Þar sem sveitarfélög sem hafa færri íbúa en 250 eru mörg hver með þjónustusamninga við stærri sveitarfélög sem sinna helsta verkefnum þeirra, er ljóst að sameiningar þeirra munu ekki reynast flóknar. Er því lagt til að ráðherra ber að sjá til þess að sameiningum slíkra sveitarfélaga ljúki fyrir sveitarstjórnarkosningar 2026.

